

The image features a repeating pattern of stylized, overlapping leaf or feather shapes in shades of brown and dark blue. A vertical wooden plank runs down the center. Overlaid on this is a semi-transparent rectangular box containing the word "PEL" in a bold, sans-serif font.

PEL

flerko

ARANY JÁRS ELÜST

Maribor

A PÉCSI PIUSI DIÁKOK LAPJA

TARTALOM

A PIUS BEJÁRATA

Foto: P. MAHÁCS

VEZÉRCIKK

MELODIÁK (Tárca)
HARCOS OTTÓ

PIROSAN, PEDELYBEN
KISS OTTÓ MIKLÓS, VIII. O. T.

VIHARFELHÖK (Regény)
S. LÖRINCZY J.

BOLDOGSÁG, intervjú
BRAZILIAI LEVELEKBŐL
FEHER PÉTER, VIII. O. T.

A NAGY TITOK (VERS)
HARCOS OTTÓ, VII. O. T.

A KEDÉLYES PIUS

CSEKÉSZET

BÉLYEGROVAT

ÖNTUDATOS
MAGYARSÁGOT
KERÉNYI JOZSEF, VIII. O. T.

INNEN—ONNAN

FEJTŐRŐ

ÁRA 20 FILL.

Főmunkatársa:
Schmidt Jenő és Harcos Ottó
Anyagi vezető: Fehér Péter

Felölős: szenttamási Horváth Mihály
Kézirat gyanánt

Megjelenik egy tanévben 8 alkalommal — A Piusban 1.20, postán 2 P
Csak egy évi előfizetést fogadunk el.

Lapzárta szeptember 30.

Legközelebbi szám október 7-én

Munkatársak:

Kiss Ottó, Nemes Tihamér, Vastagh
Gyula, Majláth József gr., Ditrőy
Akos, Gulyás Endre.

ARANY-EZÜST

A Pécsi Piusi Diákok lapja

SZERKESZTI ÉS KIADJA A VIII. OSZTÁLY

II. ÉVFOLYAM

1. SZÁM
1938 SZEPT. 8

Az Arany-Ezüst második évfolyamát kezdi.

Minden szerénytelenség nélkül vallhatjuk be azt, hogy az elért eredmények jóval nagyobb önbizalmával folytatjuk az új szellemi országútnak második kilométerét. Vallomásunk nem lenne öszinte, ha nem mondanánk meg valamit. Tavaly az elkezdésnél számítottunk ugyan egy elit, elsősorban diák olvasótáborra, nem voltunk borongóslátásnak, számítottunk egy bizonyos réteg műveltségére, megértésére és áldozatkészségére. De — elszámítottuk magunkat, sokkal többen álltak mellénk és karolták fel ügyünket, mint amennyire gondoltunk.

A szerény elindulás után, megilletődve állunk meg a második évfolyam kezdeténél. Hát valóban az álom megvalósult? Elmény lett az Arany-Ezüst? Igen. Az idén újra elindítjuk útjára ezeket a betűktől tarka, lelkünk arany-ezüst kincseivel telített papiroslapokat.

Tavaly az utolsó számmal ezt írtuk: „Kérjük olvasóinkat, támogassanak bennünket és olvasóink szeretete, kitartása legyen a mi alkotni-akarásunk felemelő jutalma.“

Ebben a szeretetben és bizalomban biztosak voltunk, mert a jó, magas színvonalú s a szép mindig megtalálja útját azok lelkéhez, akik valamiképpen mindig érzékenyek rá. Hogy az Arany-Ezüst sikert ért el, azt legnagyobbreszt annak köszönheti, hogy volt és van egy, ezekre az értékekre szomjas, megértő közönség, amely nem sajnálta az áldozatokat, meglátta az Arany-Ezüst értékeit és felemelte azokat.

Igyekezünk, hogy minél magasabb színvonalú, minél tisztább, őszintébb irodalmat, minél teljesebb és minél nemesebb kultúrát adjunk cserébe azért a szeretetért, amellyel olvasóink oly bőségesen árasztanak el bennünket.

A magyar kultúra fájának egy új kis levelének érezzük magunkat, és boldogok vagyunk, hogy egy kis levéllel is hozzájárulhatunk ahhoz, hogy ez a fa nőjön és viruljon.

Most már, az úttörő munka után, nyugodtan és biztosan megyünk a további úton.

A szerkesztők.

Férfi- és fiúruhák, kabátok, magyar ruhák

„BAROSS“

férfi ruhaház. Cégt. Orning István
Irgalmasok-utca 12.

Légóltalmi felszerelések, gázálarok, vadász- és turista-cikkek beszerezhetőek

Hameeli József kft.

vasnagykereskedésében
Pécs, Király-u. 9., Rákóczi-út 52.

Iskolai formaruha anyagok, intézeti kelengyék, ágy- és asztalkészletek, paplan, szőnyeg, függöny, **szövet, selyem, vászon** árúk meglepő nagy választékban, olcsó szabott áron

Schön Tivadar és Tsa kft.

Pécs, Széchenyi-tér 8. sz.

Telefon: 14-22. — Takarékoság

Textil árukban vezető keresztény szaküzlet!

Lukovich László

SZENT IMRE
könyvesbolt

zenemű-, papír- és írószerkereskedés
Pécs, Jókai-tér 6.

Richter József

Sport, rádió, villamossági és műszaki vállalat.

RÁDIÓLABORATÓRIUM
Pécs, Király- és Mór-u. sarok

Cserkész-, leventefelszerelések

Saját készítményű férfi, fiú, gyermek átmeneti, vízmentes, teveszór, zsinóros magyar, szőrmebéléses kabátok és ruhák **a legnagyobb választékban**

Csonka-Magyarország legnagyobb mérték szerinti férfiszabó üzeme

Páll Ödön

Takarékossági könyvecskére 6-7^{1/2} havi hitel

TARTALOM

IRTA: HARCOS OTTÓ

MELÓDIÁK

Szombat este, fizetés után többen ülnek a tiszaparti kis kocsmában. Mindenről szó kerül itt, egy hét összes gondjait és bajait leadják. Közben sűrűn nyílik az ajtó, a füst kimegy, a vendég bejön. De ezek amolyan állóvendégek, két decit küldenek le egy lendülettel és mennek tovább. A kocsijuk addig ott áll a kocsmá előtt. Az egyik napszámos, aki még nem ivott, hanem egyelőre szalonnázik a tenyeréből, meg is jegyzi nyomban:

— Megint jó bora van a Gergőnek! A fuvaros tudja, hol érdemes leszállani a bakról.

Régi bölcsesség ez, de mindig új marad, amíg bor és kocsis lesz a világon.

Rendre érkeznek a törzsek, ki a söntés mellé, ki az uriszobába.

Hörsög Jani, a cimbalmos, a sarokban erősen kászolódik az esti muzsikára. Igen nehezen megy a dolog, mert tegnap délutántól ma délig lakodalomban volt. Hiába keresi a cimbalom verőjét, sehol se találja. Igen kifárasztotta hát a mondókáját és kijelenti, hogy itt ellenséges esemény történt, bizonyosan a szomszéd zenészek voltak itt az éjjel.

— Kapatós az öreg — jegyzi meg az egyik napszámos, de a

muzsikus tovább átkozza a jelenkori széthúzást és végül a cimbalom húrjaira ütve az öklével, kijelenti, hogyha a cimbalom alapszabályát elő nem adják, ő abban a pillanatban eltávozik. Zenéljen, akinek nincsen jobb dolga, ő átmegegy a másik csárdába inni.

A fenyegetést nem veszik túlságosan a szívükre a beszélgető népek, sőt mintha titokban valahogy örülnének is neki. Mert szép az a cimbalomszó, amikor már becsicsentett a vendég, de a pipaszó mégis csak jobb a világgal folyásának megtárgyalására.

A cimbalmos a lét és nemlét kérdésén töpreng, mikor megint nyílik az ajtó és betoppan rajta Estván bácsi, a tanyai kecskedudás.

Csöndesen leül az ajtó mellett, a zeneszerszámát pedig kiteszi maga elé az asztalra, áhitatosan és ünnepélyesen.

A cimbalmos, megérezve a vetélytársat, most már marad. Hiszen a cimbalomverő is előkerült közben a Pali gyerek bölcsőjéből. Azt szopogatta napközben, bizonyosan jeles muzsikus válnék idővel belőle.

Estván óvatosan körülnéz, a hangulatot tanulmányozva és azután marhapörkölttel rendel. Mert nemcsak zenével él az ember, ha-

nem néha enni is kell. A pörkölt bört kíván, a bor barátságot önt az emberbe és Estván bácsi már farkaszemet néz a cimbalmossal.

Két kebelbeli iparos az asztalhoz tessékeli az öreg tanyai művészt, aki nem kéri magát. Közben hamiskásan mosolyog a bajusza alatt. Majd elkezd fujtatni a szerszámot, melyből egy régi magyar nóta akkordjai búznak elő.

Ezt már a cimbalmos se hagyja és Dankó-nótákat cifráz a rozoga hangszere, amelyik sánta is, meg féldoldali gutaütés is érte valamelyik éjszakai kimaradás alkalmából.

Megkezdődik a dalnokverseny, de Estván műsora végtelennek tetszik, az öreg nóták sorra kerülnek az emlékezetből, mint a százesztendős borok a tokaji pincéből. Bizonyos, hogy a tanya megint legyőzte a várost.

Mikor pedig Hörsög Jani, a cimbalmos egy divatos jazz slágerbe kezd bele, Estván bácsi göröcsösen megfogja a dudáját, kihúzza a derekát és olyan ön-

érettel, amilyennel csak Beethoven nézett a föld hívságos hatalmasaira, csupán ennyit vet oda:

— Már pedig az én dudámba nem fér bele az ilyen nyavalya! Meghasadna tőle szegyelletében! Es elköszönve, ahogy illik, már megy is kifelé katonás tartással, emelt fejfel.

Elgondolkodva ment és az út mentén pókhálószerű ködben szunnyadtak a fák. A réten fűszálak táncoltak egy szellő fuvola szavára. A moha közt légyölő gomba foszforeszkált, és trónmennyezetük alól parányi réti tündérek nézték a titokzatos keringőt.

Megállt egyszercsak az öreg Estván bácsi a Tiszánál, amelyen az első csillagok remegtek és egy régesrég vizimalomra gondolt, amelynek ő volt a molnáraja.

Hosszú, messze esztendők távolból még mindig tisztán idehallja a lapátról lepergő vizek egyhangú csobogását.

Mégis csak ez volt a legszebb melódia a világon.

Pirosan, pendelyben

Bús halottasingét
levetem koromnak.

Pirosan, pendelyben
megyek az oromnak:

fűk, fák illatai
dalra balzsamoznak...

Öröm van szívemben.
Rekesze kitarva:

akarok lenni víg
dalok muzsikása...

...Bár az élet fáradt,
bár az élet kába...!

Kiss Ottó Miklós
VIII. oszt. tan.

VIHARFELHŐK

— REGÉNY —

IRTA: S. LŐRINCZY J.

(Sághy Gyulára gondolok, amikor útnak indítom e sorokat, aki őszinte barátságával a Viharfelhők alapeszméjét adta.)

Vihar előtt.

Chemin de fer... Chemin...
Chemin...

A bécsi gyors Pullmann-kocsii lágyan kattogták a pálya egyenetlenségétől származó zene nemzetközi ütemét. A száguldva robbogó gépóriást az osztrák Alpok mesevilága ölelte át. Ecsettel meg nem örökíthető tájak suhantak el mellette. Az alkonyra hajló nap búcsút-intó parázslásában viharvert sziklaormok, fehérhajú hegygigászok meséltek. Bodó Károly Seltztalban átszállt.

Bizonytalan előérzések nyugtalanították, amikor gondolataiban rendezni próbálta elutazásának előzményeit. Nem első eset volt, hogy egy szép szombati napon összecsomagolt és elutazott Bécsig, ahol vonatra szállt s csaknem egyhuzamban Hallstattig utazott. Tenette családját idézte emlékezetében. Feleségétől el sem búcsúzott, néhány sorban értesítette, hogy sürgős üzleti tárgyalásai vannak, s Bécsbe utazik. Fia, a legnagyobb, Zoli érettségi előtt áll, a két kisebb is a vizsgákra készül. Kínzó rádbbenés volt számára, hogy tulajdonképpen örületes könnyelműség volt tőle ez a tervbe-vett kétnapos kiruccanás.

A pályaudvaron néhány percet várni kellett. Újságot vett.

Észre sem vette, hogy egy kifogástalan eleganciájú uriember lépett hozzá. Angolul szólította meg.

— I think we have seen each other sir. (Azt hiszem mi már láttuk egymást.)

Bodó Károly töretlen angol-szággal válaszolt, amint szemügyre vette az angolt.

— Lehetséges. Talán meg is tudom mondani hol. A napokban Ön Pesten üzletemben egy értékes arany dísztárgyat vett.

Bodó Károlynak nem szokott csálni a memóriája. Azonnal tudta, hogy egy neves angol gyárossal áll szemben, aki jelenleg európai kóruton van. Meglepődött, amikor megtudta, hogy az angol is Hallstattba készül, s együtt tartanak.

A gyáros szenvedélyes kártyás volt. Alig foglaltak helyet a beérkező vonat egy első osztályú fülkéjében, máris kalandjainak magyarázásába kezdett.

— Gondolja csak el — mondta, mikor már meglehetősen átmelegedett a társalgás — a csőd szélén állottam. Munkásaimtól huszonnégy óra haladékot kaptam, ha addig nem tudok fizetni, sztrájkba lépnék. Bukott ember leszek. Leszámoltam mindennel és bekapaszkodtam egy végső szálkába, a szerencsébe. Montecarlóba utaz-

tam minden pénzzel a zsemben. Éjjélre koldus lettem. Egy barátom jóhiszeműsége révén fillér fedezet nélkül ezer pengő értékű zsetont sikerült szereznem. Elkezdtem erre nyerni. Kifizettem a hitelt. Reggelre a gyáram olyan szilárd alapokon állt, mint még soha. És azóta mindig nyerek.

Az ékszerész gratulált. Arcán mintha fölényes mosoly futott volna át.

— Akkor méltó ellenfelek leszünk. Imádottnak játékom a chemin. Chemin de fer... Chemin... Chemin...

A Gesäuse meseszép völgyében végigkocogott a vonat dübörgése. Az Enns sziklás medrében vadul tombolt az ár. Eszeveszett örvények kavargotak a sziklák között. A sziklafalról lépésről-lépésre vizesek zuhogtak alá. Hol finom sugarakban fátyolozva, hol örült áradatban vadul, dübörgve. A vad rohanásban félelmet keltő szakadékok, újabb és újabb sziklatitánok viharzottak elő. Az estre hajló égbolton felhők tornyosultak. Borongós és hűvös levegő lopakodott be a vonatablakokon. Lassan elhaladó susogás lett a Gesäuse zúgása.

— Közeledünk.

— A Hallstätttersee.

A távolban már tükrözőtt a tő többezer méteres hegyektől beárnyékozott vize.

Hallstatt.

Az állomás és a kisváros között hajó közlekedett. A fedélzeten Bodó Károly otthonosan tekintett körül a Salzberg, Sarstein, Dachstein hóval és gleccserekkel borított csúcsaira. A gyáros magával ragadta a látványt.

— Alomországba illő vidék. Mint egy nagy tengerszem a Hargitában.

— Szerintem Salzkommergut legesenedesebb, legnyugatdobb, legesebb része Hallstatt.

— Remélem szép órákat fogunk itt együtt tölteni.

A figyelem észrevétlenül terelődött a két férfi gyilkos szenvedélye, a kártya felé.

— Nem árulná el — fordult az angol Bodóhoz — kik lesznek a társak.

— Két barátom már egy hete nyaralnak itt. Gróf Pusztay Géza és Ritter Lajos egy vidéki város bankigazgatója.

— Fényes lesz.

A két vendég a Dachstein Hotelben szállt meg. A szálló tóra nyíló terraszán féltízkor indult el a chemin. És Bodó Károly hajnali három órakeror már utolsó tétjét adta a bankba.

(Folyt. köv.)

Hogyan született meg az Arany-Ezüst? (A tavalyi első számból közöljük.)

Nagyilelkű és önzetlen adomány tette lehetővé azt, hogy az Arany-Ezüst a rotációs ölmhengerek alá helyezhették. Alig vetődött fel a gondolat, nyomában máris páratlan lelkesülés szegült. Őszinte szavak, ígéretek, tettek, áldozatok. Egycsapásra szavazta meg az osztály a megindulásra szánt összeget. Sőt annál is többet. Egyszerre 150 pengőt. Tárgyalásba bocsátkoztunk Pécs nyomdáival, s amikor már áthidaltuk az anyagi nehézségeket, szellemi kincseink legjavát hoztuk össze, hogy mindenki számára élvezetes, hasznos olvasmányt nyújtsunk.

„Boldogság tölt el minden magyart”

(Beszélgetés P. Reöthyvel a visszatérő (Ungvárról))

Ira: FEHER PÉTER

Már a vakáció Pius-újság közölte a piusi diákokkal, hogy P. Reöthy hosszabb időt töltött visszatérő szülőföldjén, Ungvárról. Lapunk munkatársa felhasználta az alkalmat, hogy körképet nyújthasson Kárpátalja székhelyéről. Ezért közlünk rövidke kis intervjút P. Reöthy benyomásairól.

*

— Boldogság tölt el minden magyart — kezdi el a Ft. Péter. Ez a természetes és legerősebb benyomásom. Akik húsz éve szenvedtek és takarniok kellett magyarságukat, most ismét büszkén és öntudatosan vallhatják nemzeti érzésüket. De megelégedett az a más anyanyelvű, de érzéseiben magyar nép is, amely az elmúlt húsz év alatt a visszacsatolástól dolgozott, különösen vonatkozik ez magyar-orosz testvéreikre.

— Hogy látják az ottaniak a trianoni Magyarországot?

— Rendkívül tetszik az anyaországban tapasztalt fegyelem. Fegyelmet láttak először is a bevonulás magyar honvédeinél, általában magyar cserkészek portyáznak a Felvidéken és Kárpátalján, továbbá a magyar kormány Ungvárról pilóta-iskolát és csendőr-iskolát létesített, ezeknek tanulói dédelgetett lakói a városnak. Amikor kivonulnak a vasárnapi katonamisére, mindenki szeme rajtuk csüng és már a templom előtti megállás katonás végrehajtása kikényszeríti a dicséret szavát mindenki ajkán. A katonás szellem

kívül az anyaország vallásossága is megragadta hazatérő testvéreink figyelmét.

— Melyik politikai kérdés foglalkoztatja a felvidékieket?

— Őket sem hagyta figyelmen kívül az anyaországban annyiszor felvetett szélsőjobboldali kérdés; nagy örömmre kellett megállapítanom, hogy legnagyobb részük előtt világos volt ez a probléma is.

— Tehát nem tapasztalt Ft. Péter semmi olyasmit, ami a legcsekélyebb elégedetlenséget mutatta volna?

— A magyarok körében, mint már említettem, teljes a megelégedés. A magyarérzelműekről is ez a benyomásom. Van azonban még a régi regimének is maradványa, amelynek esztelen és felkavart nacionalista érzése lassanként el fog űlni.

Igaz, hogy a hűségben kitarított gyermekek duzzogva szemlélik a meglévő tékozló fiuknak előnyben részesítését.

— A gazdasági helyzetről mi volt Ft. Péter benyomása?

— Habár szegényebbek lettek az emberek, mégis elégedettek. Azt a lassan-lassan kiegyenlítő anyag hátrányt pótolja az erkölcsi siker örömezele. Nem lehetett kívánni, hogy ez a kis agyonnyargatott ország úgy szórja aranyait, mint az állandó kölcsönökből összetakolt csehszlovák kútyavár. Ami aranyat szór is a régi regime, az is csak saját céljait szolgálta. Épített utakat, hogy

stratégiai felvonulása lehető legyen, sőt Ungvárról külön tisztviselői negyedet is építettett a cseh tisztviselők számára, mert már túlságosan veszélyesnek találták azt, hogy a cseh tisztviselők gyermekei a magyar városban inkább magyarul kezdtek beszélni, mint csehül.

Azt azonban minden ott élő magyar és idegen látja, hogy a magyar kormány minden igyekezete azt célozza, hogy Kárpátalját felvirágoztassa. Még mindig emlegetik a Nagyméltóságú Asszony

karácsonyi akcióját; a magyar társadalom segíteni akarását mutatja az a nagy idegenforgalom is, amely a balatoni méreteket is túlhaladta...

*

Amikor megköszöntem Ft. Péter fáradságát és szíveségét, azt híszem mindkettőnk az a kívánság árasztott el, hogy Jó Isten segítse meg ezt a sokat szenvedett kárpátaljai népet és vezérelje tovább azon az úton, amelyen egy éve végre elindulhatott.

Gyere közénk eserkésznek!

Liliom a jelvényünk. A szívünkben is hordjuk... Lehetetlen, hogy éppen te lennél az, aki ezt nem szeretné. A felnőttek ezrei büszkén viselik szívük felett a cserkészliliomot és bizonyítják, hogy az evangéliumon alapuló tíz cserkésztorvény szerint mindenkinek lehet élni.

Légy eserkész,

ha a liliomot biztosabban és könnyebben meg akarod őrizni!

A hazának gyakorlati és hasznos emberek kellene. Cserkészvoldnak sok hasznát láthatod. Feltaláld magad minden helyzetben. Ha majd téged is behívnak honvéddnek, a szabad élethez hozzáadott tested könnyen felel meg minden új feladatnak.

Gyere közénk,

ha ügyesebb, hasznosabb és magyarább magyar akarsz lenni!

Életünk romantikus, vidám, „a

mi létünk virágból, fényből, dalból fakad”.

Állj be csapatunkba,

ha szereted a szép kirándulásokat, a táborozásokat és a fiúk életét!

És ha nem tudsz lenni, ha a nehézségek nem olyanok, hogy legyőzésük rajtad álljon? — Légy cserkész akkor is — legalább lélekleben. Mindennap teszel valami jót és szíved liliomát megőrzöd...

Toborzó.

Minden III—VIII. piusista cserkész lehet, aki szorgalmasan tanul, vagy aki legalább ezután akar szorgalmasan tanulni és szülői engedéllyel a cserkészcsapat munkájában részt akar venni.

Jelentkezni lehet szept. 20-ig, a régiek dr. Kismartoni Károly cserkésztszítz úrnál, az újak pedig P. Bodolay Gyula S. J. cserkészcsapatstzítz úrnál, bármely tizpercben.

Brazíliai levelekből

Írta: FEHÉR PÉTER

Messze földről, ahonnan három hét alatt hozza a hajó a postát, Rio de Janeiróból kaptam levelet. Már megszoktuk, hogy a legtöbb érdekesség az Újvilágban lát napvilágot, amelynek kényelem és szabadságszeretete közismert, mégis a levél elolvasása után néhány apróbb vonása különösképpen feltűnt.

Rioban, a többmillió brazil fővárosban, amelyet a világ legszebb városának tartanak, a közlekedés óriási irama mellett nincs megállapítva a járóművek hajtási iránya, sebessége, a főváros polgárai csak egy helyen járnak hosszabb ideig gyalog: az avenidan, a sétatéren. Még az iskolás gyermekekért is eljönnek az iskolák autóbuszai és oda-vissza elszállítják az összes csemetét.

Az autóbuszokon nincs jegyrendszer. Minek is szorongatná a kényelmet szerető brazil a kezében a jegyet; ellenben minden utas becsületesen megfizeti a kalauznak a saját maga által meghatározott összeget.

Ha sétálni indulunk az avenidan, a tengerpart hosszában, és a mellettünk levő fáról lepottyann egy narancs, vagy banán, lusták vagyunk ahhoz, hogy felemeljük. Miért is fáradoznánk? Hiszen az üzletben úgy árúsítják kilószámra, mint nálunk az ócskászok adják el a gyáraknak a vadgesztenyét.

Az előkelő osztály a kopacabanaban szórakozik, ez külön városrész. Itt található hotel, kávéház, étterem, bár, mozi, színház, játszóterem stb. A polgári társadalomnak is megvannak a szórakozó helyei: érdekes, hogy ott a filmszínházakban nincsen jegyrendszer, hanem aki hamarabb odaér, az foglalja el az egységáron megváltott jobb helyet.

A megélhetési viszonyok a mi fogalmaink szerint is kintűnek. Egy luxuspenzióban kétszobás fürdőszobás lakosztály, napi háromszori étkezéssel, lifthasználattal és kiszolgálással együtt két személy részére 170 P egy hónapra. Ezt meg tudjuk érteni, ha megfontoljuk, hogy 1 kg. cukor 30 fillér (minálunk 1 P-ön felül), hogy 250 P-ért briliánsórát lehet kapni és hogy a brazíliaiak kilogrammonként mérik a cigarettát.

Brazíliaiban nemcsak papírforma a négerek és félvérek teljes egyenjogúsítása, hanem a valóságban is az. A nagy szabadságszeretet mellett is vannak társadalmi szabályok, így például hölgyek a nyilvános szórakozó helyek közül csak a cukrászdákat látogathatják egyedül, ahol mindent lehet kapni kávé kivételével, magányosan még kávéháza sem szabad járniuk.

A Brazil Köztársaság nem militarizált állam, katonasága jóformán nincs, tehát az általános hadkötelezettség sincs bevezetve. Nem szabad azonban azt gondolnunk, hogy ezért a brazilok nem fegyverforgató emberek. Egészen különálló szabály Brazíliában, hogy mielőtt egy családi házba belépnél, tapsolnod kell, erre egy emeleti ablakból kinéz a házmester, aki gombnyomással kinyitja az ajtót, ha neked a szerencse kedvezett, mert ha nem, akkor jól vigyázz, nehogy belépi, mert életveszélyben forogsz: ugyanis a brazil törvények értelmében, a házigazdának joga van löni az illetéktelen besurranóra.

Utólag jegyezzük meg, hogy Brazília (lakossága csak harminc és néhány millió) a legkatolikusabb országok egyike. A katolikusok száma 95%. Vallásos érzelműeknek monumentális kifejezése a nagy vallásos ünnepléseik és örök emlékműve a világ legnagyobb Krisztus-szobra, amely minden hajóval érkezőt figyelmeztet arra, hogy a rio-de-janeiroi kikötőben katolikus földre lép.

A Nagy Titok

Írta: Károcs Ottó

Egyszer a Nappal néztem szembe,
s a szemem visszatükrözött,
azóta vágyom a Nagy Titkot
rímek, pogány dalok között.

Lázasan keresek valamit,
ami ellendít a földről,
ahol egyszer majd megnyughatom,
álmodom egy Isten-örlől.

Szememnek távolatok kellene
látni akatom a Csodát,
a Végtelent, az Örök Titkot:
meglibbentem a fátyolát.

Mesés volt: megláttam a Titkot,
szemem a fénytől tükrözött
és most harangozik a lellem
imák, isten-versek között.

A HEDÉLYES PIUS

A szerkesztés miatt életével játszik: HARCOS OTTÓ

HÁT AZ ÚGY VÓT,

hogy mióta lemondtam az bíróságrul, odahagytam Lepéndet is — mondok, nagy a tapasztyalatom, kitsi neköm mán ez a falu!...

Bégyüttem Pécsre, mer hogy aszondik ott sok a tudomány, mög a jó bor. Mondok: mindegyik jó!... A bort azt én mög-mögiszom, ahun pedig sok a tudomány, ott használható vagyok!...

Béballengok a Pejusba, merhogy sok itt az okos embör... Mög-állok az egyik ajtó előtt, melyre ki vót írva, hogy: Mö Fincsi, vagy effféle. Nagyot zihálok és azt mondom: ellönne a vakációs ójságnak a szörkesztősége.

Megkocéntom ildomosan az ajtót és mondok fönnhangon: én vónék a hírs-nevös Göre Gábor, a lepéndi bíró! Aszondik erre kerüjjön bejebb.

Sokat váltogattuk a szavakat, oszt hát a végén ekkép szól hozzám:

— Lönne itt állás. Peróbájja mögírnya az Arany-Ezüst részire a vakáció történetét.

— Irni? Hü az ippeg neköm való!... (Oszt esetintek a nyelvemmel.)

— De aszondik: kend bíró uram, sok furtsaságot mögcsinált össze-vissza a könyviben, van olyan is, aki nem nagyon illik az uri házba.

— Mán megkövetem a szörkesztő urat, de tudok én uri módon is irni. Möglátik kigyelmetek, olyan tisztessége fogom odakanyarítani a históriákat hogy nó!...

Legszívesebben versben szeretném mögírni az egész kerónikát! De amikor — brrr — ollan prózai eseményökkel köllene ekezenöm, mint aminő a bizonyítvány kiosztás. És akkoron kapnak vala a deákok bizonyítványt sok olyas dolgokrul, amelyekre is inkább a feledés sűrű fátyolát köllene borétáni.

Hát esztöt én ehagyom. Inkább írom azt, mikor egyszer látom ám, hogy szép uri leffentyükbe ötözött a deák népség és gyünnek a Pejusba.

— Há — mondok — fia született az ispánnak, vagy a püspök gyün?

— Nem — aszondik — Péter Kerling névnapja van.

— Na — mondok — ma sör lösz! Ez igön okos eselökmény.

Én is gratuláltam, de aztán bé is lötyögtem magamba néhány tsésze teát, merhogy az vót. — Nó meg más jobb is...

Osztán ennek utánna nemsokára möghagattam a rádígóban, hogy: „Ormánsági dalok“ Aszondik neköm, hogy Kassáarul gyün a hang. Millen érdökös, merhogy én mikor az estállóból kikejätök, hogy Mari, hát nem hajja! Ezt mög ollan messzirü lehet hallani... De máskülönbén egészen szép vót. Az egészbe mégis csak az a karmestör vót a legjobb, merhogy igön szépen egazejtotta a hangokat. Még könyveztem is. Aszondik, hogy ez a karmestör Horváth Mihály tanár úr a VIII. osztály főnöke. No — mondok ez is jobb sorsot érdemüt vóna!

A Pejusi Vakációs Kör nagyon jó működik. Kiváló vezér tehetségek vannak itt is... Mindig mönnek mindönhová kirándulni. Mikor pedig hazagyünnek mindig aszondik:

— Igön jó vót, csak kár, hogy este van!

Ejnye, mulatós fránya nép, csak danászni szeröt!

Mögnézem a belvárosi templom körül az ásatásokat. Nagy föfordulás van ott! Nem tsuda, hiszen hat jezsovita vértanu is itt pihen. Pécsött hatak mög. Most keresik őket. Még örök nyugodalmuk sem löhet. Mögen könyveztem. Etünödtem az életen és neköm is eszömbe jutottak a régi jó idök, amikor még legényembör vótam. most mög, a mai bús velágba, hogy enyhén fejezzem ki magamot: nem vagyok legényembör.

A Pejusba vót Péter Lenner is, egy régebbi dirigálója az ifjúságnak. Ollan szépön ebeszégettünk, hogy a fényes nap az égön mögállott fölöttünk és duflázni kezdte a sugarait gyönyörűségibe.

De aztán egyszercsak forgott az ögész intézet, mintha gyesznőölés lött vóna! Az ablakokat föstötték, az ebédlöt pingáták, a rak-tárból ágyat, szekrényt szállítottak és az új maxik berendezkedtek...

Szeptember van. Gyünnek az ujak. Kisebkek, nagyobbak, de kövér is akad elég.

— Nó — mondok — hát röndjin szépen rakjátok lö a tarisznjátokat, oszt tanája mög ki-ki a helit. — Hát ugy lött. Csak sok könyvezett.

Veni Sancte!... — vagyis fohász a Szent Lélökhöz, hogy kapálja mög a lelkünket. Oszt a „diszós terömbe“ öszvegyültünk. Hát óvasi a Péter Direktor a törvényt, hogy aszondi: „Igy, mög ugy: jaj annak, aki ezt, vagy azt tösz, merhogy igy mög ugy!... „Hagatott is mind!... Oszt a Rektor ur szót igön szigoruan, de akkurátusan!... Oszt végre szétosztott a deáknép.

Melyhöz hasonló lyókat kevának

Göre Gábor

nyugalmazott lepéndi bíró,
az Arany-Ezüst kerónikása.

Madártárlatok

Az ARANY-EZÜST FILMIRODA (mindenre) képes HIRADÓJA.
Filmezte egy Jó Madár.

Ott, hol a Piusi kertben, velőt-rázó csendben nő annyi drága Mákvirág és virul annyi Finom Csemete (ej! ermete, termete, remete, pemete! — vérbeli filmesnek micsoda csemege!)

Hamar a gépemet! Ez az.

Máris vittem kérem:

Zöld erdőben, kék mezőben (ugye szép?) sétál egy Madár.

Micsoda Madár?

Ez biz Jó Madár! Aranygombja, semmi gondja. — Több-
ben vannak már!

Mit csicseregnek? Ezek mindig tudnak valami újat!

Meg kell hangfülelni, s ha egykét tanár úr le talál fülelni, privát pech.

Na, mondd ezt fütyülve! —

Úgy. — Be szépen danol ez az én madaram!

(Ugye hallják kérem? Arany-ezüst hangfelvétel!) azt fütyüli, hogy

„Páter Reöthy sejhaj, Páter Reöthy hazagyütt a bakáktul

Visszagondul sejhaj, visszagondul és a szíve megfájdul

Merhogy mosmán ki tiszteleg csuhaj szegénynek,

Talán bizony sejhaj, a piusi nyamvadtképi legények?”

Ebből csakugyan baj lesz. De talán a második vesszakk!

Na, mi az?! Száraz ágon hallgató ajakkal meddig ültök csügedt madarak?! Mi lesz a második vesszakkal? Vagy Úgy?!

„Diófából sejhaj, diófából nem csinálnak koporsót

Páter Reöthy, sejhaj, Páter

Reöthy ne mondjon még utolsót: Nézzen ide, ez most mán a piusi élet

Mátul fogva sejhaj, minden szécska fővetéssel tiszteleg!”

Ezt jól kifületonem.

De miért zúg a tömeg?! — Rohanok... rohanok... felvétel... szenzáció!... hallga! az egész banda mégegyszer rivalga! Rivalda!... Lelkesedés!... Pé! I! U! Es! Pius, Pius, Pius! Háromszor is Pius! Eljen az új tisztelegés!

Uraim, mai Hiradónknak vége. De csinálják végig da capo al fine!

Neon

Akár hiszi – akár nem

Moszkvából jelentik: Sztalin Rómába készül pápai testörnek.

Berlinből jelentik: Hitler cáfolja, hogy háborút indított Lengyelország ellen.

Röcsögéről jelentik: A lakosság közszerűli a torkát és türelmetlenül várja a szüretet.

A Piusból jelentik: Az egész intézeti ifjúság nekilátott a tanulásnak. Kivétel a VIII. osztály, mert az ráér érettség előtt is biflázni.

Ugyancsak a Piusból jelentik:

Pius kéményén száll a füst: Megjött az új Arany-Ezüst!

AZ ELSŐ INTERVJU

Fiatl riporter: Alázatosisztem...

En a nagy költő: Kérem mi tetszik?

Riporter: A „Nyanya...” akarom mondani a „Nyanyar-Ezüst...” hehehe... kiküldött tudósítója vagyok, ha nem restelné... hehe (Vigyorog.)
En: Igen, hja, a készülő verses-kötetéről, persze, hát hogyné... Tessék!

Riporter: (leül — és hallgat.)

En: (leülök és várok. — Kis idő múlva.) Hát elég sokáig készültem ezzel a verskötettel, azt megírhatja. Megírni, az semmi. Hanem kigondolni... Három éve hordozom, táplálom a témát... Mint egy fiahordó az ázsiai pusztákon.

Riporter: Hehehe... Fiahordó... Olyan kis hordó... hehe... (Hirtelen komor lesz, mint egy székeley ballada, mert.)

Költő: (összeráncolt szemmel, erélyes hanghordozással): Három évig hordtam a lelkemben.

Riporter: (értelmesen) Tetszett hordani a lelkében.

Költő: (révetege) Igen... És

végre megszületett... Elkészült.

Riporter (élénken): Igen... Most akartam éppen kérdezni... Szóval megszületett, nemde?

Költő: (jeges nyugalommal): Igen. (Sóhajjt és kitagult szemgolyókkal vár.)

Riporter: (körülnéz): Hát... hát most már nem tetszik rajta dolgozni, akkor e szerint?

Költő: Minek? Ha egyszer kész van. (Vár.)

Riporter: (gondolkozva): Persze, (szünet) akkor már nem igen kell... (nagy szünet) inkább csak addig kell... (vakáció) hehehe... (feszeng.)

Költő: (révetege): Valami halk, fátyolos fájdalom lebeg a versesköteten.

Riporter (élénken): Igen... éppen ezt akartam kérdezni, hogy az a halk fájdalom lebeg-e?... Tetszik tudni... (Makog.)

Költő: (irtózatossá álmosan ásit).

Riporter: (félórai velőbbe hatoló hallgatás után): Alázatos... (Ásit.) Volt szerencs... hehehe...

Közzétette barátod: a Költő.

AMIT NEKED IS ILLIK TUDNI

Mit gondolsz, mekkora a brit gyarmat-világbirodalom területe és lakosságainak száma?

41 millió km² 450 millió lakossal. Tehát az emberiség egyötöd része angol alattvaló.

Tudod mi az a sárga veszedelem?

Japán fenyegető terjeszkedési magatartása az angol dominiumokkal szemben Ausztrália, Új-Zealand.

Mi a keleti kérdés?

Oroszország nagyhatalmi terjeszkedése a Boszporus és a Dardanel-lák felé.

Tudod, melyik az a három nagy terület, amelynek geopolitikai kérdései a világháború okozói lettek?

A Balkán, Elzász-Lotharingia és az olasz irredenta.

BÉLYEGROVAT

Vezető: ?

(A következő számban már meglesz. Addig pótvezető-féle P. Bodolay. — Talán nem haragszik meg, hogy ilyen rangot kapott. Szerk.)

LESZ-E BÉLYEGEGYESÜLET?

A „Pius” vakációs lap „Szakszerű bélyeggyűjtés” című cikke alapján mind nagyobb és nagyobb az érdeklődés a komoly bélyeggyűjtők köréből:

Vajon lesz-e püsi bélyeggyűjtő egyesület?

Azonnal megadom a feleletet: igen is, meg nem is!

1. Nem lesz annyiban, hogy kimondott, jogilag elismert, saját, a tagoktól megválasztott tisztviselőikkel rendelkező, kötelezően előírt tagsági díjat követelő és rendszeres összejövetelt elrendelő egyesület lenne. Nincs semmi kötelezettség, mert tudom, hogy aki igazán, szívelelkekel „szenvedélyes” bélyeggyűjtő, az maga lesz ebben az irányban a merő érdeklődés és pontosság. Ismerem Budapesten egy ötödikes gimnazistát, aki minden szabad idejét és zsebpénzét bélyeggyűjtésére fordította. A tanulásban nem hanyatlott, mert most hetedikos korában is jó rendű lett. A szülei azt mondták róla, hogy számára legnagyobb büntetés, ha bélyeggyűjtését nem gyarapíthatja.

2. Igen, lesz annyiban, hogy az „Arany-Ezüst” a segítségünkre siet. Mikor láttam az érdeklődést, gondolkottam, mi módon lehetne ezt a kérés-

dést megoldani. Az „Arany-Ezüst” általa mindent elérhetünk, amit egy kifejezett Egyesülettel csak sok-sok idővesztéssel, fáradsággal lehetne biztosítani. Az „Arany-Ezüst” révén mindezt elkerülhetjük.

Igy általa:

a) havonként találkozhatunk és gondolatainkat kicserélhetjük. Jöjjetek kérdéseitekkel, (nem baj, akár milyen egyszerűvel is), gondolataitokkal, eszméitekkel, tanácsaitokkal. Jó megfigyelésekkel a „Bélyegrovat” vezetőjéhez és megkapjátok a feleletet. Azt hiszem, komoly „Gyűjtőnek” nem kell bizonyítani a bélyeg értékét, az már maga rájön és neveli magában a magyarban annyira hiányzó kereskedői érzéket.

b) értesülünk egy pár hasznos tudnivalóról.

c) mikor lesz a Piusban (mert ez lesz!) bélyegkiállítás és milyen bélyegekkel lehet oda benevezni. (Két-szer-háromszor az évben azonban összejövünk egymás biztatására.)

Most pedig álljon itt egyelőre a kezdők számára a következő szempontméri

„Tanácsadó”

1. Egyetlen bélyeget se dobjunk el! (A főlöleges jót a missiók számára ajándékozhatjuk, a rosszat

pedig felhasználhatjuk „Bélyeg-Muki” gyártására.) (Erről legközelebb. Szerk.)

- Ne áztassunk le minden bélyeget a boritékról. (A ritkébbak és a különleges pecséttel ellátottak, pl. repülőposta, jubileumi bélyegző teljesen borítékostól őrizendő meg.)
- A bélyegáztatásnál a víz hőfoka a meleg és a forró között legyen és a vízbe egy késhegynyi sőt és egy evőkanál ecetet tegyünk.

4. Keveset áztatni, képpel felfelé. Száritásnál nem szabad a napra tenni és képpel lefelé fordítani. Itatód használnunk.

5. Van olyan bélyeg, melynél az „enyves-háta” is fontos, az ilyen természetesen vízbe nem tesszük.

6. A bélyeget ne ragaszd az albumba.

7. Rendeld meg a Szegeden megjelenő „Ifjú Bélyeggyűjtő” című havi szaklapot. (Egy évre 2.— P.

P. Bodolay S. J.

Öntudatos magyarságot!

Elhangzott a jelszó és hála Istennek már annyira vagyunk, hogy az utcákon lépten-nyomon találkozunk magyar ruhás nőkkal és férfiakkal. Ígazuk van. Dicséret legyen azoknak, akik átérzik azt, hogy szokásuknak a ruházkodás tekintetében is a hagyományokból kell fakadnia. Berzsenyi Dániel a „Magyarokhoz” című ódájában így panasz-kodik:

„Elődeinknek bajnoki köntösét
...megútván, rút idegent cserélt;
A nemzet örlelkét tapodja.”

Viseljünk magyar ruhát, őseink dicső ruháját, hazafiúi kötelességünk! A magyar ruhaviseletnek hivatalos tényezőik is harcosává szegődtek.

Aki viseletében megvallja magyarságát, az az életében nemcsak magyar marad gondolkodásában,

nyelvében, nótáiban, táncában és minden téren, de irgalmatlanul kiveti mérgével együtt a métélyező idegen szellemét is.

A budai hídon a peleskei nótárius így beszél:

„...hogy ökor ökrök a szarváról,
Lehet megemélni, madarat tollláról,
Ez Török, ez Lengyel látom
gunyájáról,
Hogy ez Magyar legyen, tudom
ruhájáról.

Az egész világon aztat minden
Nemzet

Megvallja, hogy legszebb a Magyar öltözet:

Ki Magyar 's nem hordja, más módon nem lehet:

Hanem, hogy illy Magyar nadragulyát evett.”

Kerényi József Ötő
VIII. oszt. tan.

Erdemes összegyűjteni és beköltetni a 8 Arany-Ezüstöt. 160 oldal lesz!

Innen — onnan

LAPUNKNAK MI A CÉLJA?

(A tavalyi első szám vezércikkéből.)

Az Arany-Ezüst létkérdése, vagy ha szabad úgy mondanunk, az eszme lángoló erővel fűtött valamennyiünket. Elsősorban azért, hogy a fehér papiros fekete betűivel a harcossai legyünk a Piusnak, katolikus világnézetünknek. Másodsor, mert ma már a sajtó elérte fejlődésének azt a fokát, hogy az élet minden vonalának lüktetője, irányítója: nagyhatalom lett.

Fel akarunk készülni az életre. Felkészültségen érthetünk szaktudást, de főleg értenünk kell az általános műveltséget, kitételeseknek két nagyhatalmi alkatrészt, az írást és beszédet. Nem nevezhetjük művelt embernek hazánkban azt, aki a toll és szó helyes használatát nem tudja. Ennek a két nagyhatalmi tényezőnek állunk szolgálatába, amidőn útnak indítjuk lapunk első számát. Mi bízunk a piusi diákságban. Hálaként nem várunk mást, csak jóindulatot. És ígérjük, hogy minden Arany-Ezüst érdekes, tanulmányos percek fog szerezni az olvasónak.

HOGYAN BÜNTETTEK ARANY JÁNOS KORÁBAN A DIAKOKAT.

A kizáráson kívül vagy 24 óráig terjedő bezárással, vagy 6—12 veszőtűtessel. Aki nem tanult, 24 óráig őrizhette a carcort. Ha az órán három ízben rendetlenkedett, 12 órai börtönön kívül még hat botot is kapott. A nyilvános dohányszáért 12 órai áristom járt. Az utcán való lármázás, duhajkodás 24 órai börtön és 12 botütés terhe alatt tilos volt.

Felétős: szenttamasi Horváth Mihály.

Nyomatott a Rákóczi Nyomdában, Pécs, Rákóczi út 35. Telefonszám: 20-98.

Nyomdáért felel: Keller József.

A kocsmázásért először 12 órai bezárás és 6—12 bot, ismételt esetben az intézetből való eltávolítás járt.

MIHEZ ÉRTETT ARANY JÁNOS?

Hat idegen nyelvhöz: angol, francia, görög, latin, német, olasz. A rajzhoz, énekhez, zenéhez, színészethez, jogi kérdésekhez és legfőképpen: a költészethez?

MI LESZ A SORSA NÉPMŰVÉSZETŰNKNEK?

Gábor Lajos írja Kaloesa-vidéki népművészet és népszokások c. tanulmányában:

Hanyatlás és pusztulás! ha nem védi a törvény, vagy ami még ennél fontosabb volna: a lelkiismeret és a szeretet... A művészet csak áldozatos, szerető környezetben virul. Ellenségek közt pusztul, megsemmisül. A művészet a nemzet ékszere: tekintélyt, előkelőséget, megbecsülést jelent, tehát örülünk, hogy van, vigyázzunk rá hűségesen s ha kell, hozzunk érte áldozatot is.

INNEN-ONNANista:
Schmidt Jenő, VIII. o. t.

Tankönyvet,

mindennemű **iskolaszert**
legelőnyösebben a

Szent István Társulat

pécsi fiókjában vásárolhat.

Pécs, Széchenyi-tér 17.

Telefon: 11-79 Hítel Otthon!

Csak semmi félelem!

Azzal nem segít a helyzetén, ha fél. Ha nem fél, talán még javítani is tud rajta valahogyan. A valóság igazán nem olyan rémes, mint amilyennek a tehetséges szorongó elképzeli. Ez a bevezetés.

Ugyanis arról van szó, hogy ne tessék félni ebben a mi esetünkben az esetleg *untatónak látszó cikkektől*.

Igenis kérem, csak ne legyen semmi félelem, hanem tessék *bítran* hozzáfogni az enyhén csalogató címmel felruházott cikkeknak az elolvasásához. Meglepetés aligha érhet. Hamarosan kiderül, hogy ösztönöm nem tévesztett meg. Ez az igazán unalmas cikk nem érdekel. És a kutyafejét, mégis szórakoztat! De hogyan, mivel és miképpen? Most következik a cikk elolvasásának művésze.

A cikk két részből áll. Az egyik: az olvasásra kerülő szöveg. A címe ösztönien kifejezve, hogy engem nem fog érdekelni. Ezzel tehát már tisztába vagyok. Itt nem érhet semmi báj. A cikk másik része azonban az író. Az a láthatatlan ember, aki szól

hozzá a betűkön keresztül és akit nem ismerek. Sohase láttam és ha kedvez a szerencse, a történet után se fogom látni soha. Ha pedig éppen ismerem, hát megkeresem, fölkutatom és... gondoskodom arról, hogy többet ilyen ne merjen elkövetni.

Igaz is. A sületlenségeket miért hozta mindenképpen nagyszámú olvasóinak tudomására? Talán azt akarta, hogy ezek után elnémissák örökre? — Tessék elhinni, sokszor kész mulatság megfigyelni, hogy mindenféle írónk mennyire *nem tudnak* szépen, kellemsen, világosan és helyesen magyarul írni. Meglepő ez és megdöbbentő.

Tehát a *gyermeket* kell már idejekorán megtanítani arra, hogy világosan, szabatosan, szépen és okosan írjon magyarul. Annál is inkább, mert amint fel nő, egészen bizonyos, hogy igyekszik az újságok, a folyóiratok hasábjaira!

A szerkesztők.

És csak semmi félelem — mindenki rákerül a sor!

Szellemi torna		Szellemi torna
----------------	--	----------------

HOLUBÁR	—H
orvosság	

KINAI LARMAJA

Beküldte: H. O. VIII.

Pályázhat mindenki. Nyereményeink sorsolás útján kerülnek kiosztásra.
Beküldési határidő: szeptember 30.

Nyeremények: 5 nagy tábla csokoládé szétosztásra kerül 5 pályázó között.

Támogatja lapját, az Arany-Ezüstöt, ha bevásárlásainál, rendeléseinel a cégnél hivatkozik a lapunkban megjelent hirdetésre.

Heckó Péter

Szent Antal Bazár

kegyszer,
írószer,
könyv,
papirkereskedés és
templomi felszerelések
raktára

écs, Ferenciek-utca 35/2 sz.

Olesó és jó a Hajnal

Az Arany-Ezüstre
hivatkozva
kedvezmény!

órás és ékszerész
Ferenciek-utca 29.

Varga János Fűszer és csemege

Pécs, Agoston-tér 2. sz.
Telefon: 12-72.

LÉVAI Zseblámpa, villanyégők, szerelési anyagok nagy raktára

Ferenciek-utca 11. Telefon: 14-54.

Iskolai és sportcipők, futball és atlétikai felszerelések legolcsóbban

Quintu cipő- és sport-szaküzletben

Király-utca Városház-épület

Névjegyeket, folyóiratokat, disszertációkat olesó és izléses kivitelben készít a

Rákóczi Nyomda

Rákóczi-út 35. szám. Telefon: 20-98.

PÉCS-BARANYAI KERESZTÉNY SZÖVETKEZET

T: Iroda 13-40 JÓKAI-TÉR 11. T: Főújslet 13-20

I. fiók: Szigeti o.-út 40. T: 13-02
II. fiók: Aidinger J.-u. 7. T: 15-04
III. fiók: Kossuth L.-u. 24. T: 13-12
IV. fiók: Meesekalja. T: 13-16

Szövetkezve küzdünk
a drágaság ellen!

Palaiits Géza

Spec. írógép-műszerész

Pécs, Széchenyi-tér 2. T: 27-63

Írógépjavitás, karbantartás, írógép-szalag, írógép kellekek. Mindenfajta írógépek eladása és vétele

Jó munka! Szolid árak!

Várnagy CIPŐSZALON

SPORT- ÉS CS RKÉSZFELSZERELÉS
PÉCS, DEÁK-UTCA 8. SZÁM.

Mint a bomba, terjed a hír, hogy a legjobb beszerzési hely:

Római fűszerüzlete
Külön üveg- és porcellánosztály

KÖNNYŰ FOTÓMŰHELY

Nagyítások, amatőr kidolgozások, családi képek, igazolványok elődruéndán

JÓKAI-TÉR 5. Tel. 27-84

SEZMŰVEGET, FOTÓCIKKET Éden

szolid áron kaphat
Fotókidolgozás DROGÉRIA
OPTIKA, FOTÓ SZAKŰZLET
Pécs, Király-u. Színház mellett

Angster József és Fia

ORGONA ÉS HARMONIUMGYÁR
PÉCS, JÓZSEF-UTCA 30. SZÁM

őzv. Deagila Antal-né

ŰVEGES ÉS KÉPKERETEZŐ
PÉCSSETT
SZÉCHENYI-TÉR 8.

Nagy választék képkerekekben és szentképekben.

ARANY ÉLÜST

JHS

Herényi

A PÉCSI PIUSI DIÁKOK LAPJA

II. ÉVF. 2. SZÁM. 1939. OKTÓBER 7.

TARTALOM

- VEZÉRCIKK
Schmidt Jenő, VIII. o. 1.
- A MECSEKEN (Tárca)
KÖSZÖNET (Vers)
Harcos Ottó, VIII. o. 1.
- VIHARFELHŐK (Regény)
LEVEL
Schmidt Jenő, VIII. o. 1.
- NIPPON
Berényi Sándor, VIII. o. 1.
- 2500 ÉVES MÜLT
Nemes Tihomér, VIII. o. 1.
- SZERETNEK MEGÁLLNI
Kiss Ottó Miklós, VIII. o. 1.
- R. R.
Fehér Péter, VIII. o. 1.
- KEDÉLYES PIUS
BÉLYEGROVAT
FEJTÖRŐ

MECSEKI RÉSZLET

Foto: P. SELMECZY GYULA

ÁRA 20 FILL.

HANGYA

Ruházati Boltja

RUHÁZATI ÁRUKBAN
A SZOLID ÉS MEGBÍZHATÓ BEVÁSÁRLÁSI HELY.

PÉCS, KIRÁLY-UTCA 17.

Óra, ékszer nagy raktár

Bálint István

Színházzal szemben
Telefon: 14-67.

Légóltalmi felszerelések, gázálarcok, vadász- és turista-cikkek beszerezhetők

Hamerli József kft.

vasnagykereskedésében
Pécs, Király-u. 9., Rákóczi-út 52.

Iskolai formaruha anyagok, intézeti kelengyék, ág- és asztalkészletek, paplan, szőnyeg, függöny, **szövet, selyem, vászon** áruk meglepő nagy választékban, olcsó szabott áron

Schön Tivadar és Tsa kft.

Pécs, Széchenyi-tér 8. sz.
Telefon: 14-22. — Takarékoság

Textil árukban vezető keresz-tény szaküzlet!

Lukovich László

SZENT IMRE
könyvesbolt

zenemű-, papír- és írószerkereskedés
Pécs, Jókai-tér 6.

Richter József

Sport, rádió, villamosság és műszaki vállalat.

RÁDIÓLABORATÓRIUM

Pécs, Király- és Mór-u. sarok

Cserkész-, leventefelszerelések

Saját készítményű férfi, fiú, gyermek átmeneti, vízmentes, teveszór, zsinóros magyar, szörmebélelés kabátok és ruhák
a legnagyobb választékban

Csonka-Magyarország legnagyobb mérték szerinti férfiszabó üzeme

Páll Ödön

Takarékossági könyvecskére 6—7¹/₂ havi hitel

ARANY-EZÜST

A Pécsi Püsi Diákok lapja

SZERKESZTI ÉS KIADJA A VIII. OSZTÁLY

II. ÉVFOLYAM

2. SZÁM
1939. OKT. 7

ARADI HANGOK

IRTA: SCHMIDT JENŐ, VIII. O. T.

A NYÁR.

Még emlékeztünkben él. Gondtalan egén felhők tornyosultak. Sejtések, előérzések, bizonytalanságok színezték át. És apáink homlokán borongás tükröződött. A lelkek mélyén lappangó nyugtalanságot a szuronyerdők milliói, az ágyúk, gépfegyverek, tankok, páncélos embertömegek, tüntető felvonulásai, diadalmasan ivelő gépmadarak zúgása, a légiriadók üvöltése nem esendesítette el. A jelleg halálosan komoly volt, s nekünk is ott kellett lenni a hadgyakorlatokon. A nyár elszállt, s a béke Ikarusz-szárnyait leolvasztotta a nap.

AZ ŐSZ.

Viharfelhők szántottak az égen. Idegzetbontó, megrendítő, fájón lélekbemarkoló órák voltak. Az optimisták, akik boldogok voltak, hogy még az utolsó percekben is tudtak hinni az idealizmusban, megtörték. Az ébredés számukra rettenetes volt. A józan ész gondolatai megdermedtek. A humanitás segélykiáltásai nem találtak visszhangra. Az idegek tomboltak, vadul, viharosan. A mult sohasem lesz példa. Az ember örök. Perpetuum mobile. A körülmények talán mások. De ugyanazok az eszmék, okok, vágyak. A történelem tanít, de az ember nem tanul.

A TÉL.

Elborult. Vannak vatesek: hosszú, rémes álom lesz. Mi nem jósolunk. Magyarok vagyunk, és diákok, püszisták. Célnk az élet. Feladatunk: felkészülni az életre. Elvek köntösében, megtörhetetlen hittel, acélos akarással, munkás életkedvvel. És bárhogy zúgjon is a zivatar, nekünk erőseknek, magyaroknak kell maradnunk.

A TAVASZ.

Talán az igazság lehelletét fogja hozni magával. Hiszünk a feltámadásban, mert sub specie aeterni nézzük az eseményeket. Sub specie aeterni... Ez a szempontunk. És leghatalmasabb fegyverünk: a történelmi magyar igazság.

Támogatja lapját, az Arany-Ezüstöt, ha bevásárlásainál, rendeléseinél a cégnél hivatkozik a lapunkban megjelent hirdetésre.

TÁRKA

ÍRTA: HARCOS OTTÓ

A Meeseken

Szeretem a Meeseket, a Meesek zsúfolt hallgatásait. A föld tóra nyitott virágszemekkel csókolja szeretetét a gyermekei felé. A szellő itt selymes tenyerével hűvösséget simogat az élet izszaltjaira.

Lépéseink alatt halkán sárlódtak össze az apró kövek.

A barmiló alkonyaton a lehanyatló nap visszajáró fénye haragos bíborba márgolta a levelek ezreit. Mint egy fekete köpenyes tolvaj, olyan nesztelemlen, lassú léptekkel megérkezett az este.

— Nézd Gyuszi, a pellérdi halastó milyen szép, mint pici Balaton...

A tóban még egy utolsót fürdött a nap. Elpirult, mikor odanéztnék.

— Hej milyen jó is volt a nyáron... Most erről az estéről eszembe jut egy másik, egy nyári este a Balatonon. Elmondom.

A parti esztergán az egyik asztalnál különösen magasra csapott a jókedve.

A szakszofon édesen vibráló hangja, a halkán pergő dobok, s a náthás piszton olyan finoman lehelik ott a bús afrikai melódiákat, mint valami erotikus parfümöt.

Durranon felbontott üvegek habja csillogott a karcsú poharakban. A gyöngyöző harmatban pazarul fürödtek a rüzsös ajkák.

A gondatlanul csapongó jókedvet egy váratlan esemény hirtelen megzavarta.

Rongyos, fiatal, de korá rénséget

elárláló fiú jött az asztalhoz. Az élet nehézsülyű néger bokszolói; a szenvedések, ugyancsak kikészítették szegényt. Nyomorék volt, gnóm volt.

— Piszkos kezeit előnyújtotta és így szólt:

— Csak egy kis enniválót adjanak, már napok óta nem ettem. Nincs semkim. Dolgozni nem tudok.

Karikás szemekkel, előrebicsaklott nyakal vart.

— Nem látod, hogy mi sem eszünk. Itt ilyenkor imni kell! — Szólt valaki, megtörve a nagy csendet.

A társaság nagyot nevetett és valaki eret kiáltott.

— De adjanak valamit, mert nem bírom soká!

— Hogy követelődzik a kis püpos és hogy villog a szeme!

Emlékszem: én ezeket a szavakat csak úgy félig, a külső fülemmel hallottam. Mert a belső füleim, a végtelenen eldughatatlan fülek valami nagy zokogás közeledését hallották.

— Nem mész innen te püpos! — Kiáltott rá az egyik pincér és hirtelen pofonvágtá.

Az arcultetés úgy esett a püpos lelkére, mint egy nagy jajgatás. Könyv nem jött a szeméből, de az összeneheszédő éjszaka, az ő bánata volt.

— Micsoda nagyszerű verstéma! Szólt a költő.

— Ha megfészeném az Infernót, ezt a püposat hianám modellül, remek lenne, hahaha, remek lenne: a püpos, mint az Infernó királya!

Mindenki kacagott és a zene egy dicsós tangót játszott.

Másnap úgy ragyogott a nap, mint még talán soha.

— Hallotta az esetet? Kérdezett egy lány mosolygóra.

— Mit? Nem!

— Haha... látja, nem tud a világról semmit az, aki csak délben jön le a partra... Hát a betonítón még lehet látni a vértócsát. — Beszélt, csacsogott és újra beszélt. És nagy élvezettel karvarta lábával a kristályhabokat.

Nekem boldul nagyot ütött a szívem. Nem is nagyon figyeltem oda. Megdőbbsentem.

— Szóval meghalt a püpos. Meghallt anélkül, hogy tudta volna, milyen jó Inferno király lehetne és milyen jó verstéma is ő... Ezt az érzelmességet mondtam, emlékszem és szavaim végén elmosolyodtam. De hidd el Gyuszi, nagy szomorúság van abban, hogy a világon, az életem való

mosolygást előbb, vagy utóbb, de el kell mosolyognunk. Mert ezen a földön minden csak tréfás, mosolyogni való játék, isteni játék...

Élénk kangarodott az Üdülő.

— Hej Gyuszi, én is szeretnék ebben az Üdülő szállóban nyaralni egy-két hetet... És milyen boldogság! Tudod mi jutott hirtelen eszembe? Az, hogy a nyaralásom végén az öreg szállodás, a Halál, elémtenné a számlát és üzletemberi udvariassággal megkérdezné: — Remélem jól érezte magát és meg van elégedve kedves Harcos úr? Én pedig feleletül szórakozottan olvastam a szemben lévő mélynyomású meceeki reklámat: Ózondús levegő, mesés kilátás, gyönyörű kirándulási lehetőségek. Panna-szom? Az talán nincs is. Csak a vendégek voltak kiálthatatlanok. És, ha már így benne vagyok az őszinteségben, megmondom azt is, hogy az emberek nem szeretik a szeretetet.

Köszönet

— Harcos Ottó —

Köszönöm a tizennyole tavaszt,
a sok-sok lepkét, búzavirágot.
Köszönöm az életet, a dalt,
a lelkemben szütyőkáló álmot.

Köszönöm szemeimben a fényt,
a boldogságot, a kapott szívet.
Vála az el-nem-sírt könnyekért,
Uram! Harcos Ottó, hálas híved.

VIHARFELHŐK

— REGÉNY —

IRTA: S. LŐRINCZY J.

(Az előző rész tartalma: Bodó Károly, gazdag budapesti ékszerész, Hallattatba utazik, ahol könnyelműen félrelép.)

2. folytatás.

A chemin igájában.

Mindenét elvesztette a szó legteljesebb értelmében. A becsület-szó megszegése a kártyavilágban rosszabb a halálnál. Öntudatra döbbenése rettenetes volt. Érzései az örület határán mozogtak, amikor a hajnali hűvösségben elhagyta társaságát. A tó vize szeliden csillogott, a Dachstein hómezőin, a magabazárkózott, komor sziklafalak, riasztó hegyszakadékok felett méltóságteljesen ragyogott fel az ébredező, esodás színpompában játszó, alpesi napsugár. Imbolygó lépésekkel indult a hajóállomás felé. Képtelen volt tovább együttmaradni azokkal, akikkel mint vidám barátokkal jött ide, s ült le egy zöld posztóval fedett asztalhoz, s akik egy éjszaka lassú, izgalmas, vészes lepergése alatt koldussá tették. A szenvedély áldozata lett. S már minden késő volt. Noblesse oblige. A becsület, a kártya-erkölcs bocsánatot, könyörületet nem ismer. A golyóról kialakult nézetei voltak. Már ahogy megkezdődött a chemin, tudta, hogy bármi is fog történni öngyilkos nem lesz, mert az gyávaaság, megfutamodás. Talán ha ez a gondolat nem vetődött volna fel benne, ötvenezer pen-

govel gazdagabban térhetett volna haza. Mert a siker és szerencse az önértet, biztonság-tudat és tántoríthatatlan hit következménye, amelyet ha a legkisebb bizonytalanság és félnkség csak egy pillanatra is megzavar, a szerencse diadalmas lovagjából könnyen csatát-vesztett, összetört gyászlovag lehet. Érzései végzet-szerűen sodorták a kétségbeesés felé.

Maga sem tudta, hogy került vissza Bécsbe. A garázsban megütözköztek modorán. De ő semmit sem vett észre. A sorsra bízott ösztönei hajtották. Többször próbálta rendezni gondolatait — minden, minden hiábavaló, kétségbeejtő, emberfeletti szenvedést ordító színekben állt előtte.

Csoda volt, hogy baj nélkül érkezett haza. Az üzlet homlokzatán szürke, vészterhes, láthatatlan drapériák terpeszkedtek. Egyhangú, rohanó, küzdő és boldog emberek haladtak el a lalakatolt rácsozat előtt, olyanok, akik talán soha nem fogják átélni és megérteni az élet hatalmas tragédiáit, amelyek a látszat és külsőségek hátterében, a lelkek mélyén játszódnak le.

A viszontlátás pillanataiban a szakadék szélén állt.

Rapszódiaik dübörgő, megrázó akkordjai izzottak a szobákban. Lépései ijeszítően kattogtak. Mint ha egy múzeum élettelen világa vette volna körül: antik XVI. századbéli szobák, bútorok, melyekhez tilos hozzányúlni, sejtlemes, borzongató képek, szobrok, páncélos ösök, fegyverek és a mult által megszentelt patinás és poros levegőben félelmet-keltő borongás.

Dolgozó szobájába ment. Félrt a találkozástól.

Tervek.

Bodó Károlyné nem jelentkezett. Nem ájult el. Nem tört ki hisztériás rohamokban. Nem átkozta a sorsot.

— Szenvedni fogunk.

Mielőtt a férfi megérkezett, a szalonban volt. Tibay rendőrtanácsos feleségével beszélgetett. Sok mindenről: a nyári emlékekről, Olaszországról, Rómáról, ahol három hetet töltöttek, filmekről. S közben férjére is gondolt sejtlemesen, bizonytalanul. Amikor a gépkocsi fojtott zúgással besuhant a kapu boltozata alatt, tudta, hogy ő jött meg. Mikor meghallotta lépéseinek ideges zaját, érezte, hogy történhet valami. S amikor benyitott a dolgozószoba ajtaján és látta, hallotta az összetört embert — szavakba nem önthető szenvedés markolt a lelkébe.

Szenvedni fogunk.

Felmérhetetlen önuralom, önfeláldozás, szeretet volt ezekben a szavakban. Belenyugvás abba az észbontó tudatba, hogy mindent újra kell kezdeni. Mert összeomlott a ház, amit az apák építettek és az idő megszentelt.

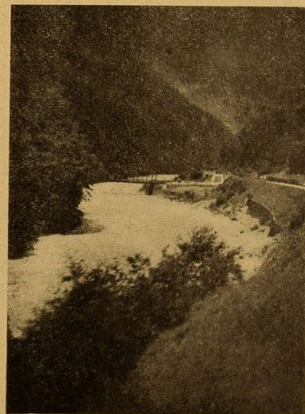
Jönni fog a végrehajtó. Meg fogják becsülni az értékeket. A szalon garnitúrájára 800 pengőt mondanak, az irodát, kézzel faragott művészi bútordarabjaira 400-ra ítélik. A házat néhány ezerért dobják árverésre. Min-dennek vége. Szórakozások, utazások, autó, film, színház, tenisz. És a bélyeget nem moshatja le semmi:

— Ezek valamikor gazdagok voltak, de az apa elkártyázta a vagyonát.

— Állás után fogok nézni. Jogot végeztem.

Megadás, hit csendült meg a férfi hangjaiban. Szavainak súlya belehasított a lelkébe. Állás után nézni... Ifjúkora legelső érettebb perceitől kezdve önálló volt. Soha nem függött senkitől.

(Folyt. köv.)

Ahonnán a „Viharfelhők” cselekménye elindult. A Gesäuse völgye.

(Schmidt Jenő felvétele.)

Levél

(Engedd meg kedves barátom, hogy legutóbbi leveledre, vagy pontosabban, leveled egyik kijelentésére, az Arany-Ezüst hasábjain a nyilvánosság előtt válaszoljak, éspedig azért, mert úgy érzem, hogy az általad felvetett téma közérdeklődésre tarthat számot.)

— Törédekek a mai ifjúságról —

1. Kérdések forgatagában.

Irod, hogy élénk társadalmi életet élsz (ezt elmellőzhetlenül szükséges elárulnom rólad), sőt — mint öszintén bevallottad — meglehetősen változatos ismeretségeket tartasz fenn. Bajt ez csak abban az esetben jelentene, ha társaságod rád nézve romboló lehetne. De hogy ez nem így van, arról meg vagyok győződve. És tudom azt is, hogy barátaid nem rossz, hanem tipikus mai fiúk, akiknek eszméik, gondolataik vannak, s talán csak a körülmények és adottságok vezették őket töled lélekben távoleső utakra. Nem tudom, feltevéseim minden szempontból megfelelnek-e a valóságnak, de valahogy így képelem őket.

Komoly diák. (Ez is akad köztük.) Vannak, akik feltétlenül sokatigéző előjelnek veszik azt, ha valaki már iskolai éve alatt minden igyekeztét tanulmányaira fordítja. Az élet igazolása ezen a téren nem mindig beigazoló. Bár kétségtelen, hogy a nagy emberek soraiban nem egy jeles diákot találunk, de azt sem tagadhatjuk, hogy nem egy kifogástalan előmenetelű tanuló roskad össze érettségi után az élet realitásainak ökölesapánai alatt, melyekre túlzott iskolai lekötöttségei miatt nem is gondolt és seíteni sem mert. Vele keveset érintkezel, s ha összefőttök, rendszerint iskolai kérdésekről folyik a társalgás.

A könnyelmű. Meg kell érteni őt is. A komolyság távol áll tőle és általában minden erőfeszítéses munka. Természetes tudása sincs s így boldogulási lehetősége sem. De tévedünk, ha azt hisszük, hogy naplopások, merő ürességek töltik be életét. Van egy hatalmas fegyvere, sebezhetetlen bástyája: A civilizáltság és modor. Tánctermekekben, kártya, színház, mozi terén otthonos. Erkölcsi érettsége kétségbevonható. Meggyőzni nem lehet, mert nincsenek tapasztalatai, vagy ha vannak, saját igazát igazolja velük. S így filozófiája megdönthetetlen. Tudom, nem keresed a közelségét, ha vele vagy, legfeljebb jókat nevezsz rajta.

A sporthős. A ma embere. Futballozik, kitűnő esatár. Úszik. Atlétizál. Túrista. Minden vágya egy versenyutó. Addig is versenykerékpárján edzi magát az iramhoz, közben kisebb karambolokban tombolja ki magát. Öntudata szilárd. Hiszen ma mindenki sportol. A sport ma hatalmasabb tömegmozgató erő, mint egy dráma, vagy szónoki beszéd. És elvégre a technika századában élünk. Erkölcsi életelvei zárkóztak.

Az életművész. A sikerek hőse. Megjelenése magával ragadó, határozott. Pech nem érheti, mert megingathatatlanul hisz az örök szerezésben. Félénkség, bizonytalanság, kétség előtte ismeretlenek. Sokoldalú. Minden ajtó nyitva előtte. Ru-

házata izléses és kifogástalan. Modora megnyerő. Tud beszélni az emberek nyelvén. Büszke arra, hogy úriember. Vele szívesen vagy, mert társaságában mindenki jól érzi magát. De világnézete sokszor: laza.

Es még mások: optimista, realista, pesszimista, idealista, modernista, futurista. És mind más világnézeti beállítottsággal.

Igy kerülsz, szeretett barátom, elárulom sok más gondolkodó fiúval együtt, a kérdések forgatagába, s joggal teszed fel a kérdést: melyiket kövessem?

Erőltetni nem akarlak, de tanulmányaim és tapasztalataim alapján van egy kiforrott álláspontom, ha megengeded, leírom.

2. Új várak...

Ez gyakorlatilag kevésbé értékesíthető tanács: átmeneti kort élünk, mely tart, mióta az emberi agy a gondolkodás gyermekcipőjéből kilépve az individuáлизmus mesgyéjére lépett. Az emberi szellem és egyéniség öntudatra ébredése megbontotta a középkori Egyház egyöntetűségét és uralmát. (Ha helyes képet akarsz alkotni magadnak a Középkorról, olvasd el Szabó Dezső irodalmi tanulmányait: *Tanulmányok és jegyzetek*, ahol a 90. lapon megkaphatod a feleletet.) De az Újkor szellemi áramlatai, a reformátorok, filozófusok éppen úgy nem tudtak a magában álló ész és érzés jogán kielégítő életszemléletet felállítani, mint ahogy hiába bogozzák ezt a kérdést a ma hitetlen és újpogány szisztemái. Ebből látható, hogy új kor küszöbén állunk, s emberi számítások szerint az új idők hajnalhasáda egy megrázó és mindent átalakító kataklizma által képzeltető el. (Mást ne említek, a jelen átmeneti

jellege mellett szól az is, hogy tanrendszerünk évről-évre változik és mégis egyre-másra hallható a panasza az ifjúság készültségére ellen, márpedig ha a jövő ígérete, az ifjúság nem áll az életre-shaladó tudás megfelelő magaslátán, mi várható akkor a jövőtől?) Egyzóval: új idők vannak készülöben. És jövője csak az autodidaxis felé hajló ifjúságnak van. Az önképzés útján haladó ifjúság feladata: készülni, építeni a jövő bevehetetlen új várait.

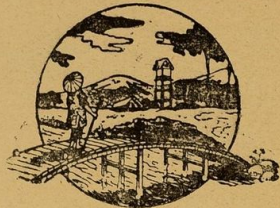
3. Egy szerény tanács.

Ha eredményeket akarsz elérni, érvényesülnöd kell. Az érvényesülés útját nehéz lenne néhány sorban összefoglalni. Nagyon röviden: légy a sikerek embere. Egyesítsd magadban az előbb felsorolt és más előtted ismert típusok jó oldalait, átdolgozva saját egyéniséged kohójában. Tanulj fellépést, modort. Szerettesd meg magad az emberekkel azáltal, hogy alkalmazkodsz hozzájuk. Ajánlhatom Dorothea Brande könyvét: Nyitott szemmel (Az Arany-Ezüst szerkesztésére révén megszerzedheted). Minden sora ezekről a kérdésekről szól.

Es ne felejtsetd! Ha minden megnyilatkozásodban illeszkedni akarsz az új idők szeleibe, légy a hitében — minden eszelekedet lükettőjében — is modern. Légy az értelmi hit embere, meggyőződéses, aktív katolikus. Ma a katolicizmus felett felhős az ég, de a tisztulás el fog érkezni. Akkor, ha a civilizáció és technika elgépíesítő zónáim túlemlelkedve a nagy tömegek minden egyes tagjában szükséglett lesz a gondolkodás, amely a profán problémák útvesztőjében is időt fog találni az emberiséget életbevágon érintő világnézeti, katolikus kérdések tisztázására és öntudatosítására

Nippon

Írta: Berényi Sándor Attila VIII.

erék japáni fiúval, Hiroji Josidával eszperántó nyelven levelezésbe bocsájtkoztam. Felkértem, hogy írjon valamit az ő titokzatos országukról. Hiroji, tókiói egyetemi hallgató, a legnagyobb örömmel és készséggel tett eleget kérésemnek és oly hosszú levelet írt, hogy három példány Arany-Ezüst lapunkba sem fért volna el az egész. Ebből a terjedelmes levélből a következő érdekes részleteket ragadtam ki:

A japán gyerekek 1500 írásjelet kell megtanulni, ugyanis ott nem betűket írnak mint mi, hanem minden tárgynak, minden szónak meg van a külön jegye. Ez azonban csak az elemi iskolában elég, mert a felső iskolában 7–8 ezer írásjelet is meg kell tanulni.

A fegyelem az iskolában katonás. A tanárt belépésekor a legjobb tanuló vezényszavára mély meghajlással üdvözlök, ugyanígy búcsúznak el tőle, ha távozik. Az óra alatti fegyelemnek és csendnek valóságos példaképe a japán diák. A hazaszeretet és az uralkodó iránti teljes tisztelet Japánban talán a legmagasabb fokban van kifejezve az egész világon; s ezt a szellemet a tanárok is igyekeznek beléjük nevelni és fejleszteni. Sőt a japán császár sem tartja méltóságon alulinak, hogy a középiskolás ifjúsághoz egyes alkalmakkor külön leiratot intézzen, buzdítva őket alattvalói kötelességükre. A tanórákon kívül főleg a katonai gyakorlatokat tanulják és erre a célra a kormánytól éleslövésű puskát kapnak és tanáraik vezetése mellett időnként valóságos hadgyakorlatot tartanak. Így fejlesztik már zsenge korától kezdve azzá a katonasággá, amely a világ legjobb katonája nevet vívta ki magának a világháborúban. (Meggyőződésem, hogy a magyar katona semmiben sem marad mögötte a japánnak.)

Japánban feltűnő az ifjak koraérettsége. Olyan gyerekifjak, kik nálunk még az iskolapadot faragják, ott már mint népszónokok, agitátorok, újságírók stb. szerepelnek. A japán egy percig sem kételkedik abban, hogy hadserege mindenhol győzni fog. Közmondásuk: „Vagy győzünk, vagy nem marad egy japán sem életben.” Egy-egy

győzelem után mindenki az utcára rohan, a mesterember eldobja a szerszámaikat, a diák félreteszi könyvét, a hivatalnok leteszi tollát, a boltos becsukja az üzletét és mindenki az utcára rohan, örülni és tombolni.

A japáni hajóhad az angolt kivéve legerősebb ma a földön s csatahajói a világ legnagyobb páncélszörnyetegei. Úgy a tengerészet, mint a szárazföldi csapatok vezetői tűzpróbát kiállt vezérek s ha oly ügyességet tanúsítanak most a kínaiak ellen, mint az orosz háborúban, akkor nagy reményekkel nézhetnek a küzdelem és győzelem elé.

Nincs a világnak több olyan nemzete, amely annyira imádná borított hegyoldal látásáért, vagy egy őszi hervadásban lévő jávor- a természetet, mint a japán. Egy eseresznye vagy szilvavirágokkal erdőért képesek félországot keresztül utazni. A japánok a mitológiában isteneik lakhelyét egy magas hegy tetején képelték és még most is ez a hegy a japánok előtt a legszentebb dolog.

Közbiztonság tekintetében igazán irigylésre-méltó helyen áll Japán. Ott nem ismerik a lakatot és a zárt, no de azért lopás néha előfordul.

A japán nő, ha vendége jön házába, azt térdénállva, földrefektetett kezére teszi homlokát, úgy fogadja.

Az utcákon egész európai jellegűen, autók, villamosok és általában a modern forgalom eszközeit találjuk. Az emberek japán fuvarosai: lovak, szarvasmarhák s ezek által vont szekereket vajmi ritkán lehet látni Japán utcáin. A azonban megtalálhatjuk a kurumajákat, vagy mint Európában ismeretes, a dsinriksákat. Mindenik mellett a fekete, egyforma vászonruhás kocsihúzó, nagy gombakalapjával lévő embert. A szűk, karosszékhez hasonló, rugókkal ellátott könnyű járműben kényelmesen lehet ülni, felemelhető ernyője megvéd erősebb nap és eső ellen. A kocsihúzó még olcsósága mellett (40–50 fillér óránként) izmos gyerek, ki naponta hegyen föl, völgyön le 50–60 kilométer utat nagyobb fáradság nélkül képes megtenni. Csak leszál-lásnál, mikor a kettős rudat földreereszti, kényelmetlen e kocsit, mert az előre eséshez közel állunk ilyenkor.

A japánok általában alacsony testalkatúak, a szemek ferdén hasítottak és feketék, a hajzatuk szőnfekete. A ruházatuk a következő: legalutra jön a shita-obi, vagyis alsóruha, aztán a jubán, egy seilyemből készült ing. Erre veszik aztán fel a kimonót. Ez egy kabát-szerű nyitott ruha, melyet egy selyem övvel kötnek össze.

Japánban a művészet igen fejlett. Igen értékes szobrokat készítenek bronzból, melynél szebbet még más országban sem találhatunk. Igen szép dobozokat készítenek, melyeket belakozás után gyönyörűen bearanyoznak. Azonkívül szép festményeket is csinálnak, úgynevezett kakemonokat, melyeknél a kép vékony selyemre van festve.

Még sok mindent közölhetnék barátom leveléből, azonban elégedjenek meg kedves olvasóim azzal, hogy legközelebb ismét fogok írni egyet-mást Japánról, erről a csodálatos és titokzatos országról.

2500 éves mult

Róma egyik legszembetűnőbb épülete az impozáns tömeghatású és mégsem komor váracska, melynek ormán kivont kardját hüvelyébe rejtő angyal lebeg. Csillagszerűen kiépített bástyáin és kiszáradt vízárkaiban esendően üldögélő öreg emberek körül vidám gyermekesereg hauerülözve játszik háborusdít, s a sok vihart átélit falak a travertini aranyos csillogásában, könnyed loggiákkal koszorúzottan, szinte látomászerűen rajzolódik bele a kék égbolba.

Mauzóleumnak épült eredetileg. Hadrián a római birodalom fávokeleti provinciáit bejárta császár emeltette 135-ben; ez a nagy életművész a filozófia és az alkotóművészetek hatalmas pártfogója, a keleti fáraók példája szerint halála után sírmlékében akart tovább élni Róma történetében.

271-ben a sírmlék már Aurélianus császár által épített új falak védelmi rendszerében a hídfő szerepét játssa. Ettől kezdve az Angyalvár a legtragikusabb eseményeknek a színhelye. — Pedig nevét az isteni kegyelem különös segítségének köszöni. 590-ben ugyanis a pusztító pestis-járvány megszűnéséért könyörgött bűnbánó körmenetben Nagy sz. Gergely pápa és a római nép. Mikor a körmenet a várhoz vezető hídhöz ért, hogy azon át Szent Péter sírjához vonuljon, a szent pápa a vár orna felett angyalt látott leszállni, ki a pusztító kardot hüvelyébe süllyesztette. A járvány meg-

szűnt, s a jelenés szobra a vár ormára került később, mint nevének történelmi dokumentálása.

A népvándorlás rablói feltörik a sirokat, szétszórják a császári hamvakat. A vitézül küzdő Belizár katonái, mikor az ostromlók ellen nincsen már más védelmi fegyverük, a bronzszobrokat tordelik szét, s azzal verik vissza a támadókat. A középkor zivataros éveiben a császári túlkapások ellen küzdő pápák menedékhelye, vagy börtöne a vár. Crescentius, Róma patriciusa itt esik III. Ottó bosszúálló kezébe és a bástyákra kerül véres teste. Barbarossa Frigyes, a régi Róma dicsőségét visszaálmódó néptrübb, Bresciai Arnoldot kifűstölti a várból, megégeti és hamvait a Tiberisbe szórátja. Ugyanezt a Barbarossát a várban megválasztott III. Sándor pápa Legaunóban térdre kényszeríti.

A történelmi botrányokról ne is beszéljünk, melyek a renaissance kor szomorú árnyékaiként ránchezednek a várba épített palotákra. Csak akkor döbbenünk meg, ha a rettenetes börtönöket látjuk, amelyek azonban semmiivel sem borzalmasabbak a kor egyéb váraiban látható kínzókamráknál.

De haladjunk el a történelem emlékei között a terrasra, ahonnan az angyal védőszárnya alól gyönyörű kilátás nyílik a város minden pontjára és a környező hegyekre. Rómának igen sok kilátópontja van, de talán egyik sem annyira központi, mint az Angyalvár orna.

Különösen így naplemente felé, tiszta időben, a rőt színben izzó házak felett szinte lebegnek a kupolák és a lateráni sz. János bazilika oromzatát díszítő szentek szobrai, mintegy beszélgető emberesoport rajzolódnak az ég ibolyakék tengerébe. A házak sárga-vörös rengetegét a parkok sötétzöld foltjai bontják meg, az ernyős fenyők és ciprusok, itt-ott álmodozó pálmákkal keverve éles körvonalakban rajzolódnak ki, mint az aranyalapba ágyazott email. A város körül piros fátyolba burkolóznak a hegyek, a sziklafészek ablakain mint reflektorfény török meg a nap-sugár. A klasszikus korszak romjai, a középkor patinás campanilei, a renaissance-paloták széles, kitűnően tagozott homlokza-

itai, a mészféher Viktor Emánuel emlékmű és az igazságügyi palota világító tömege is, ebben az alkotmányi varázslatos megvilágításban történelmi távlatba foglaldódnak össze. A zömök tornyok és karcos Campanilék ritkásan elszórva figyelő őrszemek gyanánt emelkednek ki a vonalak hullamaiból.

Ebben a színes megvilágításban halk hangon kezd muzsikálni az ember lelkében a kétezeröttszázéves mult egyetemes története, melynek központjában áll jelképesen a Szent Péter templom hatalmas kupolája, ahol épp most szólal meg a nagyharang; majd utána az egész városban szerte-szét csengik-bongják mindenütt: Ave Maria ...

Nemes Tihamér VIII.

EGY-KÉT HUR

A mostani VIII. osztály, tavaly megalapította az Arany-Ezüstöt és már a második évfolyamát vezeti.

Hogy biztosítva legyen az Arany-Ezüst jövője, elhatároztuk, hogy a harmadik évfolyamtól a „Piusi 673. számú Cserkészszecapát” fogja átvenni az Arany-Ezüst szerkesztését és kiadását.

Az Arany-Ezüst úgy az idén, mint az jövő esztendőben egy tanévben 8 alkalommal jelenik meg. Úgy mint: Veni Sancte. — Aradi 13. — Szt. Imre herceg. — Szeptőlten fogantatás. — Vízkereszt. — Április 20. — Szt. Ignác. — Úrnapja.

Horváth Mihály tanár úrnak névnapját meleg szeretettel ünnepelte meg az osztálya.

P. Rector engedélyével lépések történeke egy piusi vitorlázó-repülő

telép létesítésére; cserkész vezetésel. — Nagy az érdeklődés.

Labdarugás volt a VII—VIII. oszt. között. Eredmény 3:0 (0:0). A második félidőben kidomborodott a VII-ik nagyobb tudása. Az első gólt Straub, a másodikat Bálinti, a népszerű „Titi” rugja. A harmadik gólt gyönyörű lefutás után Baglári L. lövi. Jók: Czirály (mezőny legjobbjá), Honti, Baglári L., Bálinti, a VIII. osztályból csak Pált és Egyedet lehet kiemelni.

Szerkesztőségünk sok nagyszerű cikket kapott, ami biztosítja a lap színvonalát és szellemi értékét. A cikkek, a helyszűke miatt csak a jövő számunkba jönnek, vagy egészben, vagy a bírálat a „Szerkesztői üzenetek” rovatában.

A HEDÉLYES PIUS

A szerkesztés miatt életével játszik: HARCOS OTTÓ

A Piusban ásatások folytak...

Már egy-két éve fúrják, ássák a Pius drága anyaföldjét. A legelső játszótéren, pontosabban a Pius délkeleti sarkában a földkerekség háromnegyedét keresik. A Piusban kutat fúrnak és vizért áhítoznak.

Ha vizet nem is olyan rém sokat, de tudományos leleteket annál többet találtak.

Én, mint az Arany-Ezüst szerkesztője leleplezem a szenzációt! Ambár az Igazgatóság az „Évkönyvben” akarta a Világ elé hozni, mint óriási meglepetést! Azonban az Arany-Ezüst ügye írtó rendes hírszerző...

Arról van szó, hogy a kút ásatása közben leletekre bukkantak. Tudományos leletek! Papirusz tekercsek... és egyéb nyalánkságok... A papirusz tekercsekből igen értékes dolgokat tudunk meg az óklasszikus népek társadalmi életéből. Helyszüke miatt most csak néhány részt közlünk a papirtekercsek tartalmából, az ókori sajtó fennmaradt termékeiből. Reméljük, hogy ezen leletek kutatásainak fáradságai nem voltak hiábavalók. Talán elérjük, hogy ezen csemegék hatása alatt kedves ifjú olvasóink teljes erővel rávetik magukat az amúgy nem rokonszenves nyelvek tanulmányozására.

Csak megadjuk az akkori újságok címét és minden hozzáfűzés nélkül átírjuk hazai nyelvünkre a szöveget.

„Olympusi híradó” apróhírdetéseiből közlünk:

„Az Olympusi Nektár Gyár Rt. a megüresedett igazgatói állás betöltésére pályázatot hirdet. Feltételek: feltétlen antialkoholizmus, büntetlen előélet. Gép- és gyorsírás előnyös, de nem szükséges.”

Az Olympus új kaput keres. Az eddigi, Ianus a kétarcú, spanyol náthában sínylődik. Az egyik arcának szeme a sok használatból megromlott és 25 dioptriás szemüveg van szüksége. A jelentkezőnek nem fontos, hogy két arca legyen, de a szemének ajánlatos jónak lenni. (Kapupénz van) 30 évi szolgálat után: végleges bekebeleztetés az Olympus lakói közé. (Összkomfortos lakás, ellátás, nyugdíj.)

„Merkur Takarék” (kereskedelmi hitelpl):

„Hermesz elvesztette egyik repülő papucsát. Hermesz az istenek postása és levélhordója figyelmezteti a megtalálót, hogy ne

merje a papucsot nyilvános helyen hordani. Különbösen ha becsületes a megtaláló, lapunk kiadóhivatalában átveheti az 1000 drachmára szóló csekket.”

Hirdessen aprót és nagyobbát az „Olympusi híradóban!” Kedvező fizetési feltételek!

„Rádióélet” (egy vasárnap délutáni műsor).

14—18 Istenek beszélgetése. Iuppiter és neje Iuno fognak csevegni. 18—19 Herkules megöli a Iernai hydrát (Viaszlemez).

19—20 Charon előadása az alvilágról. Tárty: „A Stix baloldalán levő népek forradalmainak és sztrájkjainak letérése.”

20 A delfi jósda időjárásjelentése — olimpiai sporthírek —, majd Neptunus vízállásjelentése.

22—23 Allatquartett. Szereplők: a Kirke által elvarázsolt szerencsétlen görögök. (A szünetekben az aranygyapjas birkát fogják mekegtetni.)

23 Morfeus hortyogása.

A hirdetési művészet fejlettségét az itt következő Pengős hirdetések mutatják:

Lucullusi lakomákhoz libákat Filemon és Baucis libakereskedőnél.

Bombasiker!!! Nagy Sándor (a gordiusi csomó hőse) kalandjai az Alpesebben. Eredeti mélynyomású fényképek! Diákoknak, katonáknak 50% engedmény!

Alkalmi vétel! Mars harcokcsija a pún háborúban kapott tömlőszakadással jutányosan eladó!

A szerkesztőség egy vállalkozót keres, aki megírja a Római Jogot. Az író majd világhíres lesz.

A részletes leletek ismertetését kedves olvasóink a tanévzárás után megjelenő Évkönyvben fogják majd olvasni.

— Atys —

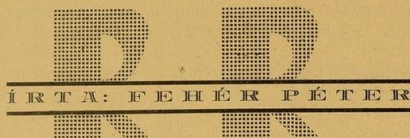
GONDOLATOK

Nyári este van. A madarak elnémultak. Rázendít a tücsök meg a béka. Olyan ez, mint mikor befejezi a cigány és rákezd a jazz.

A kisgyermek állandóan hangosan kérdi: „miért?” Amikor azonban felne, már csak halkán és hangtalanul gondolja magában: „miért...?”

Ha öreg leszel, azt mondják neked: milyen jó színben vagy! A fiatal nem dicsérik ilyen csúnyán.

A virág nem követel pénzt az illatáért. És nem lázad fel, ha szolgatod. Addig élvezheted illatát, míg el nem fonyad. — Ez a jóság.

Meg ne ijedj! E két ropogós betű nem a Rendfentartó Rohamosztag rövidítése, sem más ilyen alakulaté, azonban szintén századunk vívmányáé: a filléres gyorsé, amely pedig nem más, mint a Rokonok Réme.

Tehát az egyik csütörtök reggel olvashatjuk a lapokban a MAV közleményét, hogy tegyük fel Bpestről fillérest indítanak. Hogy mi olvassuk, az a legkevesebb, a bökkenő ott van, hogy elsősorban a pesti rokonok (ismerősök és ismeretlenek) olvassák, mégpedig ilyenkor mindig hibátlanul. Most már Pesten hosszasan tanácskoznak, sajnos nem azon, hogy jöjjenek-e vagy sem, mert ez már eleve eldőlt, hanem hogy melyik ismerősüket is hozzák magukkal.

Pésre pedig két napos izgalmas várakozás után, pont szombat reggel érkezik meg a rémhír egy tízfilléres postai levelezőlapon, hogy: Vasárnap reggel jövünk, hozzuk magunkkal Pistát, Bélát, Lacit és így tovább + kedves feleslegességüket. Ez csak természetes.

Nálunk pedig összedől a vasárnapi program, mert hát jönnek és berendezkedünk tömegkosztra, mert hát sokan jönnek. Ez is természetes.

Valamiről azonban megfélekedtünk, gyógyszerfárról. A hosszszas zötyögés és kényelmetlen utazás rendszerint valamilyen formában kiüt és megérkezősükkor mást sem hallunk, hogy nincsen-e aspirinetek, chinintek, togaltok stb. stb....

Itt vannak! A vendéglátók kötelessége hosszas üdvrivalgás közepette a rokonok, ismerősök és ismeretlenek tudtára adni, hogy mennyire örülnek a szerencsének, mily rég nem látták egymást és elduzzogni, hogy eddig miért nem jöttetek le. Most megszólal a rokon: „Azt hiszem ti még nem ismeritek egymást” stb. — eközben a vendéglátó előtt ismeretlen vendégre mutat, aki elmormogja a nevét. A házigazda válaszol: „A bátyám barátjának barátja az én barátom”. (Senki nem állíthatja, hogy a bemutatkozás nem volt fesztelen, beszélgetés közben azonban rájönnek, hogy már itt vagy amott megismerték egymást X, Y révén.)

A Rokonok Rémének közönsége délutáni programul menthetetlenül a Mecseket választja, ami alól mi sem bujhatunk ki. Délután négykor kimegyünk a Széchenyi-térre, ahol hosszas tolongás után ötkor bezállhatunk. A Mecsek kilátása lehetővé teszi, hogy kényelmesen elvezessük Pécs összes nevezetessége mellett a rokont, madártávlatban. Ez egy pécsi polgár részére több, mint kötelesség. A mutatónyi segítségbevétele nélkül könnyedén felhívom figyelmüket a dómra, amit még valahogy megnéznek. Ezután már

mutatóujjal mutatok a Piusra és mikor már mindent elmagyaráztam, akkor sül ki, hogy ökelmé a Zrínyit nézték és méltatlankodnak, hogy becsapom őket és vadregényeket mesélek a stadionról. A következő állomás a Zsolnay-gyár, de ezzel be kell máris érnem a szakszerű magyarázatot, mert már le is ülünk uzsonázni. Most a budapesti családi híradó következik, mindegyik rokont felsorolva, előadják róla a megtörtént és meg nem történt eseteket.

Indulunk lefelé! Autóbuszon hely nincsen természetesen, nem marad más hátra, mint hogy a költségesebb rész taxit rendel, a társaság skótjai gyalog indulnak neki. Utközben már megkezdődnek a társadalmi formulák ütemes eldarálása: Milyen szép volt; kár hogy ilyen hamar elmúlt, de hát minden jónak hamar végeszakad, ebből is láthatjátok, milyen jól éreztük magunkat stb.

Mire leérünk, sietnünk kell búcsúzkodni (nehogy itt maradjanak a nyakunkon), ugyanakkor azon reményünknek adunk kifejezést, hogy legközelebb ismét láthatjuk egymást (ebben sajnos biztos vagyok).

A pályaudvar bejáratánál ők hívnak meg, ismerősök is külön-külön, hogy: Igazán miért nem jöttök fel pár napra. Mikor már a kocsis lépcsőjén állanak, a pár nappól néhány hét lesz: Aztán ha feljöttök, két hétnél előbb nem engedlek vissza! Mi ezt kilátásba is helyezük... A vonat kifut...

Ez is megtörtént! Ha rokonaink félálomban utazás közben összeszámállják kiadásait, az az érzésük, hogy az utazás nem éppen filléres volt, az utazás végén megállapíthatják, hogy gyors sem volt. Leghelyesebb kifejezés mégis az R. R.!

Szeretnék megállni!

Aromat a fényre emelhetném egyszer csak, de erős a Fény: bűn árnyéka rejt el...!

Rámhajolnak bűnös, könnyesuhás lidérek és vadul, lelketlen szívembe belépnek.

S érzés olyan ott, mint iszapan a zombék, mint egy régi hír, min melódia zsong még...

S szeretnék megállni, megfogni a kelyhet s elmerülni némán, örökre Tebenned!!!

nemeskéri Kiss Ottó VIII.

Iskolaruhát, cipőt, tanszereket

„Takarékosság” KÖNYVRE

VÁSÁROLJUNK 6—7½ HAVI HITELRE

BÉLYEGROVAT

Vezető: Berényi S. A. VIII.

A legtöbb diák életének egyik időszakában bélyeggyűjtéssel foglalkozik. Nagy kedvvel és lelkesedéssel gyűjti össze az első ezer bélyeggel, de amikor látja, hogy fáradtsággal és hozzáértéssel kellene foglalkoznia, abbahagyja vagy eladja.

Tehát a bélyeggyűjtéshez nem elég lelkesedés, hanem kitartás és hozzáértés is szükséges. A kitartás megszűnt a maga gyümölcsét. A kitartás a gyűjtőtől függ, a hozzáértést pedig majd tapasztalt gyűjtők fogják közölni a „Bélyegrovat” hasábjain.

Több nagydiákkal beszéltem, akik azt mondták, nem érdemes már elkezdeni gyűjteni, mert már oly sok bélyeget adtak ki az egyes államok, hogy valamennyit nem lehet megszerezni. Alljon itt erre a következő: gyűjteni sohasem késő, mert az egyes államok állandóan gondoskodnak szép és értékes bélyegekről. Itt megjegyzendő, hogy minél előbb kezdünk el gyűjteni, annál jobb.

Kérdzheti valaki, hogy mit is gyűjtünk. A kezdő bélyeggyűjtő először minden ország bélyegeit gyűjtsse, majd egy fél év múlva, amikor látja, hogy melyikből tud leg többet megszerezni, akkor ezt gyűjti, a többit *cserenyagdvá* teszi. Általában legjobb két-három ország bélyegét gyűjteni. Itt hívom fel a figyelmet arra, hogy semmiféle bélyeget ne dobjatok el, mert minden bélyegnek értéke van.

Ha egy fajtából több van, vagy adjátok a misszióknak, vagy pedig mint bündli (100-as csomag) eladhatjátok a bélyegkereskedőnek.

Októberi tanácsadó: Június hó 21-én került forgalomba új bélyegsorozat. A bélyegeket Légrady Sándor cserkésztestület rajzolta. Következő értékeken jelent meg: 1 fill., 2 fill., 4 fill., 5 fill., 6 fill., 10 fill., 16 fill., 20 fill., 25 fill., 30 fill., 32 fill., 40

fill., 50 fill., 70 fill. A m. kir. posta 1939. okt. 2—6-ig új bélyegsorozatot ad ki a „Protestáns emléknapok” emlékére. A sorozat ára 1.62 P. A PAX-TING sorozat még kapható a fopostán.

Mit nevezünk ablakos bélyegnek? Sokszor megesik, hogy a küldeményről gyorsan akarjuk leszndni a bélyegyet, a papírja egyes helyeken vékonyabb lesz. Megismerhető fény előtt. Értéke nincs. Tanulás: mielőtt a bélyegyet a papírról eltávolítjuk, lassan és fokozatosan áztassuk le. L. előző számunk 15. oldalán levő UTASÍTÁSOKAT.

A bélyeggyűjtésben a világesemények sajátosos divatokat teremtenek. A magyar Eucharisztikus Kongresszus alkalmával minden bélyeggyűjtő igyekezett egy emlékepesítés blokkot megszerezni. Első kérdés, hogy milyen lebélyegzést gyűjtünk? Legfontosabb, hogy csak tiszta és ép lebélyegzést gyűjtünk. Maszatos, csonka, torzított lebélyegzés nem való gyűjteménybe. Ne vágjuk ki a boritékból a bélyegyet a pészéttel, mert értéke csökken.

Október hó valamelyik vasárnapján P. Bodolay S. J. a piusi bélyeggyűjtőket és érdeklődőket összehívja eszmecsereére.

Tankönyvet,

mindennemű iskolaszert

legelőnyösebben a

Szent István Társulat

pécsei fiókjában vásárolhat.

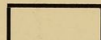
Pécs, Széchenyi-tér 17.

Telefon: 11-79 Hítel Otthon!

Szellemi
tornaSzellemi
torna

Rovatvezető: Kerényi József VIII.

Látszat

Rúdja

Beküldte: P. Kerling János S. J.

NA

NA

6

lakodalom

(—lakod)

Beküldte: Felsődiósi Gyula VIII.

Beküldte: Marosvölgyi Ferenc VIII.

Ha a kezdőbetűket függőlegesen leolvassuk, megkapod Vörösmarthely egy híres költeményének címét.

.....	A	= börtön
.....	R Á K	= veszélyes betegség
.....	A T Ó	= nézhető
.....	N Y O K	= eselszövések
.....	Y Ü L É S	= tömegösszejövétel
.....	— S Ü T Ő	= rokonértelmű szavak
.....	E R E C E	= kezének egy része
.....	Z L Ó K	= pazarlók
.....	Ü N G	= áthajol, átlóg
.....	S O K	= jajgatások
.....	T	= lenn

A megfejtéseket a rovatvezetőnek tessék átadni.

Pályázhat mindenki. Nyereményeink sorsolás útján kerülnek kiosztásra. — Beküldési határidő: október 30. — Nyeremény: 5 tábla csokoládé, szétosztásra kerül 5 pályázó között.

Előbbi rejtvényeink helyes megfejtése: 1) Szerencselovag. 2) Megvesszőzött kínai égtelen lármája.

Nyertesek: Ádám János III. B, Resch József V., Csongor György (zirci) III., Maróthy István IV. B, Horváth György III. A.

Szerkesztik:
Schmidt Jenő és Harcos Ottó
Anyagi vezető: Fehér Péter

Főmunkatársak:
Nemes Tihamér, VIII., Kiss Ottó
VIII., Vastagh Gyula VIII., Csernyánszky Géza VII., Hidvéghy
László VI., Zsámár György VI.

Felölös: szenttamási Horváth Mihály

Kézirat gyanánt

Csak egy évi előfizetést fogadunk el. A Piusban 1.20, postán 2 P

Megjelenik egy tanévben 8 alkalommal

Lapzártá október 30-án.

Legközelebbi szám november 5-én.

Nyomatott a Rákóczi Nyomdában, Pécs, Rákóczi út 35. Telefonszám: 20-98.

Nyomdáért felel: Keller József.

Férfi- és fiúruhák, kabátok, magyar ruhák

„BAROSS“

férfi ruhaház. Cégt. Orning István.
Irgalmások - utca 12.

Szent Antal Bazár

kegyszer- és könyvkereskedés
Pécs, Ferenciek-utca 35 2 sz.

Varga János

Fűszer és csemege

Pécs, Ágoston-tér 2. sz.
Telefon: 12-72.

LÉVAI

Zseblámpa, villanyégők, szerelési anyagok nagy raktára

Ferenciek-utca 11. Telefon: 14-54.

Iskolai és sportcipők, futball és atlétikai felszerelések legolcsóbban

TAKARÉKOSSÁG

Quintu

cipő- és sport-
szaküzletben

Király-utca Városház-épület

Névjegyeket, folyóiratokat, disszertációkat olcsó és széles kivitelben készít a

Rákóczi Nyomda

Rákóczi-út 35. szám. Telefon: 20-98.

PÉCS-BARANYAI

KERESZTÉNY SZÖVETKEZET

T. Iroda: 13-40 JÓKAI-TÉR 11. T. Füzlet: 13-20

I. fiók: Szigeti o.-út 40. T: 13-02
II. fiók: Aiding J.-u. 3. T: 15-04
III. fiók: Kossuth L.-u. 24. T: 13-12
IV. fiók: Mecsekfalja. T: 13-16

Szövetkezve küzdünk
a drágaság ellen!

Palaits Géza

Spec. írógép-műszerész
Pécs, Széchenyi-tér 2. T: 27-63

Írógépjavitás, karbantartás, írógépszalag, írógép kellekek. Mindenféle írógépek eladása és vetele

Jó munka! Szolid árak!

Várnagy CIPÓSZALON

SPORT- ÉS CSERKÉSZFELSZERELÉS
PÉCS, DEÁK-UTCA 8. SZÁM.

Mint a bomba, terjed a hír, hogy a legjobb beszerzési hely:

Római fűszerüzlet
Külön üveg- és porcellánosztály

KÖNNYŰ FOTÓMŰHELY

Előrendően kivitelezett nagytípusok, amatőr kidolgozások, családi képek, igazolványok

JÓKAI-TÉR 5. Tel. 27-84

Éden

DROGÉRIA, OPTIKA,
FOTOSZAKÜZLET

Szemüveget, főtökéket szolid áron kaphat. Fotókidolgozás.

Pécs, Király-u. Színház mellett

Angster József és Fia

ORGONA ÉS HARMONIUMGYÁR
PÉCS, JÓZSEF-UTCA 30. SZÁM

őzv. **Dragila Antal**-né

ÜVEGES ÉS KÉPKERETEZŐ

PÉCSETT SZÉCHENYI-TÉR 8. TEL.: 28-51.

Nagy választék képkerekekben és szentképekben.

JHS
ARANY ÉLÜST
Herényi

A PÉCSI PIUSI DIÁKOK LAPJA

II. ÉVF. 3. SZÁM. 1939. NOVEMBER 5.

TARTALOM

PÉCS ŐSZEL F. HERTELENDY GYÖRGY VIII. o. t.

- VEZERCIKK
Schmidt Jenő VIII. o. t.
- MIT TANITANAK
MAGYARORSZÁGRÓL?
Csereyvánszky Géza VIII. o. t.
- HALÁL A SIRHANTON
Fehér Péter VIII. o. t.
- ÜZENETEK HUZALOKON
Harcos Ottó VIII. o. t.
- VIHARFELHŐK (Regény)
Schmidt Jenő VIII. o. t.
- KALEIDOSZKÓP
Hidvéghy László VI. o. t.
- A KEDÉLYES PIUS
LEGYHABORÚ
Paschke Sándor VIII. o. t.
- „A TUDÓS BAGOLY”
Eröss Elek V. o. t.
- NEVETŐ FEJFAK
Futár Rajmund V. o. t.
- HALOTTAK-NAPJA
LICINIUSHOZ (Vers)
Kiss Ottó Miklós VIII. o. t.
- EGY-KÉT HIR
BÉLYEGROVAT
FEJTŐRŐ

ÁRA 20 FILL.

HANGYA

RUHÁZATI ÁRUKBAN
A SZOLID ÉS MEGBÍZHATÓ BEVÁSÁRLÁSI HELY.

PÉCS, KIRÁLY-UTCA 17.

Ruházati Boltja

Óra, ékszer nagy raktár

Bálint István

Színházzal szemben
Telefon: 14-67.

Légtalmi felszere-
lések, gázálcok,
vadász- és turista-
cikkék beszerezhetők

Hamecli József kft.

vasnagykereskedésében
Pécs, Király-u. 9., Rákóczi-út 52.

Iskolai formaruha anyagok,
intézeti kelengyék, ágy- és asztal-
készletek, paplan, szőnyeg, fűg-
göny, **szövet, selyem, vászon**
árúk meglepő nagy választékban,
olcsó szabott árakon

Schön Tivadar
és **Tsa** kft.

Pécs, Széchenyi-tér 8. sz.
Telefon: 14-22. — Takarékoság

Textil árukban vezető keresz-
tény szaküzlet!

Lukovich László

SZENT IMRE
könyvesbolt

zenemű-, papír- és írószerkeskedés
Pécs, Jókai-tér 6.

Richter József

Sport, rádió, villamosság
és műszaki vállalat.

RÁDIÓLABORÁTORIUM
Pécs, Király- és Mór-u. sarok
Cserkész-, leventefelszerelések

Saját készítményű férfi,
fiú, gyermek átmeneti, víz-
mentes, teveszór, zsinóros
magyar, szörmebéléses
kabátok és ruhák
a legnagyobb választékban

Csonka-Magyarország legnagyobb
mérték szerinti férfiszabó üzeme

Páll Ödön

Takarékossági könyvec-
kére 6—7¹/₂ havi hitel

ARANY-EZÜST

A Pécsi Püsi Diákok lapja

SZERKESZTI ÉS KIADJA A VIII. OSZTÁLY

II. ÉVFOLYAM

3. SZÁM
1939. NOV. 5

HISTORIA EST...

— ÚJ HANGOK AZ EMBER TRAGEDIÁJÁBAN —

Írta: Schmidt Jenő VIII. o. t.

Ádám, az árnyék és fény fia: Gyökereim letűnt századok homályába vezettek vissza. Legalább is úgy éreztem sokszor magam, mint aki messze távol esik a korától, attól a miliótól, amelyben a kifürkészhetetlen és fatális sors, vagy az isteni Gondviselés akaratából nevelkedtem. Első útaimon szeretetlenség és bizalmatlanság fogadott. Talán ezzel magyarázható, hogy mire az élet arculapásai alatt megedződtem, egyéniségem rideg és zárkózott lett. És mikor egyszer parancsolón, elnapolást nem tűrve előmobbant nagyrahatottságom sejtje lappangó tudata, el kellett indulnom a cél felé, mindössze egy-két elszánt baráttól kísérve. A sikerek és korlátlan hatalom híve lettem. El nem gátolható felfelétöréssel haladtam, mert akaratom, tántoríthatatlan hitem és az az érzés, hogy felettem nem állhat senki — hűen kísért. Egy nép életévé tágultam. A jólét és csorbát nem szenvedhető dicsőség eszméi, gondolatai lángoltak bennem. Az érdekek és cél elérése minden emberi megkötöttségtől felmentett. És amidőn már napirendre iktattam a feltétlen beteljesülés sikerét, megállt mellettem valaki a „hétköznapi emberek” tömegéből és azt mondta, hallgassam meg.

Talleyrand, a tragédiák komédiása: Egy mesével akarom kezdeni. Kasa ben Iris, a titokzatos Kelet legnagyobb arab kalifája volt. Jólétben, békességben vezette népét, mély hittel és bölcsességgel. De fia, a cinikus Ibar herceg, eltért atyja utaitól. Minden nap elkőborolt a rengeteg homoksviatag hirhéd Obd oázisához, ahol a puszták rémei tanyáztak, s velük ádáz gyűlölettel, szépeket ígérve beszélt, tervezte meg apja meggyilkolását. Mikor megölték Kasa ben Irist, Ibar gyászt öltött, színészkönyveket hullatott. De szíve dobogott, hogy végre kalifa lehet. És Ibar kegyetlen uralkodó lett. Vérengző

Támogatja lapját, az Arany-Ezüstöt, ha bevásárlásainál, rendelésénél a cégnél hivatkozik a lapunkban megjelent hirdetésre.

volt, irgalmatlan. Kezdetben voltak alattvalói, akiknek tettett, hogy kalifájuk a világ legrettegettebb ura. Azonban, mikor Ibar határtalan büszkeségében átlépte a határt, amikor egy ítélkezésem kardot rántott egy régi barátjára, az elfojtott érzések felszínre törtek. A tömeg eltiporta a hatalomtól mámoros kalifát.

Ezt azért mondtam el Neked — folytatta — mert én hiszek a történelemben. A Te igazságod csak akkor teljesülhet be, ha az új idők emberének sikerül elforgatni az idők folyását. Én mérlegelek, gondolkodom. Igaz, még csak komédiás vagyok. De meg fogod látni, tragédiák komédiása leszek.

Ekkor fölényes nevetés, bizalmas és bizakodó hangok lopakodtak elő.

H. G. Wells, a fantaszta: A futurizmus mint szellemtörténeti mozgalom, tiszteletet érdemel. De ma már idejétmúlt. Én megdöntöttem! Hallgassatok ide! Világúniót alakítunk! Nem falansztert! sülyesztjük gépalkatrészé az embereket! A technika, kultúra, civilizáció diadalmas fegyvereivel boldoggá varázsoljuk az emberi életet. Többé nem fognak hazudni, ölni az emberek. Egyetértés, szabadság fogja megédesíteni perceinket. Fel emberek! Induljunk! Felállítani az új hatalmi szerveket! Lerombolni a fegyvergyárakat! Letörni a profitosvár manipulációkat!...

Megállt, hogy léleketet vegyen. És az út közepén sodródó tömegben észrevett két zárkózott, hidegen néző alakot.

A tömeg imbolygó hullámokban söpörte végig az utcát. Morajló zúgás hatotta át a várost. Ablakok nyíltak meg. Növekedett az ár. Az időtől, emlékektől megszentelt kövezet repedésein, patinás épületek homlokzatán a történelem, feszültségek, véresen komoly problémák túltelítettségének szele zúgott. A tömeg egy hatalmas, kolonnádoztól félkörben átkarolt, fényárban vakító térség felé sodródott. Amikor az elhalványult, a láрма is elcsendesült, A figyelmet festői jellemű lovak megjelenése vonta magára. Mint egy álomszerű látomás, lovagoltak hófehér lovakon. Utánuk eszményi alakok lebegtek. S végül az angyalok karában megszólalt az Úr hangja.

Az Úr: Súlyos órák következnek rátok. A veszély eljött, mert nem tudjátok egymást megérteni, emberek. Eredmények, siker csak a józan ész, a jóakarát, egymás jogainak tiszteletben tartása és a testvéri szeretet által érhető el. Az igazság nálam. És velem az emberiség, amely „igazságot, kenyeret és szabadságot” vár.

A tömeg magaradóbbent. A látomás lepergett. S az érzők lelkébe fájón belemarkolt a felharsanó légiriadó üvöltése.

Mit tanítanak Magyarországról?

Közismert tény, hogy hazánkat a külföldiek téves és sokszor rosszindulatú adatok alapján ismerik. A trianoni katasztrófa után élenkebb érdeklődés tapasztalható hazánk iránt. Aggasztó azonban, hogy külföldi iskolák nagy része oly felfogást, véleményt igyekszik hazánkról teremteni, amely sérti nemzeti mivoltunkat és amely nem felel meg a valóságnak.

Angol földrajzkönyvben a következőket olvashatjuk: „1914-ben Magyarország valamivel nagyobb volt mint Anglia. Az 1920. évi neullyi (!) szerződés folytán területe kétharmadára csökkent.” A néprajzi adatokhoz hozzáfűzi a következőket: „Az összes népességből a magyarok voltak legtöbben, de nem voltak annyian, mint a többi népfaj együttvéve. A többség önállóságot követelt az osztrákoktól, de önállóság helyett a magyarok uralmát kapták meg. A magyarok mindent elkövettek, hogy a nemzetiségeket megmagyarosítsák.”

A holland R. Schultig könyvében hazánkról mint köztársaságról beszél és így ír: „Az ország kormányzója még most is gróf. Mihelyt az országban némi nyugalom áll be, királyt fognak választani. A világháború után a csehekkel egyesültek a tótok, akiket a magyarok együgyűeknek tartottak.”

A magyar népről így ír: „A magyarok az orosz síkságról jöttek be a mostani országba. Sok cigány vándorol a pusztákon, akik muzsikuskok vagy cigányok.”

Cseh tankönyvekben (Petr Dejinek: Obuoveno Europ. Zen.) a következőket olvashatjuk: „A Tisza és Duna sok vidékén steppék, vagyis puszták vannak.” A steppét így írja le: „A steppéken, ameddig a szem ellát, hullámzó füvet látni. Itt-ott jelentkezik a Fata Morgana (déliab). Porfelhőben vadul vágat a ménes, utánuk szőrmentén megülve a lovat a pásztor (csikós). Nem nagyon tanácsos utánuk nézegetni; a csikósok durva, sőt vad fiúk.” A könyv szerzője megjegyzi, hogy a „gúlás”, a paprikás és a szalonna nemzeti étel, a cigányzene nemzeti muzsika és a csárdás nemzeti tánc. A műveltség a szerző szerint nem nagy. Az analfabéták száma 30%, keleten 50%-ra is emelkedik.

A külföldi tanulóifjúságot tehát sok helyütt tévesen tanítják hazánkra vonatkozólag. Ez ellen küzdenünk kell (pl. külföldi fiúkkal való levelezés által hazánk történelmét és földrajzát megismertetni), mert csak így győzhet teljesen a magyar igazság.

Cseryányszky Géza VII. o. t.

Érdemes rajt gondolkozni

• Nyájás beszéd a világ legszebb muzsikája.

• A jó modor mindenki szemében nagy érték.

• Ha a fáradság megrémít is, a jutalom bifasson (Sz. Bernát).

TARICA

Írta: Fehér Péter

Halál a sirhanton

A század ismét elindult. Hirtelen, elhatározással pattantak fel a marcona legények, s rövidke pihenésük után újra megmarkolták puskájukat, lábuk alatt ütemesen dobog már a talaj, sapkájuk alatt gyöngyözni kezd hoklukok.

Országútra kanyarodnak. Vezény-szavak pattognak, a vonalak kétféle válnak és az országút árknának pereméhez simulva bukdácsolnak tova. A máhásállatok néha felhorkannak, nem csoda. A Senki Földje felől egyre erősebben hallható az ágyúpárbaj tompa moraja, fejük felett sem csendes az égbolt: gépmadarak búgnak el rajokban.

Az országút baloldalán hatalmas földölcsér, a lerombolt várhivatal megsemmisített épülettömbjének helye.

— Itt az államhatár — szólal meg hosszú hallgatás után Paul.

— Itt vámtölték el irógépet, amelyet Saarbrückenben vettem — erősíti meg bajtársa állítását a mellette menetelő harcos, azonban bosszankodó hangnemben. S hogy szavának nyomatékot adjon, felkap egy törött asztallábat és továbbhajtja. Barátja nagyot nevet rajta.

— Csakhogy már te is jobb kedvű vagy, Paul!

— Halottak napján ritkán tudok jótüzen nevetni. Ugyenkor mindig atyámra gondolok, aki huszonöt évvel ezelőtt hagyott el bennünket. Ugyan-

olyan lelkesedéssel vonult be mint én, s talán ugyanitt róttá az utat. Már az első ütközetekben eltűnt, sírját sem tudjuk hol van, talán el sem temették.

A küzdő arcvonal közelébe érték. Az ellenséges tűz erősödött, nem volt tanácsos ilyen nagy egységben menetelni.

Paul szakaszát a magaslat felé irányították. Amint rugaszkodtak felfelé, rájuk borult a barna alkony, s mire a domb tetejére értek, alig vették észre, hogy sírok domborúnak és rajtuk féltredűt, korhadó fakeresztek.

A golyók misztikus zenéje közben vágódtak le a sírok közé. Szegény sírásók! ugyancsak nem gondolhatták, hogy az ellenség számára ástak fedezéket.

— A Saar hídjá robbant! — kiáltott fel Paul, amikor hatalmas dördülés hasította ketté a levegőt.

Társai nem válaszolhattak, fáradtság vett rajtuk erőt, amely lehúzta fejüket a sirhantokra. Az volt a pár-nájuk.

Paul nem aludt el. Anyjára gondolt; látta, amint könnyezve rakja le csokrát az Ismeretlen Katona Sírjánál. Azelőtt ő is ott állhatott mindig mellette, hogy legalább így röhassák le kegyeletüket az elhalt családapa iránt, akinek sírjánál soha nem állhattak halottak napján.

Hallotta, amint szólnak szülővárosá-

ban a gyászharangok; hallotta a plébános beszédét, hogy egyszer valamennyien, gazdag és szegény egyaránt porladni fogunk a földben.

Most is, a golyók halálzenéje közepette egyaránt lapulnak a sírok mögött proletár és előkelő, hogy fedezéket kérjenek azoktól, akik szintén rangkülönség nélkül nyugszanak alattuk.

Egész éjjeli virrasztás után éri őket utól a hajnal pirkadása. Hideg, ködös, novemberi reggel. Alattuk szünet nélkül kattognak a gépfegyverek, a

mögöttük fekvő hegygerincről tüzérégiük lövi az ellenség állásait.

Bajtársai óvatosan kúsznak előre, neki is el kell hagyni fedezékét. Még egy utolsó pillantást vet a sirra, arca eltorzul a fájdalmas örömtől, a korhadó fakereszten atyja nevét olvassa. „Itt nyugszik Paul Bürger”... Társai már jóval előbbre vannak. Előre!

Felemelkedik, de lélekzetet sem vehet már, vérző fejjel bukik atyja sírjára.

A második nemzedék, az első hamvain.

ÜZENETEK HUZALOKON

Hosszú-hosszú huzalok,
Az ég és föld közé feszülnek,
S rajtuk üzenetek repülnek.
— Hosszú-hosszú huzalok.

A nagy-nagy üzenet száll,
Sok üzenet a huzalokon,
Halál-redők a homlokokon.
— A nagy-nagy üzenet száll.

Üzenet Valakitől,
Halálítélet valahonnan,
Jaj, ki tudja mi van ottan?
— Üzenet Valakitől.

Értem mikor üzennek?
Várom, pedig még alig éltem,
Még az Istennel sem beszéltem.
— Értém mikor üzennek?

Várjon még az üzenet,
Mert az Élet, nem tudom, hogy mit,
De nekem tartogat valamit.
— Várjon még az üzenet!

ÍRTA: HARCOS OTTÓ

VIHARFELHŐK

— REGÉNY —

IRTA: S. LŐRINCZY J.

(Az előző rész tartalma: Bodó Károly hallstatti könnyelmű megcsúszása után Pestre, hazakerkezik, s megtört lélekkel beszéli el családjának tragédiáját.)

3. folytatás.

Már mint diák minden megköttöttségétől menekült. Az egyetemen is a maga útjain járt. Az életben is megálta a helyét. S most állást keres. És örülni kell majd, ha egy 120—160 pengős hivatalnok lehet.

Felcséggére tekintett. S az aszszony nagy egyéniségéből felcsugárzó megrendíthetetlen nyugalom hitet vetített jövőjébe.

— En is dolgozni fogok.

Bodó Károlyné előtt felrévlettek a történelem hős aszonyai. Dolgozni fog a gyerekekért, a családért, mert nélkülözni nekik nem szabad. Az ő életüknek zavartalanul kell peregni tovább. A kis Irmí ezután is fog játékokat kapni. Endri tanulni fog. De Tiviről nehezen fognak tudni gondoskodni. Tivinek nehéz lesz az érettségi után, de ő életrevaló, gondolkodó fiú. Dolgozni fog. Mint Jeanne D'Arc, jelszavává szenteli a diadalmas munkát. És az élete olyan lesz, mint az a mese, melyet valamikor régen olvasott a varrógépről...

Lassan esteledett. Szomorú félmohály felhözte be az ablakokat, bútorokat, arcvonásokat. Az előszobában felmorzézott a csengő. Irmí és Endri szaladtak ajtót

nyitni. Tivi érkezett haza. A hófehér gyerekszoba boldog örömet az Anyuka megjelenése szakította meg:

—Édesapád beszélni szeretne veled, fiam.

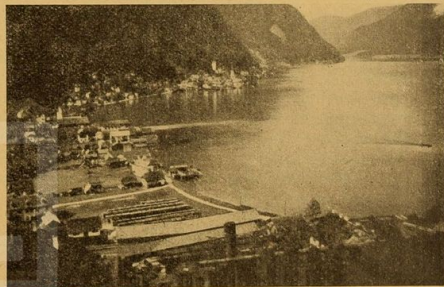
— Csak nem történt valami baj? Olyan szomorú vagy édesanyám.

— Minden rendben lesz. Csak légy erős és nyugodt fiam.

Hullámzó előérzések szállták meg Tivi nagydiák lelkét. Mi történhetett? Hiszen Anyuka sose szokott titkolózni. S Apuka ilyenkor itthon? Hétköznap van és az üzlet hétig nyitva kell, hogy legyen. Óvatosan nyitotta ki a dolgozó szoba ajtaját. Első, bizonytalan pillantása édesapjára esett, aki az ajtóval szemben állt és várta őt. Az íróasztalon villany égett, s fénye a férfi elmosódott árnyékát körvonalazta az ablak homályos tükrén. Bodó Károly szeme fátyolos és feldúlt volt.

— Fiam, én tönkrementem. Megjártam a könnyelműségemet és semmivé lett a vagyonom. De ezt csak neked mondom el. Kistestvéreidnek nem szabad tudni semmit. Anyáddal újra fogunk kezdeni mindent. Ő varni fog. Én irodába fogok járni. Életcé-

lom volt, hogy jövőtöket biztosítsam és ha a megtörténteken változtatni már nem is lehet, minden erőmet meg fogom feszíteni, hogy gondoskodhassak rólatok. Vézrik a szívem, fiam, s ha rá-gondolok, úgy érzem, nem bírom tovább, bár hiszem, hogy zökkenő nélkül átküzdhetjük ezt a megrázkódtatást, de a te jövőd aggaszt legjobban. Te tehetséges fiú vagy s az fájna nekem legjobban, ha te nem képezhetéd tovább magadat. Rád nehéz jövő vár. A te érettséged több lesz, mint egy középiskolai összefoglaló vizsga. Téged ez a csapás férfivá tett. Neked férficélokkal, férfiakarattal,

HALLSTATT.

Ahol a „Viharfelhők” cselekménye elindult.
Fotó: Schmidt Jenő VIII. o. t.

Tivi édesapjához lépett.

— Bizzál bennem édesapám. Én akarok. Én küzdeni fogok.

Lehajolt és megcsókolta apja kezét.

Bodó Tivit ekkor egy hét választotta el az érettségítől.

Kövek az élet kapujában.

Érettségi...

A keletre nyíló terem hatalmas ablakain tükrözött a napsugár. Az elnök a névsort nézte. Andor Gyula, Barna br., Bíró Géza, Bodó Tibor, Elek Sándor. Barna még hiányzott.

— Hallatlan. Nyolc óra múltot két perccel.

Barna úgy látszik, még az érettségén sem tagadja meg elvéltségét. Nyolcadikos volt. Még közkedveltségnek is örvendett. De el kell ismerni, népszerűségét olcsó pénzen szerezte. Néha kissé szemtelen volt. Máskor meg úgy viselkedett, mint egy elemista gyerek. Nemrégén történt vele, hogy a tornaterem öltözőjében, ahol a tanár úr öltözés közben is

meg szokta kívánni a teljes csendet, hajbakapott Zalaival. Már vége volt az órának, s mindenki nyugodtan ült a helyén, mikor Barna az öltöző egyik cipőhúzó-ját Zalaéhoz vágta. A cipőhúzó leessett a betonkövezetre. Nagyt zengett. S a tanár úr megkockáz-tatta a kérdést: „Ki volt az?” Mire a csend némán válaszolt. Nagy tanár úr felkelt a helyéről. Barnának nem volt elég ideje. A tanár úr felfedezte alatta a cipőhúzó-t. S egy pofonnal lezárult az első felvonás. A második felvonásban Barna lett a győztes. Hozott magával egy cipőhúzó-t. Ráerősített egy zsine-

get. Teljes gőzzel a betonhoz vágta, s gyorsan felhúta. Utána a tanár úr kereshette.

Már megkezdődött az érettségi, amikor éktelen motorzúgás hangzott fel a gimnázium udvarán. Megérkezett Barna, aki egyébként is rendszeresen motorral szokott bejárni az iskolába. S a diákság nagy gyönyörűségére megállás előtt jól meg szokta zúgatni a gázt. S ezt az érettségi kedvéért sem mellőzhette el.

Az újabb szenzációt ruhájával kellette. Vadonatúj ferencjókában nyitott be. Az érettségi vezetőségének nem kis megdöbbenésére.

Fényűző eleganciával hajította meg magát a katedra előtt, s közben átnyújtott egy igazolványt édesapja állítólagos aláírásával, mely szerint „a ruhaszekrény zárában benntörött a kulcs, s a lakatos negyedóra késéssel érkezett meg.” S ezt el is kellett fogadni. Az elnök félreletette a papírt, s közben félhangon morgogta: Barna.

Erre Barna megállt és azt mondta sértett öntudattal:

— Bocsánat. Báró Barna.

Az elnök megnyugtatósképpen megismételte.

— Tehát báró Barna.

Ezt viszont Barna még mindig nem találta teljesen kielégítőnek. S szerényen hozzátette:

Báró Barna Ferdinánd — s még mondott egy sor értelmetlenséget utána.

Erre az elnök megacélozta a hangját:

— Tehát báró Barna Ferdinánd menjen a helyére és üljön le.

De Barna még állta a sarat.

— Ha már keresztnevet is méltóztatik mondani, akkor méltóztatnék megengedni, hogy hiánytalanul elmondjam nevemet: báró Barna Ferdinánd, Kázmér, Miklós, Ottó.

De most már az elnök ordított:

— Báró Barna Ferdinánd, Kázmér Miklós (tovább már nem nyult el az emlékezet) pofonvágatom a pedellussal és kidobatom, ha azonnal nem megy a helyére és nem marad rendben.

Báró Barna érettségije egyöntetű volt. Egyhangúan utasították a pótvizgára. (Folyt, köv.)

KALEIDOSZKÓP

Összeállította: *Hidvéghy László* VI. o. t. (Volt püiszt.)

Tolsztoj gondolataiból:

Krisztus mondotta: térjetek meg! Ez azt jelenti, hogy mindenki nyugodtan húzza a terhek igáját és ne tévessze szem elől azt a három kérdést: ki vagy, honnét jössz, mi a hivatásod? És ez azt is jelenti, hogy tetteidet számonkéri önmagától, hogy vajjon megfelelő-e hivatásodnak.

És ezt meg kell tenni a miniszternek, a császárnak és királynak, a közkatonának és minden embernek. Mert bármilyen különösnek lássék is: az embereknek az összes bajoktól, melyeket saját maguk szereztek és főképpen a legborzasztóbb bajtól, a háborútól való megváltása nem külső általános eszközök által lesz elérhető, hanem csupán azáltal, hogy minden egyes emberben egyszerűen tudatossá válik az a tan, melyet Krisztus kétezer évvel ezelőtt tanított — azáltal, hogy minden egyes ember magára eszmél és kéri önmagától: kicsoda, miért él, mit cselekedjék és mit ne cselekedjék.

Szónokok a magyar történelem dióhéj metszetén

Tudod-e, melyik a legősibb fennmaradt szónoki beszéd, ki írta és ki fedezte fel?

A Halotti beszéd. Írója ismeretlen. Felfedezője: Pray György S. J. Tudod-e, ki a magyar egyházi szónoklat alapvetője, az irodalmi magyar nyelv megalapozója?

Pázmány Péter S. J.

Tudod-e, ki volt a nemzeti megújulás korának legnagyobb szónoka, a Parainezis halhatatlan írója?

Kölcsey Ferenc.

Tudod-e, ki volt a XIX. század két legnagyobb politikai szónoka? A Hitel, Világ, Stadium, Kelet Népe és Politikai programtörvények írója, akit ellenlábasa gúnyból tisztelt meg a „legnagyobb magyar” jelzővel, s ez rajta is maradt, de a szó igazi értelmezésével.

Gr. Széchenyi István és Kossuth Lajos.

Tudod-e, ki volt az 1867-i kiegyezést létrehozó nagyszű politikai szónok, „a haza bölcse” és kortársa, aki a XIX. század uralkodó eszméit foglalta össze külföldön is nagy sikert ért munkájában?

Deák Ferenc és báró Eötvös József.

Tudod-e, ki a XX. század legnagyobb magyar politikai szónoka, aki hatalmas szónoki képességeivel, nagy tudásával, mely katolikus jellemével a nemzet legnagyobbjai között foglal helyet?

Dr. gróf Apponyi Albert.

Tudod-e, kik a jelenkor legnagyobb egyházi szónokai?

Prohászka Ottokár, Tóth Tihámér, Sik Sándor, Bangha Béla.

HALOTTAK NAPJA

„Nekünk a túlvilági semmittevés ostobaság!” Igy szól az újpogány ifjúsági oktatás egyik tantétele. Bennünket más fából faragtak: mi gondolkozunk! Ha nincs túlvilág, akkor éljen az erőszak! Éljen a pillanatnak mindenáron való kiélvezése! A mások, a gyengébbek rovására is... Hová jutnánk akkor? „Hát pusztuljon a gyenge és éljen az erős!” — mondják ők. De ki az erős? — kérdezzük mi. Híres boxbajnokok fölött eljár az idő és egy napon leütik őket is az újak, az erősebbek. — Ha nincs túlvilág, akkor menjünk vissza a Tajgetos hegyére, a tarpeji sziklához, az eszkimókhoz, akik munkaképtelen öregjeiket lebunkózzák. — De hát kultúra ez? Fejlődés ez? Hiszen sokkal többen vannak „gyöngék”, mint erősek az emberi élet minden viszonylatában... Nem! A földi élet nem minden! Utána az örökkévalóság következik a nagy kiegyenlítéssel! És akkor jaj annak az erősnak, aki belezúzott a gyöngé jogaiba!

A HEDÉLYES PIUS

A szerkesztés miatt életével játszik: HARCOS OTTÓ

Copyright by „Arany-Ezüst”.

Az Arany-Ezüst is halad a korrall

— Kedves szerkesztő bajtárs, milyen rendes ruhád van. Ezek a musculus vatelinusok egész irigylésre méltók.

— Na hallod, ezt a ruhát Csonka-Magyarország legnagyobb mérték szerinti férfiszabó üzeme, Páll Ödön készítette.

— Jenőké, de dicséred a szabódat, pedig a Baross is nagy-szerű ám!

— Na hallod, az Arany-Ezüstben hirdet, ha pedig nálunk hirdet, akkor az már csak elsőrangú éég lehet.

— Tényleg, az Arany-Ezüst is halad a korrall. Mi is hirdetünk. A reklám a lelke az üzleti életnek. Te villamoson mégy, a villamos tele van reklámokkal. Az után mész, a járdán hirdetésekre lépsz. Az újságban, a villanylámpákon, a hirdetőoszlopon, a háztetőn, színházban, moziban, a borbélynál, a fűszeresnél... reklám... reklám... reklám... És az Arany-Ezüst nem marad le ebben a nagy versenyben.

— Igen, mi is haladunk a korrall. Csak most sietek, Szevasz! Izgulok, hogy lekésem az ebédet.

— Csak semmi izgalom. A rét-utcai ideggyógyintézet ide mindössze három pere. Elsőrangú kényszerzubbonyok, hideg zuhany, külön cellák, udvarias kiszolgálás...

— Na ne tartóztass, én sietek.

— Sietség csak Várnagy cipővel a valódi.

— De mikor én nem akarok cipőt venni, hanem ebédelni szeretnék. Talán már el is hiült a levesem.

— Vegyél valódi Quintus termoszt... „Takarékosság” könyvre 6—7½ havi hitel! Aki levesét, teáját Quintus termoszban tartja, az nem esalódik.

— Elhallgatsz, vagy lelőlek!

— Lőtt sebekre vegyen Eden ragtapaszt. Hatása gyors, biztos és kellemes. Eden drogéria, optika, fotó...

— Még egy szó... és hulla vagy!

— Vegyen koporsót... akárhol... tartós, elegáns, testhez álló...

Ezekre a szavakra Jenő kartársam faképnél hagyott. Sarkon fordult és elment. Nagyokat lépett, mint egy cipősarok reklám...

Légiháború, avagy tökszüret a Piusban

Az egyik tízpercben a gyanúlan járókelő furcsa dologra lett figyelmes. Szokatlan élénkség uralkodott a játszótér szélén. Szemfüles riporterünk rögtön megjelent, s érdeklődött a dolog felől. — Hát nem tudják kérem? Tökszüret van. — S erre az egyik tökgazda el kezd magyarázni a meglepett riporternek. Tudja kérem, a tök jellegzetesen piusi gyümölcs, mint pl. a konviktorok által előnyösen ismert stadion főzelék. A Gondviselés bölcs intézkedése folytán mindig csak azután érik meg, miután a reményteljes termelők bevonulnak a birtokukra, azaz a Piusba. Szakértők véleménye szerint az idén rendkívül bő termésre van kilátás. Ez a remény be is igazolódott. Ügylátszik, a természet kedveskedni akart a nagytermelőnek, azaz a nyolcasoknak, mivelhogy a fák nagy része a klub területére esik. No, de így szól a nyájás olvasó, ez is úgy tesz, mint az egyszeri diák. A dolgozat címe: Napoleon, s akkor Dzsingisz kánról ír. Hogy jön ide a légiháború? Nöde várjuk meg a végét. Tízpercben s a szüretnek vége. A töknek azonban van még egy hasznos, hadi szempontból fontos része, a mag. A

haragosok csak az óra kezdetére várnak. Természetesen az előrelátó hadviselő szorgalmas gyűjtötte tízpercben a municiót. Megkezdődik az óra. Csend honol a tájak felett. Az elől ülők nagyban figyelnek. Hátul gyanús zörejek észlelhetők. Egyszer csak durr! csattan az első löveg a Hosszú fején. Nő megállj Tibi, kapsz te tízpercben. Durr! Még egy találat. Hosszas csak a fejét kapkodja s Tibit szítja. Hátul csak kuncogás. Valaki megindul ki felelni. Lép jobbra, durranás, lép balra, durranás. Tanár úr felfigyel. Mi az? Ja, az elhullott bombák még nem explodáltak. Hogy is van, Sanyi, a memoriter? Csönd. Mecenás, atacis... Aki nem tudja a leckét, az ne ugráljon. Elég. Ily szomorúan fejeződött be a légitámadás. Még ezek után mondja valaki, hogy érdemes hadat viselni.

Paschke Sándor VIII.

Aranytanácsok

Csak annyit beszélj, amennyi okvetlenül és feltétlenül szükséges.

Talleyrand szerint: „A szó arra való, hogy gondolatainkat takarja.”

Ne fontoskodjál és ne akarj titkoszatos lenni. Ne a hatásra, hanem cselekedeteidre és szavaidra ügyelj.

Iskolaruhát, cipőt, tanszereket

„Takarékosság” KÖNYVRE

VÁSÁROLJUNK 6—7½ HAVI HITELRE

Tekintetes Szerkesztőségnek!

Feladó: ERŐSS ELEK V. o. t.

Nagy érdeklődéssel olvastam nagy-rabecsült lapjuknak legutóbbi számát, melyben az előző számokhoz képest nagy fejlődést tapasztaltam. Át vagyok hatva attól a meggyőződéstől, amelyet a vezérecikkből kiolvastam. A tény ugyanis az, hogy lépést kell tartani a kor kozmikus és misztikus ütemével! Nagyon jól tudom, hogy mire céloz a szerkesztőség és nem hiszem, hogy akadhat a XX. században épészü ember, aki ne érezné a mai nehéz napokban a misztikus ütem egyre égetőbb hiányát. De ha akad is, kitűnő lapjuk néhány közleménye meg kell győzzék a kételkedőket.

A régi klasszikus nyelv ma már érthetetlen, zagyva és dagályos handabandázás számunkra. A régi alkotások fölött csak az enyészet fog enyelvegni, ha nem akad valaki, aki a megmaradásra érdemes verseket lefordítsa a futurizmus egyszerű, érthető, keresetlen nyelvére.

Arra gondoltam, hogy ez irányban kísérletezem — és mutatónak küldök is egy példát. Tessék:

A juhásznak jól megy dolga,
Egyik dombról a másikra
Teregeti nyáját,
Fujja furulyáját,
Bú nélkül éli világát.

Szalonna, hús az étele,
Füstös gunyhó a lakhelye
Onnan nézi nyáját,
Fujja furulyáját,
Bú nélkül éli világát.

Ha megúnja furulyáját,
Előveszi bőrdudáját;
Belefujja búját
A birka bőrébe
Szélnek eresztí belőle.

(Ugyanaz pepitában:)

Juhász! Irnix-dirnix
Hurráh! előre, hajrá!...
Szagos lihegés, lomha totyogás
Nyáj!...
Semmi bú, semmi köhögés!

Szalonna. Zsir. Zsiger. Rizs.
Világzsiger!!! Etel. Zafli.
A szabadevés lehetősége!
Igazándiság és füst...

Gunyhó, ó, ó, te szörnyű Állat

Ütem... Ütemek... Ritmus!
Életberezdülés! Pont. Félix.

Furulya. Á... Á... gá... gá...
Gond? Ájvé!
Hísz ő a hámor-szemű Juhász!
Ha megúnja fekete brekekejét,
Akkor töftőfőle szíve elhallgat...

Bőrduda... és dudli!
Szép kelepájsz madár!

Ó nyakkendőm! Te tudós ebihal!
Szélnek eresztlek.
A tarkóm beleborzong!
Huszár penge! Karcoló tigris!
Te szívemet mardosó
Habzó és öklendező pamacs!

Könnyzacskó mellélkelve!

NEVETŐ FEJFÁK

Összeírta: FUTÁR RAJMUND, V. o. t.

Egy késői csodálkozás:

„Na — így még sohasem jártam!”

Tragédiát mond ez a vers:

„Itt nyugszik Vass Illés
Vasmegyei pandur,
Kit képen karmolt
Egy megveszett kandur.”

A duhaj ifjúnál ez van:

„Az én nevem Vidor Ferke,
Tévedésből vertek fejbe,
Igy kerültem sírgödörbe.”

Tragikus és komikus:

„Itt nyugszik Juhász Boriska,
Meholt élte virágjában,
66 éves korában.”

Ennél a következőnél Ökör Márton gazd'uram sirattatja el kislejét a faragó poétával, ékes rigmusokban mondván el, hogy:

„Itt nyugszik egy Ökröcske,
Ökör Márton gyermeke.
Nem engedte az Isten,
Hogy nagy Ökör legyen belőle.”

Mélyen megragadott ez a két sor, amely erősen csökkenti tudományomat:

„Itt nyugszik Molnárék Pálja,
Mehalt a sok tanulásba.”

Hát így van ez, látjátok. Megtré-fálja ez a huncut magyar még a Kaszást is. Erről tanuskodnak a régi, korhadó, nevető fejfák.

Régen bizony nem kő, meg márvány keresztek álltak vigyázba a halottak felett. Régen fából faragott fejfák voltak. Ma már csak korhadó emlékek ezek, nem csinálnak ma már ilyet. Megváltozik a temető képe. Jönnek a kőszablonok, csak a krizantém kesernyős illata és a gyertyák szaga marad a régi.

Régen a faragómester volt a versgyáros is. Ő dikicselte rá bicskájával a kifaragott fejfára a rozmarinkoszorút is, a verset is.

Azelőtt azt hittem, hogy csak borosporarak mellett született meg az a sok érdekes sírvers, melyet nálunk hallottam, ha társaság jött össze.

Most közzéteszek közülük egy párat, lássátok Ti is, micsoda talpraesett humor van a mi magyarjainkban. Ki ne ismerné például ezt a feliratot:

„Itt nyugszom én, olvasod te,
Olvasnám én, nyugodnál te.”

Vagy pl.:

„Hogy az ember por és hamu,
Bizonyítja Mohi Samu.”

Amikor a hozzátartozók megharagusznak az orvosra:

„Itt nyugszik az,
Akitől sokan nyugosznak itt...”

(A szerkesztő megjegyzése.) Kár, hogy kedves munkatársunk nem hallott még erről a sírfeliratról:

„Itt nyugszik Takács Ernő,
Megölte egy szerkesztő.”

Azt hiszem, ha Futárt barátunk ezt a rigmust is ismerté volna, igen sok nézeteltérések elejét vehettük volna.

EGY-KÉT HUR

Az Arany-Ezüst felülfizetéseket e helyen köszönettel és hálával nyugtázzuk. 3 P: vítész nemes Maróthy Géza, Dr. Bozóky Géza, Dr. Petrányi Rezső. 1 P: Papszt Ignác, Máthé János.

A Pázmány Bölcselőkör ezidei elnöke: Raksányi Árpád VIII. Jegyzők: Pasehke Sándor és Poschaut Heribert VIII. o. t.

A Pázmány Péter Önképzőkör ezidei elnöke: Csernus József VII. Jegyzők: Német Árpád VII., Hesz Péter V. o. t. Okt. 12–13–14. Lelkigyakorlatok.

A felosztásnak P. Szabó S. J. tartotta.

Okt. 25-én a stadionra vonult fel a Pius ifjúsága, hogy elbúcsúzzon szeretett főigazgatójától: Koch Nándortól, akit Székesfehérvárra helyeztek át.

Okt. 22-én a pécsi középiskolák „Makay” serleg atlétikai csapatversenye volt. 1. Tanítóképző 48 pont, 2. Pius 42 pont, 3. Zirci 32 pont.

Okt. 26–27-én tartotta Pécs a légvédelmi és légtöltelmi gyakorlatokat. A Pius is nagyszerűen oldotta meg a feladatokat. Az oroszlárnész a cserkészeknek jutott.

Cserkészcsapatunk 1939/40 évi beosztása: Csapat parancsnok: P. Túll Alajos S. J. rektor, cs. cs. tiszt. Rajparancsnok: P. Bodolay Gyula S. J. cs. cs. t., v. Csokonay Sándor cs. cs. t. Légoltalmi parancsnok: dr. Kismartoni Károly cs. t. Rajparancsnok h.: Szolnoki Jenő segédtesti j. Dr. Völgyes László bevonult katonának, s így beosztást nem kapott. Csapatitkár: Schmidt Jenő VIII. Rákóczi raj. Rajvezető: Regős József I. Mikos Kelemen (rover) örs.

Örsvezető: Harcos Ottó VIII. o. t. S. ő. v.: Kerényi József Ottó VIII. II. Vak Botlyán örs.

Örsvezető: Honti Ernő VII. o. t.

Segéd ő. v.: Cseryányszky Géza VII. III. Béri Balog Ádám örs.

Örsvezető: Gergyési Tibor VII. o. t. Segéd ő. v.: Somos Elek V. o. t.

IV. Beresényi Miklós örs.

Örsvezető: Varga Valér VI. o. t. Segéd ő. v.: Garay Miklós V. o. t.

Dobó raj. Rajv.: Záhonyi Aladár VIII. I. Bornemissza örs.

Örsvezető: Vastagh Gyula VIII. o. t. II. Balassa örs.

Örsvezető: Márfai Tibor VI. o. t. III. Szondi örs.

Örsvezető: Simon Tibor VI. o. t. A II. rajban az unjokok vannak.

A Mária Kongregáció vezetését a nyolcadik osztály vette át. Prézses: P. Túll Alajos S. J. rektor. Prefektus: Raksányi Árpád. Asszisztens: Mihály Ferenc. Hitbuzgalmi szakosztály vezetői: Sramm Márton és Merán János gr. Misziós szakosztály vezetői: Nemes Tamás és Bircs Miklós. Karitatív sz. o. vezetője: Német Lőrinc. Sajtó sz. o. vezetője: Bozóky-Szeszich Károly. Háznyagok: Somorjai Péter, Vastagh Gyula.

November 1-én megnéztük az Urániában „A gályarab” című filmet. Hugo Victor „Nyomorultak” című regénye nagy élmény volt filmen.

Az ifjúság névnapjuk alkalmával imáiba foglalta P. Mahács, M. Megyeri, dr. Kismartoni és Bádonyi tanár urakat.

Nov. 18–19-én KISOK kerületi asztaliteniszverseny. Nagy a készülődés.

Repülőmodellezés lesz a II. és III. szakaszban. A 30 modellező a tavasza versenyt tervez, mely a stadionon lenne megtartva. Minden körben nagy az érdeklődés.

A vitorlázórepülésről a dec. 7-i számban fogunk hosszú riportot közölni. Eddig a tagok száma 45 fő.

P I U S I S Z I N H Á Z

Hónapok óta kilencven fokos láz emésztí az ország közönségét a várakozás miatt. Remegő kézzel és boldogságtól kábult szívvel ragadunk kezünkbe a tollat, hogy a nyugtalan közönséget értesítsük: a Pius itt tartta a bemutatót. A színi előadás december 3-án lesz, Immár ott tartunk, hogy el is árulhatjuk olvasóinknak ennek a színházi eseménynek néhány részletét.

Mit mondjunk a részletekből?!... De mit is beszéljünk a darabról?... A szó itt halvány és semmit mond. Itt már igazán csak a tények fognak beszélni!

Annnyit azonban előre megsúghatunk, hogy olyan siker, amelynek ez a színi előadás ígérkezik, még nem toporzékolt a Pius deszkáin. Előre figyelmeztetünk mindenkit, hogy csakis a VIII. osztály színészeivel és csakis a színészek elképzelhetetlenül példátlan művészetével sikerült ezt a kis színdarabot a népszerűség vakító diszkörébe hajhászni. A december 3-iki színdarab nagy eseménye lesz a piusi színház világtörténetének.

Liciniushoz

Horatius után írta:

Kiss Ottó Miklós VIII. o. t.

Licinus! helyesebben élj; a partok mind veszélyteltek, mert vad viharok dálnak, vetnek s hullám-sír van hullám-keben, mentsd magad ettől!

A jőzanság: arany-közép, menti biztosan szegény, ronda ház piszkaitól s uri porta átkaitól, aki ölet nyújtja ölére.

Sudár fenyő, magas torony roppant robajjal hull a porba, szél is közölköz tör gyakorta s a cillám csak tucson, boton sajt le recsege.

Fél a bajtól, ha szerencsés, a rosszban számít jobb napokra, ki lelkét egyensúlyba hozta; télből indul új bizsergés Jupiter által.

Ha most rossz, nem lesz mindig úgy; néha az aló Müzsát lantja pengetésével felzavarja, mert nem feszít mindig íjshurt, nem, nem! Apolló.

Balsoródban erős, bátor légy; másrészt pedig vond be gyakran kedvező szétlő kidagadtan, tengereh, ha vitorlázol, vásznaidat mind.

BÉLYEGROVAT

Vezető: *Berényi S. A. VIII.*

Mi érdekel?

1) „Vidéki vagyok és bélyegjeim nincsenek itt. Ha lesz komoly bélyegkiállítás a Piusban, akkor én is szeretnék benevezni és akkor karácsony után magammal hoznám.”

Felelet: Bélyegkiállítás tervével komolyan foglalkozunk. Véghezvitele attól függ, hogy lesz-e elég benevező. Magától érthető, — úgy-e — hogy akármilyen bélyegyet nem lehet kiállítani. Már most az a kérdés, lesznek-e elegendően olyanok, akik megfelelő bélyeggel, bélyegsorozattal, ünnepi bélyegzésekkel, albumokkal kiállhatnak. Néhánynak már láttam gyűjteményét, s igazán mondhatom, hogy ha még jó néhány ilyen kitűnő gyűjtő lenne, érdemes lenne a kiállítást megrendezni. Akkor a „zsűri” „bérlelné” egy termet (éjtszakára lakattal lezárva), kieszközölné a postától alkalmi bélyegzőt, fiókpostahivatalt állítana fel a kiállítás terében... stb., ha lenne több lelkes, „szenvetélyes” bélyeggyűjtő. Ezt pedig egyszer közösen kellene megbeszélni.

2) „Nagyon vártam az októberi összejövetel idejének kihirdetését. Sajnos, azonban csalódtam! Kár pedig! Most már véglegesen elmarad?”

Felelet: Dehogy marad el! De — ugye — elsősorban diákok vagyunk.

Tankönyvet,

mindennemű *iskolaszert*
legelőnyösebben a

Szent István Tarsulat

pécsi fiókjában vásárolhat.

Pécs, Széchenyi-tér 17.

Telefon: 11-79 Hítel Otthon!

Gondolj csak vissza, mennyi minden történt október hó folyamán: légóltalmi riadók, szünnepok, melyeken kirándulni kell menni, leventegyakorlatok, mozik stb... és ezek mellett egy kis tanulás is; így hát, barátom, ne csodálkozzál, ha az októberi összejövetelünk idejét kitoltuk nyugalmasabb napokra, mégpedig a novemberi intőkonferencia utánra.

3) Rendezzen a Pius egy *bélyegcsere*-forgalmat.

Felelet: Látod, ezért volna fontos egy összejövetel. En hasznosnak tartom, de erre sok körülírás kellene. Kérlek írd meg, s biztosítalak, — ha ügyes lesz — az Arany-Ezüst leközli.

4) „Az I. Cserkészleány Világ-táborozás emlékbélyegeiből mennyi került forgalomba?”

Felelet: 2 f-es 1,500.000, 6 f-es 817.000, 10 f-es 1,590.000 és 20 f-es 1,000.000 került forgalomba.

A kiállításunk k. b. karácsonyi szünet után lesz. A kiállítók oklevélben részesülnek. Benevezési díj nagyon csekély 10—50 fillér. A kiállítók értékes jutalmakban részesülnek. Pl. 5 P-s repülőposta és több jó bélyeg. Kállításra benevezhet mindenki értékes egyes bélyegekkel vagy sorozatokkal vagy különleges peostésekkel. A beküldött bélyegkéért felelősséget vállal a vezetőség. Biztos zár alatt tartjuk a kiállítás tartama alatt.

Ki ad rövid, lexikonszerű választ a következő kérdésekre:

1. Mi az a Michel Márka?

2. Mi a vízjel?

3. Mitől függ a bélyeg fogazata?

Minden egyes kérdésre adott jó feleletet külföldi bélyeggel jutalmunk. Határidő: nov. 20. Az írásban benyújtott pályázat átadandó a Rovatvezetőnek.

Szellemi
tornaSzellemi
tornaRovatvezető: **Kerényi József Ottó VIII. o. t.**Mi
a gróf úr
foglalko-
zása?gr. Füzy Tamás
Színtéger

Beküldte: Marosvölgyi Ferenc VIII. o. t.

csütörtök

ózdí, régi, ócska

Beküldte: Bodajky Lajos V. o. t.

I. Hálózóvet

II. Lohe ist fertiger Befelshaber

Ha az I.-öt németre, a II.-at magyarra lefordítod, ismeretes aláírást kapsz.

Beküldte: P. Kerling János S. J.

Mi
kötőző

Tria non!

Minden egyes sor — ha kiegészítet — egy magyarországi helységnevét. Ha a kezdőbetűket függőlegesen leolvassod, egy-egy új magyarországi helységnevet kapsz.

Beküldte: Vastagh Gyula VIII. o. t.

Á B	OLCA	Á R
RON	BOR	SVA
V A	Ó D	Á D
ONC	Á NY	Ö D
R A	J ES	K AD
OCS	Á D	NY
	L É D	
	S V Á R	

A megfejtéseket a rovatvezetőnek tessék átadni.

Pályázat mindenki. Nyereményeink sorsolás útján kerülnek kiosztásra. — Beküldés határidő: november 30. — Nyeremény: 5 tábla csokoládé, szétosztásra kerül 5 pályázó között.

Előbbi rejtvényeink helyes megfejtése: 1) Kívül látszat, belül üres.

2) Kifelé áll a rúdja. 3) Párna. 4) Nagyhatalom. 5) Zalán futasa.

Nyertesek: Bodajky Lajos V. o., Zeller Tibor (zirici), Futár Rajmund V. o., Pusztay János III. a., Csemez Károly III. a.

Főmunkatársak:

Nemes Tihamér VIII. Kiss Ottó M. VIII.

Vastagh Gyula VIII.

Csernyánszky Géza VII.

Zsámár György VI.

Szerkesztik:

Schmidt Jenő és Harcos Ottó

Anyagi vezető: Fehér Péter

Felelős: szenttamási Horváth Mihály

Kézirat gyanánt

Csak egy évi előfizetést fogadunk el. A Piusban 1.20, postán 2 P

Megjelenik egy tanévben 8 alkalommal

Lapzárta november 30-án.

Legközelebbi szám december 7-én.

Nyomatott a Rákóczi Nyomdában, Pécs, Rákóczi út 35. Telefonszám: 20-98.

Nyomdáért felel: **Keller József.**

Férfi- és fiúruhák, kabátok, magyar ruhák

„BAROSS“

férfi ruhaház. Cégt. Orning István
Irgalmasok-utca 12.

Szent Antal Bazár

kegyszer- és könyvkereskedés
Pécs, Ferenciek-utca 35 1/2 sz.

Varga János Fűszer és csemege
Pécs, Agoston-tér 2. sz.
Telefon: 12-72.

LÉVAI Zseblámpa, villanygőkök, szerelési anyagok nagy raktára
Ferenciek-utca 11. Telefon: 14-54.

Iskolai és sportcipők, futball és atlétikai felszerelések legolcsóbban

TAKAREKOSSÁG

Quintu

cipő- és sport-szaküzletben

Király-utca Városház-épület

Névjegyeket, folyóiratokat, disszertációkat olcsó és izléses kivitelben készít a

Rákóczi Nyomda

Rákóczi-út 35. szám. Telefon: 20-98.

PÉCS-BARANYAI KERESZTÉNY SZÖVETKEZET

T: Iroda 13-40 JÓKAI-TÉR 11. T: Főoszt. 13-20

I. fiók Szigeti o-út 40. T: 13-02
II. fiók: Aidinger J.-u. 3. T: 15-04
III. fiók: Kossuth L.-u. 24. T: 13-12
IV. fiók: Mecekalja. T: 13-16

Szövetkezve küzdjünk a drágaság ellen!

Palaits Géza

Spec. irógép-műszerész
Pécs, Széchenyi-tér 2. T: 27-63

Irógépjavítás, karbantartás, irógép-szalag, irógép kellekék. Mindenfajta irógépek eladása és vetele
Jó munka! Szolid árak!

Várnagy CIPŐSZALON

SPORT- ÉS CSERKÉSZFELSZERELÉS
PÉCS, DEÁK-UTCA 8. SZÁM.

Mint a bomba, terjed a hír, hogy a legjobb beszerzési hely:
Római fűszerüzlete
Külön üveg- és porcellánosztály

K Ö N N Y Ű FOTÓMŰHELY

Előrendűen kivitelezett nagytípusok, amatőr kidolgozások, családi képek, igazolványok

JÓKAI-TÉR 5. Tel. 27-84

Éden

DROGÉRIA, OPTIKA, FOTOSZAKÜZLET

Szemüveget, fotócikket szolid áron kaphat. Fotókidolgozás.

Pécs, Király-u. Színház-mellett

Angster József és Fia

ORGONA ÉS HARMONIUMGYÁR
PÉCS, JÓZSEF-UTCA 30. SZÁM

ö.zs. **Drágila Antal** né ÜVEGES ÉS KÉPKERETEZŐ

PÉCSSETT SZÉCHENYI-TÉR 8. TEL.: 28-51.

Nagy választék képkeretekben és szentképekben.

JHS
ARANY **ELÜST**
Herényi

A PÉCSI PIUSI DIÁKOK LAPJA

II. ÉVF. 4. SZÁM. 1939. DECEMBER 2.

TARTALOM

- TAVALY ...
Harcos Ottó VIII. o. t.
NYÚL A REFLEKTORFÉNYBEN
Falop István VIII. o. t.
VIHARFELHŐK (Regény)
Schmidt Jenő VIII. o. t.
KISS OTTÓ MIKLÓS VIII. O. T.
KÉT VERSE
AZ EMBER REPÜL
Kerényi József Ottó VIII. o. t.
A LÁTHATATLAN ARCVCIONAL
Honti Ernő VII. o. t.
BETLEHEMES ESTE
Nemes Tihamér VIII. o. t.
CSERKÉSZMUNKA
Cseryanszky Géza VII. o. t.
A GAZDASÁGI HARC
Fehér Péter VIII. o. t.
A KIS MADÁR HALÁLÁRA (Vers)
Ijji gr. Mailath József V. o. t.
LEGITAMADÁS UTÁN
Vastagh Gyula VIII. o. t.
A KEDELYES PIUS SZERKÜZ
AKAR HISZI — AKAR NEM
SÜRGÖNY BÉLYEGROVAT
EGY-KÉT HÍR

VITÉZ NAGYBÁNYAI HORTHY MIKLÓS
BEVONUL A FELVIDÉKRE

ÁRA 20 FILL.

HANGYA

Ruházati Boltja

RUHÁZATI ÁRUKBAN
A SZOLID ÉS MEGBÍZHATÓ BEVÁSÁRLÁSI HELY.

PÉCS, KIRÁLY-UTCA 17.

Óra, ékszer nagy raktár

Bálint István

Színházzal szemben
Telefon: 14-67.

Légoltalmi felszere-
lések, gázálcok,
vadász- és turista-
cikkek beszerezhetők

Hamerli József kft.

vasnagykereskedésében
Pécs, Király-u. 9., Rákóczi-út 52.

Iskolai formaruha anyagok,
intézeti kelengyék, ág- és asztal-
készletek, paplan, szőnyeg, fűg-
göny, **szövet, selyem, vászon**
árúk meglepő nagy választékban,
olcsó szabott árakon

Schön Tivadar és Tsa kft.

Pécs, Széchenyi-tér 8. sz.
Telefon: 14-22. — Takarékoság

Textil árukban vezető keresz-
tény szaküzlet!

Lukovich László

SZENT IMRE könyvesbolt

zenemű-, papír- és írószerkereskedés
Pécs, Jókai-tér 6.

Richter József

Sport, rádió, villamossági
és műszaki vállalat.

RÁDIÓLABORATÓRIUM

Pécs, Király- és Mór-u. sarok

Cserkész-, leventefelszerelések

Saját készítményű férfi,
fiú, gyermek átmeneti, víz-
mentes, teveszőr, zsinóros
magyar ruhák, szőrmebé-
lések kabátok és beceksek

a legnagyobb választékban

Csonka-Magyarország legnagyobb
mérték szerinti férfiszabó üzeme

Páll Ödön

Takarékossági könyvecské-
kére 6—7¹/₂ havi hitel

ARANY-EZÜST

A Pécsi Püsi Diákok lapja

SZERKESZTI ÉS KIADJA A VIII. OSZTÁLY

II. ÉVFOLYAM

4. SZÁM

1939. DEC. 2.

1939. DECEMBER 6-ÁN BÜSZKÉN, KIPIRULT ARCCAL NYÚJTJUK SZERETŐ SZÍVÜN-
KET KORMÁNYZÓ URUNKNAK NÉVNAPJA ALKALMÁVAL. IMÁDKOZUNK AZÉRT, HOGY
KORMÁNYZÁSA ALATT MINDIG BOLDOGABB MAGYAROK LEGYENEK.

TAVALY...

Írta: HARCOS OTTÓ, VIII. o. t.

Tavaly ősszel rettentő sötét felhők látszottak tornyosulni
északon, a Kárpátok fölött.

Ezt a csonka magyar földet akkor már megszentelte az
Eucharisztikus Kongresszus imádkozó, fényes, fehér ünne-
p-sége. Szent István palástja, koronája elhagyta páncélos szo-
báját, a Szent Jobb arany kocsijába szállott és zarándok-útján
bejárta a földet, ahol magyarok laknak, égi áldást hirdetett
és esodákra váró esztendő.

Sötét éjszakában kezdődött a virradás. Amikor elot-
tunk minden villanyt, szirénák üvöltöztek, légeghárító ágyuk
bömböltek, a pokol készült a földre jönni, repülőgépeket várt
Pécs is és egy-egy támadásra városok pusztulását és sok-sok
ezer halottat.

A végpusztulás előtt Münchenben összeültek a nagyha-
talmak megbékélni. Egy franciául írott papírlap járt kézről-
kézre, melyre Benito Mussolini néhány sort vetett, s ebben
a pár mondatban benne volt az egész új Magyarország, s az
erőt ígérő eljövendő ezer év.

Most, amikor már túl vagyunk az öröm első ünnepeit ki-
törésein, olyan emlékeket érezhetünk vissza, melyeket már
megszűrt az idő.

Öröm arra gondolni, hogy a magyar hadsereg magasrangú
tisztjeiből apák lettek, a honvéd legénységéből testvérek. A
nemzet pedig megérezte ezt és a szeretet túláradásában virág-
gal szórta tele hadseregét. Könnyű szökött a szemünkbe a meg-
hatottságtól, mikor a Kormányzó Úr, majd a tábornokok és

ezredesek is a felköszöntő kisgyerekeket karjukba kapták és esókölták, és még a köztüzerek is árvalányhajas, pöttöm magyarkákat ültettek a felvirágozott ágyúcoocsikra...

Tavaly, amikor minden órában láttuk azt a gátját vesztett örömet a felvidéki magyarság lelkében, hogy viszatért az anyaországhoz, mi itthoniak is egyszerre fellobogva éreztük, hogy magyarnak lenni felemelő és diadalmas érzés.

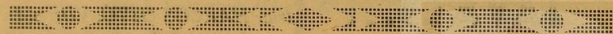
A nagy magyar ezeréves mult vér nélkül győzte le az állig fegyverkezett bitorló húsz évet. A világ szeme rajtunk van. És lát itt egy kis népet, amelyik azonban nagy nemzet, s ennek lelkében dalol a jövő.

Tavaly a felvidéki magyarok fojtott Petur-hangon elmo-rogták az „eb ura fakó“-t.

És Budapesten akkor dobbantott egyet és fehér lóra szállt a Legelső Magyar.

És utána elindult a többi föl a Felvidékre...

Hadúr! Remegő szívvel, türelmetlenül várjuk az újabb parancsot.

A kis madár halálára

Valerius Catullus verse után

Írta: ifj. gr. Mailáth József V. o. t.

Ó gyógyszerjatosok égiek
És jó érzelmű emberek!
Mehalt leányom madara,
Mely szívének volt aranya.
Ez volt mindene, gyönyöre,
Szeménél jobban szerette,
Drága volt, cukros és édes,
Akár a lép, olyan mézes.
Ugy ismerte a gazdáját,
Mint gyermek az édesanyját,
El sem mozdult az óléből,
Ugy evett a tenyeréből,
Azután körül röpködte,
Szeretétét csicseregte.

Ó, ti földön túli lények,
Mindent, amik itt lent élnek
Elvesztek és tönkretesztetek,
Hát átkozottak legyetek!
Elvittétek a madárkát,
S itt hagyjátok búbanátját.
Kicsi lányom kistrt szemmel,
Keservesen fájó szívvel
Gondol a kis madárkára,
Ki sötétség útját járja
Odakint az alvilágban,
Minden vigasz hiányában,
Mehalt hát a kis madárka
És kislányom most már árva.

Írta: FÜLÖP ISTVÁN, VIII. o. t.

NYUL A REFLEKTORFÉNYBEN

— Parancsoljon, méltóságos uram
— nyitotta ki az autó ajtaját udvarias
mosollyal a soffőr. Boday professzor
úr nagyúri mozdulattal vetette magát
a párnázott ülésre.

— A Majláth kastélyba, ahova mult-
kor — szólt parancsoló hangon. —
De miért nincs a maga kocsjában
válaszjal — mutatott a vezető helyére.
— Nem szeretem ezeket a szagokat.

Egy vonás sem változott az soffőr
mosolygó arcán. Újra meghajolt.

— Hagyja! — szólt rekedten Boday.
A soffőr csak intett, hogy nem, és
ült mozdulatlanul, mint maga a vég-
zet. Megpróbálta elrántani a volánt.
Meg sem mozdult.

— Ember! ordította a professzor.
A soffőr ránézett gúnyos mosolygás-
sal. Szemében a prédát üldöző vad-
állat tekintete.

— Mi köze hozzá — sziszegte va-
dul. Boday lázasan gondolkodott. Fi-
gyeltek. A szélvédő halvány tükrében
két feldült arc meredt egymás mellett
előre. Két emberi arc. Ismeretlen, ide-
gen vonások. Nem méltóságos úr és
soffőr, hanem két — Ember. Lehullt
az álarc. A soffőr arcáról eltűnt az
udvarias mosoly, dühtől vonaglott a
professzor blazírt, nagyúri arca. Két
hatalmas emberi indulat birkózott
hangtalanul a békés csendben suhanó
autóban. Ki győz?

A nyúl kifáradt. A soffőr csak ját-
szott már vele. Kegyetlen mosollyal
dőlt hátra: — Megvan.

Boday keze lecsappott. Sötétebe borult
az út.

— Örült — üvöltött fel a soffőr és
csikorogva felsírtak a fékek. Néhány
pillanattal később már csak a fehéren
szípközöző úton vágtak végig a refle-
ktorok. A motor zümmögött egyhan-
gúan.

— Megmenekült — mormolt néhány
szítkot a soffőr.

Könyvedén előreszökken az autó.
Elsuhantak gyorsan a kivilágított ut-
cák és eléjük kanyarodott a széles,
havas országút. A soffőr kapcsolt. A
reflektorok vakító fényében felszipor-
kázott a hó. A fák meggörnyedve ro-
hantak el mellettük visszafelé. Bodayt
elringatta a motor zümmögése. Hir-
telen riadt fe az apró, meglepett kiál-
tásra. Előrenézett. Nyúl szaladt a refle-
ktorfényben. A soffőr a nyulat fi-
gyelte.

Különös rossz érzés fogta el.

— Hagyja azt a nyulat — szólalt
meg nyugtalan, remegő hangon. A
soffőr felelet helyett beletaposott a
gázpedálba. Az autó felzúgott és elő-
reszökött. Boday felemelkedett. Előre-
támaszkodott az első ülésre. Mered-
tén figyelték a nyúl vergődését. Már
fáradni kezdett. Hiába szökdélt job-
ra-balra, a bűvös fénypászta nem en-
gedte zsákmányát.

— Megmenekült — dől hátra megkönnyebbülten Boday.

Két perc múlva megérkeztek.

— Parancsoljon, méltóságos uram — nyitotta fel mély meghajlással a soffőr az ajtót. Alázatosan mosolygott. Boday professzor úr egykedvű, úri gesztussal húsz pengőt nyújtott neki.

Még kihallatszott hangja a lépcsőházból: Ó, kitűnő utam volt, kérlek

szépen. Gyönyörű egy ilyen éjszakai autózás télen.

Nem ők beszéltek, tettek már, hanem a rikító színekkel pingált álarcok. Figurák: udvarias soffőr — méltóságos professzor.

Valahol messze künt a hőlepte mezőn felemelkedett egy nyúl. Figyelt bambán a nyújtózkodó országút felé, ahol különös lények rohannak zúgó gépcsodákban.

Kiss Ottó Miklós

VIII. o. t.

két verse

Szeretem a bolondokat

Bolondnak lenni olyan jó,
bolondnak lenni oly igaz:
az élet nem fárasztja el,
s nincsen ajkán halál-grimasz.

A jelen áldott vizein
nem vágyik túl: miért, minek?
A jelenben vannak hiszen
cikornyja nélkül a szívek.

Nem lát többet, mint amit lát,
s mégis lel öröm-odvakat;
szeretem a bolondokat,
hiszen szeretem magamat.

Dal, álom és halál

Darabka szív a Szívből.
Piros felhőn batár.
Fehér kárpitra feketén
Szitáló, édes, enyhe fény:
Dal, álom és halál.

VIHARFELHŐK

— REGÉNY —

IRTA: S. LÓRINCZY J.

(Az előző rész tartalma: Bodó Károly könnyelmű félrelépése után megtört lélekkel adja családjá tudára tragédiáját. A szülőiknek mindent újra kell kezdeni. S legnagyobb fiúk, Tivi, minden támogatás nélkül áll az élet kapujában.)

4. folytatás.

Bodo Tivi jelesen érett.

És mégis tanácstalanul, aggodva kellett jövőjére gondolnia. Társai, barátai már mind határozta. Elek vegyész mérnök lesz, Bíró orvosra ment, Zalai bölcséletet fog végezni. Ő orvos akar lenni. Már az érettségi előtt egy évvel, a nyáron kialakult hivatása. Kishúgával történt, hogy egy délután feltűnően bágyadt volt, fájdalmakról nem panaszkodott, láza sem volt, de valahogy mégis a közérzete bizonytalan volt és semmihez nem volt kedve. Ő éppen ezen a délután érkezett haza. Amikor Anyuka elmondta neki a kis Irmí panaszait, gyanakodni kezdett. Elkérdezte kishugától, hogy mit evett délben, délelőtt, tegnap, s mikor egy helyen eperre akadt, körülbelül sejtette, hogy tifuszról van szó. De megnyugtatóan állapította meg: nem lesz súlyos lefolyású, mert akkor másképp kezdődött volna. Az orvos először gyomorrontást konstataált. Csak egy hét múlva derítette ki a tifuszt. Tivinek gratulált: jó diagnosztika lesz a Tivi. Felejthetetlen élménye fűződött egy orvosfilmhez. Általában minden

könyvet és filmet, mely orvos-tannal foglalkozott, elolvasott és megnézett. Egyes jelenetek kitörölhetetlenül bevésődtek a lelkébe. Dr. Kildaire alakja, — aki az Orvosok c. film főszerepét játszotta tökéletes alakításban — néha-néha jóleső érzést keltve vetődött fel a lelkében: küzdő, hivatásos orvos volt, míg becsületesen dolgozott, éppen csak meg tudott élni, mikor elindult a lejtőn és rátér a könnyelműség útjára, egyszerre jórafordult a sorsa, gazdag lesz, autó palota, minden rendelkezésére áll, csak a boldogság nem. Régi barátjaira rá sem néz, s midőn egyszer egy régi barátja részegen, — mert másként nem akarta — szemére vetette az igazságot, magáradöbbsent. Barátját elütötte az autó. Lélekzetfojtva, minden erejét megfeszítve állt a műtőasztal mellett, hogy megmentse, de minden hiába. A fájdalom öszszetöri. De a transzparensék fényénél, a Themse hídján mintha hallaná barátja hangjait: az élőké a küzdelem, dolgozz az emberiség szolgálatában. Légy becsületes, hiszen annyi millió és millió hitvány ember futkos ezen a

földkerekségen. Miért lennél te is az? És dr. Kildaire új útra tért. Igazságáért még törvény elé is állították, de védőbeszédében a tiszta férfi öntudata csengett: sokat tévedtem — uraim életemben, de ez az eset nem az, s ha ezzel bármily csekély szolgálatot tehettem az emberiségnek, akkor nemcsak büszke vagyok, hanem végtelenül hálás is. Ilyenkor Tivinek kimondhatatlanul fáj a lelke. Ezek a gondolatok ábrándokat jelentettek számára, melyeket sohasem éreth el. Minden követ megmozgatott már, hogy valahogy elhelyezkedhessen. Szirt Kálmánnak sikerült. Unokabátyja révén egy bankba került 180 pengő kezdőfizetéssel. Ő hiába járta a várost. Kérvényei még visszhangra sem találtak. Néha át szokott menni nagybátyjához Pestre. De tőle sem hallhatott olyasmit, ami reményekre jogosította volna. Most is hozzá akart menni. Az érettségi benyomásai már-már megpihentek benne, s jelentőségüket veszítették az újabb problémák tömkelegében. Július volt. Az ég nyári forróságot árasztott. Az Erzsébet-hídon a Duna hűvössége szeliden beleborzolt a hajába. Az olvadozó aszfalton két magányos kődarabra akadt. Ját-

szadozó, mezítlábos gyerekek, az utca fiai hordották oda. S Tivi, mintha szimbolumot látott volna bennük: kövek az élet kapujában. A Tabán kisvárosi lebujainak helyén épülni kezdtek már a ligetek, a modern épületek. S a Citadelláról álmodozóan integettek a fák.

A Veneziában.

Mindhárman kapucinert rendeltek. Elek Sándor hanyag eleganciával kínálta végig társait az aranyló végű Coronassal, s a pineér szolgálatkészzen gyűjtötte meg a cigarettákat.

— Márcsak azért is Coronast szívok, mert így nem kell cigarettafarácát vennem. S ez a cigaretta márka. Láthatják legalább, hogy úriemberek vagyunk.

— Ami azt illeti, én rendszert Darlingot szívok. Tudjátok, az illata páratlan. A Coronas füstje semmivel sem különbözik a leventétől, a Darlingot huszonhét közül észre lehet venni.

Lassan szüresölgetni kezdtek a kapucinert. S Andor Gyuszi egy újságot kért.

— Hanem tudjátok, mi történt Bodó Tibivel. Ez a gyerek elindult a lejtőn! — fordította el hirtelen a társalgás menetét Szirt Kálmán.

(Folytatjuk.)

BERNANOS:

Az emberek vagy a nemzetek egy ideig élhetnek hősiesség és becsület nélkül, de becsületnélküli hősiességgel aligha lehet élni.

Nem tudnék élni öt percig sem az Egyházon kívül, és ha kikergetnének belőle, rögtön visszamennék, mezítláb, egy szál ingben, kötéllel a nyakamon.

BETLEHEMES ESTE

Nemes Tihámér VIII. o. t.

Sűrű pelyhekben hulldogál a hó. Az ablakon jégvirágok nyílnak. Esteledik. Csend, csak az emberek lábai alatt csikorog a hó, mintha sírna.

A hulldogáló hópelyhek homályán át, a széles falusi utcán mozgó csoportot látunk. Karácsony este van. Betlehemesek járják az utcákat, s beköszöntenek minden házba, hogy mindenhova bevigyék a karácsony melegét.

Menjünk mi is be egy kis falusi házba és hallgassunk végig egy olyan köszöntőt, amely falusi szívekből ömlik rigmusokba.

I. juhász (a szobába lép):

Jó estét kívánok! meg ne ijedjenek,
Itt egy kompánia, semmit se féljenek.
Lépek én e házba azon kérelemmel:
Szabad-e bejönni ide betlehemmel?

Házbeliek: Szabad.

Angyalok (jönnek és betlehemet hoznak. Énekelnek):

Tizenkettőt vert már az óra,
Kelj fel pajtás, nézz a csillagra,
Mily nagy ragyogás látszik,
Nap s hold csillaggal játszik,
Menjünk arra.

II. juhász (belépve):

Adjon Isten csikos mákos jó estét az úrnak meg az aszszonyoknak! Hát ti komák (a juhászokhoz), míg itt a gazdával szavaitok folytatjátok, juhaitokról nem is gondolkodtok: az Isten sem gondolatok. — Ej, de fáradt vagyok (nyújtózkodik és lefekszik. A többi juhász is követi példáját.)

Koredó (köhögve bebukdúcsol, botjával a földet böködi, mérgesen beszél):

Ko — ko — kóbászos jó estét kívánok a ház urának és egész családjának.

Bort, búzát, barackot,
Kurtafarkú malacot,
Szekerünknek kereket,
Poharunknak feneket:
Had ihassunk elegend!

Látom fiaim, ti mind jókarban vagytok. Esztek, isztok, alusztok, öregapátok tejfölös meggymagos bajuszáról nem is gondolkoztok. Hej, ha én előveszem az egyszer igenyes, kétszer görbe, itykes-fitykes botomat, úgy jól tartalak benneteket bottal, borral, pecsényével, ecetes tökmaggal és kámförös meggymaggal, hogy a hasatok a hátatokhoz szárad.

II. juhász (álmosan):

Lassan öreg, lassan, nem szegény a gazda! Ha rongyos is subája, kertben deres a szalmája, maradunk a háznál!

Koredó: Feküdünk hát le! (Ő is a betlehemi élé fekszik.)

— Kis szünet —

I. juhász (álmban):

Ha a gazda egy csutora bort hozna a számunkra!

II. juhász (álmban):

Ha a gazd'asszony egy tányér kolbászt hozna a számunkra!

I. juhász (élénkebb hangon):

Hallod, pajtás, mit mondanak: Túrós gombóca! Ejnye, én felkelek, megnézem, ez nekünk igen jó volna.

II. juhász (álmban):

Nem azt mondják, hogy gombóca, hanem oldal kolbász, szalonna pásztoroknak jó volna, egy itce bor melléje, attól szédülne feje.

(Angyalok énekelnek.)

I. juhász (fölkel és világosan szól):

Dicsőség a magasságban! Ma született kis Jézus, aki üdvözítőnk lett! Te istentelen vén Koredó, vess keresztet!

II. juhász (felriad álmból):

Megegyem a perecét?

Angyalok (éneklilik):

Városon kívül nem messze, nem messze,
Van egy istállócska,
Barmok között ott fekszik,
Száráz szénán nyugoszik,
Mellelte szüz Anyja.
Alle-alleluja.

(Koredó és a pásztorok felkelnek.)

Pásztorok (éneklilik a házbetlieknek):

Siessenek túrós, mákos, szilvás lepényt sütni!
Ha akarnak velünk együtt Betlehembe érni.
Szaladj Jancsi a padlásra, fogj egypár galambot,
Te meg Jóska a pincébe, töltsd meg a kulacsot.
Egy kulacsot, egy palackot mézes borooskával,
Ha elmegyünk Betlehembe, úgysem vész az kárba.

(Majd az angyalok elsötétítik a betlehemet, s megköszönve az ajándékokat, énekszóval elvonulnak.)

Mind: Jertek sietséggel, világ Megváltóját
Keressük fel mi is pásztorok pásztorát,
Ki hozzánk küldötte az Ő szent Angyalát,
Hogy mi is meglátnók a bűnnek Rontóját.

Légitámadás után

Ezt a pár sort — amely az 1938. májusi Kanton elleni bombázásokról szól. — Mil-Fo-Jo kínai levelezőm tollából vettem át. Sajnos, ebben a zűrzavaras időben megszakadt köztünk az összeköttetés.

... Késő délután, néhány még itmaradt sárgásszürke felhőn kívül a kantoni ég ismét olyan világos és tiszta volt, mint rendesen. Az egyes felhőcsoportok, amelyek néhány órával előbb az öldöklők búvóhelyéül szolgáltak, most oly csodálatosan és tisztán lebegnek a sápadt, de füge emberek felett. Az ellenséges repülőök a nap folyamán háromszor támadták Kanton, megrakva különböző bombákkal, úgy-hogy a gyönyörű természet méltán gondolhatja a föld e részét egy színháznak. Mindenfelé tört cseropek, zúzott téglák hevernek, lerombolt s felgyújtott házak, bombatöredékek, gyékénnyel betakart, egymásra dobált hullák láthatók és pirosból már barnává, s barnából feketévé vált vértócsák sötétlenek. Kanton utcáin rajzik a tarka tömeg: asszonyok, kik elvesztett fiaikat, férjeiket kutatják, katonák löpőtől füstösen, mentők, tüzoltók és köztük viszik a győztes Halál rabszolgáit hitvány koporsókban...

Felzúg az esti szél a levegőt betöltve porszaggal és vérillattal! Igen, mindenhol pusztulás és pusztulás, de Kanton harcol még, Kanton szíve — írja Mil-Fo-Jo — erősen s bátran üt még, a múlt sebének nem tudja halottá tenni, és legnagyobb erejével tűr minden eljött és eljövő fájdalmat...

Vastagh Gyula, VIII. o. t.

Az ember repül

Ha messziről közeledő motorzúgás csap a fülünkbe, akaratlanul is az ég felé nézünk és kutatjuk a magasbanjáró repülő embert.

A repülés az embernek egyik leg-ősibb, legszebb és legtragikusabb vágyának szárnyrakelése. *Daidalos* és *Ikaros*, a két misztikus repülő nem tudjuk, hogy valóban éltek-e,

A repülőgép megjelenése új fogalmakat, új foglalkozásokat teremtett, új gazdasági forrásokat fakasztott, sőt új tudományokat is szolgált életre. A gyorsaság, amelyről nem is olyan régen még azt hitték, hogy továbbfokozása megöli az embert, soha nem sejtett és nem várt mértékben megnövekedett.

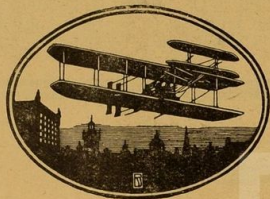
Ma már hétszázötven kilométeres csúcsteljesítményt értek el az egyes repülőgépek.

A motoros gépek zúgása mellett száll, azaz suhan a vitorlázórepülő, amelynek a repüléstudomány és a nemes torna egyformán rengeteget köszönhet és amely legszebb alakja a repülésnek.

Ma az örök ember megvalósult vágyai remegnek minden repülőgép fényesre lakkozott felületén és zúgnak a kék ég felé dörgő motorjaiban.

Ma az új csoda közelebb juttatja az embert a világ fölött örökóta vígyázó Hatalomhoz. De a repülőgép ne legyen új Babilon! Minden áldozat, vér, bukás arra készítet minket, hogy ne üntelt büszkeséggel, hanem alázatosan susogjunk: Az ember repül.

Kerényi József Ottó VIII.

AZ ANGOL WRIGHT TESTVÉREK ELSŐ SIKERE

nak. A hosszú kísérletezések után végre sikerült elszabadulni a földtől. Az angol *Wright* testvérek sikere után hatalmas lendülettel jutott előre a repülés. Mintha csak az idők folyamán összegyűlt sok álom, akarárs feszülése tört volna ki az emberből. Ma pedig már ott tartunk, hogy szinte nem is tudjuk elképzelni, hogy volt idő, mikor nem repültek az emberek. Azonban azt is meg kell jegyeznünk, hogy nem volt az emberiségnek még egy olyan találománya, mely nagyobb árat, több vért követelt volna, mint ez.

CHARLES PÉGUY:

Sok jelentős történelmi homály eloszlana talán, ha az emberek hajlandók volnának megérteni, hogy két fajta háború van és a kettőben talán semmi közös vonás sincs. Van egy fajta háború, mely hare a becsületért és van egy merőben más fajta háború, mely hare a hatalomért. Van olyan, melynek célja lovagiasság és van olyan, mely a hatalmat akarja.

Cserkészmunka

Minden cserkésznek, kicsinek s nagyoknak, az a vágya, az a kívánsága, hogy legalább egyszer tagja lehessen annak az őrsnek, amely képviseli a csapatot az őszi nagy akadályversenyen. Természetesen én is örültem, hogy be lettem osztva ebbe az őrsbe.

1939. október 22-én délben gyülekeztünk és indultunk el a verseny kiinduló pontjához, a „Szaniszló pihenőhöz“. Nehéz esőfelhők úsztak felettünk az égen, és lassú cseppekben esett az eső. Velünk együtt még 14 órs tagjai izgulnak, remegtek és dicsőségről, a győzelemről ábrándoztak. Az ábrándozásból harsány vezényszó ébresztett fel, Vókányi Arpi bá sorakoztatta az izgatott cserkész társadalmat. Ismertette a versenyt, melyet igen izgalmas keretbe helyeztek:

Minden őrs a „Független cserkész dandár“ tagja. A dandár részvesz a magyar hadsereg oldalán Erdély visszafoglalásában. A Királyhágónál elszakadva a hadseregtől, őrsreire bomlik és gerillaharcban támadja az elkeseredetten védekező és menekülő oláh seregeket. Ebbe az érdekes mesébe 18 akadály volt beleiktatva, minden akadály igen nagy feladatot jelentett az őrs tagjainak.

14 óra 30 perckor indultunk el. Alig haladunk kb. 5 perccel, mikor géppuska szót hallva, elvágódunk a földön. Nemsokára egy cs. tiszt úr jelenti, hogy az akadály megszűnt. Kisrétnél az volt a feladat, hogy egy géppuskaállást szökelessel való megközelítése után, kézigránáttal megsemmisíteni. Az akadály legyűrése után továbbhaladva, éles sípszó állított meg útunkban. Morzéval a következő parancsot kaptuk: „Az előtted lévő terület gázosítva van. Áthatolni.“ A parancs vétele után nyakendőnket megვისítve, az arcunkra kötöttük. Biztosított menetben továbbhaladva, levél-jelet vettünk észre. Rövid keresés után megtaláltuk a levelet, amelyben az volt, hogy a s. őrsvezető gázsérült. Rögön hordágyra tettük és kb. 200 méteren keresztül, izzadva, nyögve cipeltük.

Akadályokkal megrakott úton továbbhaladva, levél-parancsot kaptunk: „Vihar közeledik, az őrs verje fel sátrait és behúzóds.“ Gyors munka után, pár perc múlva állnak rombusz sátraink. Behúzódnak. Már éppen elnyújtózunk, mikor jelentik, hogy erős oláh sereg közeledik. Három perc múlva már a sátrakat összerakva mentelünk tovább.

Fáradtan, kb. fél 7 órakor értünk Pécsbányatelepre. A bányász cserkésztestvéreink teával kínáltak meg bennünket. Fél 8 felé dalolta, abban a tudatban, hogy jó munkát végeztünk, indultunk hazafelé.

Cseryánszky Géza s. ó.
„Vak Bottyán“ őrs.

A LÁTHATATLAN ARCVONAL

Hamilton őrnagy ismert nevű kém, ki az „Intelligence Service“ szolgálatában állott. Ez az eset a világháború harmadik évében történt Afrikában, mikor az Angol—Skót—Arab ezredek állottak szemben a török hadsereggel.

Karácsony este volt. A fronton is megünnepelték. Még a lövészárkokban is a jókedv uralkodott. A brit hadosztályparancsnokság épülete előtt szuronyos katoná lépdél. A homályból egy burnuszos arab lép elő. „Allí! Ki vagy?“ Az arab nem felek, ledobja burnuszát, köpenyét és a bámoló katoná előtt egy daliás tiszt áll őrnagyi rangban. „Vezess azonnal a vezérkari főnök elé!“ Pár perc múlva Hamilton őrnagy már a parancsnokságon fogyasztotta whiskyjét. Mintán a parancsnok átadta a török löszraktárak pontos listáját, parancsot kapott, hogy embeveivel robbantsa fel azokat.

Egy jelentéktelen kis török faluban, amely a tengerpartra épült, erősítették meg legkivált az őrséget. Itt helyezték el a török hajóhad löszerszükségletét. Egy éjjel török katonái moterosónak kötött ki. Két tiszt szállt ki belőle. Irataik rendben voltak. Az egyik a konstantinápolyi hadügyminiszterium levelét mutatta fel, amelynek értelmében a robbanóanyagot leltározni kell. Azonban a főhadnagy, aki az őrség parancsnoka volt, gyanút fogott. Ugyanis nem értette, hogy miért a hadügyminiszteriumból hoztak parancsot, mikor azt a működő főhadiszállás szokta kiállítani. Azért beocsátotta őket, a két tiszt ment el, a főhadnagy utánuk. Ekkor gondolat villant át agyán. Hirtelen angol nyelven így szólt a tisztkehez: „Sir! azonnal leartóztatom önöket!... Az idősebbik hátrafordult és meglepetten kérdezte szintén angolul: „De hát miért?“ A parancsnok ezzel nyerte meg a játszám! Most már ő került fölénybe és így felelt a megijedt kérdezőnek: „Mert önök brit kémek.“ A tiszték hevesen tiltakoztak e feltevés ellen. Ha felszólítják a főhadiszállást, ott

majd igazolni fogják mindkettőjüket és a parancsnoknak kellemetlenségei lesznek. Mégis a főhadnagy megmondta, hogy le fogja tartóztatni őket, élesen figyelve, hogy milyen lesz a hatás? A várt szomorú tekintet helyett az őregebb még biztatni is kezdte, hogy minél előbb vigye véghez szándékát. Feltűnt a főhadnagnak, hogy ezt nagyon bőbeszédűen mondja el a „brit kém!“

Ezalatt kint a tengerparton különös esemény játszódott le. Egy arab halász evez a part felé. Ki is lép a partra. Az őr, mivel nem volt igazolványa, visszaküldte a tengerre. Alig kezdett evezni, hirtelen felállt, szívéhez kapott és a vízbe zuhant. Az őr az őrséget hívja. Azonban ez a tiszték elfogásával bajlódik és nem hallja a kiáltását. Erre az arab után ugrik. Elérve őt, az úgy szúrja hasba az őrt, hogy tüstént elmerül. Az arab a partra úszik és az íres raktár felé tart. Beugrik az ablakon, majd a gyújtószinort a robbanóanyaghoz vezeti. A zsinort meggyújtja. Látván, hogy a tűz lassan közeledik a robbanóanyaghoz, ruhát vált. Egy török törzstiszt ruhát vesz fel. Majd kingrik az ablakon és ezt káltja az őrségnek: „Riadó! Tűz van! Menjetez oltani!“ Revolvért rántva, a katonákat beparancsolja a raktárba, hogy mentseik ami még menthető. Az emberek látva a magasztáng török tisztet és az ablakból kiszálló füstöt, hanyat-homlok rohantak a főhadnaggal az élükön be a raktárba.

Hamilton, mert hisz ő volt az arab, és emberei csak erre vártak. Mikor az utolsó katoná is eltűnt az épület kapujában, moterosónakjukhoz rohantak és gyorsan távolodtak a parttól.

Láthatjuk, hogy mennyit kell tanulnia, küzdenie, tapasztalnia egy kennek s mindezt nem hirért és dícsőségért, hanem csak hazájáért teszi.

Ne felejtsük el a láthatatlan front harcosairól, akik mindennap a halál felé masíroznak!

Honti Ernő VII. oszt.

A GAZDASÁGI HARC

FEHÉR PÉTER VIII. o. t.

A világháború gazdasági öszeroppanása után, amikor külkereskedelmi mérlegünk a feldolgozó ipar nyersanyaghiánya miatt válságosra fordult, a magyar gazdasági élet vezetői kiadták a jelzőt: MAGYAR GYARTMÁNY — MAGYAR IPAR!

A jelszó győzött, behozatalunkat sikerült lenyirbálni, kivite-lünk megélenkült, a munkanélküliség egyre jobban eltűnt és ma, amikor a nemzetek élet-halélharcát a Gondviselés bölcs rendelése szerint egyelőre a béke szigetéről szemlélhetjük, gazdaságilag meg-erősödvé állunk Európa keleti peremén.

A nagyhatalmak fegyveres párbajából katonai szakértőink igye-keznek minél több tanulságot levonni. Ugyanígy kell a társadalom-nak is levonni a tanulságot abból a harcából, amelyet az ellenfelek egymás társadalmi ellen viselnek: a gazdasági háborúból.

Az ellenséges nemzet kiéheztetése egyelőre a gazdasági háború győzelmével, ami rendszerint maga után vonja a küzdő arcvonalak összeomlását. Ezt a célt szolgálják a tengeri blokádok, dugárúk hosszú listái, a semleges országok nyersanyagainak egyoldalú meg-vásárlása és az ipari gécpontok tönkretévese. A lakosság azonban saját maga is alááshatja a gazdasági arcvonal erősségét, amikor szükségtelenül felhalmozza az árukat, vagy az árdragítás ellen nem védekezik kellő eréllyel. A két utolsó védekezést a hatóságok intéz-kesedési is elősegítik, erre szolgálnak a jegyrendszerek és az árkor-mánybiztosok.

Magyarország helyzete az élelmiszerellátás terén a lehető leg-jobb. Nyersanyagellátásunk sokat javult, de még mindig elég nagy a behozatalunk, amelyet nem tudunk kiküszöbölni.

Különösen a mai európai helyzetben tehát igen fontos hogy a legszigorúbb önállatásra törekedjünk; sokkal jobb a rendezett ön-ellátást és a nyersanyagkérdésekkel összefüggő népállatást békében nyugodtan és pontosan keresztülvinni, mint a háború zavarában el-sietni. Hadseregünknek és gazdasági arcvonalunknak minden eshe-tőségre készen kell állani.

Ezt a készséget szolgálják kormányunk eddigi intézkesedési, amelyek az ország érdekében nagyjelentőségűek, de az ország tár-sadalmától minimális áldozatot követelnek. Így, ha megnézzük a többi, nem hadviselő államok gazdasági intézkesedési, azt látjuk, hogy a korlátozások aránylag nálunk a legkevesebbek, mert például Sváje, Hollandia stb. már szabványos jegyrendszert léptettek életbe.

Mikor helyesléljük ezeket az elővigyázatossági gazdasági intéz-kesedéseket, ugyanakkor egyénileg tartózkodjunk a felesleges nagyobb-szabású áruhalmozástól, amely minden társadalmi réteg anyagi jólé-tére csak káros lehet.

Takarékoskodjunk minden anyaggal, amelyet külföldről kell behozni és öntudatosan gyűjtsük a számunkra már jelentéktelen, de az ország számára igen fontos fémhulladékot a Trianoni-ládába.

Küzelem, áldozat és harcnak igen nehéz faja a gazdasági arcvonal munkája, amelybe minden egyének bele kell kapcsolódnia. Talán nem termel olyan hősi babérokat ez a harc, mint a esaták vérzivatarja, de általánosabb és veszedelmesebb fegyver minden nemzet kezében. Az egyén küzdelmét nem koronázza nyílt siker, elismerés, azonban az áldozat annál nemesebb, értékeesebb. Mindenkinek kivétel nélkül hazafias kötelessége vállalni ezt az áldozatot, mert be kell mindenkinek látni, hogy hiába ors a hadsereg és hiába vitézek katonáink, ha mi a harcban nem segítjük őket, és nem vállaljuk a második tűzvonalat: a gazdasági harcot.

Piusi sport

A kereskedelmi iskola rendezésében folytak le a ping-pong versenyesek nov. 18–19-én. A versenyzőink már az elődöntőben kiestek úgy a csapat, mint az egyéni versenyben. A Piusból indultak: gr. Széchenyi VII., Lombos VIII., Csernyánszky VII., gr. Merán VIII., Gulyás VIII.

A VII. osztály gyors egymásutánban két football mérkőzést bonyolított le. Nov. 9-én a VIII. osztály ellen, 13-án a Zirci ellen. A tiszta feketében játszó VII. 1:0 arányú vereséget szenvedett a zöld-fehér mezben játszó VIII. osztálytól. A gólt Boglári I. lötte saját kapujába. Öngól! A VII. noha mindvégig egyenrangú ellenfele maradt a VIII.-nak, sőt a második féldőben egy kissé fölénybe is került, mégsem tudta az egyenlítő gólt berúgni. Jók voltak a győztes csapatból Mohácsy, Firényi, Pál, Hart, ill. Kamarás, Baracs, Fehérvári.

Sokkal nagyobb jelentőségű volt a nov. 12-én lejátszott meccs

a Zirci VII.—Pius VII. között. Eredmény 1:1. A Pius így állt fel: Cziráki, Kövesi, Kamarás — Baracs, Pohlin, Bogdanov — Boglári II., Honti, Boglári I., Bálinti, Lauer, Bálinti. Az első féldőben a Zirci került fölénybe, azonban a Pius nívósan védekezik. Nagy az iram. Végre megszületik a gól. A szélről kapott labdát Szabó Zs. (Zirci) kapásból Cziráki hálójába vágja. Helyesere után a Pius csatársora megváltozik: Boglári II., Honti, Boglári I., Bálinti, Lauer lesz a támadósor. Most szinte beszorítja ellenfelét a Pius. A gól azonban csak a 27. percen születik meg. Honti—Boglári I.—Bálinti a labda útja és „Titi” a kapus lába között a hálóba vágja a labdát. 1:1! Óriási küzdelem indul meg a döntő gólért, azonban az eredmény már nem változik. Jók voltak: Nagy M. és Nagy Béla (a mezőny legjobbjai) a Zirciből, illetve Kamarás a Piusból.

Angyal József III. a) o. t.

A HEDÉLYES PIUS

A szerkesztés miatt életével játszik: HARCOS OTTÓ

Copyright by „Arany-Ezüst”.

ELTITKOLT VALLOMÁSOK — avagy hogy írunk mi —

A vakmerők tollából.

Schmidt Jenő. Szülőfaluja egyéniségére jellemző. Életrajzával egyelőre még senki sem foglalkozik. Életszínvonala: karakán. Jelleme: karakterisztikus. Megjelenése nem mindig szögletes. Az „esprit francais” tisztelője. Világnézete ritkán népies, de szereti az embekeket. Témái borongósak, mint egy novemberi félhomály. Filozófiája és logikája és dialektikája bizonyos előtanulmányok, kutatások, elmélyedések, felvilágosítások után néha érthető. Írása a beavatlatlanok előtt csak nyomtatásban olvasható. Historia est... vezércikke az előbbi okokból feltűnést is keltett.

HISTORIAI EST. — *Előhang.* — Pardon! itt nem az új idők történelmi viharaival akarunk foglalkozni. Csak regény-szilánkokról van szó.

— *Utóhang.* — Boesánat! Sajnos, a hivatvonó cselekmények válaszát mellőznünk kell. Csak a regény búcsú-akkordjait zenghetjük.

Magabazárkózott félhomály borongott. Az árnyékos, elsötétített szobában. Este volt. Historiai este. Bodza Tihamér az ablakhoz lépett. Úgy tűnt fel előtte, mintha kint egy árnyalattal világosabb lett volna, min bent. De ez mellékes. Ez így van, mert ennek így kell lenni. S megnyugodott. Majd a bérház egyik félreeső szobájából egy dzessz-zongorista kopácsolását rezegtetta felé, hozzá, sejtelmesen, borzongatóan a csodálatos éter, a rideg falak hűrszerűséget lehelő sürgönydrótszerűségén keresztül-kasul. Aztán felkattantotta a villanyt. Erre kint sötétebb lett. S mikor az ablaküvegre emelte tekintetét, szemében felillant valami szavakba nem préselhető fény, s megpillantotta orrát. Azután — mint a klasszikus regényekben szokás — készült a halálra. S a historiai este borongott tovább.

Harcos Ottó. Született Szekszárdon. Igaz, hogy Babits Mihály is Szekszárdon született, de az nem baj. Nem kell félnünk, majd elintézik egymás közt, hogy kinek legyen Szekszárdon szobra. (Szekszárdhoz és az asszociációkhoz való ragaszkodását fejezi ki ez a

néhány sor is, melyet biztosan nagy elődjéhez hasonlóan ő is mérleget születése pillanataiban: Szekszárdon szeptemberben születtem.) Szilárd meggyőződésünk, hogy Harcos Ottó dicsfényét nem homályosítja el egy akárki. Mit mondjunk róla? Tudjuk, hogy amit róla írásba fektetünk, az még igen fontos kútfő lehet az utókornak. Csak idő kell hozzá. Tehát nagyon pontos leírást fogunk adni róla: Nagy jellembeli hibája, hogy nem szereti a krémest (t. i. a népies és neoromantikus iránnyal nem tudja összeegyeztetni). Egyébként feltűnően szépenfévsült, de alapjában véve meglepően kócos, inkább vagány, mint karakán és inkább borotvátlan, mint jótanuló. A tettek és nem a sok szó embere. Darabosnak mondható, kiedzett egyéniségének korlátaiba nem illeszthető be az előkelő társalgás útvesztőin elfinomult röpké szellemi játék becses művészettel körvonalazott követelményeinek gondatlanul csapongó cikornyáinak tömkelege. Különben szereti a könyveket, főleg azokat, amelyekben édes hazánk van leírva, ez a tejfel-mézszel folyó Kánaán, Kossuth Lajos istenáldotta magyar népe, a Duna-Tisza háta, az Alföld, a gulya és a délibáb... Többet nem írunk róla, mert költőnk hirtelen kezű és üt.

Kiss Ottó Miklós. A szférák dalosa. Intranszigenz, klasszikus, mély, transzcendentális költő. Minden új költeménye új hullámokat jelent a magasabb értelmiségi szférákban. Általában a kiválasztottakhoz szólnak versei. Mert „kiket Szodoma nem virágozott, lesz még Aradon száztizenhárom“.

Kiss Ottó Miklós VIII. o. t.: **Bolondok éneke.**

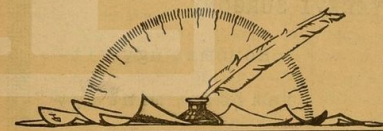
ÉN: Új utakat járok
dermedve, akarva,
reszketve, zavarva,
pirosan és kéken,
de még csak pendelyben.

TE: Érted ezt az ólom-
rozsdabarna drákót,
meditáló, bájló,
gurgulázó, táncos
bolond-hajcsár-káplárt?

Kiss Ottó Miklós a Pius konviktusának egyelőre még szürke kis lakója. A konvikttal kapcsolatban fiúinkbe jutott egy epizód, amit véteknek tartanánk elmulasztani. A történet az, hogy multkor többen idegrohamot kaptak a Kiss Ottó Miklós verseitől. Így eshetett meg az, hogy ketten megragadták a kezét, nyaka köré csavarták és a hátán összekötötték. Füleit összevarrták a feje fölött és a szájába két párnát, egy csikoshuzatú paplant, egy lepedőt és két pizsamát tömtek, a hozzávaló gombokkal együtt. Ezen műveletet után fejfel belelógatták egy mosdó vízbe, melynek fenekén szim-bolikus költemények ázologtak. — Azóta kevesebb borsot tör a Múzsák orra alá és azt mondják, hogy ritkábban követ el verses merényleteket, vagyis tekintettel van konviktor társainak idegzetére.

Fehér Péter. Ha valaki kezét fog vele, feltétlenül rálép az illető lábára. De különben nagyon ügyes fiú. A riporterek királya lehet még belőle. Eltekintve attól, hogy a pénzt nagyszerűen tudja

„elkezelni“ pénzügyminiszteri megbízatásában. Fehér Péterrel nem szabad elfelejtenünk, hogy arcan van valami a még nem értett nagyszak tragikumából. Nem lenne egész a Róla szóló leírásunk, ha nem írának meg azt, hogy az idén nyáron együtt nyaralt Siófokon Schmidt Jenővel. A leplezetlenség és őszinteség kedvéért meg kell említenünk egy-két epizódot az Arany-Ezüst két kitűnőségének nyaralásából. Előre kell bocsátani, hogy mindketten szeretnek a zavarosban halászni. Ekkor azonban alkalmuk nyílt, hogy a Balatonban is horgászhasanak. Fehér Péter (saját bevallása szerint) reggel öt-től kilencig szokott horgászni. Egyes rossz nyelvek azt mondják, hogy fogott is valamit. Igazat adok nekik. Fehér Péter a botot fogta. Miközben zöld szemüvegén át gyönyörködni szokott a hajnali nap-sugarakban ezüstöző víz tükrében, mely mint egy mesés csillagmező ringatózott a csónak alatt. Ezek a tündéri napkelték soha ki nem törölhető emlékekkel népesítették be Fehér Péter lelkét, s finomságát és érzelmeit annyira átneimesítették, hogy szent elhatározásra ragadtatta magát: többé nem lépek senkinek a lábára. A horgászászon kívül lehet, hogy a nap folyamán még fürödtek is. Megállapíthatom tehát, hogy Fehér Péter olyan kiváló fiú, amilyen kiváló fiú nincs több fiú.

Szerküiz.

A szerkesztő jelszava:
Cave Poetas!

Hatodik osztályos. Remélem nem érzí magát sértve, ha azt mondom, hogy az összes munkatársaink közül önötl féltem legjobban. Ismerje el, hogy nem alap nélkül. — Na ugye? — Legyen belátó!

„**Írjak, ne írjak?**“ VII. o. t.: Önt szerfölött fogják szeretni a múzsák, — ha nem ír! Inkább olvasson.

„**Novellairó.**“ IV. o. t.: Jőndulátán elmondom a főbb követelményeket ehhez: 1. Tanuljon meg magyarul! 2. Tanuljon meg írni! 3. Tanuljon meg helyesen írni! 4. Tanuljon meg tintával írni!

„**Kár volt.**“ V. o. t.: Tényleg kár volt az ellopott időért, kár a sok szép papírért és legfőképpen az én agyonkínzótt idegimeért. — Az első hosszúnadrág még nem minden!

Szeresd az állatokat!“ III. b. o. t.:

Kedves ifjú barátom, ön csak kettőt ír össze: tücsköt, bogarat.

„**Kecskeadal.**“ V. o. t.: Azt hiszi, hogy elolvastam verseit? Aki egyszer már olvasott magától valamit, az többé nem vág neki. Keressen jobb bolondot! Tudja egyáltalán kedves munkatárs, hogy mi a vers? Bizonyára nem, ha ilyen merész címet használ.

„**Tanulmány Mécsről.**“ VIII. o. t.: Csak annyit tudok mondani, hogy igen nagy fejszébe vágta a fejét.

„**Egy cikkel jönni fogok.**“ VI. o. t.: Ha ilyen lassan jön, akkor inkább vágatsson el a cikkével a szélrózsa minden irányába.

„**Több szellemességet.**“ VIII. o. t.: Köszönöm a figyelmeztetést. Ezentúl mindenestre jobban meg fogom erőltetni fáradt porhüvelyemet.

Akár hiszi — akár nem

Nikkelért, rézért — Aranyat-Ezüstöt.

Hankó mester esős tavaszt jóslott. A hír — amelyet illetékes helyen cáfolnak ugyan — a piusi atléták, vitorlázórepülők és a pécsi gépkocsitulajdonosok között indokolt pánikot keltett.

Beláthatatlan messze van még a hásvéti szünet.

A Vármegyék és Városok Országos Mentőegyesületének helyi csoportja a negyedév alkalmából 25-ször vonult ki. Komolyabb sérülés nem

történt. Elég volt csupán a hidegvizes borogatás alkalmazása.

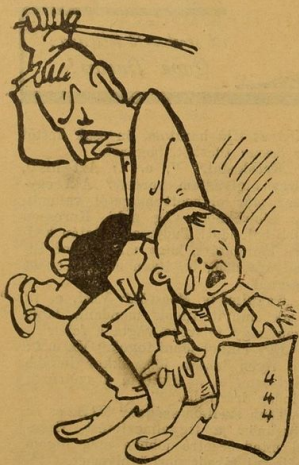
Többen azzal a kéréssel fordultak Pécs szab. kir. város Polgármesteréhez, hogy a főbb utakat tegye járhatóvá.

A hónap legbutább vice: „A bolond levelet ír a bolondházban. Megkérdik, kinek ír? Magamnak — feleli. Aztán mi van benne? Még nem tudom, még nem kaptam meg.”

A madár füttyül már az ágon: „Arany-Ezüst” a legjobb lap a világon.

NEGYEDÉVI SÜRGÖNY

Rovómat úgy vittem haza, mint egy hadirokkant százlábú - stop - atyám otthon rámnézett - stop - a rovómra is nézett - stop - ahogy én jártam, az kétkötetes, tizenkét filléres regénytema - stop

EGY-KÉT HUR

Hírszolgáltató: Honi Ernő VII. o. t.

A Pius ifjúsága imáiba foglalta ft. P. Somogyi Jenőt, provinciális urunkat és P. Adám, M. Bóday, P. Adamszky, Lukács, P. Hauer, P. Pinzger tanár urakat.

Nov. 11-én játszott a VI. osztály az V. ellen. Eredmény 2:1 a VI. javára. Egyenlő erők küzdelme. Az V. majdnem meglepetést csinált! Góllövők: Gyuris, Karády (VI.), ill. Zichy Tamás gr. (V.)

Nov. 13. A Mária Kongregáció gyűlésén P. Reisz S. J., a Katolikus Missziók főszervezője beszélt a missziókról.

Nov. 4. A Pázmány Péter Önképzőkör a következő műsorral tartotta meg Szent Imre díszülését: 1. Mécs László: „Ember és árnyéka.” Szavalta: Dux Ernő IV. o. t. 2. „Magyarország virága.” Ének. Előadta a gimn. énekkara. 3. „A bakony bujdosói.” Novella. Irta és felolvasta: Vasvári F. IV. o. t. 4. Ellerton: „Nápolyi szerenád.” Hegedűn játszotta: Bálinti Ottó VIII. o. t. Zongorán kísérte: Schmidt Jenő VIII. o. t. 5. „Lilliomos herceg.” Dezsényi verse. Szavalta: Garay Endre IV. o. t. 6. Ünnepi beszéd. Mondotta: Gulyás Endre VII. o. t. 7. Befejező szám: Himnusz.

A Pius nov. 30-án külön előadásban megnézte a Korda Sándor rendezésében készült „Riadó Indiában” című hatalmas színes filmet.

Szilléry László Párisban folytatja teológiai tanulmányait. Szilléry Lászlót az I. évfolyam alkalmával már kedves olvasóink megismerték mélyenjáró zenei cikkeiből. A volt piusista megígérte, hogy párisi munkatársunk lesz.

A piusista vitorlázók megkezdtek az elméleti rész tanulását.

„Pázmány Böleselőkör” ülésén Fehér Péter VIII. o. t. „A házasságról” tartott előadást.

Az „Üttörő” eszperantó kör, mely a Pius cserkészcsapat kebelében működik, nagy létszámmal és még nagyobb reményekkel megkezdte a komoly munkát. Körvezető: Záhonyi Aladár VIII. o. t. Meg kell jegyeznünk, hogy tavaly az üttörők megnyerték az országos vándorkupát. Jelenleg három gyűrű működik az eszperantó különböző ágaiban.

Pécs testvérközségéből, Tiszabogdányból négy fiú jár a Piusba. A pécsi árvaház lakóinak nevei: Müller János I. b., Rész Sándor I. b., Egressy István I. a., Potyis József I. a. Megleg szeretettel köszöntjük a hazatért Kárpátalja fiait.

Iskolaruhát, cipőt, tanszereket

„Takarékoskosság” KÖNYVRE

VÁSÁROLJUNK 6-7½ HAVI HITELRE

BÉLYEGROVAT

Vezető: Berényi S. A. VIII.

Egy magyar bélyeg-pár 24 óra alatt fényes karriert futott be. A protestáns emléknapok tartama alatt a m. kir. posta két 32 filléres bélyeg-párt (blokkot) adott ki. A kiadást követő 24 óra alatt máris 8 P értékű lett. Ma már 12 P-t kérnek a bélyegért. Ugyancsak ebből az alkalomból a posta gondoskodott egy gyönyörű sorozatról is. A bélyegek nagy magyar protestáns fejedelmek és tudósok képeit ábrázolják. Egy sorozat ebből még rövid ideig megszereshető a Rovatvezetőnél.

Elmúltak a viharos napok s most már nyugodalmasabb napokat élünk. December elején, mielőtt a szünetidő megkezdjük, összejövetelt fogunk tartani, mégpedig valamelyik vasárnapon. Itt akarjuk megbeszélni a községi ügyleteket. (A kiállításról is szó lesz.)

Bélyeggyűjtő piusizistától kaptam az alábbi kérést:

„Miért nem lehet a Piusban felüveget mellett katalógus ár szerint bélyegyet cserélni, hiszen ez a fiúkban az üzleti szellemet is táplálja?

Felelet: Ezt én is helyesnek tartanám, mert igen hathatósan segítségére lenne a gyűjtőknek a gyűjtésben. Nem kellene a hiányzó bélyegeket pénzért megvásárolni, mert a csere alkalmával egyes hiányzó bélyegekért olyan bélyegyet adunk, amely már nekünk megvan. Tehát igen hasznos lenne.

De van egy nehézség: az iskolai törvények értelmében a gimnáziumban semmiféle cserélést nem szabad eszközölni. Azért azt tanácsolom, fordulj a Rovatvezetőhöz, ő szívesen rendelkezésedre áll és majd fog adni bélyeggyűjtő címkét.

Decemberi tanácsadó.

Karácsony közeleg. Kérd meg kedves Szüleidet, hogy karácsonyi aján-

dékul fizessenek elő egy bélyeggyűjtő folyóíratra. Szerezd be a gyűjtéshez szükséges segédeszközöket (bélyegosipesz, fogazatmérő, vízjelkereső, bélyegragasztó stb.).

Mit kell tudni a használatlan bélyegekről? Legfontosabb az, hogy a bélyeg hátsó oldalán lévő enyvezés sértetlen legyen, vagyis nem szabad az ilyen bélyegeket az albumba felragasztani, hanem bélyeges tasakba kell helyezni s így az albumba beragasztani. Ha az enyvezés megsérült, a bélyeg 25 százalékot veszített értékéből.

Pályázat.

1. Melyik állam adott ki először bélyegyet?
2. Ki rajzolta az első bélyegyet?
3. Melyik a világ legértékesebb bélyege?

Novemberi pályázat eredménye:

Helyes megfejtésekért a következők részesültek bélyegjutalomban: Maul Ernő VIII., Flerkő Béla VI., gr. Wimpfen Stegfrid II., Gál Sándor I. A.

Minden bélyeggyűjtőnek boldog karácsonyi ünnepeket kíván a

Rovatvezető.

Tankönyvet,

mindennemű **iskolaszert**
legelőnyösebben a

Szent István Társulat

pécsi fiókjában vásárolhat

Pécs, Széchenyi-tér 17.

Telefon: 11-79 Hítel Otthon!

MAGYAR IFJÚSÁG BOLTJA

a Nemzeti Önellóistási Alap támogatásából nyílt

SZENT IMRE KÖNYVESBOLT

JÓKAI-TER 6. TELEFON 22-62. HITELOTTHON.

Villanyfény
nem fényűzés!

TELEFON:

25-95

25-96

25-97

PÉCS VÁROSI VILLAMOS TELEP

Általánosan elismert természetes jó fényképeket készít

FODOR ISTVÁN fényképezőmester
PÉCS, gr. Benyovszky Mór-utca 3. sz.

Csak úgy tudtuk a négy oldal bővítést megcsinálni, hogy a „Fejtörő” rovatot feláldoztuk. A multikori szám rejtvényeinek helyes megfejtése: I. Semmi új a nap alatt. II. Tüll cserkészparancsnok. III. Nagymise. IV. 1. Zsolna. 2. Szerencs. 3. Újpest.

Nyertesek: Szalai Kálmán III. a), Csemez Károly III. a), Ugor József III. a), Százuj István III. a) Balázs Mihály.

Szerkesztik:

Schmidt Jenő és Harcos Ottó

Anyagi vezető: Fehér Péter

Főmunkatársak:

Nemes Tibamér VIII. Kiss Ottó M. VIII.

Vastagh Gyula VIII.

Csernázsky Géza VII.

Zsámár György VI.

Felelős: szenttamási Horváth Mihály

Kézirat gyanánt

Csak egy évi előfizetést fogadunk el. A Piusban 1.20, postán 2 P
Megjelenik egy tanévben 8 alkalommal

Lapzárta december 30-án.

Legközelebbi szám január 7-én.

Férfi- és fiúruhák, kabátok, magyar ruhák

„BAROSS”

férfi ruhaház. Cégt. Orning István
Irgalmasok-utca 12.

Szent Antal Bazar

kegyszer- és könyvkereskedés
Pécs, Ferenciek-utca 35/2 sz.

Varga János

Fűszer és csemege
Pécs, Ágoston-tér 2. sz.
Telefon: 12-72.

LÉVAI

Zseblámpa,
villanyégők,
szerelési anyagok
nagy raktára

Ferenciek-utca 11. Telefon: 14-54.

Iskolai és sportcipők, futball és atlétikai felszerelések legolcsóbban

TAKARÉKOSSÁG

Quattu

cipő- és sport-
szaküzletben

Király-utca Városház-épület

Névjegyeket, folyóiratokat, disszertációkat olcsó és izléses kivitelben készít a

Rákóczi Nyomda

Rákóczi-út 35. szám. Telefon: 20-98.

PÉCS-BARANYAI

KERESZTYÉNY SZÖVETKEZET

T: Iroda 13-40 JÓKAI-TÉR 11. T: Főizlet 13-20

I. fiók: Szigeti o.-út 40. T: 13-02

II. fiók: Aidinger J.-u. 3. T: 15-04

III. fiók: Kossuth L.-u. 24. T: 13-12

IV. fiók: Mecsekfalja. T: 13-16

Szövetkező küzdjünk

a drágaság ellen!

Palai Géza

Spec. írógép-műszerész
Pécs, Széchenyi-tér 2. T: 27-63

Írógépjavitás, karbantartás, írógép-szalag, írógép kellékek. Mindenajta írógépek eladása és vétele
Jó munka! Szolid árak!

Várnagy CIPŐSZALON

SPORT- ÉS CSERKÉSZFELSZERELÉS
PÉCS, DEÁK-UTCA 8. SZÁM.

Mint a bomba, terjed a hír, hogy a legjobb beszerzési hely:

Római fűszerüzlet
Külön üveg- és porcellánostály

KÖNNYŰ FOTÓMŰHELY

Előrendően kivitelezett nagyítások, amatőr kidolgozások, családi képek, igazolványok

JÓKAI-TÉR 5. Tel. 27-84

Éden

DROGÉRIA, OPTIKA,
FOTOSZAKÜZLET

Szemüveget, fotócsikket
szolid áron kaphat.
Fotókidolgozás.

Pécs, Király-u. Színház mellett

Angster József és Fia

ORGONA ÉS
HARMONIUMGYÁR
PÉCS, JÓZSEF-UTCA 30. SZÁM

özv. **Drágila Antal**-né
ÜVEGES ÉS
KÉPKERETEZŐ

PÉCSSETT
SZÉCHENYI-TÉR 8. TEL.: 28-51.

Nagy választék képhezretekben és szentképekben.

ARANY JÉZUS ELÜST

A PÉCSI PIUSI DIÁKOK LAPJA

II. ÉVF. 5. SZÁM. 1940. JANUÁR 7.

TARTALOM

KÖSZÖNTŐ, 1940

Fehér Péter VIII. o. t.

ARANYKOR (Mesehangok)

Schmidt Jenő VIII. o. t.

VALAKI ÜLDÖZ ENDEM

(Költemény)

Harcos Ottó VIII. o. t.

FILMFELVÉTELEK

Somorjai Péter VIII. o. t.

VIHARFELHÖK (Regény)

S. Lőrinczy J.

A MŰLT CSAK PÉLDA LEGYEN

II. gr. Malóth József V. o. t.

AHOL A KULTÚRA BŐL-
CSOJJE RINGOTT

Vastagh Gyula VIII. o. t.

ERDELY

Varga Valér VI. o. t.

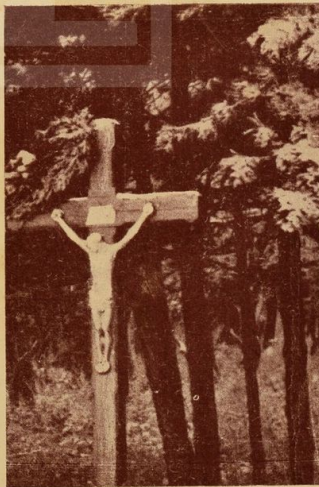
PANTHEONBAN

Szilágyi László, volt Plusista

A KEDELYES PIUS

DECEMBER KRÓNIKÁJA

(Hireink)

ÚJÉV

FLERKÓ BÉLA VI. O. T. FELVÉTELE

ÁRA 20 FILL.

HANGYA

RUHÁZATI ÁRUKBAN
A SZOLID ÉS MEGBÍZHATÓ BEVÁSÁRLÁSI HELY.

PÉCS, KIRÁLY-UTCA 17.

Ruházati Boltja

Óra, ékszer nagy raktár

Bálint István

Színházzal szemben
Telefon: 14-67.

Légóttalmi felszere-
lések, gázálarcok,
vadász- és turista-
cikkek beszerezhetők

Hamerli József kft.

vasnagykereskedésében
Pécs, Király-u. 9., Rákóczi-út 52.

Iskolai formaruha anyagok,
intézeti kelengyék, ág- és asztal-
készletek, paplan, szőnyeg, függő-
göny, szövet, selyem, vászon
áruk meglepő nagy választékban,
olcsó szabott árákon

Schön Tivadar
és **Tsa** kft.

Pécs, Széchenyi-tér 8. sz.
Telefon: 14-22. — Takarékoság

Textil árukban vezető keresz-
tény szaküzlet!

A magyar ifjúság boltja a

SZENT IMRE
könyvesbolt

Pécs, Jókai-tér 6. Tel.: 22-62.

Richter József

Sport, rádió, villamossági
és műszaki vállalat.

RÁDIÓLABORATÓRIUM

Pécs, Király- és Mór-u. sarok

Cserkész-, leventefelszerelések

Saját készítményű férfi,
fiú, gyermek átmeneti, viz-
mentes, teveszór, zsinóros
magyar ruhák, szőrmebé-
lések kabátok és bekecskek
a legnagyobb választékban

Csonka-Magyarország legnagyobb
mérték szerinti férfiszabó üzeme

Páll Ödön

Takarékossági könyvec-
kére 6—7½ havi hitel

ARANY-EZÜST

A Pécsi Püsi Diákok lapja

SZERKESZTI ÉS KIADJA A VIII. OSZTÁLY

II. ÉVFOLYAM

5. SZÁM

1940. JAN. 7.

KÖSZÖNTŐ 1940

ÍRTA: FEHÉR PÉTER VIII. O. T.

Tavaly derűs és megelégedett mosollyal búcsúztunk az öreg Szilvesztertől, hiszen az ő esztendő oly sok szép emléket vésett szívünkbe: Kassa... Komárom...; felvidult a lelkünk, amikor láthattuk a spanyol vérzivatar győzelmes elvonulását és hallhattuk a Hősök Terén a kongresszusi himnusz felemelő akkordjait.

Igen! Tavaly az újév hajnalán a béke sugározta be a szíveket, a győzelem, amelyhez embervér nem tapadt.

Idén az óévre vetett visszapillantás tele fájdalom. Beteljesült H. G. Wells szörnyű jóslata: a Westerplatte puskaropogása lángba borította Nyugatot.

Hiába csattogtatták vészjtósló szárnyaikat Róma békegalambjai, a hirdetett igazságos békéből a hatalmasok az igazság véres kergetését választották. A germán sas megütöközt a Visztula örével és az Océán urával. Az észak fiai, akiknek emereiben egyedülálló oroszlán küzd véres karddal, oroszlán bátorságával küzdöttek a csaknem százszoros túlerőben lévő sarló és kalapáccsal szemben.

1939 szilveszter éjtszakájában körülnéznünk és keressük a boldogságot, kacagó vidámság helyett az Elő Szobrok fájdalom-üvöltése csapja meg fülünket, halljuk a fogolytáborok lakóinak égiszálló sóhajtását, látjuk az özvegyek és árvák könnyes szeit.

1939. szilveszter éjszakáján a kétségbeesés korbácsolja vissza lelkünket a betlehemi áhitatba; mint az ingoványból az életmentő óázisba kapaszkodik emlékezésünk Karácsony Éjtszakájába, amelyben az éjféle miséhez hívó harang kongatja az emberiség felé a béke egyetlen helyét.

1940! Ki tudja, mit rejtegetnek borús napjaid; ki lát keresztül az eljövendő útvesztőjén: csak egyetlen Lény; az Egyetlen, akihez hitünkkel menekülhetünk!

Püsi diákok! Boldog új esztendő!

ARANYKOR

MESÉHANGOK

IRTA: SCHMIDT JENŐ VIII. O. T.

Csilingeltek, zsongtak, bongtak, viharzottak a századok. Évek, korok, ezredek suhantak el észrevétlenül, az ismeretlenség homályába burkolózva, a végtelenség szárnyain. És éltek emberek. És voltak korszakok. Volt olyan kor, melyben minden ember szép és diadalmas volt, mint alkotója, az Isten. Az életerő tökéletes harmónájában olvadt fel a lélek, győzelmesen, ellentmondást nem tűrve, lángolon, Vergilius szavaival: igneus est vigor et caelestis origo. De vilám hasított egyszer a csendes éjtszakába, felhők borították be a csilagos horizontot s az embert delejes, mágneses sugarak esábitották oda, ahová nem lett volna szabad. És megtörtént a zuhanás. Michelangelo lelke belesodródult, keze vadul tombolt, a színek és elgondolások vad orgiát ültek, amikor a képzelet viszsza hullt a multba, hogy megörökítse a szenvedés és száműzetés gyászos perceit. Ez már az új korszak volt, amidőn haragragyúlt az Isten, és félni kellett tőle az embereknek. Istenesek lettek az emberek. Azonban az a kor, amelyben én születtem, csak ezután hosszú, hosszú évekkel bontott vitorlát, akkor, amikor istenek lettek az emberek. Én az Aranykorban születtem.

I.

Az Aranykor első fejezete ifjúságom hajnali óráiban játszódott le. Mindenfelé máglyák lobogtak, de az

emberi lelkekben s keserűség izzott. S a vérrel oltott üszkőkön, a mult porrá őrölt romhalmazán új dolgok készülődtek. Emlékszem, s ha visszagondolok, mindig életre ébrednek bennem azok a hangok, amelyeket akkor akaratlanul is agyamba véstem. Hullámozott az utca s az emberi gondolatok sejtő, tapogatózó, kétségbeesetten bizonytalan légkörét új eszmék tarkították. Úgy láttam, mintha vártak volna valakit, a Messiást. De nem öszvérháton, autón jött. Felvirágozva, lobogósan. Elsuhant mellettem az autó s esodaszépnek találtam. De ahogy megállt, szomorút csalódtam s ez az első csalódásom volt az első lépés — a többi felé, de nem fel, hanem le, mint a lejtőn. Az autó a lomb és rongy ékességek kendőzése mögött olyan volt, mint egy elkoptatott, fekete, rozoga esontváz, amelyből úgy reccog a kúrt, akár a halál harsnájá. Fanatikus és fantasztikus, lologahajú, bőrkabátos férfi ugrott ki belőle s elszántan, hadonászva lázított embertelenül kellemetlen hangján. Valahogyan így: Én — s ezt elhihetitek — a világtörténelem minden beszámítható tudását egyesítem magamban, minden kicsinyes vallásos, világnézeti, társadalmi előítélet nélkül. Az Én utam mindenki számára a legnagyobb boldogság felé vezet. Emberek! Esméjletek, ébredjete, éljete! Mi istenek vagyunk! Hatalmasok! Barátok, ha velünk tartatok! Félelmesek, ha ellenszegültök. Emberek: előre! És miután elhangzottak a szavak, acélos karok kezdtek meg a paradicsomi boldogság megalapozó aknamunkáját. Mi — egynehányan — bizarr és groteszk jelenségnek találtuk ennek a teóriának első gyakorlati életnyilvánulá-

sait: a vérpatakokat és kitépettelekű embereket — a könnyes szemek ködfátyolán át. Végre legördült a függöny. Új felvonás kezdődött.

II.

Az Aranykor a szónokok kora volt. Mégis talán az ékesszólás valamennyi nagymestere közül a legzárkózottabb és legfagyosabb, Ó a száguldás, iram és a Gép artísta. De ha ajka megnyílt, meggyőzően, hosszan imádtá istenét, a Gépet. Hangját gyakran éktelen és felségtitító hangzavar váltotta fel. Örült rohanással zúgtak a legújabbmodellű versenygépek. Autók rohantak eszövezett óriásokként. Izgalomba borultak az idegek. Életek robbantak fel a szerpentinek gyilkos kanyaraiban. S volt valaki, akit a beérkezés pillanataiban diadalhámor ölelt át, de nem érzett semmit, mert félig élettelenül esett össze. S ő nem állt egyedül. A gép hősei átvették a vezetést. Mechanika lett az élet. A pénz mámorában furdöztek a gyárak. És a mikroszkópok

többezres nagyításain át is nehéz volt találni boldog embereket.

III.

Az Aranykor harmadik színváltozásakor ismét kivirágzottak az ékesszólás zászlóbontó művészei. Elszántan és elvakultan hirdették a történelem új utait, bízva az öntudat erejében. Az egetverő szólamok mint-ha pillanatokra túlszárnyalták volna a gépek pokoli lármáját. Azonban ez csak látszat volt. A kifejletlen egyesítették az erőiket. A gépek átvették a szónoklatok magasatos öntudatát, vérbelendültek és vérbefullasztották az új istenek napjának hajnalát.

S én ekkor az élet első lépésénél álltam és megértettem azt, hogy ez az Aranykor a szónokok kora. Itt nincs más nyelv, csak az ékesszólás. S nehéz azoknak, akik az igazság és a szeretet nyelvén akarnak beszélni, mert az nem önthető az ékesszólás szavaiba. Furcsa Aranykor.

Senki sem lehet igazabb magyar, mint volt II. Rákóczi Ferenc fejedelem. Az ő jelszava ez volt: szabadságért!"

~
Mi nem szaladunk idegen eszmék után!
Mi nem keresünk külföldi bálványokat!
Mi magyar életet akarunk a magyar ugaron!

HUXLEY:

Ma a kiváló ember úgy különbözik az átlagembertől, mint hajdan az ember az állattól.

Jó fényképeket készít FODOR ISTVÁN fényképész-mester
PÉCS, gr. Benyovszky Móric-utca 3. szám.

Filmfelvételek az alvilág szféráiból

„Écrit par Pierre Chomoriai, VIII.“

Első kép.

— Hát igen — mondta Ő, az alvilág réme, a becsületes gazember — ezek után, felügyelő úr, önként vallok. Mert ennek a szégyennek mardosó harapásától csak akkor könnyebbülhetek meg, ha mindent elmondok. Így történt.

Második kép.

A nagy titok — amely a szégyenteljes kaland okozója volt — egy évvel ezelőtt született meg.

— Az az ötvözet, melyet egy évvel ezelőtt feltaláltam, remek munka volt. Ez az ötvözet volt a titka mindennek. Kulcsot készítettem belőle, s minthogy olyan lágy fémkeverékből készült, teljesen felesleges volt a bereszelés. Amikor a zárba helyeztem a kulcsot, az légyságából kifolyólag felvette a zár alakját és fogazatát. De emellett olyan szilárdságú volt, hogy a rugót elbírta. Nem volt előttem zárt ajtó és nyithatatlan zár. Jól éltem a munkám gyümölcseiből.

Harmadik kép.

— Furcsán kerültem horogra. Gyalázatosan bután!

— Óvatosan és sikerem biztos tudatában szálltam meg az alvó bankot. Nesztelenül és lábujjhegyen lopakodtam végig a jólismert folyosón. Minden kihalt volt. Kulcsommal kinyitottam és ismét bezártam magam mögött az ajtókat. Ott állt már előttem az éjszaka sejtelmességében a páncélszekrény. Beillesztettem a kulcsot. És megdöbbenve vettem ész-

re, hogy a kulcs egészen váratlanul és megdöbbenően, nem nyitja a lakatot. Egyszer csak, mikor már majdnem elborított az idegesség, lépéseket hallottam... Alig volt időm elrejtőzni.

Negyedik kép.

— Valaki berontott. Odasietett a páncélszekrényhez. Megkattantott valamit a zárban, s elsietett.

Ötödik kép.

— Tényleg így történt? — tette fel a kérdést a vizsgálóbíró.

— Igen. Tüniillik délután hat óra tájban — kezdte az első tanu, a pénztáros — azzal a biztos tudattal hagyta el a bankot, hogy a páncélszekrényt látarta. Nem tudom hogy-hogy történt, annyi bizonyos, nyugtalanul aludtam, s amikor úgy tizenegy tájban véletlenül felriadtam, döbbsentem rá, hogy tulajdonképpen nem is zártam le a kasszát. Nem haboztam. A bankba rohantam. A zárban találtam a kulcsot, amelyről nem is gondoltam, hogy nem is az enyém. Gyorsan ráfordítottam és elmentem. Útközben véletlenül kezembe akadt a kulcs, s megütözközve vettem észre, hogy nem is az enyém... Felhívtam a kapitányságot.

Hatodik kép.

— Folytassa.

— A váratlan meglepetés kissé megingatott. Kapkodni kezdtem. Kerestem a kulcsot. Hármát hoztam magammal s egyiket sem találtam. Érett gyümölcsként hullottam szeretett barátaim, a dektívek kezébe.

A múlt csak példa legyen

— Ezt a kiáltást dörögte — sajnos hiába — az elszunnyadt, minden áldozatkészségre lusta magyarság fülebe Kisfaludy. Hát tényleg hiába idézté emlékezetünkbe a rettenetes mohácsi katasztrófát? Hát hiába volt a legnagyobb magyar, Széchenyi István figyelemzetése? Deák Ferencnek, a haza bölcsének óva intő szava? Hát minden hiába volt, magyarok?

Mert mi mindig széthúztunk! Még a legnagyobb veszély idején is! Ha nem mételyezte volna meg ez a gyilkos pártszellem a magyar főurakat, akkor, amidőn már a **tatár-szakadéktól** csak lépések választottak el, ha nem ette volna be magát az önző, cinikus, kárörvendő magyar lelkekre a metsző, gúnyos szólam: menjen a király kedves kúnjaival, — talán sok minden másképp történhetett volna.

Igaz van Adynak: „Nekünk Mohács kell!“ Mert csak egy évszázadnak kellett leperegni, hogy feledésbe boruljon minden s eljőjjön **Mohács**. Hogy a pártoskodás folytán a bűnhődés igája zuhanjon ránk: szenvedések, szégyenteljes szolgáltatás.

Nálunk mindig a név meg a vagon számít! Mi már — hála Istennek — kinőttünk ebből a világból! Ma a név nem számít! Ma a diés őssökkel való henegegs neveléséges. Ma az egyetlen szempont: ki vagy te? mit csinálsz te? Ma olyan világot kell kezdenünk, amelyben a munka és ennek megbecsülése a lényeges. Ne legyen különbség gróf és polgár, herceg és proletár között! Mert legyen az akármilyen fa, ha rossz gyümölcsöt terem, kivágatik és tüzre vetetik. Ma mindenkinek dolgoznia kell. Ma már reméljük, rövidesen lehetetlen lesz, hogy valaki a parlamentbe bekerüljön s közben a magyar közjóért egy ujját se mozdítsa. Ha majd a dolgozók jutnak vezetőhelyekre, akkor nem lesz széthúzás!

A semmittevő, értéktelen „arisztidek“ természetes, hogy kiváltották az ellenszenvet a népből. „Mennyivel különb ez mint én? S ráadásul még embebertelenül is bánik velem!“ — mondhatják az ilyenek alattvalói. És ha a nép és az urak közt vizsály dül, lehet-e boldog akkor az ország?

Nem! Boldog csak akkor lesz ez az ország, ha megérti a történelem tanulságait és okul. Jogunk igazán csak akkor lehet az élethez magyar földön, ha nem bízzuk el magunkat, ha kiküszöböljük az okatlan és terméketlen „magyar nemesi“ büszkeséget, a patópáli naplopást. Ha szeretettel dolgozunk vállvetett munkával és felkaroljuk a szegényeket, hogy ne legyen okuk panaszra.

S ha úgy tényleg példa lesz a múlt: élni fog a magyar! S örök jogát az élethez megadja erejébe, ezeréves multjába, isteni rendeltetésébe vetett hite, s ezt nem veheti el semmi hatalom!

ifj. Majláth József gr. V. o. t.

Ahol a kultúra bölcsője ringott

Kék az ég, kék a tenger. Nincs határ a kék és kék között. Az égiek és a földiek birodalma egybeforrva áll előttem. Valóban! Itt több ezer éve istenek és emberek együtt szeltek a csendes habokat, együtt háborúztak...

A gőzszip felébreszt álmodzásomból jelezve, hogy közeledünk Odüsszeusz kedves szigetéhez. Korfuhoz. Fehér, lapostetejű házak csillognak a hegy-völgyes oldal olajfaerdei közt. Ez a virágpompába öltözött Korfu városa. Elszigetelten, remetei magányba él ez a kis városka. Nincs semmi nevezetessége szent Szpiridion csaknem teljesen alakított templomán kívül. A szent, akiről egy kis legendát regélnék, a templomban pihen. Sirja mellett büszkélkedik egy tucatnyi rongált, lukastalpu cipő. A legenda szerint Szpiridion éjjelente felkel, bejárja a szigetet megjutalmazva az arra érdemeseket s megbüntette a gonoszokat, így az év letelte után elkopik cipője. Ezért névnapján újat kap. A sziklás tengerpartról gyönyörű tengeröböl táruul elénk. Ennek közepén egy hajóhoz hasonló sziget áll, Pontikonizi szigete. Azt beszélük, hogy ezen vitték haza a bolyongó Odüsszeuszt a fajakok Pozeidon tengeristen parancsa ellenére. S mellette lebeg az új világ hatalmas mégis kicsiny, páncéltestű és mégis törékeny hajója, egy modern hadihajó. Az előbbin, lombas fák árnyékában szerényen áll a békés emberek erősfalú kőháza; a ko-

lostor, míg az utóbbin fenyegetőleg, kihívólag ágaskadnak a parancsnoki híd, a fedélzeti épületek a kemény tengerészkatonaikkal.

Az istenek városában, az európai kultúra születési helyén, Athénben megtaláljuk a világváros minden kellékét. Tovarobogó autók, csilingelő villamosok, zajtalanul suhanó kerékpárok, délutáni munkahelyükre siető embercsoportok gondtalan csacsogása egybeolvadva adja a lágyan hullámzó zenét, a világváros muzsikáját.

A város szélén megállunk egy csörgedező patak előtt. Népiesen öltözött görög nők merítenek itt hűs vizet kétfülű hosszúkás kosójukba. Ruhájuk himzése hasonlít a matyókéhoz. Dereukat művésziiesen kidolgozott hatalmas ezüstcsattú öv veszi körül. Sétánkat folytatva találkozunk egy pásztorral, aki kicsiny nyáját tereli maga előtt. Hátán a tarisznyából az elmaradhatatlan furulya, s a lantához hasonló háromhúrú hangszer kandikál ki. Kezében görbe pásztorbot, lábán rojtos papucs van... De honnan jön ez a morgás?! Bizonyosan a földtartó Atlasz haragudott meg valamiért, azért dörmög? — O! dehogya! hiszen már nem az ókorban vagyunk! Egy modern bombázó repülőszázad közeledik Delfi irányából. Ha a delfi jós még mindig lesné a rőt sziklák tövében a madárjeleket, most e csodálatos madarak láttán bizonyosan valami szörnyű dolgot jósolna!...

Már látni lehet a szelek tornyát, Niké csodálatos templomát, az Erechteiont s a hegytetőn az Akropolisz templomát. Kissé odébb egy szakadék által kettészelt hatalmas szikla, az Areopag emelkedik büszkén. Úgy tudják, hogy az ember lelkében a kétely

s felelősség érzete itt keletkezett s hogy itt mondott le Apollo arról, hogy az istenek és emberek perében döntőbíró legyen és ettől is jogokkal és élnek ma is, amikor a gyengébbeket elnyomják és a békéért háborút viselnek.

Vastagh Gyula VIII. o. t.

VALAKI ÜLDÖZ ENGEM

Mindig más, mindig új kell nekem,
Nekem mennem kell, mennem,
Sokkal tolerálni a szívem:
Valaki üldöz engem.

Tollamat a szívembe mártom,
S versbe írom óhajom:
Újat a hűtlenek helyébe,
Ne legyen bús a dalom.

Új, forró nyarakért, nótáért,
Új mosolyért tutkosok
És vagyammak sirhantjain
Álmod után lololok.

Sietni, sietni, sietni,
Új, más világba vágóok,
Csak gyorsan, hírnak, csalogatnak
A megálmódott álmod.

Csak sietni, rövid az élet,
Mennem kell, gyorsan mennem,
Sokkal tolerálni a szívem:
Valaki üldöz engem.

SURANYI MIKLÓS:

Férfiúnak és erősnek kell lenni, mert az emberiség éppúgy a férfiaság és erő körül tolong, mint ahogy a világegyetem központja a hatalmas Isten.

VIHARFELHŐK

— REGÉNY —

IRTA: S. LŐRINCZY J.

(Az előző rész tartalma: Bodó Károly könnyelmű félrelépés folytán elveszti vagyonát. Megtört lélekkel adja családja tudtára tragédiáját. A szülőknek mindent újra kell kezdeni. S Tivi, a legnagyobb fiú, minden támogatás nélkül áll az élet kapujában. Terveit nem valósíthatja meg, s barátai is félreértik.)

Szirt Kálmán valamennyi osztálytársáról tájékozódott, 180 pengő kezdőfizetéssel rendelkező, jólöltözött bankfiú volt. Bodó Tivihez sohase fűzték melegebb baráti kapcsolatok, de azért jólismerték egymást. Eretségi után Kálmán nagybátyja magas pártfogásával hamarosan elfoglalta állását egy vidéki bankbn, amelynek igazgatója Ritter Lajos volt. Leglelkibb barátaival azonban ezután is fenntartotta összeköttetéseit. Gyakran leveleztek, s minthogy Kálmán gyakran látogatott fel Pestre, gyakran találkoztak is. A megbeszélte találkozók rendszeren a Venezia kávéház volt. Tivi sorsa meglehetősen port vert fel a körökben, mert természetes, hogy nem maradt titokban, s fényes beszélgetési tárgyat nyújtott.

— Hallom — folytatta Szirt Kálmán, — szegény gyerek adósságra halmoz. Szülei tönkrementek. Ő maga munka nélkül tengődik. S így nincs is sok remény, hogy valaha is visszafizet. Csak azt csodálom, hogy akad még olyan, aki ilyen fedezetre kölcsönt mer adni.

— Ha nincs pénze, mért könnyelműsködik — jegyezte meg félvállról Andor Gyuszi.

Elek Sanyi eddig csak hallgatott. Talán a három közül ő volt az egyetlen, aki szerette Tivit. Már az iskola padjaiban is jóbarátok voltak. Több kaland fűzte bensőségebbé barátságukat. Sajnálta Tivit, de hitt abban, hogy talán mégsem áll ilyen vézesen a helyzete. És ha mégis úgy állna a dolog, a barát sok mindent megért, s végeredményben mindennek megvan az oka, s rossz ember csak akkor lehet valaki, ha elrontották.

— Hát ez már csak így van, öregem — fordult Szirt Kálmán felé. Az élet mindig újabb és újabb meglepetéseket tartogat mindenki számára. Ha már valaki megtette az első lépéseket lefelé, a többi magától jön.

Elek, akinek pénzgondjai édesapja jóvoltából nem voltak, préselt hangon dübörgött közbe:

— Az mindenesetre bizonyos, hogy adósságokkal és kölcsönökkel dolgozni — a legutolsó. Dobálja az a pénzét, akinek van.

Kálmán hirtelen felállt.

— Jön az igazgatóm. Várjatok egy pillanatra idehívom.

Ritter Lajos meglelt korú, elegáns, klasszikus arczabású örökifjú volt. Szépen beleillett Kálmánék társaságába. Híres kártyás volt, aki akkortájt Halstattban személyesen átélte Bodo Tivi édesapjának tragédiáját. A kávéházban már népszerűségnek örvendett. A főúr mély meghajlással közeledett hozzá, amikor az ismerkedés után leült a fiúk asztalához. Pezsgőt rendelt mindhármuk számára. Szórtá a pénzt, mint a szél a pelyvát.

Mosolyogj.

Augusztus 11.

Csak most veszem észre, mekkora baklövést követtem el ma. Hiszen mögöttem már nem áll senki. Nekem nem lett volna szabad Barnától kölcsönt kérnem. El sem tudom képzelni, hogy történhetett. Véletlenül találkoztam vele.

— Sétálsz?

— Sétálsz. Mi újság? Hová mész? Ráérek, elkísérlek.

— Barna kalapot vett. Kedvem volna nekem is venni egyet — jegyeztem meg. Barna mágnásfiú. Nem gondolkoztam. Szakadékba zuhantam. Honnan teremthetek én elő tizenkét pengőt?

Augusztus 18.

Közüveslegényekkel dolgozom egysorban. Gyéren fizetnek, de vezekelnem kell félrelépésemért. Nem is tudják, hogy érettségiztem.

Augusztus 25.

Valahogy megtudták, hogy érettségim van. Az építkezési irodában alkalmaztak. Fizetésem valamivel több, s nem kell kifizésem.

Szeptember 1.

Abbamaradtak a munkálatok. Mindennek vége. A munkásokat szélnek bocsátották. Kenyér nélkül állok. Ha nem akarok boldogtalan lenni, mosolygynom kell.

Színfalak árnyékában.

— Anyukám én még olyan kisfiú vagyok és annyira boldogtalan. De azért tudod mihez lenne mégis most legjobban kedvem: az énekléshez.

Az anya bágyadt szomorúsággal mosolygott fiára egy széles talpú asztalra könyökölve. Amióta egyedül állt, s dolgoznia kellett a megélhetésért, éjjt nappallá téve varrt s munkájának gyümölesé

egy igénytelen kis divatterem lett, mely az első hónapok szerény kis varrészobájából fejlődött.

— Hát csak énekelj, fiam — hangjában fájo megnyugvás csendült. Vérző szívvel kísérte végig fiát, amíg elért a szoba túlsó faláig s becsukódott mögötte halk csapódással az ajtó.

Új látogató jött. Magas, ezüstrókás nő.

Bemutatkozott.

— Halassy Irma színésznő vagyok. Sötét utcai ruhát szeretnék.

— Azonnal hozom a lapokat.

— Ne fáradjon, el fogom mondani, hogyan gondolom. A szín, koromfekete legyen. Gyászolok. Férjem még nincs egy hónapja, hogy meghalt.

Elfátyolosodott az arc. Szenvedés tükrözött rajta. De hirtelen felemelte a fejét. Az ajtón Tivi hangjai szítáltak át.

De mondja csak, ki énekel itt. Jó hangja van a fiúnak.

(Folytatjuk.)

Erdély

HOLOZSUÁR—NAGYVÁRAD

A párizsi-környéki békék foszladoznak. De vannak még emberek és hatalmak, akik rövidlátásukban azt hiszik, hogy az igazságtalan békeszerződések örökérvényűek. Szegény emberek, szegény hatalmak! Még gögösen terpeszkednek a rabolt föld fölött, de nem sokáig! Az új élet új fiai már felnöttek. Nagyranövészette őket a nemzeti és faji öntudat titokzatos ereje.

Hogy melyikük lesz a győztes, az nem kétséges.

A trianoni nagy osztozkodásnál a legtöbbet Románia kapta.

Szívtfacsaró arra gondolni, hogy 1918-ban az oláh boeskor bevonulhatott Erdély fővárosába. Kínos Kolozsvárral együtt elveszett Erdély, a magyar szent koronának egyik legértékesebb ékköve, a keleti végeken a nyugati kultúrának utolsó bástyája. És birtokába került annak a román királyságnak, amely a Kárpátoktól délre, az Alduna mentén alig ötven évvel ezelőtt, 1881-ben alakult meg.

Az összeomláskor sorra veszítettük el városainkat, nagy történelmi multunk beszédes emlékeit. De talán a legégetőbb veszteséget, a mindennél kínzóbb fájdalmat Kolozsvár miatt éreztük. Hiszen magyar lelkünknek igazi kinsége volt ez a szépséges erdélyi város, ott a Szamos vize mentén, a gyulai havasok alján, tiszta és erős magyarságával, előkelő főnemisi fizlésével, öntudatos polgárságával, rendkívül fejlett szellemi kultúrájával.

Másik fájo sebünk Nagyvárad. „Szent László városának” nevezik, de már előbb keletkezett. Az árpádházi királyok sűrűn látogatták a nagy király sírját s különösen 1192. év óta, mikor szentté avatták, zarándokhely

lett. Majd az Anjouk is, Róbert Károly és Nagy Lajos is gyakran megfordultak Nagyváradon, úgyszintén Zsigmond és Mátyás király, meg a Báthoryak, Boeskey István, Bethlen Gábor, Thököli Imre is, azután a kurucok „hej Rákóczi, Beresényi...” jártak Nagyváradon. És előttük és utánuk török, tatár, német, mindenki és minden, aki és ami a magyar történelmet adja. Jelenleg „Oradea” a hivatalos neve. A „Mare” jelzőt elhagyták. Nem nevezik többé „nagyoknak”. Igazuk van. Most csak a szégyene meg a fájdalma nagy.

De Szent László esodatevő szelleme most is él, s amint az ezer év során ezer ellenséggel szemben kard és pajzs volt, harcolt és védett, úgy a jövőben is le fogja győzni ellenségeinket és életre kelti a magyar Ereltet.

És most feltesszük a kérdést: átgúrhatja-e a magyar Erdélyt románná a durva erőszak? A szerencsefiak hiába sietnek oláh lakóssággal megtönni és a saját színeikre átfesteni Erdélyt, hisz Erdély szive, lelke, arculata mégis magyar marad, minthogy az maradt évszázadok viharain és viszontagságain keresztül is. És Erdély népe várja, hittel és vággyal-teli bizalommal a magyar bevonulás eljvetelét, amely talán nem is nagyon késik.

Varga Valér VI. o. t.

Az „ARANY-EZÜST” párizsi munkatársának tollából:

Pantheonban

Párizs, 1939. dec. 16.

Egy hatalmas kép előtt állok...
Alatta a történelmi szöveg: „Krisztus Urunk születése után a nyolcszázadik év karácsonyán a pápa a római Szent Péter tempomban Nyugat császárává koronázta Nagy Károlyt...”

Magá az esemény is az egyik legnagyobb jelentőségű Európa történelmében. S ennek az eseménynek ábrázolása is igyekszik ezt hűen érzékeltetni itt a párizsi Pantheonban, — melyet nagyjúi színműre kegyeletes megemlékezésül emelt a hálás haza...

Grandizus kép. Hatalmas tömegjelenet. A Szent Péter templom belseje s maguk a szereplő

személyek is pazar pompában jelennek meg a képen.

Az egész jelenet tulajdonképpen a két főalak köré csoportosul: a pápa és Nagy Károly köré. A pápa egy emelvényen áll, főnséges, rendíthetetlen nyugalommal, magasarattott kezében a koronával, mellyel pillanatok múlva császárrá koronázza Nagy Károlyt — aki éppen most megy föl az emelvényre. Míg az utolsó lépcsőfokon áll... Mintha megszédülne egy pillanatra a korona fényétől vagy a pillanat nagyszerűségétől... vagy — ki tudná megmondani — talán elvonul előtte abban a pillanatban minden öröme, bánata, munkája, kízdalma a mult-

ban és a jövőben, vagy mindez egyszerre okozza azt, — hogy ott az utolsó lépcsőfokon teste kissé hátrádól, mintha meginogna, karjait önkénytelenül kissé fölemeli — egyszerűen: megrendült lélekkel teszi meg az utolsó lépést a korona felé...

A fenséges nyugalommal álló pápa mögött a papság áll hosszú sorban, baldachint tartva a Szent-anya fölül. Körülötte püspökök, egyházfjedelmek hagyományos pompájukban. Mind feléje néznek, a magasban tartott koronára s Nagy Károlyra... Néznek mélyen elgondolkozva, — talán a jövőt kutató szemmel a cselekmény nagy jelentőségét mérle-

gelve. — Ezt azonban már a festményen érzékeltetni nagyon nehéz, csak sejtetni lehet, mit éreztek azon a nagy napon a jelenlevők. De sejtésünk nem csal, hogy meunyire átéreztek annak a történelmi eseménynek a jelentőségét, amelyen résztvenni megadott nekik, — ha belenéznünk azokba az elgondolkozó szemekbe.

A császár mögött az ünneplő nép, a templom előtt az ujjongó tömeg tarka színekben, örömtől sugárzó arccal, boldogan hullámzik tovább.

Hatalmas festmény. Grandiózus benyomások, — csak mindezek tolmácsolása olyan nehéz még csak megközelítően is.

SZILLÉRY LÁSZLÓ, volt Piusista.

Előbb legyen számokra magyar testvéred üzlete, ipara, foglalkozása és segítése mindenki másnál.

SURÁNYI:

Igazság csak egy van! Az Isten igazsága! Az igazság ott van, ahol az Isten.

Az embert hamar elfelejtik. Úgy marad, mint a tenger alá süllyedt hajónak egy magányos árbóca, amely az ég felé mered.

KANT:

Csak azoknak a nemzeteknek van létjogosultságuk, amelyek az egyetemes emberi fejlődéshez valamit hozzáadtak.

Iskolaruhát, cipőt, tanszereket

„Takarékosság” KÖNYVRE

VÁSÁROLJUNK 6—7½ HAVI HITELRE

A HEDÉLYES PIUS

A szerkesztés miatt életével játszik: HARCOS OTTÓ

Copyright by „Arany-Ezüst”.

FOLYOSÓÖRÖK A GÖRBE TÜKÖR ELŐTT

MOTTÓ: Kibújik a szeg a zsákból,
azaz: mégis csak kiderül az igazság...

Írja: Egy szenvedő alany.
Bevezzi: A nyájias olvasó.

Léteznek koronaörök, de vannak folyosóörök is. Ezek a folyosóörök a Piusban léteznek és öröködnék a diákok testi épsége fölött. Vigyázni kell, mert, ha vége van a tanításnak, az ifjúság igyekezik igen gyorsan távozni az intézetből. Ilyenkor féltő, hogy a nagy sietésben egyik-másik a lépcsőkön a nyakát törli. Ezt kívánatos a folyosóöröknek megakadályozniok. Nézzük meg hát ezeket a hősrendőket, akik vértük árán is öröködnék és állnak a vártán. Minden titkukat kiserkesztjük. Ambár tudjuk azt a közmondást, hogy szőlj igazat — betörök a fejed... de nem baj...

Balról—jobbra:

Kerényi József Ottó: A „Hőfehérke és a hét törpe” című filmet kétszer nézte meg. A Kuka tetszett nagyon neki. Kiváló tornász, különösen a hasizma jó. A multját megtagadta — az osztályfőnöke szereti. Még nyolcas létére sem tudja, ki írta a Himnusz: Jókai-e, vagy Gárdonyi? Egyébként irodalompártoló. Katonáéknál reméljük, megváltozik, addig többet nem nyilatkozunk róla.

Marosvölgyi Ferenc: Ha észre hallgat, mint nyolcadikos fogó is a Piusban megkopaszodni. Nemesak az osztály, hanem a hústömege is nehéz neki. Ezzel a kedvenc mondásával vigasztalja magát: „Minden fiú egyforma: az egyik ilyen, a másik olyan.”

Harcos Ottó: „Egy folyosóör panaszai a halavány holdnál” szerzője. Tudását véka alá rejti. Egyébként költ, szerkeszt, kritizál, cserkészik a folyosókon is. Már a németet is tanulja. „De különben csend van, határozottan csend...”

Paschke Sándor: A színészeti pályán többre vihetné. Fejlődésre képtelen focista. Itt-ott vív is (közéharcot folytat). A piusi szellem hordozója, amely néha még 5 óra után, a studium idején se hagyja nyugodni. Mintadiák.

Firényi Tibor: Hangja hegedű kíséret nélkül is kibírható. A barna sör barátja. (Madarat a tolláról...) Majdnem vizsgázott futballbíró, levizsgázott futballista és szó, ami szó: nyolcadikos.

Nemes Tihamér: Vállas, széles: arisztokrata egyéniség. Erőszakot nem ismer, finom, tapintatos „kollega úr”. Csak amióta folyosóór, nagyon fejébe szállt a dicsőség. Adja még tejebb is. Nótája: „Szeretnék már egyszer húsz éves lenni...” Bajuszát egy görög óra ízgalmai közt kitepte...

Fehér Péter: Csendes viselkedésével is kimutatja a foga fehérlését. Szeretretreméltó, distingváltság egyéniség; kár, hogy azt gondolja magáról, hogy ő nyalta hegyesre a piramist.

Gelenesér Lajos: Azzal a véleménnyel szemben, hogy kiállhatatlan, szemtelen, megállapíthatjuk, hogy finom úri modorú, kedves nyolcadikos testvérünk.

Mihály Ferenc: Féltreismert tehetség, porba esett szikra, korpába hullott gyémánt, derékbatört sudár fa: arra való, hogy szárnyaljon! Oh „zengj nekünk dal, hatalmas húrjaiddal!” Zenekedvelők kedvence. Művészfika. Zenész... Nem tehet róla. Mióta csellózik, sokat javult, de még most sem tökéletes.

Pál Imre: „Tudja Pál mit kaszál!” Sorsát el nem kerülheti: idővel orvos lesz belőle. Egyik jó barátja pedig majd temetkezési vállalkozást fog nyitni...

Egyed Tibor: Kegyed fizikakedvelő. Árpád vére miként fajul... A fizika tanulásba belebetegedett. Vajjon mi lenne, ha egyszer németet is tanulna!

Íme a folyosóőrök.

S Ü R G Ö N Y

Elhíhetitek, a karácsonyi vakáció rövid volt, mint a kutyafarka — stop — kevés volt, mint két slukk cigaretta — stop — mikor megjöttem a Piusba, félóráig sakálszerűen sirattam a vakációt, támogatva egy rézkürt hangjától — stop — aztán azt mondták, hogy tanulni is kell már — stop — erre az orrom megnyúlt, a szám lelifft — stop — közel a félév — stop — jaj, jaj — stop —

A KONVITKUS DECEMBERI KABARÉJÁN ELHAGZOTT BESZÉD

Elmondta a konferáló: MOHÁCS MÁTYÁS VIII. o. t.

Mélyen tisztelt halgatóim! Szóval izé olyan zavarba vagyok, nem is tudom, mit beszélék. (Szétnyílik a függöny.) Halló! Mit csináltak, hagytiák a függönyt, még be sem jelentettem műsorunkat. Igen csak azt akartam mondani...

Halló! Mért nem huzzátok fel a függönyt. (Egy hang: azt mondatd, engedjük le.) Igen engedjétek le, mintha felhúznátok. Rettenetes, milyen zavarba hoz ez a függöny... a függöny-

huzogató egy unintelligens alak, úgy engedte le a függönyt, mintha felhúzná, holott világosan megmondtam neki: Hogy úgy húzza fel, mintha leengedné! Hát ez rettenetes. Már beszélni sem tudok az izgalomtól, pedig mindig híres voltam arról, hogy sokat tudok beszélni. Mondták is otthon, hogy ebből a fiúból szónok lesz, igazuk is volt, számár lettem. Dehát nem erről van szó, a tárgyra szeretnék térni végre.

Tulajdonképpen úgy kezdődött a dolog, hogy a negyedik szakasz Mikulás-est rendezésére szánta el magát. Na most már valakinek kellett lenni, aki bekonferálja a műsorunkat. S ez a szerencsétlen én lettem.

Hát szóval így állok itt, uraim, Önök előtt, s e pernek szakba nem ünthető nagyszerűsége szorítva hat le... mint ez a vánkos a pocakomon. Ilyen szerencsétlen vagyok én, meg is látszik nemhiábavaló volt, hogy április elsőjén, mégpedig pénteken születtem. Most azonban nem a születésemről akarok beszélni, hisz ezt nem vonja kétségbe senki. De mert már itt hátul annyira bökődösek, hogy térjek a tárgyra, hát nem bánom.

Bár kijelenthetem, velem lehet beszélni, azonban az én egyéniségem nem minden esetben türheti azt, hogy engem tetteleg kényeszerítsenek valamire. Ha én meg akarok valamit mondani, én azt meg is mondom, engem nem kell ezért hátulról birizgálni. Tehát kedves halgatóim, elhatározom magam és bejelentem, hogy itt lesz valami: lesz siker óriási.

A színdarabunk címe: Kajetán bácsi. A felvonások száma: egy. Felvonó: a függönyhuzogató (azaz intelligens fráter). Nyereg alatt puhította: az író. Színpa alkalmazta: egy alkalmazott. Az alap gondolatot még nem találták meg az elküldött bányászok. A színpa egy szoba a sok közül.

Bocsánatot kérek kedves halgatóimtól, hogy ennyi ideig igénybevettem figyelmüket. Röviden csak ezt akartam mondani, ja és még azt, hogy ha a darab nem tetszene, visszaadjuk a belépődíjakat. (Belépődíj tudniillik nem volt.)

Kívánom kedves halgatóimnak, hogy mulassanak jól.

Akár hiszi — akár nem

A cserkészek Mikulás-estjén hangzott el a következő megjegyzés:

Hogyha a csapatunk túróslépény lenne,
Parancsnok Úr volna a mazsola benne.

A „Szárnyas dandár“-t a Pius külön előadásban nézte meg. A film hatása alatt csak 150 fiú fiú akar pilóta lenni. Kívánjuk a legjobbakat!

A karácsonyi vakációra dec. 22-én utaztak el a vidékiek. Az állomáson folyt le ez a párbeszéd:

- Mitől olyan kormos a kezed?
- Elutaztak a konviktorok...
- Nem értem!
- Na és, megsimogattam a mozdonyt.

A betonpályán levő jégre a korcsolyázók ezúton hívják meg a piusi horgászokat.

- Texas csak a régi marad. Két cowboy kártyázik.
- Négy ász van a kezemben. Mi van a tiédben?
 - Revolver!
 - Nyertél!

Több nyolcasnak kalapot hozott a Jézuska.

Szerkesztik:

Schmidt Jenő és Harcos Ottó
Anyagi vezető: Fehér Péter

Főmunkatársak:
Nemes Tihamér VIII. Kiss Ottó M. VIII.
Vastagh Gyula VIII.
Csernyánszky Géza VII.
Zsámár György VI.

Felelős: szenttamási Horváth Mihály
Kézirat gyanánt

Csak egy évi előfizetést fogadunk el. A Piusban 1.20, postán 2 P
Megjelenik egy tanévben 8 alkalommal
Lapzárta február 29-én. Legközelebbi szám március 11-én.

Nyomatott a Rákóczi Nyomdában, Pécs, Rákóczi út 35. Telefonszám: 20-98.
Nyomdáért felel: Keller József.

DECEMBER HÍREINK KRÓNIKÁJA

December 1-én, 2-án és 3-án került előadásra intézetünk színpadán P. Longhaye S. J. ötfelvonásos tragédiája: a Flaviusok, Horváth Mihály tanár úr fordításában. A színészek remek gárdájából csak néhány nevet emelünk ki: Raksányi Árpád, Paschke Sándor, Kiss Ottó, Balázs István.

December 6-án ünnepeltük Kormányszó Urunk névnapját. Ekkor jelent meg az Arany-Ezüst is ünnepi kiadásban.

Nyolcadikán, szeplőtelen fogantatás ünnepén a felsős kongregáció számos új taggal növekedett.

A mentőtanfolyam mindhárom alkalommal telt házat eredményezett az érdeklődő diákkörökben.

Ft. P. Ádám meleg fogadattal vette át az ötödik osztály francia tanítását P. Bagaméritől.

A 10-én lezajlott jelvénytörzsi versenyen a Pius sikeresen szerepelt. A nap fénypontja Kiss Ottó ezüst érme volt.

A bélyegrovat eszentül elmarad, mert a tervezett bélyegkiállítás és csere rajtunk kívülálló körülmények miatt nem lehetséges.

A karácsonyi szeretet-csomagokcióban a Pius is résztvevett. Sok szegény karácsonyat tettük meg legjobbé.

Milyen filmeket láttunk?

Riadó Indiában. Lawrance kapitány naplói nyomán készült ez a film, színes felvételekkel, a tizenöt éves indiai herceg, Sabu, tökéletes szereplésével.

Szárnyas Dandár. Rajnay Gáborral. A filmet — ha mint film nem is sokat ért — aktualitása emlékeztetünkbe véste.

Kék csillag Gary Cooperral a főszerepben nagyjából azt az idegen légióban játszódk le. A mindent legyőző testvéri szeretet teszi meghatóan széppé ezt a különben megrázó és kissé groteszk filmet.

A Magyar Eszperanto Szövetség híreiből ragadjuk ki a következő érdekességeket.

A Brit Eszperanto Egyesület fejlődése. Az angolok eszperanto egyesülete mindig az eszperanto mozgalom élén haladt, mert nagyon sokan belátták, hogy az angol nyelv mellett is szükséges egy kiegészítő nyelv, ha a kis népekkel akarnak érintkezni. Jelentem erre a fejlődésre, hogy a British Esperanto Association még a háború megkezdése előtt saját házat szerzett Londonban, ahol irodahelyiségeken és könyvtárakon kívül összejöveteli helyiségek és klubszobák várják a tagokat. Az új helyiség címe: 140. Holland Park Avenue, London W. 11.

A magyar rádió eszperanto híradása. Folyó évi október hó 18-án Budapest I. hullámhosszán 1925-kor eszperanto adást vezetett be. Ezenkívül minden hétfőn és csütörtökön éjjel 23 órakor rendszer eszperanto nyelvű híradás van állandósítva. A Studiótól az előadások szövege megkérhető.

Férfi- és fiúruhák, kabátok, magyar ruhák

„BAROSS“

férfi ruhaház. Cégt. Orning István
Irgalmasok-utca 12.

Szent Antal Bazár

kegyszer- és könyvkereskedés
Pécs, Ferenciek-utca 35/2 sz.

Varga János Fűszer és csemege

Pécs, Agoston-tér 2. sz.
Telefon: 12-72.

LÉVAI Zseblámpa, villanyégők, szerelési anyagok nagy raktára

Ferenciek-utca 11. Telefon: 14-54.

Iskolai és sportcipők, futball és atlétikai felszerelések legolcsóbban

TAKARÉKOSSÁG

Quintu

cipő- és sport-szaküzletben

Király-utca Városház-épület

Névjegyeket, folyóiratokat, disszertációkat olcsó és izléses kivitelben készíti a

Rákóczi Nyomda

Rákóczi-út 35. szám. Telefon: 20-98.

PÉCS-BARANYAI KERESZTÉNY SZÖVETKEZET

T: Iroda 13-40 JÓKAI-TÉR 11. T: Főoszt. 13-20

I. fiók Szigeti o.-út 40. T: 13-02

II. fiók: Aiding J.-u. 3. T: 15-04

III. fiók: Kossuth L.-u. 24. T: 13-12

IV. fiók: Mecekalja. T: 13-16

Szövetkezve küzdünk a drágaság ellen!

Palai Géza

Spec. irógép-műszerész
Pécs, Széchenyi-tér 2. T: 27-63

Irógépjavítás, karbantartás, irógép-szalag, irógép kellekék. Mindenfajta irógépek eladása és vétele

Jó munka! Szolid árak!

Várnagy CIPŐSZALON

SPORT- ÉS CSERKÉSZFELSZERELÉS
PÉCS, DEÁK-UTCA 8. SZÁM.

Mint a bomba, terjed a hír, hogy a legjobb beszerzési hely:

Római fűszerüzlete
Külön üveg- és porcellánosztály

KÖNNYŰ FOTÓMŰHELY

Előrendően kivitelezett negyítések, amatőr kidolgozások, családí képek, igazolványok

JÓKAI-TÉR 5. Tel. 27-84

Éden

DROGÉRIA, OPTIKA,
FOTOSZAKÜZLET

Szemüveget, fotócsikket szolid áron kaphat. Fotókidolgozás.

Pécs, Király-u. Színház mellett

Angster József és Fia

ORGONA ÉS HARMONIUMGYÁR

PÉCS, JÓZSEF-UTCA 30. SZÁM

ö.z. **Drágila Antal**-né

ÜVEGES ÉS KÉPKERETEZŐ

PÉCSETT SZÉCHENYI-TÉR 8. TEL.: 28-51.

Nagy választék képkerekekben és szentképekben.

JHS
ARANY ÉLÜST
Herényi

A PÉCSI PIUSI DIÁKOK LAPJA

II. ÉVF. 6. SZÁM. 1940. MÁRCIUS 11.

TARTALOM

ÉBREDEZŐ TAVASZ (BALATON)

REGŐS JÓZSEF VIII. O. T. FELVÉTELE

KARCOK

Schmidt Jenő VIII. o. t.

EMLEKEZZÜNK RÉGIEKRŐL
Fehér Péter VIII. o. t.

NEHEZ VOLT A JEZSUITAK-
NAK 400 ÉVEN ÁT
HIVATÁSRENDI TÁRSADALOM
FELE

Bozoky-Szeszich Károly VIII. o. t.
1940. MÁRCIUS IDUSÁRA
Majoros Tibor VII. o. t.

CSER LÁSZLÓ S. J.
KÉT VERSE
Kino.

VIHARFELHŐK (Regény)
S. Lőnczy J.

VALAMIT ELMONDOK (Vers)
Harcos Ottó VIII. o. t.

GONDOLATOK
A FABÓDE KÖRÜL
Sziláry László, Párizs

A VÁLTOZO EUROPA
Cserynászky Géza VII. o. t.

VILLÁMHIREK
ÜZENETEK

ÁRA 20 FILL.

HANGYA

Ruházati Boltja

RUHÁZATI ÁRUKBAN
A SZOLID ÉS MEGBÍZHATÓ BEVÁSÁRLÁSI HELY.

PÉCS, KIRÁLY-UTCA 17.

Óra, ékszer nagy raktár

Bálint István

Színházzal szemben
Telefon: 14-67.

Légóltalmi felsze-
rélések, gázálcok,
vadász- és turista-
cikkek beszerezhetők

Hamerli József kft.

vasnagykereskedésében
Pécs, Király-u. 9., Rákóczi-út 52.

Iskolai formaruha anyagok,
intézeti kelengyék, ágy- és asztal-
készletek, paplan, szőnyeg, fűg-
göny, **szövet, selyem, vászon**
árúk meglepő nagy választékban,
olcsó szabott áron

Schön Tivadar és Tsa kft.

Pécs, Széchenyi-tér 8. sz.
Telefon: 14-22. — Takarékoság

Textil árukban vezető keresz-
tény szaküzlet!

A magyar ifjúság boltja a
SZENT IMRE
könyvesbolt

Pécs, Jókai-tér 6.

Tel.: 22-62.

Richter József

Sport, rádió, villamossági
és műszaki vállalat.

RÁDIÓLABORATÓRIUM

Pécs, Király- és Mór-u. sarok

Cserkész-, leventefelszerelések

Saját készítményű férfi,
fiú, gyermek átmeneti, víz-
mentes, teveszór, zsinóros
magyar ruhák, szőrmebé-
lések kabátok és bekeccsek
a legnagyobb választékban

Csonka-Magyarország legnagyobb
mérték szerinti férfiszabó üzeme

Páll Ödön

Takarékossági könyvecs-
kére 6—7¹/₂ havi hitel

ARANY-EZÜST

A Pécsi Pücsi Diákok lapja

SZERKESZTI ÉS KIADJA A VIII. OSZTÁLY

II. ÉVFOLYAM

6. SZÁM
1940. MÁRC. 11.

KARCOK

Két mai jelenség...

...a katona és a nyárspolgár.
Felesleges lenne sok szót fe-
csérelni róluk, hiszen kortársak.
Velünk élnek, élnek, mert az
élet folyik s mindenkinek, aki
él, élni kell. A katonát a termé-
szet törvénye keltette életre.
Mert élni csak ott lehet, ahol
életlehetőségek vannak, s ha ezek
régmúlt idők örökségeként meg-
vannak — meg is kell védeni
öket. A magyar katona előtt is
felrévelnek olykor nagy és ma-
gas horizontok. A magyar katona
hős. De nem tagadható, hogy a
magyar katona több, mint hős.

A nyárspolgárról, a mai tár-
sadalomra gondolva, lehetetlen
megfelejtkezni. Ma már fogalom.
Sokat lehetne beszélni róla, de
az ellentét jobban kiéleződik, ha
csak néhány szót dobunk meg-
állapításaink ritkaszemű szítájá-

ra, mert ő rendszerint úgyis so-
kat szokott beszélni. A nyár-
spolgár gyökérzete — korszemlé-
letek mérlegén állva — a közel-
és régmúltba nyúlik vissza. Már
az antik Rómában is voltak
nyárspolgárok, ha ez a szó új
is. De a mai értelemben csak a
mult század kiapadt, iszapos
romanticizmusához kell ellátó-
gatunk, hogy a nyárspolgár
pályafutásának első lépéseit meg-
figyelhessük. Arcéleit vázolva,
megállapíthatjuk: a katonával
annyiban megegyezik, hogy ő is
véd, de csak a magátét, s ezért
nyárspolgár. Az én korlátain
képtelen átemelkedni. Életnor-
mája a civilizáció. Jellemző a
világzemléletére az alaptalan-
ság, amelynek marcangolongsát
a jelen semmiségei hallgattatják
el. Ez hozza magával a szellemi
értékek, a művészet és irodalom
semmibevevését. Váz-szerűen
magbafoglalva: a nyárspolgár
egy ma már kiélt kor alkonyi
zászlóbontója az új idők haj-
nalán.

Igazság-lázadók

a modern szellem-kavargás
kúszáságában.
Modern?

Két eshetőség van. Ez a szó ostobaság, ha minden alap nélkül használjuk. Ha azt mondjuk valamire, modern, tehát jó. Ha azt mondjuk az emberre: modern s ezzel megtagadjuk azokat a szájakat, amelyek az örök embert Alkotójához fűzik. Mintha a modern embert — legmélyebb okaiiban — nem ugyanazok a vágyak tölténék el, mint a kétezer évvel ezelőtt élő. De jogosult a modern akkor, ha lépcsőfokot jelent: az emberiség szellemi fejlődésének mindig a legmagasabb fokát. Lehet az ember is modern, ha ha felfogása modern: a felfogása s nem a természete. Vannak tehát s kell is lenni modern magaslatoznak, mert változik az élet (külsőségeiben, de soha nem lelki rúgóiban) és ismereteink tágnak; szellem-világunk horizontjai között mindig kisebb lesz az ember, míg növekednek a szellem kincsei. Reális és ideális értelmezéssel tehát a modern a ma, a ma gondolkozása. Titok, amelyet meg kell kopogtatni. Tükör, amelybe be kell pillantani. Cél, amelyet el kell érni. Eszme, amelyért harcolni kell.

A modern így az egyetemesség látószögéből korszellemek felfelé irányozott hullámvonala, mindig a vonal legmagasabb pontján nyugvó kiegyensúlyozott plato, amelyet — ha korunk kövezetén állani s nem összeütközések lehangoztásában (ez néha nagy tehetőségek sorsa) akarunk támoyngni — magunkba kell olvasztanunk, hogy korszerű egyéniségek lehessünk. De kérdés, mi a modern? S hogy amit ma modernnek neveznek, valóban kiegyensúlyozott alapot ad-e életünkhöz,

ami az előbbi meghatározásból következne.

Még a mai általánosságban értelmezett modern liktetőt, indító lépéseit megtalálhatjuk. Az individuumokban, az eszme-titokban, akik elégségesnek érzik önmagukat, hogy rendszereket, hagyományokat, időktől szentesített szokásokat felbolygassanak s újat, mást, jobbat alkossanak. Hogy sokszor alkotnak „mást”, arról nem vitatkozhatunk. De hogy mindig újat és jobbat hoznak-e, ahhoz újat fér. Számítalan modern élet-megnyilatkozást, új irodalmi irányt visszavezethetünk az elfelejtett multba (kis jóindulattal az impresszionizmussal és expresszionizmussal is egy nevezőre lehetne hozni a szellemi élet két legátfogóbb irányával: a klasszicizmussal és romantizmussal). És annak megfejtése, hogy mennyivel jobb a nihilizmus, dadaizmus vagy pozitívizmus a barokknál és katolicizmusnál, — nem lehet nehéz feladat.

Magától érthető azonban, hogy ez a felfogás csak így magában egyoldalú megvilágítás lenne, mert kétségtelenül vannak minden modern szélsőségeknek hatalmas értékekkel rendelkező út-törői. S vannak olyan irányok is, amelyek az egyetemesség univerzalitásába kitörölhetetlen és értékes ösvényeket kavartak. H. G. Wells is modern, fantasztikus és monumentális elme. Az általa kreált új világrend is nagyszabású elgondolás. De téved Wells akkor, amidőn rendszerét az intelligenciára építi (mert ezt milliók nélkülözik) s főképp arra az intelligenciára,

mely képes befogadni az ő egészén speciális gazdasági, társadalmi és vallási nézeteit. Wilde Oscar is modern. Egykor Londonban ő volt „az élet királya”. Ő művészzel akarja átítani az egész életet: „amennyire csak lehet, élj művészesen!” S ez nagy bölcsesség, de Oscar Wilde más bölcseséget nem ismer: művészet: „ez az élet első parancsa, hogy mi a második, azt még eddig nem sikerült felfedeznünk”.

Fény és árnyék... Individuumok... És így tovább... Igazság-lázadók...

Lélek-közelségből:

Gondolat-törmelékek... Krisztus...

Sok ember élt már, aki mondotta: egyedül nekem van igazam. De igazságaikat csak a jelen fogadta be és futó kis évek söpörték el. Olyan még senki nem született, aki mondhatta volna: kövessetek, mert tökéletes vagyok s tökéletességem az Isten. Egyedül Krisztus, az Isten.

Napoleon egy rozsdás vasdarabot sem ért volna, ha élete alkotmány Szent Ilona egyedülvalóságában rá nem dőben az igazságra: ismerem az embereket és elmondhatom: Jézus Krisztus Isten volt.

Mert el lehet képzelni, hogy egy szellemi levegőtleniségbe fulladt, halálraírt kor agóniájában fellépjen egy olyan ember, aki mögött nem állnak hagyományok, elődök, mesterek s mégis mindenről tájékozott: olyan valaki, akinek mása, de mégiscsak hozzá közelálló epigonjai sincsenek a történelemben?

Egyház...

Az Egyház változatlan. Korok, emberek változnak és minden változik. De ha az igazság is változna, amely életünk honnan, hova, miért kérdéseire ad feleletet, ha ez az igazság egyetemi tanárok és tudósok évtizedenkint váltakozó tudományos teóriáitól függne, akkor az élet elvesznené értelmét, mert ez az élet tagadását jelentené. Azt, hogy létünk és létkérdéseink megoldása emberi agyaktól függ. S hogyan oldhatnánk meg életünk legmélyebb igazságait, mikor még az életet sem fejthetjük meg. Az élet igazsága Krisztus és kétezer év igazsága. Emberek és korok változhatnak, de ez az igazság változatlan és örök-érvényű.

Az Egyház szava: Isten szava: az emelkedett emberi természet igazsága.

Az Egyház igazsága: Isten igazsága: egyszerű — ha érthetetlen is — olyan, mint a kártatlan kis gyermekesereg Missa recitátája, olyan, mint a természet halk és határozott szava.

Az Egyház hatalma: Isten dala a lelkekben: bennünk van, senki másban: önmagunkban. S míg bennem él ez a hit, élni fog az Egyház.

A magyarság.

Mi hiszünk a néphez és irtó-zunk a forradalomtól.

Mi — a gondolkodó és hazánkért aggódó új ifjúság — kártöltünk a néppel, szeretjük az elfelejtett, felrészítő népi energiákat, mert nem szeretjük s megborzongunk a más társadalmi osztályok nagyképp értéktelen-

sége előtt. Szeretjük az egyszerű magyart, ha tudatlan is és faragatlan, de nem arrogáns, felfújt és nem izzad a címek körtünetiben. Szeretjük, mert ha így közelünk hozzá, alázatos és hálás, hallgat a szóra és nem szob és törtöt. Megérti az igazságot, mert alázatos; építő, mert önzetlen és nem sóvárog pénz és kiüntetések után. Dolgozik és becsületes munkájáért megbecsülést vár, s nem sugárzik arcán a kvarceréteg mögött az a biztos tudat, amelyet a karrier-beérkezétség protekció-hite sugall.

A népet szeretni kell, megérteni, felelőlni, ismerni, mert ő a jövő.

És borzadunk a forradalomtól, mert a természetjog alapján állunk. A természetjog: mentsvár, egyensúlyozottság, megoldás, mert áfólat minden betegesen korszerű, milliokat elsópró kilengésre. A forradalom: az elégedetlenség lavina-görgetege — mely jelenti azt, hogy fenn vagy lenni valahol' kiélt és gyökértelen a megértéshez szükséges szeretel — azután robbanások, kivirágzott sikerek lázálma, s zárórakor: fagyos hajnalhasadás és az eredménytelenség néma, bűnbánó felüvöltése a lelkekben. A természetjog: lépcsőzetes, lépésről-lépésre kialakuló, természetes fejlődés. A forradalom: korlátok, falak döngetése, villám-változá-

sok s ami ezek velejárója: alaptalanság.

A forradalom: a pátosz és lázítás hangskáláján uszít a társadalmi egyenlőtlenségek letörésére, a kapitalisták, az arisztokraták ellen. A természetjog: arra az álláspontra helyezkedik: egyenlőtlenségek a természet világában is vannak s ezekkel nagyobb kötelezettségek járnak, több munka és több hála; de a megoldás útja a visszaélésekkel szemben semmiesetre sem lehet az egyetemes lét megtámadása. (Hol lenne ma Amerika a milliomosok nélkül? Akik számos esetben maguk dolgoztak munkásaik szociális kérdésein s a munkások értékelése és megbecsülése több nagyvállalatnál vezetett oda, hogy a gyár alapítványából részvényeket vehettek s így társultak és egyenrangra emelkedtek vezetőikkel. Természetesen ennek magyar vonatkozásban semmi jelentősége nincs.)

A bázis, amelyen állni akarunk: a nép, a munka tisztelete és a mélységeiben megokolt természetjogi haladás szelleme, amely távol áll minden forradalomtól. Ez a mi: — a hazánkkal érző ifjúság — útja.

Schmidt Jenő VIII. o. t.

Mauriac gondolataiból:

„Van olyan dicsőség is, amely homályban nő nagyra és a mélységben vájja agútjait, mint a vakond, hogy csak hosszú földalatti úttörés után jusson napvilágra.“

(A Frontenac Misztérium.)

FEHÉR PÉTER, VIII.:

EMLÉKEZZÜNK RÉGIEKRŐL

Végigjáróm a Pius folyosóit és fürkésző szemem keresi a mulat, érdeklődik az elődök után: hol vannak ők? Mit hagytak emlékül nekünk?

Bekanyarodom a Prefektúra előtt és felpillantok a tablók sorozatára. Itt vagytok, öregdiákok, arcotok képe itt függ a falon és az Alma Mater megőrzi emléketek, amíg csak e folyosók fennállanak.

Fényképek az egyetlen emlék? Benyitok az osztályterembe. Csataterkekhez értem, itt rohamoztatok meg küzdelmes ütközetekben a Matézist, Tacitust és Keppler törvényeit.

És az ütközetek eredménye? Fellapozom az évkönyveket.

Felmézek az egyik mosolygó matusur arcára és ő rámereszti két okos szemét. — „Ithagymt verseimet, a lelkem énjét“ — szólít meg. Erre bátorságot kapnak társai és most már egymásután hivatkoznak tanulmányaikra és novelláikra.

Szózatukat megértettem és siettem az irattárba. S tényleg megtaláltam, amit kerestem. Fellapoztam a piusi sajtóirodalmat, amely már három kötetet tesz ki egybefűzve.

Sajnos, csak az egész intézet kiadványait találtam meg, a sokszorosított osztálylapok példányai nem álltak ki az idő vastagát.

Beszéljenek hát a megsárgult emlékek!

Még koronákban számolunk.

1920. júliusában jelent meg az első piusi „félhivatalos“ Mecesek Alján. Papírja nem éppen merített karton, annak majd, hogy nem ellentéte. Hiába, a háború utáni időktől nem kívánhatunk többet! A tartalma annál értékebb. Reisz Elemér és Lukács Andor „VI. o. t.“ két cikke a Pius felajánlasi ünnepségéről, illetve az egyik előadott színdarabról. Szabó Pál nevét is olvashatjuk „egy ragyogó vakáció“-t feldolgozó írása alatt.

A következő, tehát második Mecesek Alján 1921. februárjában jelent meg. Két kirándulásról szerzünk tudomást, az egyiket Bors László, a másikat Német Béla P. i. IV. o. t. írta. Szabó Pál ismét egy naplótöredékkal szerepel.

Ugyanezen év júliusából maradt ránk a harmadik szám. Bors László beszámoló a pünkösdi zenekari hangversenyéről, amelyről a helyi sajtó is nagy elismeréssel adózik.

Pedig nehéz idők voltak ezek! Szerb megszállás, demarkációs vonallal. Az egyik apróhirdetésben felszólítottuk a demarkon túliakat, hogy ha máskor nem. hát a valószínűleg szeptember 5-én induló demarkonattal jöjjenek. Ezekben a nehéz időkben is feleslenül a Pius vidám dala: „Sárga-fehér szalag van a sapkamon. Kinyíltott a piros róza az ágon. Gyere pajtás, tűzzük hát fel...“

Történelmi idők voltak! Az egész város örömmelnepe: be-

vonult a darutollas honvédség. Ennek az örömmek ad kifejezést Mihálovich László és Gyomlai József. A februári számban azonban már belecsendül egy disszonáns akkord, osztálytársakat búcsúztatnak, akik eltávoztak.

23-ban és 24-ben is megjelent a Mecsek Alján. A tartalmuk közül kiválik Sztáray Antal gr. (akkor már a Sorbonne hallgatója) a külföldi diákéletéről írt ismertetője.

Zala József VIII. o. t. megemlíti az előadott Pucico c. drámát.

A júliusi szám P. Thalhammer közönlí fel ódái emelkedettségű vezércikkben, aranymiséje alkalmával. Ugyanezen évben adták elő a „Ludas Matyit“.

1925-ben már 5.000 K-ba került a Mecsek Alján egy példánya. Gyűjtenek a Manréza létesítésére is: adományok „kis téglától“ egész a „kápolnáért“ 100.000 K-tól egy milliárdig.

A következő évben P. Somogyi rektor beszédét közli a lap az alapító megyéspüspök 20 éves jubileuma alkalmával.

A következő évfolyamokban egyre erősebben érezhető a missziós eszme terjedése és felkarolása, mind több és több a kínai és indiai vonatkozású téma. Than Nándor mohácsi zarándok-útjáról ír. Zsikó Gyula a diákéletéről ír „Dal“-t.

Ugyancsak ebben az évben jelenik meg a Szülők Lapja, amely azonban csak két évfolyamot ért meg.

1928-ban épül a templom! Zsikó Gyula tollából mind sűrűbben Linusz P. Polonyi vezetése alatt jelennek meg versek. Járányi

megtett felvidéki útját örökíti meg.

1929-ben jelenik meg először a Mecsek Alján testvérnapja, a Pius-Ujság. Ez veszi át a nyári vakációról a beszámolást, Kínai cikkek, Göre Gáborok, római útleírások váltakoznak. Feltűnő az auktorok szerénysége, legtöbbször a név alatt jelennek meg a cikkek. Közkezdelt a Pius csacsijának, a „Madár“-nak a neve.

Értesülünk P. Kerling szín-darabjairól és „M.“ Vadkerti tanulmányútjáról.

All a templom, folyik a munka az iskolában; nagy a véstség a konviktusban; mi hír Londonban? — erről szólnak a cikkek, megkomorítva egy-két gyászkeretes megemlékezéstől.

A következőkről szükségtelen megemlékezni, hiszen jól emlékszünk már a 32-es évek munkájára. Megilletődve csuktam be a számunkra oly értékes kötetek feketetáblás fedelét és végigjártam ismét a folyosót.

Sokkal más, tiszteletteljesebb és büszke pillantást vetettem rátk, öregdiákok, mert már nemcsak azt láttam, hogy itt jártatok ti is, hogyan végeztetek, hanem hogy mit végeztetek és tettetek a tollforgatás terén: szép munka volt.

És megálltam a tavalyi tablón és felnéztem a falnak azon részére, ahonnan — Isten segítségével — már mi fogunk lenézni a piszeorrú kis elsőre és a nagyhajú ötödikesre. Kérdezni fogjátok-e ti is tőlünk, az Arany-Ezüst ifjúságától: mit végeztetek?

NEHÉZ VOLT JEZSUITÁRUNK 400 ÉVEN ÁT

Mert nagy dologra tették életüket: OMNIA AD MAIOREM DEI GLORIAM. Mindent: minden percet és minden erőt az Isten dicsőségének megnagyobbitására.

Az ÉLETET meghódítani.

Az egész világon és — mint négyszáz év tapasztalata mutatja — elsősorban az ifjúság szíveiben. Ez a jezsuita rend négyszázéves fennállásának egyik legjelentősebb megnyilatkozása a cselekvő életben, mert a jezsuiták még ma is a hithirdetés mellett életük legnagyobb részét az ifjúságnak szentelik. És az ifjúság az élet, a holnap. És ha az ifjúság útját az Isten keze vezeti, akkor a jövő a földön az Istené, akkor ki fog alakulni: a respublica christiana, Isten országa a földön. Ezt a célt szolgálták a katolikus restauráció korában, a XVII. és XVIII. században a jezsuita iskolák szűke, a jezsuita iskolákból származó magasztos magyar eszmények, a jezsuita diákok Regnum Marianum elvei és az erkölcsi célzattal megírt és diákokkal előadott iskoladrámák sokasága. És a kereszténység és magyarság aranybetűi állnak ma is a magyar jezsuita rend büszkeségei, a kalocsai Stefáneum és pécsi Pius gimnázium lobogóin.

ÉLETET a fölfordulásba.

A jezsuiták mindig korszerűek voltak. Mindig megéreztek a korok mélyében lappangó titkos erőket, amelyek az örvény karjaival ragadták magukkal a megingott lelkeket, mert életfeladatuknak mindenkor, hogy Életet hozzanak a fölfordulás helyébe. Loyolai Ignácot — aki ma ünnepelünk — az ebredező katolicizmus szőlőtáncára munkára, áldozatokra, életszentségre, mert a szentek ereje, közbenjárása, földi hagyatéka diadalm. Korszerű volt Loyolai Ignác, amikor elvonultságában megírta Lelkigyakorlatait. Szébb és nagyobb emléket nem hagyhatott volna maga után, hiszen már „több lelket tértített meg ezzel a könyvvel, min ahány betűje van“. És a jezsuiták korszerűek ma is. Nagy apostolaiak vasmarokkal bánnak el a mai ember-göz nagyhangú és kongó szavaival, amelyekkel az önisztítő ember-évezredek akar felrúgni: „egyszerű és kétségtelen tényeket meg nem történtté tenni“. Lehet-e ma korszerűbb és aktuálisabb könyvet találni, mint amilyen a nagy magyar jezsuita páter, Bangha Béla S. J. ajánlékozta meg a ma eszméramlatokban kavargó magyarságát.

Hivatásrendi társadalom felé!

Írta: BOZÓKY SZESZICH KÁROLY, VII.

Szociális kérdéssel foglalkozni sokáig csak divat volt, napjainkban azonban rájöttek az emberek, hogy ezzel a kérdéssel nem megszokásból, hanem nagyon is komoly okból kell foglalkozni. Ha még sokáig fogja uralni a mostani rendszer a világot, vagy egy teljes erkölcsi és kulturális süllyedésnek kell bekövetkeznie, vagy a proletártömegek véres, mindent elsorolót forradalmának. Nem gondolom, hogy akadna ember, aki bármelyiket is kívánná. Szükség van tehát a megoldásra. Ez a megoldás azonban nem lehet ideiglenes, hanem olyan kell, hogy legyen, amely egyszer s mindenkorra véget vet a mai kilengéseknek. Ne értsük félre a dolgot. Olyan rendszer, amely abszolút tökéletes volna, amelynek nincsenek árnyoldalai, nem létezik. Ez már emberi tökéletlenségünkől folyik. Azt a rendszert kell tehát keresni, amelyik a legmegfelelőbb, amelyik meg tudja oldani a kérdést és nem zárja ki a későbbi kor kívánta fejlődést sem. Ez az új rendszer a hivatásrendiség.

A különböző társadalmi osztályok eddig szembenállottak egymással, annak ellenére, hogy érdekeik köztük. Ha a gyár megbukik, azt a munkások is megsínylik, viszont a munkások szegénységét megérik a gyárak is és a munka beszüntetésével a munkaadó is károsul. Ezt az igazságot azonban nem ismerték, nem ismerhették fel, mert az osztálygyűlölet elvakította őket. At kell tehát hidalni az osztályokat egymástól elválasztó falakat és sokkal természetesebb csoportokba, a hi-

vatásrendekbe kell tömöríteni a társadalmat. Rendekbe, ahol egymásmellé kerülnek mindazok, akiknek közös a foglalkozásuk, közös az érdekük, de akik eddig egymással szembenállottak. Egy az érdeke a munkásnak és a gyárosnak, a bérresnek és a földbirtokosnak stb. Ne legyenek tehát ellenfelek, hanem küzdenek együtt. A hivatásrendekben kölesönös megértéssel összhangba tudják majd hozni azt a pár ellentétes érdeket, ami még van.

Ezzel azonban a kérdés még nincs megoldva. A gazdasági élet irányítása, a gazdasági törvényhozás eddig teljesen a parlament kezében volt. Az a parlament döntött gazdasági kérdésekről, amelyeken hivatása a politikai élet irányítása és nem a gazdaságié. A parlament tagjai eleve nem érthettek gazdasági kérdésekhez, hiszen főfoglalkozásuk másirányú volt, többnyire vállalatok igazgatóságában ültek (emiatt saját vállalatuk érdeke és nem az egész nemzeté lebegett előttük), következnek, hogy az általuk hozott gazdasági törvények nem mindig szolgálták a közjót. Szükség van tehát egy olyan szervezetre, amelynek feladata egyedül dönteni a gazdasági törvényekről s melynek tagjai a gazdasági élet különböző ágaiból kerülnek ki. E szervezet tagjai tudják majd, mik az ország gazdasági érdekei és azt pártatlanul fogják képviselni. Az általuk hozott gazdasági törvények éppen úgy kötelezők lesznek, mint azok, amelyeket eddig a parlament hozott. Vigyázni kell azonban, nehogy új hibába essünk. A politi-

kai kérdések ezután is csak a parlament elé tartoznak, ahol a pártok képviselői határoznak. Amennyire nem tudott határozni a politikai parlament gazdasági kérdésekben, éppen annyira helytelen lenne a rendi parlament által folytatott politika. Rendi társadalom kell tehát, de nem rendi állam.

A rendiséget már több külföldi államban kezdik megvalósítani és maga XI. Pius pápa is ajánlja Quadragesimo Anno kezdetű enciklikájában. Mégsem mondhatjuk idegennek azt a megmozdulást, mely nálunk is megindult, hiszen a magyar Szent Korona-tan a maga politikai és gazdasági szuverenitásával teljesen magyarra, eredetivé teszi azt.

Nálunk eddig csak egy mozgalom dolgozott ezek szerint az elvek szerint, a Magyar Dolgozók Országos Hivatásszervezete. Még egy éves multra sem tekint vissza, de máris százazres tömegek állnak mögötte és e szám napról-napra nő. A Hivatásszervezet, amint láttuk az élet átalakulását kívánja az örök Magyar

Cél, a Szent Istváni Birodalom érdekében. A munka, amely rávár, nehéz, a megnemértők száma nagy. Miért oly nagy a mozgalom ellenzőinek száma, nem tudjuk. Nem látnak más okot, mint azt, hogy félnek az általuk képviselt rossz rendszer, melynek munkásai voltak és amely kényelmes megélhetésüket biztosította, össze fog omlani. Ez pedig nem ok. At kell alakítani az erkölcsöket, erkölcsi forradalom kell. Kitaró munkával alakítsuk át önmagunkat és utána az egész társadalmat, mert ha ezt elmulasztjuk, nemzeti létünket veszélyeztetjük.

Tankönyvet,
mindennemű **iskolászert**
legelőnyösebben a
Szent István Társulat
pécsi fiókjában vásárolhat
Pécs, Széchenyi-tér 17.
Telefon: 11-79 Hítel Otthon!

Chesterton gondolataiból:

„Az újszerű frivolság nem tud kielégíteni, mert hiányzik belőle a benső öröm erőteljes érzéke.“

„A kritikusok sokkal bolondabbak, mint a költők.“

„A költőnek csak az kell, hogy szárnyalhasson és terjeszkedhessék, egy világ kell neki, amelyben kinyújtózkodjon... A logikus ellenben az eget akarja a fejébe verni.“

„Mindig könnyű a kornak feje után indulnunk s nehéz saját fejünkre vigyáznunk.“

(Hagyományok és hazugságok.)

1940. MÁRCIUS IDUSÁRA

A magyar történelmet lapozgatva, egy dicsőséges évszámhoz, 1848. március 15-hez érek. Ezen a napon tette meg a magyar ifjúság a sajtócenzúra megkerülésével az első komoly lépést a nemzeti függetlenség felé. A magyar szabadság ezen dicsőséges napjairól mindig büszkén emlékeztünk meg.

Ma újra március 15-ét ünnepeljük. Azonban ennek az ünneplésnek el kell térnie az eddigiektől. Ma a cselekvő szellemnek kell előlépnie. Az ifjúság lelkének meg kell mozdulnia és igyekeznie kell az eddigi, csak szavakban megnyilvánult érzelmeit cselekvésbe önteni. A „Nem, nem, soha” hangoztatását és hasonló, begyakorolt szövegeket tettekre kell váltania.

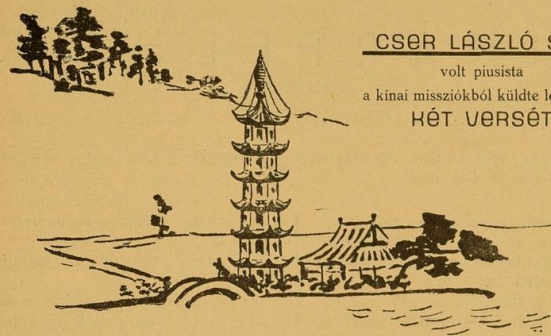
Az ifjúság nem alkothat külön részt a nemzet testében sohasem. Részt kell vállalnia mindenből, ami a nemzet életében előfordulhat.

Dolgoznia kell az ifjúságnak a nemzet egységesítése érdekében, hogy ne legyen különbség magyar és magyar között. Ma szociális korban élünk, és az ifjúságnak a hazafias érzések ápolása mellett a megdöntött szociális felfogást kell magában kialakítania. A magyar ifjúságnak már az iskola padjaiban is egymás megértésére kell törekednie, hogy ezáltal előkészítse hazája feltámadását. Építsünk magyar nemzeti kultúrát, magyar művészetet és nagy magyar hazát, ahol minden dolgozó magyar megtalálja munkájának a gyümölcsét, ahol nem mondja senki: „Ott a hazám, ahol megélhetek”. Nem vagyunk szegények, a dús magyar Kánaán mindent megterem, de azt mindenkinek az érdeme szerint kell elosztani. Mindenkinek dolgoznia kell, a munkából származik a jólét, és minél többet dolgozunk, a javakat minél nagyobb mennyiségben állítjuk elő, annál kevesebb lesz a szenvedő magyar. Meg kell teremteni tehát a jólétet és ezzel a nemzeti egységet.

A közös munka szelleme hasson át valamennyiünket, mert hisz magyarok vagyunk és kevesen vagyunk. Ne legyen rajtunk az örökös turáni átok, legyünk egyek a közös célért. Egy érzés és egy akarat hasson át valamennyiünket a nemzet felemelésének tudatában és munkájában. De itt még nem állhatunk meg, mert még nem vagyunk együtt mindnyájan. Nekünk nemcsak megtartani, de országot gyarapítani kell. Ma még sokan néznek felénk reménykedő szemekkel, nyujtják karjukat, hívnak bennünket. Es nekünk nem szabad tétovázní. Mi nem nézhetjük azt, hogy a felénk nyujtott karok esüggedten lehajoljanak. Nekünk könnyet kell letörölni, a jajszót fel kell, hogy váltsa az öröm ujjongása.

Nekünk ezt vállalni kell és részt kell követelnünk a nemzet felépítésében. Mi új márciusi ifjúság leszünk, bennünk feltámad a régi tűz, de nem szalmaláng, és munkánk befejeztével összes testvéreink ajkán diadalmasan zendülhet fel a nemzeti imánk!

Majoros Tibor VII. oszt.

CSER LÁSZLÓ S. J.

volt piusista
a kínai missziókból küldte legújabb
HÉT VERSÉT

A kanári-énekért

A fájdalma napjain
óvatos lábunk áthalad;
mert eltítkolunk sok panaszt,
hálából ad a Lét tavaszt:

még tartunk kedves kis kalitkát,
nem tudjuk, miért,
de elfelejtünk minden multat
a kanári-énekért.

Tél. Tiltott város

A Tiltott város néma most.
Kapui zártak s hallgatag
nézők lépkednek dombjain.
Befagyva mind a nagytavak.

A némaság mint vád beszél:
A császár is mind sirba száll!
Nem járhatott itt idegen,
és mégis eljött a Halál.

V I H A R F E L H Ő K

— REGÉNY —

IRTA: S. LŐRINCZY J.

(Az előző részben ott hagytuk abba, hogy Bodó Tivi hangja felhívja egy hozzáértő figyelmét.)

Az édesanya szeme felcsillant, mintha arcának sápadt hóterítőjén egy boldog napsugár villámolt volna át.

— A fiam.

— Nem ismerhetném meg? Mi a foglalkozása?

— A napsugár elborult.

— Érettségizet. Azután egy vállalatnál dolgozott, amely megszűnt. Nem taníthattuk, pedig mindig jól tanult. Most... itthon van. De behívhatom.

Tivi bejött és bemutatkozott.

— Már ismerem magát. Édesanyja mondta, hogy állás nélkül van. Ha elfogad tőlem egy tanácsot, ajánlom, fejlessze ki a hangját s lépjen művész-pályára.

Tivi lehajította fejét s halkán jegyezte meg.

—Nekem kenyér kellene, nem művészet.

— Ha van elhivatottsága, boldogulhat.

Ezután magára tért át.

— De indulnom is kell. Még a sötétség beállta előtt szeretnék kiérni a temetőbe. Gyakran meg szoktam látogatni megboldogult férjemet.

Elmerengett.

— Új sír. Egyszerű márványkereszt. Fehér rózsák. Mindig megöntözöm őket. Kis... zöldes-barna kut. De jól ismerlek. Sok

életadó vizet adtál már a halál oltárára.

Tivi felé fordult s menni készült.

— Megígérem, amennyire csak rajtam múlik, nem fogok elfelejtkezni magáról.

Tiviben a temetőről mondott szavak egy gondolatot lobbantottak fel.

— Kösönöm szépen. De ha megengedi, ma éppen ráérek. Szívesen segíthetnék öntözni a temetőben.

A budai Dunaparton már-már hullottak a falevelek. A sárgás ablaküvegeken az ős illata szűrődött át, s hívott, integetett a haldokló természet.

— Erre nem is gondoltam. Akkor a lovagom lesz. Kösönöm, nagyon kösönöm. Nekem úgyszólam nehezemre esik. Betegeskedem is gyakran, s az út is hosszú.

S Tivi ezen az estén elkísérte Halassy Irmát a temetőbe.

Mikor hazaérkezett, úgy érezte, hogy jövőjében az éjszakák rivaldafényei még sok szerepet fognak játszani.

*

Évek zuhogtak tova, mint a víz hullás.

Bodó Tivi éjszakaiában pedig játszottak a neonfények.

*

Egyénien öltözött, középmagas férfi volt.

Az altiszt meghajolt előtte.

— Az igazgató úrhoz jöttem.

— Sajnos, éppen nem ér rá. Tárgyal a rendezővel.

— Kérem, részéről halálisan fontos, hogy beszélhessek vele, akárhogy is, jelentsen be, csak néhány percről van szó.

Tizenegy óra volt délelőtt.

A rendező a Napsugár erkély-jelenetét vezette. Még alig verődött össze a társaság. Az utolsó próba volt. Az előadás este félkilenckor kezdődik. Jólismert és beérkezett darab, nehézséget a negyedik felvonás technikája, a diszletek okoznak. Bár a szín megegyezett az elsővel: szalon, csaknem olyan összevisszaságban, mint először és egy zongorával, amelynek odavarázsolása a szállító kulissza-fiúk dolga, akik természetesen nemigen örültek. Az igazgató a rendező mellett állt. Játszott ugyan, csak a második felvonásban — mely éppen pergett — nem volt szerepe. A rendező, kezében a szöveggel, élénken figyelte a színészeket. Általában elégedett volt az összeállítással, de mintha csak bolha csípte volna, valahányszor egy szökehajó, fiatal fiúra pillantott, mindig kijött a sodrából. Pedig a szökehajó sikeresen végezte az Akadémiát a rádió- és filmszaktanfolyammal együtt, s már két éve rendszeresen játszott. Rendezői hajlamai is voltak, csak még nagyon fiatal volt.

— Nézze, mért kell magának éppen zsebre vágni a kezét, amikor a bonviván kilép.

— Kiáltozni nem kell. Feles-

leges a préselt hang, ez nem feltétlen hódolatébresztő.

Ekkor lépett be éppen a színházi szolgálta.

— Az igazgató urat szeretné néhány pillanatra igénybevenni komoly ügyben egy úr.

Az igazgató letette kezéből a kéziratot és a ceruzát, mellyel éppen írt.

— Azonnal jövök — mondotta a rendezőhöz.

Az ismeretlen úr bemutatkozott.

Író volt és nem sokat tétovázott.

— Kérem, igazgató úr, ez az Ön részére egy jóvátehetetlenül halaszthatatlan alkalom. Kérem, igazgató úr, csak egészen röviden akarok szólni. Arról van szó kérem, hogy én a nyáron írtam egy darabot és ezt szeretném Önökkel előadni. Kérem, igazgató úr, Önök még az évad első lépéseinél tartanak, s bár nem akarom átlépni a férfiúi szerénység korlátait, de az elfogulatlanság kedvéért nem hallgathatom el, hogy a darabom átfogó irodalmi értékű, s talán nem is mondok sokat, ha hozzáteszem, hogy korszakalkotó is egyben. Kérem, igazgató úr, ez a színdarab az én írói munkásságom első és úttörő kibontakozása és kérem én tudom azt, hogy egy kezdő színpadai írónak mennyi mindenen kell átesni, míg beérkezik, s ezért kérem én ezzel a darabbal egy hihetetlennek látszó áldozatra szántam magam: kérem, igazgató úr, én nem kérek semmi honoráriumot, csak adják elő a darabot, sőt, kérem igazgató úr, én biztosítom is Önöket, hogy az összes jegyek elkelnek, ha másképp nem, a párholyok érdekében magam, a szer-

zók fogok ellátogatni a magasabb közönséghez.

— És mikorra gondolná Ön ezt a darabot? Mert bármennyire is méltányolom, nekünk már programmba van fektetve vidéki tartózkodásunkra minden előadás, s legjobb esetben is csak utóljára adhatjuk elő, úgy, hogy meghosszabbítjuk az ittmaradásunkat.

— Kérem, igazgató úr, bár legjobban szeretném, ha előbb lehetne, teszem fel, például Kornél-napkor, 11-én, természetesen távolról sem azért, mert történetesen ez a nevem; de ha más-kép sajnos nem lehet, meg kell elégednem a Vencel-nappal is.

— És mekkora bevételt biztosít Ön?

— Kérem, igazgató úr, a legjobbakat ígérem. Azt hiszem, megjelenésem eléggé bizalmat-keltő. Több évig ügynök is voltam egy cecetgyár megbízásából. A gyár ugyan lehúzta a rollót és csődöt mondott, de kérem én 900 pengőt, mint egy fillért ígérhetek.

— Akkor helyben vagyunk. Talán alá is írhatja mindjárt a megegyezést.

A toll halkán sercegett, a tinta napóleoni nyomokat hagyott.

— A darabot egy új színészem, Bodó úr fogja rendezni. Hivatásos rendezőm nemigen fog ráérni. Ha akarja, mindjárt meg is ismerheti őt.

(Folytatjuk.)

HARCOS OTTÓ

Testvér, valamit, csak valamit mondok,
Azt mondom: élni, élni gyönyörű,

Ha ifjú ajkokról esendül fel a dal
És az örömtől sir száz hegedű.

Testvér, élni csak az tud, aki nevet,

Kinek szemében szent szikra lobog,

Ki tud dalolni, akkor is, ha szenved:

Azé az élet, aki mosolyog.

És milyen sokan, milyen sokan vannak,

Akik a világ égszínén pázsitján

Részegen isszák az élet-vinkőt

És futnak bűnös délibáb után.

Jaj, milyen sokan pisztollyal játszanak

És azt mondják: boldogtalan vagyok.

Pedig, ha bánt az élet, kacagni kell:

Azé az élet, aki mosolyog.

Szeretnék valamit úgy elmondani,

Hogy szép, aki az élettől vidám,

S nótákba lombozó tavaszi fa

Csodás egy lélek az élet hajnalán.

Szép, kinek nevető, tüzes két szemén

Valamiként az Isten-fény ragyog,

Mert az tud élni dallal, győzelemmel,

Ki mindig, mindig, mindig mosolyog.

VIII. O. T.

GONDOLATOR

A FABÓDÉ KÖRÜL

PÁRIZS, 1940. március 1.

Az ARANY-EZÜST számára írja: SZILLÉRY LÁSZLÓ, volt püisztá.

A fabódé még áll, de az idő már alaposan megviselte. Mert a kegyelet örzi és féltő gond örködik felette. A Séminaire des Carmes falához támaszkodom. Szemem a Katolikus Egyetem nagyvonalúan szép és modern épületéről a kis rozoga fabódéra téved... Ebben végezte a ma már nyolcvan egy-néhányéves Branly első kísérleteit a rádióval kapcsolatban.

Csak kis fabódé... És mégis milyen élő bizonyosság. Tanúbizonyossága annak, hogy valóban nagyjelentőségű alkotások, találmányok sokszor milyen sivár keretek közt váltak valósággá. És hogy nagy alkotók gyakran milyen szerény keretek közt szolgálták az emberiséget, nemcsak a tudományt, hanem a kényelmet is.

A fabódé mellett ma már egy szép, modern épület áll: a Katolikus Egyetem laboratóriuma, ahol később Branly is tanár lett.

Katolikus Egyetem... Ahol nemcsak filozófálnak, teológiát adnak elő, hanem helyet foglalnak benne a jog és irodalom éppúgy, mint a természettudományok. De a Katolikus Egyetem nemcsak szellemében katolikus, hanem a

diadalmasan előtörő francia katolikus társadalom is tartja fenn. És hozzátehetjük, hogy nem áll egyedül, még vagy öt Katolikus Egyetem szolgálja Franciaországban a kultúrát.

Azután — feltehető a kérdés — mi a viszony Branly és Marconi közt? Mennyi érdeme van Branlynak a rádió feltalálásában?

Hogy messze ne kalandozzunk el, csak azt áruljuk el: Marconi első leadását Branly dicsőítésével kezdte. Miután mindenkéltől Gloria in excelsis Deo-t küldött szét az űrbe. És hozzátehetjük, hogy míg Branly a Katolikus Egyetem tanára volt, addig Marconit nemcsak a Vatikánhoz, hanem magához az Egyház élő fejéhez is bensőséges szálak fűzték.

Branly ma már nyolcvan éves elmult, nem is tudom — sikerül-e egyszer még meglátnunk. Már nem dolgozik. Tavaly — mint mondják — megegyeszer eljött a laboratóriumába. Talán már csak azért, hogy szemével végigsimítsa, tekintetével megegyeszer átöljen mindent, ami életét betöltötte. S talán nem utolsó sorban a fabódét is.

Jó fényképeket készít FODOR ISTVÁN fényképész-mester

PÉCS, gróf Benyovszky Móric-utca 3. szám.

A változó Európa

A mai viharos időkben azt hiszem mindenkit érdekel az, hogy az elmúlt 40 év alatt Európa térképe hogy változott és hogy alakult ki a mai formájába.

1905-ben Norvégia elszakadt Svédországtól. 1908-ban Bulgária függetlenítette magát Törökországtól. Ugyanebben az évben a Monarchia birtokába vette Bosznia-Hercegovinát.

A világháború után Európa térképén új államok egész sorát láthatjuk.

Oroszországból a finnek, esztek, lettek, litvánok, lengyelek kiváltak és önálló államot alkottak, továbbá elvesztette Bukovinát is.

Németország elvesztette Elzász-Lotharingiát, Posent, Felső-Sziléziát, Nyugat-Porosországot Danziggal és valamennyi gyarmatát. Magyarország elvesztette a Felvidéket, Erdélyt, Burgenlandot és Horvátországot is.

Az osztrák birodalomból kiváltak a csehek, akik Felső-Magyarországot is a békeszerződésben megkapták, francia segítséggel megalapították Csehszlovákiát. Elvesztette Ausztria Dél-Tirolt, Krajnát, Isztriát és Galiciát.

A békeszerződések óta Európa térképe ismét változott, Németország 1938-ban Ausztriát, majd a Szudéta vidéket olvasztotta magába. Magyarország is visszazerezte a Felvidék egy részét.

1939-tavasán Csehszlovákia részeire bomlott. Kárpátalját Magyarország, a történelmi Csehországot pedig Németország foglalta el. Szlovákia német protektorátus lett.

Most dörögnek az ágyúk, zúgnak a repülőgépek, robbannak a bombák. Európa térképe ismét változik. Lengyelország hősie ellenállás után meghalt és testén Német- és Oroszország osztozkodott.

Nem tudjuk mit hoz a jövő, de reméljük, hogy nemsokára Erdély és Bánság is újra magyar lesz!

Csernyánszky Géza, VII. o. t.

CORDAY SAROLTA:

„Hazám! Ezer szerencsétlenség tépi és szaggatja szívemet, mert szeretlek. Hálát adok, hogy az életemet adhatom érte. Szétporladok, mint Párizs, de halálom hirdesse, hogy mártír vagyok az igazság, a törvénytisztelet és az emberiség szolgálatában.“

Lapzárta április 10-én.

Legközelebbi szám április 20-án.

Nyomatott a Rákóczi Nyomdában, Pécs, Rákóczi út 35. Telefonszám: 20-98.

Nyomdaiért felel: Keller József.

VILLÁMHIREK KRÓNIKÁSA

„A világ borzalmas rendszerében a szeretet az, ami a legsodálatosabb fordulatokra képes. Ez Krisztus követőinek misztériuma.“

„Minden szeretet egyetlen Szeretethen egyesül.“

VILLÁMHIREK KRONIKÁSA

FARSANG melegségét Horváth Mihály tanár úr francia szellemességgel megírt, négyszer előadásra került vígjátéka: Bolondháza (Ezüstfacán) jelentette. A darabot a pécsi levélték előtt is lejátszotta — nagy sikerrel — a főkép nyolcasokból álló, jóvágású színészgárda.

HAROM FILM. Az új utakat kereső magyar film három legjobb alkotása: Bors István (tavaly láttuk). Semmelweis: Uray Tivadarral, a nagy magyar filmszínésszel, az első magyar világfilm. Földindulás: Kodolányi színműve filmen. Págerrel, a legmagyarabb film, míg Semmelweis a legművészebb magyar film.

MATYÁS KIRALY országos jubileumi ünnepségei közt intézetünk ifjúsága is elfogódott lélekkel állott meg a nagy király féltévedre dícsőséggel koronázott alakja előtt: ünnepeltünk.

A MECSEK ALJÁN ezidén később jelenik meg.

Vitéz Nagybányai Horthy Miklós kormányzó úr monumentális ünnepségeibe mi is hálátelt lélekkel kapcsolódunk be, mélyen átérve annak a gondterhes lélek esztendőnek a jelentőségét, amíg ő atyai gonddal öröködött felettünk.

üzenetek

Kinrim: jön. — Tél az erdőben: sajnos, lassan tavasz lesz. — Minden-szentekkor. Őszi hangulat: ügyes kezdetek. — „Te büdös paraszt!": Ha marad hely, valószínű jönni fog. — Turáni rokonság: Ertekező formában jobb lesz. — A tél. Az óra: egyik sem rossz. Csak legyen hely. — A búza: jön. — Hazáról: Csak tovább! — Örült: Legközelebb. — Családi kör: Elég jó.

Szerkeszti:
Schmidt Jenő.

Anyagi vezető:
Fehér Péter.

Főmunkatársak:
Vastagh Gyula VIII.
Csernyánszky Géza VII.
Pártos László VII.
Zsámár György VI.

Felelős: szenttamási Horváth Mihály
Kézirat gyanánt

Csak egy évi előfizetést fogadunk el. A Piusban 1.20, postán 2 P
Megjelenik egy tanévben 8 alkalommal

Iskolaruhát, cipőt, tanszereket

„Takarékoság” KÖNYVRE

VÁSÁROLJUNK 6—7^{1/2} HAVI HITELRE

Férfi- és fiúruhák, kabátok, magyar ruhák

„BAROSS“

férfi ruhaház. Cégt. Orning István
Irgalmasok-utca 12.

Szent Antal Bazár

kegyszer- és könyvkereskedés
Pécs, Ferenciek-utca 35¹/₂ sz.

Varga János

Palaits Géza

Spec. írógép-műszerész
Pécs, Széchenyi-tér 2. T: 27-63

Írógépjavitás, karbantartás, írógép-
szalag, írógép kellékek. Mindenfajta
írógépek eladása és vétele
Jó munka! Szolid árak!

Várnagy CIPŐSZALON

SPORT- ÉS CSERKÉSZFELSZERELÉS
PÉCS, DEÁK-UTCA 8. SZÁM.

FŰSZER ÉS CSEMEGE

Pécs, Ágoston-tér 2. szám.
Telefonszám: 12-72.

LÉVAI

Zseblámpa,
villanyégők,
szereplési anyagok
nagy raktára

Ferenciek-utca 11. Telefon: 14-54.

Iskolai és sportcipők, futball és
atlétikai felszerelések legolcsóbban

TAKARÉKOSSÁG

Quintu

cipő- és
sport-
szaküzletben

Király-utca Városház-épület

Névjegyeket, folyóiratokat, disszertáció-
kat olcsó és izléses kivitelben készít a

Rákóczi Nyomda

Rákóczi-út 35. szám. Telefon: 20-98.

PÉCS-BARANYAI

KERESZTÉNY SZÖVETKEZET

T: Iroda 13-40 JÓKAI-TÉR 11. T: Főizlet 13-20

I. fiók Szigeti o.-út 40. T: 13-02

II. fiók: Aidinger J.-u. 3. T: 15-04

III. fiók: Kossuth L.-u. 24. T: 13-12

IV. fiók: Mecsekfalja. T: 13-16

Szövetkezve küzdünk

a drágaság ellen!

Kérjen mindenütt

HEIRICH mézset

Éden

DROGÉRIA, OPTIKA,
FOTOSZAKÜZLET

Szemüveget, fotócikket
szolid áron kaphat.
Fotókidolgozás.

Pécs, Király-u. Színház mellett

Angster József és Fia

ORGONA ÉS
HARMONIUMGYÁR

PÉCS, JÓZSEF-UTCA 30. SZÁM

özv. **Dragila Antal**-né

ÜVEGES ÉS
KÉPKERETEZŐ

PÉCSETT
SZÉCHENYI-TÉR 8. TEL.: 28-51.

Nagy választék képekben és
szentképekben.

ARANY ÉLÜST

A PÉCSI PIUSI DIÁKOK LAPJA

II. ÉVF. 7. SZÁM. 1940. ÁPRILIS 20.

TARTALOM

„KATOLIKUS FRONT”
Fehér Péter

A KULTURÁRÓL
Schmidt Jenő

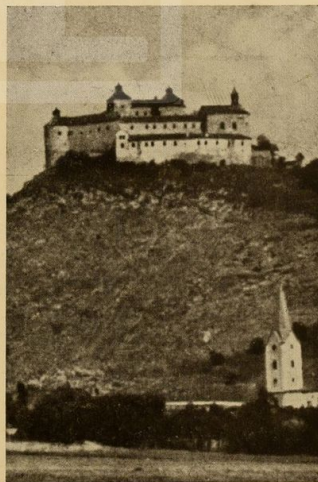
A NYOMDÁSZAT
EKFORDULÓJÁRA
Fehér Péter

GONDOLATOK
A SAJTÓRÓL
Németh Lőrinc

SZEGED ÜZEN

A HÁROM TÖRZS
Vastagh Gy. VIII. o. I.

VIHARFELHŐK (Regény)

HRASZNAHORKA ...
p. POLÓNYSI S. J. GYŰJTEMÉNYEIBŐL

(... azoknak, akik még
elhatározások elé fognak
kerülni és harcolni akar-
nak.)

ÁRA 20 FILL.

HANGYA

Ruházati Boltja

RUHÁZATI ÁRUKBAN
A SZOLID ÉS MEGBÍZHATÓ BEVÁSÁRLÁSI HELY.

PÉCS, KIRÁLY-UTCA 17.

Óra, ékszer nagy raktár

Bálint István

Színházzal szemben
Telefon: 14-67.

Légoltalmi felsze-
lések, gázárlatok,
vadász- és turista-
cikkék beszerezhetők

Hamecli József kft.

vasnagykereskedésében
Pécs, Király-u. 9., Rákóczi-út 52.

Iskolai formaruha anyagok,
intézeti kelengyék, ág- és asztal-
készletek, paplan, szőnyeg, füg-
göny, **szövet, selyem, vászon**
árúk meglepő nagy választékban,
olcsó szabott árakon

Schön Tivadar
és **Tsa** kft.

Pécs, Széchenyi-tér 8. sz.
Telefon: 14-22. — Takarékoság

Textil árukban vezető keresz-
tény szaküzlet!

A magyar ifjúság boltja a
SZENT IMRE
könyvesbolt

Pécs, Jókai-tér 6. Tel.: 22-62.

Richter József

Sport, rádió, villamossági
és műszaki vállalat.

RÁDIÓLABORATÓRIUM

Pécs, Király- és Mór-u. sarok

Cserkész-, leventefelszerelések

Saját készítményű férfi,
fiú, gyermek átmeneti, víz-
mentes, teveszór, zsinóros
magyar ruhák,

a legnagyobb választékban

Csonka-Magyarország legnagyobb
mérték szerinti férfiszabó üzeme

Páll Ödön

Takarékossági könyvecs-
kére 6—7¹/₂ havi hitel

ARANY-EZÜST

A Pécsi Piusi Diákok lapja

SZERKESZTI ÉS KIADJA A VIII. OSZTÁLY

II. ÉVFOLYAM

7. SZÁM
1940. ÁPR. 20.

„A KATOLIKUS FRONT KATONÁI VAGYUNK”

FEHÉR PÉTER ELŐADÁSÁBÓL: A KOMMUNIZMUSRÓL

A most folyó háború új helyzetet teremtett a kommunista propaganda számára. A háború nyomort hoz, a nyomor elégtelenségét szül, az elégtelenség a kommunizmus melegágya. A semleges államokra is súlyos gazdasági megpróbáltatások várnak, éppen ezért azoknak is fel kell készülni a bolsevizmus elleni védekezésre.

Éppen április 5-én közölte a magyar sajtó egy része az egyik bolga lap cikkét, amely felhívja Európa összes kultúr-államának figyelmét a vörös veszedelemre. Ilyen értelemben írta meg tanulmányának Magyarországra vonatkozó részét egy francia jezsuita páter az 1939. decemberében megjelent Etude c. párizsi folyóiratban.

A kommunista elmélettel foglalkozni és azt cáfolni nem érdekes, mert a természetörvények olyan sorozatát rúgja fel, hogy magábanvéve is kivihetetlen. Lenin a világháború előtt megtartott prágai kongresszuson még a magánvagyon-ipar és kereskedelem eltörlését követeli, 1921. márciusában már mindezt vissza akarja állítani és megengedi, hogy a kapitalista államok tőkéinek koncessiókat adjanak.

A kommunizmus gyakorlatban pedig tényleg az egyenlőség elvén áll, ugyanis mindegyik szovjetpolgár egyenlően joggal. A GPU-n és egyéb terroralakulaton nem szabad csodálkozni, mert ahol egyszer Istent, erkölcsöt és tekintélyt leromboltak, ott szükség-szerűleg ez következik be.

Mint mindennek, ami a világon van, a kommunizmusnak is meg van a maga hivatása és célja. A kommunizmus Isten ostroma, mely kérlelhetetlenül lecsap mindenhova, ahol Őt száműzni akarják: a Szovjet-pokol pedig állandó figyelmeztetés mindazoknak, akik a szociális igazságot megsértették és megsértik.

A kockázat nagy. Különösen itt, a Dunavidék kulcsállamában.

* (Elhangzott az intézeti alkalmazottak április 5-én megtartott összejövetelén.)

A nagy kockázat nagy felelősséggel jár, amely nemcsak a kormányra és az állami szervekre hárul, mert azok a társadalomnak és a nemzetnek felelősek. Isten előtt és a történelmi multnak az egész nemzet, az egész társadalom felelős. „mert katonák vagyunk ma valamennyien, a katolikus front katonái. Minden egyszerre, az íróasztal mellett éppúgy, mint a műhelyben és a kertészetben, mindenkire külön-külön frontszakasz van bízva, hogy azt védelmezze minden erejével és ott kitartson utolsó lehelletéig: ezért helyezett bennünket a Gondviselés ma ide, ez a mi hivatásunk!”

A bolsevikik hatalmas energiát pazarolnak céljuk eléréséért. Sejtszervekedésük tökéletes, propagandakészségük nagy, embert és pénzt nem sajnálnak és különös súlyt fektetnek arra, hogy tagjaik eszméikkel és céljaikkal tisztában legyenek.

„Mindent egy mulandó földi célért, csupán emberi erőkre támaszkodva teszik. Es mi kételkedni merünk dolgozni és küzdeni egy nem csak földi, nem mulandó és nem csak természetes célért? Okunk, célunk és erőnk számtalanszor erősebb és nagyobb, mint az övék, mert nem mulandó, nem csak emberi és nem csak természetes, hanem magasbrendű és örök: Krisztus.

Ez a háború hatalmas választóvíz, mely rázúdul az emberekre, hogy választásra kényszerülse őket. Es ha nemesek és erősek, tehetetlenül zúdul tova, de ha gyengék és tehetetlenek, akkor felmarja és megsemmisíti őket.

A küzdelemre való előkészülethez, a harchoz erőt, akaratot és kitartást

Adjon Isten!”

A KULTÚRÁRÓL

I. Álomország drágakövei

(A diktatúra dícsőségére.)

Az Álom Országát beláthatatlan tengerbirodalmak ölelték körül zúgó, sodró hömpölygéssel, vihart korbácsoló sötét felhőkkel. Olyan volt az Álom Országa, mint a többi ország, mint a halak erdők, füvek államai, mint a méhek, hangyák nyüzsgőzsongó birodalma. Az Álom Országa is arról a törzsről sudárzott ágba, amelyből a többi

természet-nemzetség, csak — az volt a szerény kis eltérés — hogy Álomországot senki sem érdemesítette figyelmére, mert olyan emberek lakták, akik csak álmodni és szenvedni tudtak.

Álomország polgárai élni akartak. S akkor hitték, hogy élnek. amikor álmodtak. S ezért kellett nekik sokat ütközni, tépődni, szenvedni. Vértelt a lelkük. érezték, hogy vérzik, de nem tudták, mért vérzik, mi hasogatja. Pedig az álmok állam-

polgárai is emberek voltak és keresték az utat, az irányt, a megértést, a szeretetet, de közben álmodtak, úgy cselekedtek, mint a holdkőrosok, még ha lángoltak is és ujjongásukkal túlveredtek Álomország határain. Gyökértelenek, gerinctelenül öntudatlanok voltak és nem akarták megérteni hivatásukat, s a szenvedéseik, amelyeket az álmok nem szaggathattak semmivé, sokkal nagyobbak voltak, mintha jőzanul, mérlegelően gondolkodtak volna biztos talpakon nyugvó, harcosan harmonikus életrendszerben. Hidegrázós, fagyos fársaság voltak. A szenvedések kiábrándult, részvétlen közömbösségbe zúdtították őket. Roskadoztak a szellemi hordalékok újból és újból felzúzó, árrá dagadó hullámvéréseiben. Az idők vajúdása, véromlése bennük lüktetett és ők szenvedtek bután, tudatalanul.

De... voltak öntudatos hívei is az Álom Birodalmának, s ők boldogok akartak lenni. Fellegváraikban tollászodva, parázsló igyekvéseik ködében elfelejtve, hogy a lélekben esonkragémberegetett tüdőbacillusból nehéz boldogságot facsarni. Ők is álmodtak, illúziók tarka ködében virágoztak, vagy a gondtalanság szivárványaiban fűrődtek, vagy a mesevilágok meggyőnyörködteő kaleidoszkópját kapesolták szemsugaraik újába s úgy nézték a szélsendben kérődző szellemcsordákat. Abban a hitben, hogy az igazság diadalmas karjai soha sem tévedhetnek, s mindig azok állnak a parnasszusi szférákban, akik a legméltóbbak.

S amidőn az Álom Országában a hamu alól előtolakodtak

a lángok és az árvíz felitta magát a falakon, s megreccsenetek a gerincalkotó vázak, akkor vezényszavak orditoztak, szárguldtak: egyenesek voltak a sorok, egyszerre dobantak a lábak. S Álomország egén, a lelkekben boldog szivárvány ragyogott fel. *Hiszen mi hiányzik már az egységhez, ha egyenesek a sorok és egyszerre dühörögnek a balancsok?*

II. Bevezetés: a kultúráról.

(Szabó Dezső ihletése.)

„Van-e szebb élet a világban: mint egy nagy, termékeny gondolat, egy millióknak új életformát adó végtelen szeretet örökkévalóságában teremni meg életünk teljességét?” Ezeket a sorokat — sok más szép mellett — az aggódo hatalmas magyar, a nagy nyelvűművész, a felrázó képességű, itt-ott materializmusra visszavezethető, Rosenberg-mintára készült (természetesen magyarul), önistenítő apoteozis egyedülvalóságában megdicsőült Szabó Dezső írja. Természetesen távol áll tőlünk, hogy a kultúráról induló eszmeifuttatásunkat Szabó Dezső bírálásával, elveinek méltatásával vagy helytelentítésével bonolyítsuk le. Azért is, mert nem akunk az elfogultság farkasvermeibe esni, hiszen évtizedek sora felett kellene hiddat vonunk s ezt nem tehetünk meg: a nagyképű, kongófejű, fölfűjt stb. emberfiókkak „megtisztelő” szólalmainak elkerülése nélkül. Azért is, mert ismerjük alapvonásain Szabó Dezső nézeteit (itt tanulmányairól van szó) s elismerjük, hogy mennyi szépet és jót is mondott, amit minden magyarnak meg kell

szívlelni (milyen szépen szól pl. az élen idézett aranymondás); „monumentumot állított” — mint írja, s ezt „a jövő felé haladó magyar nem kerülheti el”. Ezek után érthető, hogy sokkal szerényebbek vagyunk, semhogy újságunk igénytelen fahulladék papirlapjain egyszerűlamú ólombetűtarkaságokkal belekössünk a mohamedii transformáció tajtékzásához közlebebegő nimbuszba, mely Szabó Dezső szerint az egyetlen magyar életlehetőségek útvonala. De minthogy mi is az idők kapuján szeretnénk átevezni a jövő felé s minthogy ott már Szabó Dezső helyetfoglalt, kénytelenek vagyunk találkozni vele, s csak óhajának teszünk eleget, amikor nem kerüljük el „monumentumát”.

A fent hozott idézet kiválasztása kényelmi szempontokból történt. Részben azért, mert féloldalnál rövidebb és egyszerű, másfélzseri elolvasásra könnyen meg is érthető. Bár kétségtelen, hogy a „Látóhatár” három kötetében sok más, hosszabb lélekzetű és gondolkodási képességeket jobban nevelő velőtartalmas megállapításokat is kereshetünk volna. S kommentárul csak annyit fűzünk hozzá, hogy az az „egy, nagy gondolat” a magyar fajiség eszméje, mely egyszintre helyezi a zsidót és a németet (hogy magyarosított, az egészen mellékes. „tizedrendű”), mert mindkettő magyar földön él és magyar vért szív. És az az „új életformát adó végtelen szeretet”, a faji közösség ideális és önzetlen megszemélyesítője, ez „újíthó életet” jelent, mert eddig nem volt más a történelem, mint zsákmányolás és zsákmányolva-

tás, eddig a történelem útjait semmi más nem irányította, csak egyes osztályok érdekei és miliók nyomora (s nem tagadható, a látszat legtöbbször ez), „elsődiség” a történelem, s milyen gyönyörűség azoknak a népi energiáknak feltörése más államokban, ahol ezzel megindult egy új, pezsgő nemzeti vérkeringés (természetesen a diktatúra — szerinte is — természetellenes tünet). Egyszóval az a „végtelen” szeretet azt is jelenti, hogy minden eddig lejátszódott esemény mechanikus, külsőséges, materialista illatot lehelő (csupa elsődiség!), törvényszerűséggel megmagyarázható s a „végtelen” (faj-) szeretet van elhivatva az új magyar jövő alapjainak megépítéséhez. Ezután a jelentéketlen kis értelmezés után, az idők kapujában, miután egy pillanatra szembenéztünk Szabó Dezsővel, a gondolatok száraz és kietlen hangján térjünk a magunk útjaira és állapítsuk meg: a kultúra univerzális, mélyenjáró és alázatos emberi gyökérszétből fakadó lelkiesség; *egyetemes jellegű*, de nemzeti sajátosságokkal feldiszi-tett, mértéke évezredekig nem volt a vér, de sok vér-elmélethez hasonló agykőrság akarta már szellemiségét aláaknázni — és ezért a kultúra, mint lelki berendezettség: minden ország létének és nagyságának alapja: örökkévalóság a szellem jogán.

III. „Néhány, a tárgyat megelőző észrevétel”.

(„The strong resist” Széchenyi.)

A szellem fejlődése hozza magával, hogy vannak életkorok, amelyekben mindent meg akarunk érteni, amikor kézzelfogha-

tóan, egyedülállóan, csak emberi és közelfekvő magyarázásokkal akarjuk átfogni a világmindenséget, a történelmet, az embert és a lélek beláthatatlan, sürű mélységeit. Ez a keresés a mai kor hullámverésében nem csendesen karikázó szellő, hanem orkán, eszmék és agyak lávaömlése, mert ma vannak pillanatok és úgy érezzük, hogy a fák-tól elködösül az erdő, hiszen millió és millió gondolat, teória kavargásában kell megtalálni az igazságot. Mert igazságnak kell lennie. Ha ma kellene felfedeznünk, akkor eddig millióknak kellett volna hiába élni. Demokrácia, királyság, arisztokrácia, fajelmélet... és tovább: ezek a ma divatos problémáforogtetgek, amelyek, amennyiben legtöbbszörre nem állnak teljességükben az egyetlen ember természet-törvényei alapján, csak arra jők, hogy a *gyengébbeket* el-sodorják. Mivel már említettük is a faji kérdést és mint természet jelenséget elismerjük, hogy minden tipikus nemzeti élet-megnyilatkozást egy együttérző, együttdobogó faji öntudat fest alá (de ezzel megelégszünk!), egy-két megjegyzést fűzünk ide minden nyakatekert tudományos színezet nélkül.

A vallás nemcsak „lelki higié-nia” és néptömegeket nyugalomban tartó biztosíték, hanem minden időtálló kultúra alapja, s így minden kultúra értéke függ a vallástól, mint minden szellemiséget fakasztó gyökérszétől. De minthogy ma még arról a teóriáról is feltételezhetjük, hogy kultúrát hirdet, amelyen már ezer évvel ezelőtt szerényen szólva: lemosolyogtak — ezért ha az

igazi kultúra érdekében akarunk kardot rántani, akkor — tekintettel a más-más sarkok felől előkavargó eszmeáramlatokra — harcos vallásra van szükségünk a helytállásért s kultúráért. Erősnek kell lennünk, harcolnunk kell (elsősorban önmagunkkal!) elvi hitvallásunkért: egyetlen igazság van csak — ez meggyőződésünk: az univerzális katolikus igazság. Ez az emberi lélek legtermészetesebb mechanizmusán, az örök időktől fogva rúgóiban változatlan organizmuson: az emberi természet szaván, a természetörvényen nyugszik. Ami nem zárja ki magából, hanem mint természetes emberit magába foglalja mindazt, ami korszerű és felrészítően lélek-tető életberendezés. Így — merthogy a természet-törvény alapján áll — egyetlen elfogadható együttes életlehetőségnek a nemzeti kereteket tartja (bár tulajdonképpen ez a terület a katolikumra nézve egészen semleges: itt csak annyit akar jelenteni minden illusztráció és példabéli felsorolások mellőzésével, hogy semmiesetre sem ellensége a „független” államiságnak). És — ami ugyancsak az együttérző, szolidáris, természetes emberből fakad — más emberek életnézeteit gyakorlati és személyes vonatkozásokban a szellemi embernek kijáró tiszteltet és elismerés hangnemében méltatja és elvi ellentétek bonyodalmaiban irányítje sohasem a begubózott, egyoldalú, nemismerésen alapuló, indulatos elszigeteltség, hanem a klasszikusban univerzális: katolikus: egyetemesség: mindennel szembenézés: harcos, világharható szeretet.

Természetesen minden abnormális lelkületben gyökerező teóriávrának annyi haszna van, hogy a katolicizmus is lépést tart a korral. Ma pl. sokan a könyvek mennyisége szerint ítélik meg egyes eszmék igazságát és minden eszmeterjesztésnek alapja a könyv. Az Egyház igazságát megtalálhatjuk az egyszerű, de megnesesült emberben, a szelid, boldogság-sugárzó gyermeki bájban, a nagy tudású alázatosságban s minden igaz művészetben — s mindezt évszázadokon át könyvek nélkül a mélységes nagyrabecsülés tisztelete tartotta fenn apáról fiúra. De mi lett volna az Egyházzal, ha a további (sőt már a legelső) évszázadokban s az idők folyamán végig nem támadják folyton igazságát? Hol lennének ma azok a fényes logikával megírt, világhírű könyvtárakat betöltő könyvek, Kalauzok, amelyekre csak hallgatás és indulatosság szokott lenni a válasz? Ha mindezekre nem lett volna szükség, akkor ma talán VIII. Henrik és mások aktái helyébe évezredek, művészi értékű himnuszok, bölcseséggel megírt pápai bullák töltenék meg a vatikáni könyvtárt és ma harmonikusabb lenne az emberek élete.

IV. A mai magyar kultúráról.

(„A szó felszínes tolmácsa lelki érzéseinknek.” Széchenyi.)

Életharcunkat a nemzeti korlátok közt éljük le. A nemzet történelmi alakulat és felrúgni rázkódtatások, embertömegek szellemóriássá gyúrása vagy leigázása nélkül nemigen lesz lehetséges. A nemzetek is — geopolitikai meghatározással — élő-

lények: élnek, meghalnak és születnek. Létjogosultságuk pedig addig tart, amíg vinni tudják előre az emberiség fejlődését és létfenntartó emberi, azaz erkölcsi és anyagi alapokat tudnak biztosítani polgáraiknak; más szavakkal és szelektívebben: amíg nemzeti lélekből születő kultúrárt képesek termelni önmagukból. Ez a nemzeti kultúra nem lehet kizárólagosan faji (ilyen nincs is) és öntelt (ezek a tulajdonságok ellentmondanak minden belső érték pszichológiájával), hanem áldozatos, nemzeti — mégis univerzális és éppen egyetemes mivoltában rejlik szerénysége, mert minden nemzet fiai előtt nyitva áll ajtaja, s az a megbecsülés és értékelés adja belső értékeinek külső öntudatát, amely más nemzetek megértéséből fakad. Hogy ma még a kultúrából, sőt még a muzikából is (K. M. Weber) faji jellemzéseket olvasnak ki, az végső okaiban annak a nagy-átmérőjű reakciónak szelleméből magyarázható, mely még a francia forradalom korára nyúlik vissza s a megistenült egyetemes világpolgárral szemben a megistenült nacionalista állampolgárt hirdeti. Így semmi esetre sem érthetünk nemzeti kultúrán — átfogó szellemi látással — faji kultúrát s nyugodtan állapíthatjuk meg, hogy a helyesen értelmezett nemzeti kultúra szükségese, nemzeti életalap, de semmi esetre sem büszkeség, hanem rendeltetés és komoly hivatás.

A mai magyar kultúra a magyar muzsikán nyugszik. Ma még ugyan ez a muzsika távolról sem olyan általános és elterjedt, mint kellene lennie. A ma magyar társadalmának még

vérében zúg a zenei primitívesség lüktetése: a cigány és a rubátó, a jazzband és a kalapács-ütem, de hinnünk kell, hogy néhány áldozatos évtized lepergésével az a magyar ifjúság, mely érez magában erőt és vállalkozni mer a harcra nyugodtabb és boldogítóbb körért — változtatni fog gyökeresen a rózsás-szivarványos értékeléseken. Megismételve a fent hozott állítást: a mai magyar kultúra a magyar muzsikán nyugszik (bár kétségtelen, vannak más téren is egészen eredeti magyar szellemiségek, de a dolog természetéből folyik, hogy a néplelek mélységeire semmi sem nyúlhat mélyebben a zenénél). Arra a kérdésre kell feleletet adnunk, alkalmas lehet-e a magyar zene kulturális célok beteljesítésére, hiszen — mint egyesek mondják — a zene egészen légties valami, van akinek tetszik, van akinek nem, de reális jelentősége semmi esetre sincsen.

Ez a kijelentés csak azt bizonyítja, hogy kevés dolog van, amit annyira nem ismernek vagy félreismernek, mint a zene. Mert aki ezt az előbbi ellenvetést eleresztette, az valamilyen más zenét (helyesebben: nem zenét), pl. a jazzbandet szereti, tehát ezt tartja zenének; és hogy a jazzbandnek semmi reális jelentősége nincs, azt maga az élet cáfolja meg: a tömegek felszínes és léha műveltsége: az aszfalt-és bárkultúra. De minthogy a jelen sorok elégtelenek lennének arra, hogy mélyebben behatolhassunk a magyar zene (Bartók és Kodály művészetének) szellemébe, csupán a feltett kérdésre adjuk meg a feleletet: a muzsi-

kának éppenolyan kulturális jelentősége van, mint bármely más emberi lélek-megnyilatkozásnak. Hogy a muzsikát mégis annyian félreértik, az csak azért történik, mert az emberek mindenben a felszínen lubickolnak és nem akarnak semminképp mélyre hatolni. Márpedig, hogy a zenét élvezhessük, oda előtanulmányok is feltétlenül szükségesek, amint-hogy egy író lelkivilágába sem lehet — ha élvezni akarjuk alkotását — csak távolról, egy csapásra belátni. A zene lényege, a lélelfinomító szellemiség magában hordozza reális jelentőségét, mert olyan élvezetet okoz, mint semmi más. Csak az emberek legtöbbszörre a jelennek élnek s nem nézik, mit jelent az az öntudattal teljes lelki boldogság, amely ugyan előtanulmányokat igényel, de benne zeng a lélek, a magyar lélek, melyet nem a cigányputrik s afrikai őserdők, hanem a magyar táj és magyar történelem alakítottak ki.

V. „Bérekészítés.”

A kozmopolita azt mondja, hogy Magyarországon mély nemzeti kultúra sohasem volt: minden import, minden külföldi másolat. Igaz, a magyarokból mindig hiányzott a kereskedelmi szellem, s a kereskedelmi szellem minden jólétnek és kultúrának alapja. De erre a vádra csak azt feleljük: hallgassa meg a magyar zenét... Ez a zene egyedül áll a magyar kultúr-történelemben és ma a külföld felé a legfényesebb bizonyítéka a magyar lelki mélységeknek, a történelmi hivatásnak... Szeressük a magyar muzsikát...

VI. „Végszó.“

Könnnyű igazságokat megállapítani. „Könnyebb házat, hidat rajzolni, mint építeni.“ Könnnyű azt mondani, hogy a jazzband nem zene, s közben csak ezt hallgatni, dőlödni s így öntudatlanul táplálni azt a „kultúrát“, ame-

lyet a jazzband személyesít meg. Ha azt akarjuk, hogy a megismert igazságoknak aktivitásuk is legyen, oda harcos szellemiség, a felismert és átélt igazságok vérréítatása, gyakorlattá szentése szükséges.

SCHMIDT JENŐ

A NYOMDÁSZAT ÉVFORDULÓJÁRA

(500 esztendővel ezelőtt találta fel Gutenberg a mai könyvnyomtatás régebbi formáját.)

A nyomdaipar félezer esztendő jubileumán tekintetünk ismét Kelet felé mered és csodálattal bámuljuk a hatalmas Kínai Birodalom ősi multját, kultúráját.

A selyem, puskapor, papírgyártás mellett a nyomdászat felfedezőinek hazája is a Kínai Birodalom volt. Pedig a kínai írásjelek bonyolult volta éppen nem segíthette elő a szedés-nyomást.

Kínai írásjelekkel, szanszkrit nyelven nyomtatott első táblanyomatot a Britisch Múzeum őrzi. A nink-kong-i évkönyv 770-ben egymillió példányban jelent meg szintén táblanyomattal.

A szedésnyomást 1403-ban vezették be a koreai állami nyomdában. Így tehát a nyomdaipar két fontos tényezője, a szedés és a papír, Kínából származik.

Az európai nyomdaipar megindítója Gutenberg János volt, általában őt nevezik az első kézi nyomda megszerkesztőjének. Mindenesetre tény az, hogy Gutenberg Mainzban 1440-ben kezdte meg kísérleteit, amelyeket két évtizedig folytatott. Az első európai szedésnyomással elkészített könyv az ő műve: egy 42 soros és egy 36 soros latin biblia. A nyomás évszáma nincs rajta feltüntetve, de annyi biztos, hogy 1457. előtt nyomták.

1457-ből maradt reánk az első dátumozott nyomdatermék, egy zsoltár. Az egyre jobban terjedő új ipar mesterei egyöntetűen Gutenberget vallották elődjüknek. Ugyanis Gutenberg inasai és segédei szétszéledtek egész Európában, különösen Franciaországba és Olaszországba. Párizs, Bologna és Bécs lett a központ.

Mátyás király, aki tipikus renaissance fejedelem lévén nem tévesztette szem elől a szenzációs vívmányt, Budán ala-

pította az első magyar nyomdát 1472-ben. A budai nyomda vezetője Hesz András volt, az első művének címe: Chronica Hungarorum; ebben a nyomdában készültek a híres Corvinák. A második magyar nyomdát Brassóban létesítették 1534-ben.

Csak néhány évtizednek kellett elmúlnia Gutenberg felfedezése után s máris versengett minden ország, amely csak adott valamit kultúrájára. A versenyben Olaszország állott sokáig az első helyen, 54 városban működött nyomda (különösen Velence vált ki 150 műhelyével). A második helyre Németország szorult le 44 város nyomdájával, Franciaország csak eggyel kevesebb várost tudott felmutatni, Németalföld-Spanyolország 37, Ausztria és Svájc 13, Anglia 2 és Magyarország 1 nyomdával szerezte.

A nyomdászok is mindinkább tudatára ébredtek korszakalkotó tevékenységüknek, önértéküknek megnyilatkozása az 1471-es baseli és nürnbergi nagy sztrájk. (Különben nem ez az első sztrájk a közgazdaságtörténelemben, megelőzte jóval a borszlói 1329-es szíjgyártóipari sztrájk.)

Természetesen a nyomdatermékek nemcsak büvészműtávként hatottak, hanem új iparágat vezettek be a XV. század végén. A nyomdaüzemek céhekbe is tömörültek, az érdekvédelem és szakoktatás ugyanúgy folyt, mint a többi iparágban.

Azonban a nyomdaipar megindítása már előszele volt a kapitalista gazdasági rendszer kibontakozásának. A nyomdászathoz már nem elég néhány kg talpbőr vagy néhány rőf vászon, ide már tőke szükséges. A gép és az üzemköltség drága, az üzlet pedig csak akkor rentábilis, ha minél nagyobb példányszámban nyomtatnak. A céhrendszer ezen a vonalon már nem tudott megférni a piacra és nem közvetlen megrendelésre, nagy befektetéssel dolgozó nyomdászattal.

Például a nürnbergi Koberger Antal 24 géppel és 100 alkalmazottal dolgozó üzemében már nehéz elképzelni a céhrendszert jellemző patriarchalis viszonyt, a gondos felügyeletet és művészi törekvést.

A nyomdászat technikai fejlődését a papír tömeggyártása, az acél és ömöggyárak mennyiségi és minőségi nivójának rohamos fellendülése biztosította.

A következő évtizedek során a két kapitalista nagyhatalom: Nagybritánia és az U. S. A. érte el a rekordot, a The Times angol újság nyomdája a XIX. század elején már óránként 1000 példányon felüli nyomtatványt készített. Ezt az eredményt már nem a Gutenberg-rendszerű nyomdával, hanem a König-féle találmánnyal sikerült felmutatni.

Jelentős fordulatot jelentett a rotációs gépek alkalmazása, ezeknek segítségével sikerült a mai mammutszámokat elérni, amikor már az óránkénti eredménynél százezresekert emlegetünk.

Az ipar függvénye, a kereskedelem is új ággal bővült. Az addigi másolt és rajzolt kéziratok a nagyközönség részére megfizethetetlenek voltak, így piacuk nem volt. A nyomtatott tömegpéldányok viszont áruk és nagy oldalszámuk kedvező volta miatt vonzották a vásárlóközönséget. A forgalmat közvetlenül a nyomda nem bírta el: kiadó tőkét keresett. A kiadó a nagykereskedelmet bízta meg a forgalombahozatallal, a nagykereskedelem viszont felosztotta körletekre az árut és a kiskereskedők dobták a piacra.

A könyv, mint mondják, örök érték. A legtöbbet, ha elolvassa az ember, többször mégsem használhatja. Ezért továbbad rajta és így alakult ki egy másik könyvszakma, az antikvárium.

Az 1930. márciusában megjelent Bibliographi de la France adatai szerint könyvtermelés terén Németország vezet évi 27 ezer könyvvel, Nagybritánia, Franciaország és az USA együttes könyvtermelése nem sokkal múlja felül a német nyelvterületek produktumát. Magyarország a hetedik helyet foglalta el 3.500 könyvvel. Ez az összeg elég tekintélyes, ha számbavesszük Spanyolország 2.300-as eredményét.

A nyomdaipari ipari és kereskedelmi jelentősége eltörpül a szellemi, kulturális jelentősége mellett. A mai kultúra el sem képzelhető könyv nélkül, az analfabéták számát is csak a könyvek segítségével csökkenthették. A tudományos fejlődésnek is egyik alappillére a szakirodalom tanulmányozása.

A könyvnyomtatás fejlődése még korántsem fejeződött be. Ami ma még óriási vívmányt, holnap már csak egy technika-fejlesztési adatot jelent és a holnapután emberek már megvalósult telegrafikus és fotografikus gépekkel dolgozik a kultúráért és a civilizációért.

Fehér Péter

A szegedi diákság üzenete a Piusnak

Kedves Fiúk!

Többen jártunk már a Piusban és mindig visszaír a lelkünk, valahányszor gyönyörű Jézus Szíve templomokra gondolunk. Milyen jó lenne, ha a szegedi diákok számára is lenne ilyen diáktemplom, ahol igazán minden fiú megfelelőképp tudna szentmisét hallgatni.

Szegeden azonban az a helyzet, hogy nincs diáktemplom és a plébánia templomok vasárnap annyira tele vannak, hogy mi csak a megtört vendégek vagyunk. Szentmisét nem is tudunk igazán díltattal hallgatni, annyira össze vagyunk zsúfolva, különösen télen, amikor a leventék is velünk együtt hallgatnak szentmisét.

Két évvel ezelőtt megalakult a Szent István Diáktemplom-éptő

Egyesület, hogy ezen a helyzeten változtasson. Tagdíjak befizetésével, gyűjtéssel, sorsjeggyel igyekszünk a szükséges összeget előteremteni.

Eppen ezért fordulunk hozzátok baráti szeretettel, segítsétek nekünk ebben a munkában. Terjesszék a diáktemplom-sorsjegyeket, hogy ez a vállalkozásunk meghozza a kellő eredményt. Minden eladott öt sorsjegy után egy sorsjegyet ingyen kaptok. A sorsjegyek névértéke 50 fillér, tehát igen könnyen adható el. Sorsolásra kerül 1 db főnyeremény: négytagú család vagy négy személy két heti nyaralása Hériszen, Frídrich—Royal szállodákban, teljes ellátás, utiköltség gyorsvonaton.

1011 db melléknyeremény: Rádiókészülékek, táskagrammofon, kerékpár, fényképezőgép, sokszáz könyv.

A húzás június 6-án lesz. Az eredményt a budapesti Új Nemzedék és a Szegedi Új Nemzedék közli, június 8-án megjelenő számukban. A nyereményeket házhoz szállíttatja a rendezőség.

Karoljátok fel sorsjegy-akcióinkat, segítsétek a diáktemplom felépítésében.

Legnagyobb örömünk lesz, ha kirándulást rendeztek Szegedre és megmutathatjuk majd azt a diáktemplomot, melynek felépítésében ti is segítettek.

Baráti üdvözléssel a templom építő szegedi diákok.

Kedves Fiúk! Azzal a kéréssel juttatom el hozzátok a szegedi fiúk levelét, legyetek valóban segítségünkre. A fiúk tanárai között többen vannak, akik a Piusban voltak diákok, tandrok vagy nevelők. Az ő nevéikben is szeretettel kérlek benneteket, mint volt piusi diák és magiszter, segítsétek a diáktemplom felépítésében.

P. Szabó Ernő S. J.

GONDOLATOK A SAJTÓRÓL

NÉMETH, VIII. O. T.

A világsajtó fejlődése, a hosszú évszázadok alakulása és a nagy koreszmék iránya közt szoros viszony fejlődött ki. Mikor a közép-kori fejlődésének nagy körvonalai már elmosódtak és az újabb-kori államrendszerek korába léptünk át, az egymástól elszigetelt helyi alakulatokat a közlekedés új eszközei a sűrű érintkezés útján szoros viszonyba terelték. A nemzeti fejlődéssel egyszerre indult meg a népi kultúra és a nemzeti kapcsolatok kiépítése.

Az értelmi kapcsolatok kimélyítésére és szorosabbá tételére szolgál a könyvnyomtatás. Ez volt hivatva az értelmi javakat közkincsé tenni. A könyvnyomtatás nem szorítkozhat kizárólag művészi értékű és tudományos munkákra, hanem kiterjed a rövidebb lélegzetű, kisebb alkotásokra is.

Erre vezethető vissza, hogy a mai értelemben vett hírlap vagy

újság már egy évszázaddal a könyvnyomtatás feltalálása után Európaszerte ismert fogalom volt.

1615-ben Frankfurtban Emánuel Egenof megindítja első rendszeres hírlapját, a Frankfurter Journal-t. Egy évvel később követi az antwerpeni Nieuwe Tijdingben, majd 1622-ben a londoni Weekly News.

Richelieu bíboros felismeri a sajtó fontosságát, ezért megindítja Renaudot doktorral a Gazette-t, a kormány lapját. Az akkori kormányok mind több lapot akarnak befolyásuk alá vonni.

Már minden nyugati országban nagy és elterjedt újságok informáltak a közönséget, mikor nálunk Kossuth megindítja lapját, a Pesti Hírlapot. Ez úton akarta megszervezni a magyar közvéleményt és a maga céljainak megnyerni. Ez a közvélemény volt hivatva kivívni a 48-as átalakulást.

A nemzetközi életet már a XVIII. században egyesítette a Times nemzeti és államérdekkel, mely az angol világgazdaságnak és egyúttal az angol világpolitikának szócsové lett. Míg a legtöbb kontinentális lap helyi, legfeljebb országos érdekekkel foglalkozott, addig a Times kifejlesztette a külpolitikai hírszolgálatát.

A Times nemzetközi fontossága különösen ebben a században tűnt ki, mikor a német, angol és francia küzdelemben Northcliffe lord a lap irányítója. Ekkor nyíltak meg a lap hasábjai a kontinentális háborús ambíciók és a tervek, gyakran kockázatok előtt és amelyek végül létrehozták a számunkra oly átkos párisi békét. A fenti rövid vázlat hézagosan, de a főbb fokozatokat feltünteti, melyek a világsajtó lényegét alkotják.

A sajtó hatalom, mellyel rombolni is lehet, de nem az a célja, hanem az, hogy építsen, alkosson. A sajtó kötelessége, hogy az emberek értelméhez, szívéhez férközzék, jó és nem rossz indulatokkal lássa el.

A legelső újság körül megoszlanak a vélemények. Vannak, akik a római Acta diurna urbis populi-t, mások az Acta Senatus-t, ismét mások a pepingi (pekingi) King Pao-ban vélik fellelni az első újságot. Az utóbbi Kr. u. 713-ban került kiadásra. Ez több századon át, ha nem is nagy példányszámban, de megjelent.

Az újság két jellemző vonása a hírszolgálat és a rendszeres megjelenés. A King Pao ezen a téren nem elégtí ki a követelményeket. (Itt a hírszolgálat a hiányos.) A római Akták viszont a megjelenésükkel nem felelnek meg az újság követelményeinek.

A világsajtó jelentőségéről néhány szót. A régiek az írókat igen nagy tiszteletben tartották, ezért mondták: „Scribere necesse est, vivere non necesse est!” Számos kiváló egyéniség mondotta már és a tények is bizonyítják, mily nagy a jelentősége egy jól megszervezett sajtónak. Mindenki tudja, hogy a világháborút tulajdonképpen Northcliffe lord sajtójával készítette elő, irányította és így mondhatjuk, hogy Anglia a sajtója révén nyerte meg a nagy világháborút.

A HÁROM TÖRZS

VASTAGH GY. VIII. O. T.

A napokban felkerestem Ft. P. Adamszky rajztanár urat s beszélgetésünk során a következőket tudtam meg:

A Ft. Péter már 1930-ban gondolkodott azon, hogy miképpen lehetne a fiúk rajzolási kedvét fellendíteni, s ekkor megalakította az Üfi-t (ürögi festő iskola), amely azonban csak ebben az évben indult virágzásnak. A jelenlegi tisztikar: Gelencsér József vezető, helyettese: gr. Merán Ferenc, főtisztár: Zsámár Tibor.

Az Üfi 3 törzsre oszlik fel, minden törzs élén egy törzsfő áll. Jelenleg Schaff Mátvás a Sas, Kött Tibor a Sirály és Bencze Akos a Szarvas törzs főnöke.

Az Üfi célja: az önkéntes rajzoló kirándulások alkalmazásával, melyek szombatonként vannak, a természet után való vázlatkészítés, festés. Ürög és környékének csodás tájai bő alkalmat nyújtanak erre. A rajzoló minden egyes vázlat után 2-2 (a kitűnő rajzoló 4-4) pontot szerez törzsének, s ha a vázlatokat ki is dolgozzák, további 1, illetve a jó rajzoló további 2 pontot kapnak. Ezidő szerint a Sas győzelmi száma 108, a Sirályé 163, a Szarvasé 122. Egy délután legfeljebb két rajzot lehet elkészíteni, hogy a fiúk kihasználva az üde, szabad levegőt, számjártékozhassanak, szórakozhassanak is. A kirándulásokon kívül hosszabb időközönként gyűlések vannak.

A szép, romantikus beállítás nagyban elősegíti a játszva-tanulás sikerét. A jövő több mint 80 kis rajzművésze, rajz-kedvelője — köztük több felsős — indul útnak időnként ecsettel, ceruzával a természet karjai közé... Kiáltunk utánuk: Sok sikert! Jó mulatást!

Paul Claudel gondolataiból

„Az ifjúság az ábrándok ideje, míg az öregség lassanként elvezet a valósághoz, amely a dolgok igazi arcát mutatja meg.“

„Ami szép, Istentől származik, nem is tudom másképp nevezni, csak katolikusnak.“

„A katolikus Egyház a mindenséggel védekezik.“

„A dolgok csak látszólag különbözök, természetüknél fogva haladnak az összhang felé.“

„Kinek hite van, nem szorul ígéretekre.“

(Selyemcipő.)

VIHARFELHŐK

— REGÉNY —

IRTA: S. LŐRINCZY J.

(Az előző részt ott szakítottuk meg, amikor az igazgató elhatározza, hogy Bodó Tivi fogja rendezni a váratlanul betoppant szerző darabját.)

Bodó Tivi nem volt a színházban. Alig-alig játszott operettekben. Legutóbb a Mosolygó Májusban játszott, a vendégszereplő Lovas Arpáddal, a beérkezett magyar művészzel. Főszerepet vitt és több nyíltszíni tapsot kapott, mint a bonviván. A Mosolygó Május tulajdonképpen már nem is volt operettnak nevezhető, csak egy-két árnyalat választotta el az operától. Az év legértékesebb darabjai közé tartozott. A legközelebbi szerepe a Tovarishan lesz. Ma kedd, s az első előadás esztörtökre volt programbaréve. Meglepődött, mikor meghallotta az igazgató határozását. A szolga hozta el a darabot, a szerző levelével, s így tudta meg, hogy délután alkalma lesz megismerni az ismeretlen író-t a Venedig kávéházban.

Az író néhány szó után felvázolta „szerény” nézetét és tanácsait az új rendezőnek: a hosszabblelezett jeleneteknél, különösen a monologoknál (mert volt éppen elég) pontosan tanítsa be a szerepeket, mert ott a hangsúly a gondolati elmeken van s már egy-egy szónak a kihagyása is értelmi fennakadást idézhet elő, s ez megbolygatná a darab egységét. A Tatárjárás tatárjeleneteinél okvetlenül medvebőrökben és nyilakkal kell el-

látni a szereplőket, székéalkat-részeket mindenképpen szerezzenek be. Kötöny tragikus fordulata előtt a kb. tízperces lírai beszélgetést semmiesetre se rövidítsék le. A hiányzó jelmezeket Lincker szakértő véleményének megkérdezése után szerezzék be Vályi Livia műtermében.

Tivi megígért mindent. S a 20-i határnapban egyeztek meg. Ez volt a staggione utolsó napja: pénteki nap, ha feltűnő sikert arat a darab, megismétlik szombatban is — úgy határoztak.

Furcsa érzésekkel vette Tivi lakásán a vacsora előtt kezébe a gépelt íveket. Már a szerző szavainál érezte, hogy egy meglehetősen egzotikus lélek rezdülései lehetnek azokban a sorokban levettíve: dráma, tatárjárás, medvebőrök és lírai beszélgetések gyilkos vérgengszek előtt tízpercekig. Bármennyire is akarta magát beleélni az érzékenylelkű író helyzetébe, minél jobban belemerült a sorokba, annál jobban érezte, hogy nehezen lesz színpadravítható ez a darab a maga patinás valóságában.

Színészletében új vérkeringést, új fellendülést jelentett ez a megbízatás. Pezsdülő erőket érzett magában a rendezéshez. A szakkönyvekkel és általában a szükséges „fogásokkal” fénye-

sen tisztában volt s eredeti gondolatai sem hiányoztak. A két megelőző nyáron egymásután volt alkalma együttlenni egy nagytudású angol rendezővel, aki nyaranta haza szokott jönni néhány hétre körülnézni. Angliában négy-öt társával világhírű filmeket rendeznek, minthogy hazai érvényesülésüknek fajiságuk vetett gátat.

Három jelenet lerövidítését még az este elhatározta, sőt azt is biztosra vette, hogy az életkítés érdekében néhány epizódjellegű közbeszűrást sem szabad restellenie.

Sokat várt a darabtól. Nem anyagilag: ekkor már 250 pengő fixe volt minden mellékes nélkül. Lelki életében várt sokat a rendezéstől. Mert sokszor felvillant már pillanatokra agyában az az érzés, hogy üres világ a színészek világa. A szív, amely ezt a vérkeringést lökheti: a taps, a siker, s a tomboló diadaláradat után néha-néha felbukkanak valami bizonytalanságnak homályos hírnökei. Katolikus volt. Társai is azok voltak. De sokszor állapította meg már magában, hogy nekik olyan mind-egy az: milyen világnézetet vallanak. A legfiatalabbak cinikusok és ebben találják meg boldogságukat. A közepesek: szkeptikusok. Emlézik, kedves barátja volt Békés Dezső, ő volt az első aki felkarolta a társulatnál. Ha ő nincs, éppúgy elbúnik vele a rendező, mint a többi kezdőkkel. Mindig melegebb és melegebb lett köztük a barátság, s egy alkalommal kitárult előtte Békés Dezső lelke. Együtt voltak, egyedül B. Dezső lakásán. Este volt. Féltilzenkettő felé, a Gyáva Róka

előadása után. Élénken képele-tében él ennek az estének minden pillanata, minden szava: keskeny kis szoba volt: szemben ültek. — Látod? Így élünk mi. Te még kezdő vagy. Te nem tudod, mit jelent, amikor megnyílik a függöny, s kilép az ember, s ahogy feltűnik, máris felesattan a taps. A színészek kenyere a taps. Hidd el, Tivikém, én nagyon szeretlek téged, de belőled még hiányzik az az élettéljes pezsgés. Te egy kicsit — bocsáss meg a kifejezésért — mafla vagy. Multkor is — megfigyeltem — amikor kezetesóköltál a primadonnának... De öregem, te nem tudod, mit jelent a kezesök. Inkább légy szemtelen, de soha se mondhasd ki rólad, hogy „mulya” vagy színész létedre.

Valahogy így válaszolhatott neki:

— Elhíhated, kolléga, én hálás vagyok neked, s neked köszönhetek legtöbbet. De tudod, én katolikus is vagyok.

Dezső lecsapott.

— Ugyan, öregem! Én is az vagyok. Én járok rendszeresen, hacsak elfoglaltságaim nem gátolnak, templomba. Csak megmondom egész őszintén. Én a lelkiismeretem vallását követem. Én nem tudok hinni például ab-

Tankönyvet,
mindennemű **iskolaszert**
legelőnyösebben a
Szent István Társulat
pécsi fiókjában vásárolhat
Pécs, Széchenyi-tér 17.
Telefon: 11-79 Hírel Otthon!

ban, hogy egyedül csak a katolikus vallás jó. Öregem, én éppen olyan tisztelettel nézek arra a másvallásúra, mintha a saját vallásomat követné. Na és mondd: te hinni tudsz abban, hogy amikor az a pap, az az ember kezébe veszi azt az ostyát, az Krisztus teste lesz? Ne nevettesd ki magad.

Ekkor Tivi rádöbrent arra, hogy ezeknek a színészeknek az élete könnyű tollpohly, amelyet a szél csapdos, amerre akar.

Felállt.

— Én azért hálás maradok nozzád. De ne haragudj, ha őszintén bevallom: ... egy kicsit csalódtam benned.

Lassan langyosak, mind langyosabbak lettek a szálak, amelyek Békés Dezsővel összefűzték. Tanácsát megfogadta. Félretette félszégességét. Éppen olyan boldog lett, mint a többiek, de járta a maga útját.

De támadó problémái mindig követelőzőbbek, akaratosabbak lettek. Sokat olvasott. Akármilyen került a kezébe. Véletlenül találkozott össze egy alkalommal egy volt osztálytársával, aki teológus lett. Éppen néhány könyv volt nála. S a jóindulatú kispap, mikor a könyvekre került a beszélgetés sora, megígérte, hogy legközelebb hoz neki egy könyvet, amelyet ő is nemrégiben olvasott s tipikusan modern regénynek tart.

A könyv a staggione utolsó napjaiban, közvetlen a Tatár-

járás előadása előtt került a kezébe. Sietnie kellett az elolvasással. Mert nemigen remélte, hogy prolongálni fogják a darabot, amely már meglehetősen ment. Körülbelül a fele lerövidítve, fele átírva, s ami még maradt, az áttisztítva, a lírai jeleneteket a színészi rögtönzésre bízva, ahol a sűgónak figyelnie sem kell az átdolgozott szöveget.

Mélyen szántotta gondolkodását a könyv: jezsuiták, nyárs-polgárok, bolsevikik. Képzletét már az első sorok magukkal ragadták. Érezte, hogy ez a könyv a ma életének tükré. Látta maga előtt megtisztultan a kavargó világ vallási és világnézeti hátterét. S mintha lelkivilágja is jellemalkotó, gyökeres benyomásokkal gazdagodott volna. Szunynyadó, ellaposodó hite ébredezni kezdett. A könyv mélyen az emlékezetébe vésődött: jezsuiták: Scapinelli: az intranzigens, nagy harcos lélek, akit hatalmas szellemi tudása megvéd a szofizmák és szekták minden ellenvetésével szemben. Düring Jenő, a világot-járt újságíró és Gertrud, a kispolgári lelkületű, de gazdag lány tragédiája mélyen belemarkolt a lelkébe. A küzdő Egyház megkövetelte áldozatait: Düring Helgának és Jenőnek meg kellett halni. Medek Rudolf, az újságíró magábvonult, kontemplatív szerzetes lett, valahol az élettől megközelíthetetlen távolságban. Ezek és ezek véreztek el a „Fekete front” és Vörös-

Front süllyesztőiben; Országban: a földalatt dolgozó hittérítők, hősök és mártírok. Amikor pedig mindezt Gertrud, aki saját bevallása szerint: minden, csak nem katolikus — a hiábavaló, értéktelen és tragikus harc érveivel, szerény logikájával Scapinelli szeméhez vágja, a jezsuita hatalmas védőbeszédnek is beillő válaszát mondja el: az emberek általában sokat akarnak élvezni és nem gondolkodnak.

Este a Tatárjárás került színre: premier. A szerző a páholyban foglalt helyet, szerényen fogadta a gratulációkat. Teltház volt. A darabban Tivi is játszott. Voltak helyek az előadás közben, amikor csak intett a sűgónak:

lapozzon, hiszen olyan mindegy, mit és hogyan szólnak. Pergett a darab, leperegtek a felvonások. Mind az öt. Siker volt éppen. Tivinek melegen gratulált az igazgató, jóindulatú, titkokat sejtető mosollyal. De a következő, aki megrohanta: a szerző volt. Feldúltan, frakkban, lobogó hajjal támadt rá.

— Kérem, ez visszaélés más jóságával. Én nem ismertem a darabomra! Rendező úr, mindez az Ön hibája.

Tivi minden erejével igyekezett lerázni a felizgult írót. Mit törődött ő ezután már a darabbal. Csak jól akart és nem akart megbántani senkit. ... Tiviben más eszmék viharoztak.

(Folyt. köv.)

Lapzártá május 13-án.

Legközelebbi szám május 23-án.

Szerkesztő:
Schmidt Jenő.

Anyagi vezető:
Fehér Péter.

Felelős: szenttamási Horváth Mihály

Kézirat gyanánt

Csak egy évi előfizetést fogadunk el. A Piusban 1.20, postán 2 P
Megjelenik egy tanévben 8 alkalommal

Főmunkatársak:

Vastagh Gyula VIII.

Csernyánszky Géza VII.

Pártos László VII.

Iskolaruhát, cipőt, tanszereket

„Takarékosság” KÖNYVRE

VÁSÁROLJUNK 6—7½ HAVI HITELRE

Nyomatott a Rákóczi Nyomdában, Pécs, Rákóczi út 35. Telefonszám: 20-98.
Nyomdért felel: Keller József.

Jó fényképeket készít FODOR ISTVÁN fényképészmeister
PÉCS, gróf Benyovszky Móric-utca 3. szám.

Férfi- és fiúruhák, kabátok, magyar ruhák

„BAROSS“

férfi ruhaház. Cégt. Orning István
Irgalmasok-utca 12

Szent Antal Bazár

kegyszer- és könyvkereskedés
Pécs, Ferenciek-utca 35/2 sz.

Varga János

LÉVAI

Zseblámpa,
villanyégők,
szerezési anyagok
nagy raktára

Ferenciek-utca 11. Telefon: 14-54.

Iskolai és sportcipők, futball és atlétikai felszerelések legolcsóbban

TAKAREKOSSÁG

Quintu

cipő- és
sport-
szaküzletben

Király-utca Városház-épület

Névjegyeket, folyóiratokat, disszertációkat olcsó és izléses kivitelben készít a

Rákóczi Nyomda

Rákóczi-út 35. szám. Telefon: 20-98.

PÉCS-BARANYAI

KERESZTÉNY SZÖVETKEZET

T. Iroda: 13-40 **JÓKAI-TÉR 11.** T. Főújszlet: 13-20

I. fiók Szigeti o.-út 40. T: 13-02
II. fiók: Aiding J.-u. 3. T: 15-04
III. fiók: Kossuth L.-u. 24. T: 13-12
IV. fiók: Mecsekfalja. T: 13-16

*Szövetkezve küzdjünk
a drágaság ellen!*

Palaits Géza

Spec. írógép-műszerész
Pécs, Széchenyi-tér 2. T: 27-63

Írógépjavitás, karbantartás, írógépszalag, írógép kellekek. Mindenfajta írógépek eladása és vétele

Jó munka! Szolid árak!

Várnagy CIPŐSZALON

SPORT- ÉS CSERKÉSZFELSZERELÉS
PÉCS, DEÁK-UTCA 8. SZÁM.

FÜSZER ÉS CSEMEGE

Pécs, Ágoston-tér 2. szám.

Telefonszám: 12-72.

Kérjen mindenütt

HEIRICH mézest

Éden

DROGERIA, OPTIKA,
FOTOSZAKÜZLET

Szemüveget, fotócikket
szolid áron kaphat.
Fotókidolgozás.

Pécs, Király-u. Színház mellett

Angster József és Fia

ORGONA ÉS
HARMONIUMGYÁR
PÉCS, JÓZSEF-UTCA 30. SZÁM

őzv. *Dragila Antal-né*

ÜVEGES ÉS
KÉPKERETEZŐ

PÉCSETT
SZÉCHENYI-TÉR 8. TEL.: 28-51.

*Nagy választék képherezetekben és
szenképekben.*

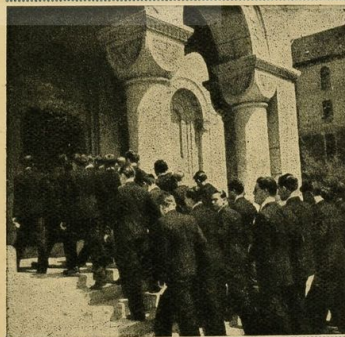
ARANY JAS ELÜST
Márkényi

A PÉCSI PIUSI DIÁKOK LAPJA

II. ÉVF. 8. SZÁM. 1940. MÁJUS HÓ.

TARTALOM

- BÜCSÜDAL
Zohonyi Aladár
- BÜCSÜBESZÉD
Schmidt Jenő
- BANGHA PÁTER EMLÉKERE
Fehér Péter
- VIHARFELHŐK (Regény)
Fehér Péter
- STEINGRUBE - DIÁKVÁROS
Fehér Péter
- SZEBB JÖVŐTI
Majláth József gr.
- HANGOSFILM
Szék Péter
- REVIZIÓI
Majoros Tibor
- GYERMEKJÁTSZÓTER
- DIÁKAPTÁRRÓL
Balás István és
Pejachevich Márk gr.
- HIREK

BALLAGÁS

FOTO. DR. VÁCSÉY ÁRPÁD

ÁRA 20 FILL.

HANGYA

Ruházati Boltja

RUHÁZATI ÁRUKBAN
A SZOLID ÉS MEGBÍZHATÓ BEVÁSÁRLÁSI HELY.

PÉCS, KIRÁLY-UTCA 17.

Óra, ékszer nagy raktár

Bálint István

Színházzal szemben
Telefon: 14-67.

Légóltalmi felszere-
lések, gázálarcok,
vadász- és turista-
cikkék beszerezhetők

Hamerli József kft.

vasnagykereskedésében
Pécs, Király-u. 9., Rákóczi-út 52.

Iskolai formaruha anyagok,
intézeti kelengyék, ág- és asztal-
készletek, paplan, szőnyeg, függő-
göny, **szövet, selyem, vászon**
árak meglepő nagy választékban,
olcsó szabott árakon

Schön Tivadar
és **Tsa** kft.

Pécs, Széchenyi-tér 8. sz.
Telefon: 14-22. — Takarékoság

Textil árukban vezető keresz-
tény szaküzlet!

A magyar ifjúság boltja a
SZENT IMRE
könyvesbolt

Pécs, Jókai-tér 6. Tel.: 22-62.

Richter József

Sport, rádió, villamossági
és műszaki vállalat.

RÁDIÓLABORATÓRIUM

Pécs, Király- és Mór-u. sarok

Cserkész-, leventefelszerelések

Saját készítményű férfi,
fiú, gyermek átmeneti, víz-
mentes, teveszór, zsinóros
magyar ruhák,

a legnagyobb választékban
Csonka-Magyarország legnagyobb
mérték szerinti férfiszabó üzeme

Páll Ödön

Takarékossági könyvecs-
kére 6—7½ havi hitel

ARANY-EZÜST

A Pécsi Püsi Diákok lapja

SZERKESZTI ÉS KIADJA A VIII. OSZTÁLY

II. ÉVFOLYAM

8. SZÁM
1940. MÁJUS HÓ

ÍGY BÚCSÚZTUNK AZ ALMA MATERTŐL

ERDÉLYI NÉPDALLAMRA A SZÖVEGET SZERZETTE,
ZÁHONYI ALADÁR

*Elmegyünk mi messze, végbúcsúnkat intve,
Isten tudja, merre, ki arra, ki erre.*

*Ithagyunk mi mostan, régi Pius, téged,
Elmarad mögöttünk a szép diákkélet.*

*Hosszú volt az utunk, míg idejutottunk,
Hosszú nyolc esztendőt míg végigtanultunk.*

*Most búcsúzni jöttünk jó tanárainktól,
Régi társainktól, iskolapadunktól.*

*Ithagyunk mi téged, iskolapad fája,
Vár reánk az élet, vár reánk a pálya.*

*Vár reánk a küzdelem, vár reánk az élet,
Szép emlékeinket megköszönjük néked.*

*Elmegyünk mi messze, végbúcsúnkat intve,
Isten tudja, merre, ki arra, ki erre.*

BÚCSÚBESZÉD

Elmondotta: Schmidt Jenő

Elvek és eszmék köntösében, amikor nyolcévi diákéletünk alkonyán búcsúzón érkezünk az Alma Mater kapujához, jövő felé fordult lelkünk szabadságvárásában új utakat látunk magunk előtt: megigézően és csábítóan bontogatja előttünk vitorláit az álmok álomvirágos hajója, de látjuk és félelmes óriásként dübörög élénk az életharcok, a valóságok megbabonázóan komor acélvonata... végtelen szívárványos vizek hívnak, mesék és délibábok csalogatnak, azonban valósággá sosem varázsolhatják álmaikat... amikor diákéletünk kis csapásai alatt meg-megroskadoztunk kis szenvedések karjaiba hullva, akkor éreztük, hogy az álomhajóság révpártján keserű könyvek várnak, vagy az élő halál, vagy a fájó rádöbbenés gyászos tévedésünkre, Ady Endre megrázó szavaival: sírni, sírni, sírni... Ilyenkor már tudtuk, hogy mi nem szállhatunk az álmok hajójára, és elhatározás tornyosult akarásunk húrjaira: nekünk az életharcok sínjein kell indulnunk.

...Lelki szemeink előtt felrévlenek már utolsó istenhozzádunk pillanatai: a harcok és küzdelmek óriás vonata, amelyre fel fogunk szállni sokan, mert sokan vagyunk... és a piros-kék jelzőlámpa homályosságában arcunk a Pius tornyai felé mered, ahol élethivatásunk előhangjait éltük le, ahol alapokat kaptunk, ahova gondolatban sokszor visszavissza kell szállnunk, ha élni akarunk, mert az alapoknak megtagadása, a gyökerek kiirtása a halállal egyenlő...

...A Pius szelleme indít bennünket az életre: elvek és eszmék vértetében... s midőn eszünkön önmagunkba pillantunk, a Pius világa újul bennünk életerőre, gondatlan gyermekségünk, melyet az elsők közt az Isten szeretete itatott át...

A Piusban szilárdult életalapunkká az a tudat, hogy vallásra szükség van... vallás nélkül az ember élete tollpehely, amelyet kis szellő dobál, ahová akar... Rábédreztünk arra, hogy minden alkotáshoz alapok kellenek, s életharcunkat sem alapozhatjuk csupán anyagi boldogulásunkra, mert lelkünk is van... s lelki életvárunk alapja a vallás... Mi egyetemesen akarunk látni minden vonalon s oda egyetemes alapok

szükségesek... Katolikusok vagyunk, s ha építeni akarunk, katolikusnak kell építenünk: tántoríthatatlanul, egyenesvonalúan, nem tévóváza... és felkészülni arra, hogy katolikusnak lenni ma áldozat és harc, de olyan harc és küzdelem, amelynek vezérfonala az önmagáratalált és kiegyensúlyozott lelkiismeret...

A Pius életadó birodalmában tudatosult bennünk harcok erőre történelmi magyarságunk tudata... Ma történelmi magyark kellenek, mert csak ők lehetnek „jövőt küzdő fiai a Mának”... A történelem évezredek magyar útjait az isteni Gondviselés vezeti és ez a Gondviselés ma is bennünk él... ezért vagyunk történelmi és egyetemes magyarak... olyanok, akik a nyárspolgári élet boldogságán túlnőttünk és harcokkal indulunk hazánk kultúrájáért és jövőjéért... s ha ma felhős is felettünk az ég, a veszély csak összekovácsol bennünket egy célra s erősíti hitünket az örök Gondviselésben...

...Búcsúzunk a Piusotól...

Búcsúzunk hálával telt lélekkel ft. P. Rektortól, s amikor megköszönjük értünk kifejtett munkásságát, arra kérjük, hogy ha lesz néha egy-egy üres pecsét áldozatos és felelősségteljes hivatásában, emlékezzen meg rólunk Isten előtt kedves, nagy lelke imáiban...

...Búcsúzunk P. Prefektustól, a ft. atyáktól, a tanár uraktól és jövőbe vetett lelkünk hálás melegségét hagyjuk búcsúzól szerett osztályfőnökünknek, akinek megbocsátó lelke hosszú éveken át érezette felettünk atyai jóságát, s akinek nagy szeretetét méltóképp meghálálni sohasem fogjuk tudni...

És amikor töletek és egymástól búcsúzunk, diáktestvérek, úgy képzeljük, hogy ott állunk nyolcévi virágos életmozgás határmeggyéjén a sziklás, harcot követelő, nagy Élet kapujában, ahol lecsöndesülnek a diákélet játékos viharai s kedves szépségek vonják be osztályunk emlékeit... s búcsúzásul meleg kézfogásban öleljük át egymást elmélyült lélekkel. És indulunk hittél, amelynek alapja a harc. Építeni akarunk sziklaváratokat, s céljaink beváltása lesz a legnagyobb hála, amellyel a Pius emlékének adózhatunk.

„Katolikus társadalmunk vezető körői vegyék kezükbe a kulturális munka tervszerű irányítását és szilárdítását, állapítsák meg konkrét céljait, alapelveit.”

*

„A sajtóval kapcsolatos a szépirodalom, a film és színház kérdése, továbbá a rádió, amelynek előró és társadalmat átfogó lehetőségei máris kiszámíthatatlanok.”

(Bangha Béla S. J.)

BANGHA PÁTER

emlékére

Mint amikor Széchenyi halálának hírére az ország közeleménye megdöbbenet meredt maga elé és azt kérdezte Arany János szavaival: „élünk-e hát mi?“, úgy rezdült meg minden katolikus idegzete Bangha Páter halálhírének vételekor.

Nemcsak a rend, az ő általa alapított intézmények, sajtóorgánuk, egyesületek gyásza kísérte ki a kriptához, hanem ott állott lélekben az egész magyarság, katolikusok és másvallásúak egyaránt, de velünk együtt gyászolt az ország határain kívül is az egész katolicizmus.

A Pius gyászszóelő, a temetésen résztvevő püsi diszszakasz kifejezője volt a mély fájdalomnak, amely valamennyiünket megrendített, mert a nagy magyar jezsuita halála elsősorban bennünket érintett közvetlenül, a katolikus ifjúságot, amely elvesztette Bangha Páter halálával az irányítót, apostolt és szervezőt.

Munkássága a szó legszorosabb értelmében korszakalkotó volt, a katolikus korszak kapuját nyitotta meg. Ez az örökké fennmaradó érdeme, amelyet az apostol szentbeszédei, a tudós apologetikai munkássága és a kultúremler intézmény-letétele magasra hatványozott.

A legelső nagy tétel, amelyet élete bizonyít, az, hogy ha egy férfinek eszméi vannak, akkor nem törődve azokkal, hogy egyedül áll vagy kevesen vannak vele, nem ismerve leküzdhetetlen akadályt, azonnal munkához fog és keményen és következetesen kereszthajtja elveit. Bangha Páter más szellemiség kódéből alkotott katolikus szellemiséget; amikor megindult, a tábor reménytelenül kicsinynek látszott, és ő mégis belevágott a harcba, küzdött és győzni tudott.

Munkájával a katolikus kultúr-tényezőket akarta egy táborba, egy arenonalba állítani, a katolikus szellemi frontra. A Világhódító Kereszténység e nagy munkájában is hangoztatja azt, amit életmunkássága tanít, hogy a katolikus Regnum Marianum-ban az összes kultúrvonalon, az irodalomban, a tudományos művekben, a filmben, rádióban stb. a katolikus szellemiség uralkodjon.

Hogy ez lehetségessé váljon, ahhoz nemcsak eszmére, hanem emberekre is szükség van, olyanokra, mint ő volt, olyanokra, akik az ő általa kijelölt úton akarnak frontszakaszt vállalni a szellemi arenonalon és olyan kitartóan, lendülettel és áldozatosan győzelemre vinni a Katolikum zászlaját, mint ahogyan arra Bangha Páter emléke tanít...

Fehér Péter.

V I H A R F E L H Ő K

— REGÉNY —

ÍRTA: S. LŐRINCZY J.

(Ott hagytuk el, hogy Tivi új elhatározás elé kerül.)

Levelet kapott ismerőstől. Régi osztálytársa írt Ritter Lajosról, akit Tivi jól ismert. A kis város „enfant terrible”-je megcsúszott. Tízezer pengő hiányzott a bankból és nem tudott elszámolni. A kezéből úgy kellett kivenni a revolvert. Letartóztatták. Később, úgy mesélték, taxisoffornek látták, vagy már nem is él. A bank megüresedett. Bányai lett az igazgató, ha Tivi megünná a színészetet, talán sikerülne elhelyezni. Néhány heti átképzésre lesz szükség, jó lenne, ha angoltul is selypitene néhány szót, a levelezésben szükséges.

Tivi ekkor már leszámolt a színészvilággal.

Ma ötre beszéltek meg találkozásukat a szokásos kávéházban. Ott voltak már valamennyien, mikor Tivi is megjött.

— Szerencsés fiú vagy, öreg. Pazar volt a rendezésed.

Tivi válasza kissé lehűtő volt.

— Nem, sok örömem lesz belőle. Vidékre utazom. Ave, színészet!

A fiúk felugráltak.

— Megbolondultál? Most, amikor elindultál a sikerek felé. Seholy nem lesz jobb dolgod.

Tivi le sem ült.

— Sajnálak benneteket, fiúk. De ne haragudjatok rám. Ennek így kellett történnie. Nagynénémhez utazom, biztos állásom lesz.

— Színész vagy te minden idegszáladban. Mit akarsz más-
hol? Úgyis vissza fogsz jönni.

— Higyjétek el, igen komoly a dolog... nagyon komoly.

— Tudod, mennyire szeretünk. Ilkák is sirni fognak. Úgysem engedünk el. Tivi széjjelézett. Esős idő volt. Kabátját sem tette le.

— Bocssátok meg, Leteszem a köpenyem.

Félrement és vissza sem jött többet. Elsurrant.

A színészek döbbenetesen nem értették a dolgot.

*

Kopár tavaszi este volt. Katogva, cseppekben csöpögött az eső, tavasziasan, borzongatón, fázósan és melegen, mint az aszszonyi szemekből a könnyek. A szél a zöldes levelek közt táncolt és fel-feljajdult. A szobában Tivi írt és a villany égett.

A városban ezer villany fénye mosódott szét. Az elefántcsonttorony, ahonnan az élelet nézte, sötétén, megmosottan tikrózött a ház előtt álldogáló villanydúc halványpiros borongásában a ködfoszlányos égbé.

Hullottak, sokasodtak a sorok. A lépcsőházban néha lépések kopogtak, becsukódó ajtók hangzottak föl tompán, jóslattal teljesen.

Az elgondolás átsuhant agyán. Sejtette már a részleteket, a váz készen állt már, amikor az óra fáraán elnyugvára hívta. Korán ébredt, kisé kimerülten.

Nagynéje ritkán zavarta. Csendben tölthette óráit. Társaságban nem járt, falun volt és élményeit mind a városból hozta, mért bolygassa meg elcsöndesült nyugalmukat, kialakultságukat?

Jegyzeteit lapozgatta. S élők kévelekedtek az emberek és az emlékek: a férfi, akit a bécsi gyors röpít vídában, gondtalanul, és megörtén hoz haza,

az asszony, aki varrással keresi kenyerét s a család oszlopa, a gyerekek, akik a mesés gondtalanságból szegénységbe, új, szomorú világba kerülnek,

a ma hőse, a bankigazgató, aki nyárspolgárián szórta a pénzt, csak azért, hogy ő lehessen elszigetelt, kispolgári világában a „hős” és elérte a „rúd”,

és a fiú, aki követ hord, irodában dolgozik, színész lesz és végre huszonhat éves korában hivatalban dolgozhat, nagynénjénél lakik, száznegyven pengő a fizetése: egyszóval: senki és semmi. Harminckétéves korára lesz kétszázhusz pengő havija és egyetlen fénysugár ragyog csak az életében, de ez nagy és diadalmas: az, hogy szeret és őt is szeretik.

Jó barátja Barta Béla. Kant szerint teljes köztük a harmonia, mert semmi érdek nem köti őket. Barta szintén falun nyaral. Amikor rájött Tivi munkájára, amelyet feltűnés nélkül írt, addig beszélt a lelkére, amíg úgy határoztak, hogy együtt mennek Pestre s kiadó keresnek.

*

A vezérigazgató visszautasítón mosolyodott el.

— Kérem, ettől a munkától siker nem várható. Decemberig különben is pontosan tervbe van véve minden kiadásra kerülő munka. A tárgyalás így csak januárban lehetne aktuális. Biztos ígéretet nem adhatok. Nálunk úgy van, hogy író-társadalmunk, igaz, mind az ismeretlenségből indultak ki, de ma már valamennyien beérkezett, népszerű írók és a cég esni semmiesetre sem akar presztizséből.

*

Tivi egy tanulságosan eltöltött pesti hét élményével tért haza.

Barta Béla a tanulmányait folytatta.

*

Az irodákban ferasztó, ólmos egyhangúság uralkodott. Bodó Tivi ekkor már messze járt. És a kiadó egy folyóiratot böngészett.

Egy bírálat nyújtózkodott éppen előtte egy szélsőséges lap hasábján, s feltűnően egy újonnan megjelent irodalomtörténet mellett foglalt állást. És így fejezte be sorait:

„Bár tudjuk azt, hogy sokan fognak szembehelyezkedni megállapításainkkal, de annak a kétségtelen igazságnak törvényszerűsége, amely Sz. B. Irodalomtörténetét átsugározza, igazolni fogja ennek a könyvnek minden újszerűségnek látszó és forradalmian lecsapó állásfoglalását. Évszázadok bűnei vannak itt feltárva és az a könyvmoly nem-törődömség, amely még ma is teóriai magaslatokon minden valóságtól elrugaszkodva hasogatja hajszálonként az irodalmat, de semmivel nem tud többet mon-

dani, mint amennyit Toldy Ferenc mondott a múlt században. A realis életalapon nyugvó szellem és szabadság irodalmé a jövő; a szellem, amely csak az értékek realisan értelmezett ítéleteinek van alávetve és a szabadság, amely korlátokat ismer ugyan, de áttör minden kicsinyes, nevelés-fakasztó, kulizó és „szellem”-telen gállásokon. Sz. B. Irodalomtörténete utat mutat és egyedül áll. De alap és momentum, amelyet a kereskedelmén felülemelkedő, jövő magyarázó író nem kerülhet el. A személytelen irodalom...”

A vezérigazgató úr kegyelmesen és lassan olvasott és ennél a szónál önkéntelenül felakadt. Mintha már valahol olvasta volna...

— Személytelen irodalom...

Ismerős volt előtte a szó...

A titkárához fordult.

— Bence, hallott maga már személytelen irodalomról?

Bence úr a háta mögött igenlően bólintott és azt mondta, hogy nem.

Gazdáját üzte, nyugtalanította ez a szó, mintha valami elmulasztott rossz fa égett volna benne.

Féltiz felé, amikor hazafelé indult, Tivi neve jutott az eszébe és az ajánlás, amelyen néhány szó állt, fehér külső ívapon, csak ennyi:

Hiszek a Jövő Személytelen Irodalmában, amely csak két feketet ismer: a szellem klasszikus értékeinek végtelenségét és küzdelmes írói hitvallását, azután az igazságnak normáját. Személytől és minden földporos szemponttól függetlenül.

Másnap első dolga volt telefonálni Barta Bélának, s barátja után érdeklődött.

Béla röviden válaszolt.

— Tivi a kéziratot nálam hagyta, s még nem is tudja, hogy a Múza Társaság Sz. B. ajánlására elfogadta kiadásra.

A vezérigazgató úr kegyelmességével farkasszemet nézve csak csupán méltóságosan csapta le a telefonkagylót Barta Béla tekintetes és nagyszágos közt rezgő hangjaira.

(Vége.)

PAUL BOURGET:

„Ideális az az ember, akit tette az ima ösztönöz, az imára viszont a tett.”

*

„Az ideális ember legjobb jelképe a kard, a csaták szerzősége, amint pihenés közben a földbe ékelik, vagy amint maroklatán ragadják: mindig a kereszt jelét adja.”

PETHÉR PÉTER:

STEINGRUBE DIÁKVÁROS

Amikor elballagott a vén diák az ország minden középiskolájából, amikor elhangzott a búcsúbeszéd és az Alma Mater kapuját körülállották a nyolcasok, a búcsúzó és a többien a búcsúztatók: vajjon hányan gondoltak arra, hogy ez a szép, immár hagyományos diákszokás honnan származik?

Ha a világháború előtti korról írt regényeket, elbeszéléseket olvassuk, hiába keressük a diák-vonatkozásokban a ballagás nemzetartásos székelységének leírását, mert a középiskolákban a ballagás nem volt akkoriban divat.

Ellenben, ha kezünkbe vesszünk egy olyan regényt, amely a selmecbányai akadémikusokról szól, bizonyára mindannyiunkat megragad a búcsú az akadémiától, a professzoroktól, az akadémikusoktól és magától Selmectől: a ballagás.

Hogy ez a szép diák-szokás éppen Selmecen honosult meg, az nem a véletlen műve. Selmecbánya és az akadémia úgy egybe tartozott, mint Róma és a Vatikán, és mint Rómában is külön államot alkot Vatikánváros, úgy rendelkezett széleskörű autonómiával Selmecbányán Steingrube: a diákok városrésze.

Selmecbánya egyike hazánk legrégebb bányavárosainak. Már Kr. e. 745-ben bányásztak itt a morvák, 1317-ben Bana néven szerepel Endre királyunk egyik okmányában. 1241-ben a tatárok annyira feldúlják, hogy három évig szünetel a bányászás. Királyaink mind kiváltságokkal halmozták Selmecet, mert Selmec nélkül nem lehetett semmi nagyobb tevékenységbe kezdeni. Selmec jelentette a háborúhoz az aranyat. Voltak háborúk, amelyeket ez az egyetlen bánya fedezett pénzügyileg.

Mária Terézia királynőnk 1763-ban alapítja meg Selmecen a bányakadémiát. Később erdészeti főiskolát is kapott és ez a két intézmény messzeföldről vonzotta Selmecre a diákokat.

Lassanként Selmecbánya a bányaváros jellegét levette és átvedlett a magyar Heidelberggé, magyar diákvárossá. Nem hiába hangsúlyozzuk azt, hogy magyar, mert a tót nyelvzónában Selmec magyar sziget lett, különösen akkor, amikor magyar nyelven kezdtek tanítani.

Így tehát Selmecbányának az Akadémia adta meg a diák-jelleget és ennek szellemében fejlődött tovább az akadémikusok közjogi helyzete. 1880-ban alakult meg a diák-nagyközség: Steingrube. Ez a közjogilag soha jóvá nem hagyott és felül nem vizsgálta közös-

ség a világ azon kevés tömörüléséhez tartozott, amelynek alapszabályait soha nem hagyták jóvá és nem léptek törvényerőre, és mégis a község polgárai törvényként tisztelték és megtartották.

A Corpus Juris c. alapszabályt összeállították és reánkmaradt. Szerzőjéről így emlékezik meg a címlap:

„Összegyűjtöttem, illőképpen elrendeztem Zivuska Jenő községi poéta segítségével, ékes stílusba öntöttem, mint a nagyközség (t. i. Steingrube) főpennája: Fozmán Gyula.”

Az alapszabályokat átolvasva sokszor mosolyra fakadunk, mert a pontos paragrafusokban megállapított törvénycikk egy törvénykönyv paródiájaként festenek.

Az alapszabály a község címerét és pecsétjét is megállapítja, miközben kifejti, hogy mit értsünk a pecsét ovális alakján:

„Ovális alatt értődvén olyan alak, amelyet bármely polgár következőleg képzelhet el magának: Végy egy tojást, főzd meg, vágd hosszában, akkor olyan felületet nyersz, amelynek alakja a község címere. Vagy még könnyebben is elképzelheted. Hívj egy gömbölyűkőpő polgárt, adj neki nádcukrot, hadd szopogassa. Aztán adj be neki hirtelen ecetes uborkát és figyeld meg ábrázatját. Ha a fent tisztelt polgár ábrázata nemcsak lefelé, de fölfelé is megnyúlik, kész az ovális kerület.”

Ugyanílyan pontossággal határozza meg a Corpus Juris a nagyközség polgárait, az illetményeket, a község kormányzatával megbízott kupaktanács tagjait és feladatkörét, a községi szokásokat. Nemcsak mulatni tudtak azonban a selmeciek, hanem komolyan dolgozni és harcolni is. Főiskolai hegyi zászlóaljat alakítottak, amely kivette részét a világháborúból.

Selmec elveszett és vele együtt Steingrube is.

A ballagás diák-szokása emlékeztessen mindenkit arra, hogy az az intézmény, amely ezt a szép búcsúzási formát reánk hagyta, hazavágyik, vissza a magyar Selmecbányára, mint ahogy Sajó Sándor írja:

Elballagott a vén diák...
És megvénült a szép világ.
De száz emléke visszaszálldos
S oly szép vagy benne, ősi Város!

Iskolaruhát, cipőt, tanszereket

„Takarékoság” KÖNYVRE

VÁSÁROLJUNK 6-7^{1/2} HAVI HITELRE

SZEBB
JÖVŐT!

Ezzel a köszöntéssel üdvözlük egymást a magyar leventék. Válaszolunk is rá: „Adjon Isten“.

Ad-e Isten szebb jövőt, ha mi nem dolgozunk rajta? Ha mi várjuk, hogy a sültgalamb a tátott szánkba repüljön? Isten nem ad ingyen semmit! A szebb jövőnk nekünk kell dolgoznunk! Nem lehetünk konzervatívok, kik nyugodtan várják az idő folyását, hogy majd megjön minden magától. Ez nem igaz!

Mert ma már a bajok olyan nagyok, hogy nem lehet azok orvoslását tovább halasztani. A legsúlyosabb bajok természetesen az egyes társadalmi osztályok között állnak fenn. A legnagyobb hiba a válaszfal, melyet minden áron le kell bontani. De hát mik is azok a válaszfalak és hol vannak?

A válaszfalak azok a lelki gátlások, melyek akadályozzák az egyes osztályokat a békés együttműködésben. Ezeket a válaszfalakat lebontani nem oly könnyű feladat. Ez a magyarságban, sajnos, annyira benne van, hogy belőle kiverni nem könnyű. Itt csak a címkórság, a született arisztokrácia megszüntetése segíthet. Mert csak egyféle arisztokrácia létezik, a lélek arisztokráciája, de ezt nem kutyabőrrel szokás igazolni, hanem egy fönséges emberléttel.

A második lépés az igazságos vagyoneosztás, az állás-halmaz megszüntetése. Mert mióta Isten megteremtette ezt a földet, föld igazságosan nem volt elosztva. Itt az alkalom! A lehetőségek nagyok! És ha majd meglesz az igazságos földreform, akkor majd mindenki maga keresi meg, amije lesz!

Igazságnak mindenütt lennie kell, úgy hazánkban is. És ha az igazság meglesz, akkor kezdünk haladni a szebb, boldogabb jövő felé!

Mailáth József gr. VI. o. t.

Hangosfilm.

Csodálkozva hallgatjuk a nézőtér üléseiben a képek hangos csevegését. A kép előttünk megelevenedik, beszél, tesz, cselekszik. Közben teljesen elfeledkezünk arról, hogy valóban nem is élő emberekről van szó, hanem a képek játékaról.

Most egy kis bevilágítást akarok nyújtani a képek hangos csevegéséről az előállításáról, vagyis a hangfelvételekről és vetítésekről.

Mint tudjuk, a képfilm mellett egy keskeny szalag fut végig, melyre a hang van rajzolva. E hangfilmek kétfélek lehetnek, aszerint, hogyan vannak felvéve. A felvétel szerint megkülönböztetünk árnyékolt felvételt (Schattierungsverfahren) és transzverzális eljárást (Transversalmethode).

Az árnyékolt felvételnél egy ivilámpa fénye van vetítve a filmre. Az ivilámpa áramkörébe van bekapcsolva egy mikrofon.

Az ivilámpának az a tulajdonsága, hogy a fényének erőssége függ az áram erősségétől. Ha most rábeszélünk a mikrofonra, az ivilámpa áramkörének erősségét ingadozásba hozza a hanghullámnak megfelelően. Az áram az ivilámpa fényerősségét hozza ingadozásba és így a felvevő filmszalagot hol erősebb, hol gyengébb fény éri. Így a szalagon, mely felvétel közben szalad, sötét és világos sávok keletkeznek.

Ha megfigyeljük a szalagon a sávok elhelyezkedését a hangmagasság, színezet és erősség szerint, akkor azt látjuk, hogy a magas hangoknál sűrűbbek, a mély hangoknál ritkábbak a sávok. A hangszínezetet, vagyis hogy milyen hangszereken játszották a c vagy d hangot, a két sáv közti átmenet mutatja. A hangerősséget, hogy most a c-t hangosabban énekeltek-e, mint a d-t, a sötét és világos sávok közti különbség mutatja.

Most még egy pár szót a lámpáról. Az ivilámpát nem nagyon használják, mert ha huzamosabb ideig ég, a szén elolvad és így a két rúd között levő távolság fogy. Ezzel egyidejűleg a fény erőssége is változik és így a hangban eltolódást fog okozni, vagyis torzítni fog. Ezért izzólámpát használnak helyette, melyet ugyanolyan tulajdonsággal ruháztak fel, mint amilyen a ivilámpa bír az áramerősség ingadozással szemben.

Most a második felvételnél is egy pár szót. Itt két mágnes között egy tükör lóg vezetékre függesztve. Ez a vezeték a mikrofon áramkörének egy része. Mikor a vezetékben áram folyik, a vezetőnek mágneses tere lesz. A mágneses térnek az erőssége függ a vezetőben folyó áram erősségétől. A két mágneses tér hat egymásra. Így a vezető el fog fordulni és magával fordítja a tükröt is. De a vezetőben hol erősebb, hol gyengébb áram folyik a mikrofon miatt, és így a tükör hol jobban, hol kevésbé fordul el.

Ha most a tükörről egy lámpából fényt vetítenek és a tükörről visszavert fényt egy filmre vetítik, akkor a filmre hol kevesebb, hol több fény fog jutni aszerint, hogy a tükör mennyire fordult el. A filmen pedig egy csipkézett rész fog keletkezni a hanghullámnak megfelelően.

Ezen a filmen a hangmagasságnak a csipkék sűrűsége felel meg, a hangszínezetnek a két kiugró rész között levő átmeneti völgy sajátsága, a hangmagasságnak pedig a csipkék nagysága.

Most arról kell beszélnem, hogyan adják vissza a hangot. A gépben a filmen keresztül vetítenek és ezt a fényt egy fotocellára irányítják. Aszerint, hogy világos vagy sötét, csipkehegy vagy völgy kerül a fény útjába, hol erősebb, hol gyengébb fény éri a fotocellát. A fotocellában a fényerősségnek megfelelően hol kisebb, hol nagyobb áramerősség keletkezik. Ez az áramerősség a hanghullámnak megfelelően fog változni. Ezt a kis energiát rádióberendezéssel lehet felerősíteni.

Mikor ülünk a moziban, ki gondol arra, hogy az a kellemes bariton hang mennyi változáson ment át, míg a mi fülünkhöz érkezett. Először is az áramot befolyásolta. Ennek révén a fényt. A fény által a filmszalagot. Most visszafelé a filmszalag befolyásolja a fényt. A fény a fotocellában áramot létesít, mely felerősítve a hangszórót hozza működésbe. A hangszóró, mint a színész bariton hangja, a levegőt hozza mozgásba.

Ször Péter.

REVIZIÓ!

A húsz év óta hangoztatott kérdés, nemzetünk fájó sebe, a napról-napra visszatérő és előtűnik kísértő legszentebb cél. A közép-Dunamedence problémája ez, és ne higgyük, hogy csak a miénk, mert az egész művelt világ egező kérdésévé vált. Felesleges hangoztatni a sokszor bebizonyított történelmi, földrajzi szükségességet, a Dunamedence és környező vidékének egymásrautaltságát. Csak a vak és a nyitott szemlélő látni nem akarók és a politikai kalandorok lehetnek a nagy magyar birodalmi gondolat ellenzői.

Napjainkban, amikor a népek belső életereje, lelki és gazdasági felkészültsége egymás után megváltoztatja Európa politikai térképének arculatát, kell, hogy most már a magyarság komolyan számotvessen önmagával és úgy lélelken, mint gazdaságilag felkészüljön, hogy a saját belső feszítő ereje visszaszerezze az ezeréves határokat.

Fel kell hagynunk az eddigi nem, nem, sohát hangoztató és a népek igazságérzetére alapított szóvirágokkal. Alkalmazkodni kell a kor szelleméhez és a teljes honvédelmi és teljes gazdasági felkészültség útjára kell lépünk.

A nemzeteknek a kor követelményei előtt meg kell hajolnunk, és a széles néprétegekre támaszkodva és azok erejének teljes igénybevételével kell a nemzet átütő erejét harcba vetni.

A nemzet egységére szükség van.

Az összes társadalmi osztályoknak meg kell adni a lehetőséget, hogy teljes erejükkel a nemzet szogálatába állhassanak. A különböző osztályokat a szent magyar cél érdekében egységessé kell tenni. Az összmagyarságot életszínvonalának emelésével a hazai röghöz kell kötnünk. Be kell vinni a köztudatba a dolgozó, termelő magyarság megbecsülését és ezzel elérhetjük, hogy nemzetiségeink az ezeréves határok közé visszakiváncokozzanak. Amint láthatjuk a fejlődésnek indult államoknál, a belső felvirágzás és a nép feszítő ereje tolta szét az országhatárokat.

A társadalmi rétegek fellemelésével és a termelt javak igazságos elosztásával elérhetjük, hogy a magyar a magyart festvéreinek tekintsi és ezzel a nagy magyar feltámadást készítjük elő.

A magyar ifjúságnak hazafias kötelessége, hogy ezen alkotó munkában teljes erejével résztvegyen és ezáltal a revízió ügyét hathatósan szolgálja.

Majoros Tibor VII. o. t.

A GYERMEKJÁTSZÓTÉR hangszórója csalogatott el a Szigeti-országról, hogy megtekintsem városunk e nagyszerű szociális berendezését.

Szerencsém volt, mert éppen az egyik városi elemi iskola ünnepelte a madarak és fák napját. Sok-sok gyermek hallgatja figyelemmel a tanítóbácsi beszédét a madarak és fák védelméről, majd egy kislány áll a mikrofon elé és elszavalja Tompa Mihály egyik allegóriáját, az énekkar is szépen kiveszi részét az ünnepből.

A játszótér berendezése eldorádóvá varázsolja ezt a zöld tereget. Futballpálya, tornaszerek, fiúrdörmence éppúgy megtalálható itt, mint az ágyúk, harcikosik sorozata. A rádió is szerephez jut és szórakoztatja a gyermekereget.

A padokon szülők ülnek és gyönyörködnek a gyermekek játékában, miközben hallhatjuk ajkukról a játszótér létesítőjének, egy ferences páternak dicséretét, és még jobban megértjük a ferences barátok népszerűségének titkát.

Az úton katonák masíroznak és a nehéztüzérség alakulatai robnak tova, idebent a gyermekeldorádóban az úton elvonulók árnyékaként játszanak katonásdit a gyermekek...

(-r -r)

DIÁKKAPTÁR

Megalakultunk!

Főméltóságú Kormányzó Urunk szavára léptünk életbe, hogy új életet öntsünk a magyar társadalomba s előbbrevigyük a keresztény szellemet. Fájdalommal látjuk, hogy egész gazdasági életünk idegen kezekbe jutott, hogy sajtó, film és rádió idegen szellemet terjeszt és hiába hoznak törvényt, hiába intézkedik az államhatalom, nincs, aki betöltsé a kiürített szabad pályákat. Ezért van szükség az egész társadalom összefogására, hogy újra kitermeljünk magunk közül olyan gyakorlati érzékű egyéneket, amilyenekre hazánknak a jelenlegi nehéz helyzetben szüksége van.

Ezért alakult meg a Diákkaptár. Célja, hogy a diákokat ránevelje a takarékosagra, könyvvitelre és általában a gyakorlatiasságra. Ezer módja van annak, hogy aránylag kevés fáradsággal, mellékfoglalkozásként, úgyszólván semmiből pénzt szerezzünk. Csoporthoz 10 pengő pályadíjat tűzött ki a legszerencsésebb megoldásra. Az *Arany-Ezüst*, melyet most adnak át a távozó nyolcasaink, jövőre üzleti alapon, mint részvénytársaság fog újjáalakulni. Pénzünket tehát részvényekbe fektethetjük és jó cikkekkkel gondoskodunk róla, hogy ott ne vesszen. Így egy csapásra biztosítjuk a pénz kamatozását és az Arany-Ezüst sikerét. Az elfogadott cikkekért szabott díjazás jár, és hogy minél többen olvassák, rikkancsaink is részesednek majd az eladott lapok árából. Minthogy pedig a hirdetések létfontosságúak lapunk számára, ezennel felkérjük olvasóinkat, hogy vásárlásnál mindig hivatkozzanak hirdetésünkre, sőt, hogy ezen túlmenőleg csak olyanoknál vegyenek, akik nálunk hirdetnek.

Ennyit eddigi munkánkról. Azt még megemlíthetjük, hogy már megalakult a nagyvezérkar és az egyes osztályok tisztviselői kara, s jövőre haladéktalanul megkezdjük a betétgyűjtést.

Addig is: munkára fel!

A viszontlátásra jövő évben!

Balás István VII. o.
D. K. főfelügyelő.

Jó fényképeket készít FODOR ISTVÁN fényképész-mester
PÉCS, gróf Benyovszky Móric-utca 3. szám.

Május 9-én megalakult a Diákkaptár pécsi fiókjá. P. Bodolay Gyula, a Diákkaptár tanárelnöke beszédében vázolta célunkat és felhívta figyelmünket gazdasági életünkben ránkváró feladatokra. Az egész gimnázium vezérigazgatója Honti Ernő VII. o. t., főpénztáros Gábriel András VII. o. t., főellenőrök Balás István és Gergyesi Tibor.

Egyes osztálymegbízottak: I. osztályban: Gábriel János, Gál Sándor, Copf Antal, Juhász Miklós, Vágó István, Matos Antal. II. osztályban: Farkas József, Hegedüs János, Bujdosó Pál, Strasser Kálmán, Zátory László, Laky György. III. osztályban: Szieber Antal, Szövényi László, Németh Béla, Csinády István, Czimer László, Zsembery István. IV. osztályban: Garay Endre, Somogyi József, Esztergár Pál, Kádas István, Vice Lajos, Moticska Felicián. V. osztályban: Knauer Gyula, Siebenfreid Kurt, gr. Majláth József. VI. osztályban: Sennyey László gr., Flerkó Béla, Mátyásy István. VII. osztályban: Kövesi Gyula.

Szintén a Diákkaptár veszi át az Arany-Ezüst szerkesztését is. Sajtóigazgatók: Balás István és Cserynászký Géza, főszerkesztők: Pejacsevich Márk gr. és Majoros Tibor, anyagi vezetők: Pártos László és Rudolf Ernő.

A szóbeli érettségi vizsgálatok június 6-án kezdődnek Berkes Ottó főigazgató úr és Ericsey Jakab címzetes igazgató úr elnöklése alatt.

Július 12-én a cserkészcsapat táborúze mozgatta meg a piusi kedélyeket. A főérem P. Bodolay Gyula S. J. csapatírszt urat és dr. Völgyes László és Szolnoki Jenő cs. segédírszt urat illeti.

Május 22-én főigazgatói szünet. Az osztályok kirándulásai közül kiemelkedik a VII. osztály mohácsi kirándulása, amelyet II. Lajos emlékművénél ünnepélyel kötöttek össze.

„A művészet kifejezése annak a gyönyörűségnek, amelyet Isten az embernek tevékenysége jutalmául adott.“
(Henry Bordeaux)

DIÁKKAPTÁR és ARANY-EZÜST

Az élet legelevenebb, legharcosabb tempója a gazdaság artériáiban lüktet. Mégis, figyeljük meg középiskolás és „általános műveltségű” fiataljainkat. Ugyanazok, akik szegyenlős pirulással rejtik el néha társaságban, hogy véletlenül kihagy a memóriájuk az irodalmi, művészeti és társadalmi nevek és művek rengetegében, magától értetődően jelentik ki már egy számla kitöltésénél is: „Ez nem az én szakmám!” És nem gondolunk rá, hogy ez is egyoldalúság.

A gyakorlati érzék hiányáról tanusodó megjegyzések után igazán logikus válasz, amit multkor hallottam nagyfiúk között:

— Mire való hát az ilyen „általános műveltségű” társaság?

— Hogy sétáljatok Biarritzban!

S hogy végre ne csak erre való legyünk:

Itt a Diákkaptár és itt az Arany-Ezüst.

Egymásra kellett találnia a piuszisták két eleven vállalkozásának. A lapnak tőke kell, s ez a Diákkaptár, a Diákkaptárnak pedig egyik leggyümölcsözőbb vállalkozása az Arany-Ezüst. Így hoznak a lélek kincseinek szimbolikus színei, ha nem is aranyat, de apró ezüstöt és ennél is többet érő gyakorlati vállalkozási kedvet diákéletünkbe!

Pejacevich Márk gr. VII. o.

Mi a szociális igazság?

Azon szükségszerűségből sugárzó jogi elv, amelynek tárgya mindaz, amit egyesek, közületek és az állam a közjó érdekében tenni vagy elhagyni kötelek.

(Vargha László S. J. Társadalmi etika I.)

D. K. ötletpályázat bírálata

Krusnieszky Jenő VI. Pályázatot nagyon értékes. Főelőnye, hogy minden könnyen megvalósítható, olcsó és mutatós. Remélem, tevékeny részt fogsz venni munkánkban; így nemcsak tíz, hanem akár harminc pengőt is megkereshetsz egy évben — a pályádijon kívül.

Glaub Ferenc VI. Ötleteid jók. Összekötik a kellemest a hasznossal. Pályázatot a legjobbak közé tartozik.

Moticska Felicián IV. B. Receptjeid igen hasznosak, gondolatod nem mindennapi. Valóítsd meg, és hamar megszerezheted azt a tíz pengőt, melyet pályádjént — sajnos — másnak ítéltünk. Alkalmadtán az Arany-Ezüstben közöljük.

Kött Tibor III. a. A modellezés kétségkívül jó szórakozás, üzletként azonban — különösen kezdőknél — nem igen válna be. Azonkívül nem közölted, hogy képeselnád be a D. K. munkájába.

Góczán Béla III. B. és Liszka Zoltán II. B. Ötleteitek kétségtelenül jók, éppen ezért már előtettek is rájöttek erre.

Légrády Béla VI. Gondolatnak jó. Valóítsd meg!

Gyurkó Géza II. B. Elméletileg megfelelne, mindamellett a szüleidnek tett szívesség önmagában hordja legnemesebb jutalmát.

Kaffka Károly III. B. Dícséretes az a figyelem, amiben P. Bodólay megnyitó beszédét részesítettet.

Balás István
főellenőr.

Tankönyvet,

mindennemű **iskolaszert**

legelőnyösebben a

Szent István Társulat

pécsi fiókjában vásárolhat

Pécs, Széchenyi-tér 17.

Telefon: 11-79 Hotel Otthon!

Szerkeszti:

Schmidt Jenő.

Anyagi vezető:

Fehér Péter.

Főmunkatársak:

Vastagh Gyula VIII.

Cseryánszky Géza VII.

Pártos László VII.

Felelős: szenttamási Horváth Mihály

Kézirat gyanánt

Megjelent 8 alkalommal.

Nyomatott a Rákóczi Nyomdában, Pécs, Rákóczi út 35. Telefonszám: 20-98.
Nyomdáért felel: Keller József.

Férfi- és fiúruhák, kabátok, magyar ruhák

„BAROSS“

férfi ruhaház. Cégt. Orning István
Irgalmasok-utca 12

Palaiits Géza

Spec. írógép-műszerész
Pécs, Széchenyi-tér 2. T: 27-63

Írógépjavítás, karbantartás, írógép-szalag, írógép kellekék. Mindenfajta írógépek eladása és vétele
Jó munka! Szolid árak!

Szent Antal Bazár

kegyszer- és könyvkereskedés
Pécs, Ferenciek-utca 35/2 sz.

Várnagy CIPŐSZALON

SPORT- ÉS CSERKÉSZFELSZERELÉS
PÉCS, DEÁK-UTCA 8. SZÁM.

Varga János

FŰSZER ÉS CSEMEGE

Pécs, Ágoston-tér 2. szám.
Telefonszám: 12-72.

LÉVAI

Zseblámpa,
villanyégők,
szerelési anyagok
nagy raktára

Ferenciek-utca 11. Telefon: 14-54.

Kérjen mindenütt

HEIRICH mézest

Iskolai és sportcipők, futball és atlétikai felszerelések legolcsóbban

TAKARÉKOSSÁG

Quintu

cipő- és
sport-
szaküzletben

Király-utca Városház-épület

Éden

DROGÉRIA, OPTIKA,
FOTOSZAKÜZLET

Szemüveget, fotóciikket
szolid áron kaphat.
Fotóidolgozás.

Pécs, Király-u. Színház mellett

Névjegyeket, folyóiratokat, disszertációkat olcsó és izléses kivitelben készít a

Rákóczi Nyomda

Rákóczi-út 35. szám. Telefon: 20-98.

Angster József és Fia

ORGONA ÉS
HARMONIUMGYÁR

PÉCS, JÓZSEF-UTCA 30. SZÁM

**PÉCS-BARANYAI
KERESZTÉNY SZÖVETKEZET**

T: Iroda 13-40 JÓKAI-TÉR 11. T: Főüzlet 13-20

- I. fiók Szigeti o.-út 40. T: 13-02
- II. fiók: Aidingger J.-u. 3. T: 15-04
- III. fiók: Kossuth L.-u. 24. T: 13-12
- IV. fiók: Mecsekfalja. T: 13-16

Szövetkezve küzdjünk
a drágaság ellen!

özv. **Dragila Antal**-né

ÜVEGES ÉS
KÉPKERETEZŐ

PÉCSETT
SZÉCHENYI-TÉR 8. TEL.: 28-51.

Nagy választék képkeretekben és szentképekben.

The image shows the front cover and spine of a book. The cover is decorated with a repeating geometric pattern of interlocking shapes in shades of tan and dark blue. The spine is a solid dark brown color. In the center of the cover, there is a semi-transparent rectangular box containing the letters 'PEL' in a bold, sans-serif font.

PEL